

**MIKES KELEMEN ÖSSZES MŰVEI
I.**

**TÖRÖKORSZÁGI LEVELEK
ÉS MISSZILIS LEVELEK**

**SAJTÓ ALÁ RENDEZTE
HOPP LAJOS**

TARTALOM
TÖRÖKORSZÁGI LEVELEK
MISSZILIS LEVELEK

TÖRÖKORSZÁGI LEVELEK

CONSTANTINAPOLYBAN GROFF P... E.....

IROT LEVELÍ M... K.....

Gallipolibol. A^o. 1717. 10. 8bris.

Édes néném hálá légyen az Istennek, mi ide érkeztünk ma szerencsésen, franczia országból pedig 15 8bris indultunk meg. a fejdelmünknek Istennek hálá jó egészsége volna. hogy ha a köszvény bucsut akarna tölle venni. de reméllyük hogy itt a török áer el üzi. édes néném mi jó a földön járnai, láttya kéd még sz. péter is meg ijedet volt mikor avizben sipadoztak alábai. hát mi bünösök. hogy ne félnénk amidön a hajonk olyan nagy habok között fordult egyik oldaláról, amásíkára mint az erdélyi nagy hegyek., némelykor azoknak atetején mentünk el, némelykor pedig olyan nagy völgyben estünk, hogy már csak azt vartuk. hogy reánk omollyanak azok a viz hegyek; de még is olyan emberségesek voltak. hogy többet nem adtak innunk, mint sem kellett volna. elég ahogy itt vagyunk egészségben, mert atengeren is meg betegszik az ember, nem csak aföldön. és ót ha a hintó meg ráza, el fárad, és job egyepegyéje vagyon az ételre, de a hajoban. aza szüntelen valo, rengetés, hánkodás. a főt el bodittyta. a gyomrot. fel keveri. és ugy kel tenni, valamint arészeg embernek. aki abórt meg nem emésztheti. a szegény gyomromnak is olyan nyavalyában kellett lenni vagy két első nap. de azután ugy kellett ennem valamint a farkasnak. a fejdelmünk ahajoból még nem szállot vala le. hogy egy tatár hám. aki itt exiliumban vagyon, holmi ajándékot küldé és atöbbsi között egy szép lovat nyergelve. itt a fejdelemnek jó szállást adtak, de mi ebül vagyunk szálva. de még is jobban szeretem itt lenni mint sem ahajoban., édes néném akéd kedves levelit vagyon már két esztendeje hogy vettem. igazat mondok. hogy ha az esztendő egy holnapból állana. reménlem édes néném hogy már ezután mint hogy egy áerrel élünk, gyakrabban veszem kedves levelét. de mint hogy egy néhány száz mély földel közeleb vagyunk egymáshoz. ugy tettzik hogy már inkább is kel kédnek engemet szeretni, én pedig ha igen szeretem is kédet de többet nem írhatok. mert ugy tettzik mint ha aház keringene velem. mint ha most is ahajoban volnék.

Gallípoli. 21. 8bris 1717.

Edes néném még kédnek semmi levelét nem vettem. amely nem igen jól esik nekem. de az igen jól eset, látván aköszvény hogy nem becsüllik, a fejdelmet el hagyá, a ki is ma atatár hám látogatására mene, ugyan atatár hám lován. igen nagy barátsággal fogadta, azt gondoltam elsőben hogy majd el rabolnak bennünket, már csak azt néztem hogy mellyik kötöz meg. de ezek igen emberséges emberek. jó szível beszélgettek volna velünk. de oly kevés idő alatt. nem leheténk tatárokká. a fejdelem el bucsuzván ahámtól. mi is meg köszönnvén csak fő intéssel ő tatárságoknak, jó akarattyokot. a szállásra menénk és az urunknál. egy szép paripát hagyának. gondolom hogy holnap ide hadgyuk ezt a pusztát kies szomorú lako helyet, mivel a császár veres hintója el érkezet. a mellyet urunk után küldöttek. veresnek azért hívom, mert kívül veres posztóval vagyon bé boritva. de a hintó nevet nem érdemli. mert csak kotsi, aztot pedig négy fejt szokta huzni. vagy vonni. azokat pedig az ügöttetéssel nem terhelik. mivel már azt el is felejtették. annyira meg öregettek. nyolczvan esztendőt csak adhatni anégynek. lehetetlen hogy már. ne szollyak a kocsisról, azt gondolná kéd hogy valamely polgár mester igazgattyta azt a négy lovat., annak az ő tiszteletre méltó fejt szakállát nagy csendesen mozgattyta a

nyerges ló. az egyik keziben a gyeplőt. tarttya még is régi szokásból; mondom régi szokásból, mivel a lovai gyeplő nélkül is tudgyák lettzkét. amásik keziben. pedig a pipát; gyakorta füstölvén öreg lovait. hogy meg ne náthásodgyanak, emind jó édes néném, de belgrádnál meg verték a törököt. a nép it már szalad, ásiában., ugy tettik mint ha már anémet drinápolynál volna. noha vagy onnét más fél száz mély földnire, eleget mondgyuk hogy mi azért jöttünk, hogy vélek hadakozzunk. de ök csak szaladnak ki ide, ki amoda. jaj édes néném hogy lehet ilyen népel hadakozni. elég ahogy holnap meg indulunk drinápoly felé. hogy ót meg lássuk azt a hatalmas, és sok feleségü császárt. és a fényes tündöklő portát. de edes néném a resttséget el kel üzni, a töt le kel tenni, azokban akis kezetskeekben. a pennát kel venni, és énnekem gyakran kel irni, leg aláb minden héten. hét levelet, de az egészségre igen kel vigyázni. és engemet szeretni kel. mert ki szerethetné az édes nénémet jobban mint én.

drinápoly. 29. 8bris 1717.

Ideje már édes néném, egy levelét venni kédnék. amellyet itt adták meg, meg érdemli már kéd is hogy meg irjam mi képpen érkeztünk ebben aCSászári városban, gallipoliból 22 indultunk vala meg, az uton semmi olyan dolog nem történt, a mely méltó volna hogy meg irjam, mivel jöttünk a mint jöhettünk, ki jó, ki kacsiba lovakon, hanem üzön küpri nevü varosban a úrunk szállásának az udvarán olyan nagy szöllő tött láttunk vala. mint egy nagy szilva fa. abban sem hazudok, ha azt mondom hogy a szöllő szem is volt rajta olyan nagy mint egy nagy szilva. de a csudalatos. hogy egy felöl, az ágain ért szöllök voltak. más felöl még csak tiszta egres volt. más felöl pedig még csak akkor kezdet virágozni, a három része az esztendőnek. hogy mint munkálozik a szöllő tön, it egyszers mind meg lehetet volna látni. 28 dik pedig. más fél mely földnire érkezvén drinápolytól., a kajmakán tihája, az az. udvari kapitánnya, vagy két százig valo tisztel, jöve urunk eleiben. hogy köszöntse a császár, és az ura nevével. de a mi leg jób volt. fel mély földnire a várostól, sátorok alatt meg vendégele bennünket az ura nevével; de ki gondolhatná hogy a töröknek olyan jó étele volna. avalo hogy mindenikünk ehezet. de az is valo édes néném hogy éhtlen költem fel asztaltól. noha ettem leg aláb nyolczvan tál étékből, ezt kéd el nem hinné ha a szokást nem tudná, eb szokás, kutya szokás. jaj édes néném, elig mártottunk egyszer a tálban. hogy azt el vitték elöllünk, a másodikát, harmadikát. egyszoval hetven, vagy nyolczvan tál így repült el elöllünk. némelyikben még nem is mártottunk, már vitték, ugy tettik hogy csak az orrunkot akárták meg vendégelni, és így koplalva költünk fel a gazdag ebédtről; ugy voltunk valamint tantalus a tele vizel valo kádban. de még is nem ihatik belölle., fel fogadtam akkor haragos koplalásomban. hogy soha éhen török vendégségben nem megyek. de az italról, szó sem volt. a valo hogy a mennyit ettünk. semmi szomjuságot nem okozot. ennek a száraz ebédnek vége lévén. azután igen könnyen lora ülénk. az urunk a császár paripáján. nagy pompával mene a városon végig a szállására. estve pedig jó vacsorát küldöt nekünk a kajmakán a mely job volt az ebédnél. mert nem törökök szolgáltak az asztalnál. hanem ami cseledink. és akkor vették ki atálot, a mikor mondottuk. ez a kajmakán pedig igen kedves embere acsászárnak. hogy ne volna, mikor a leányával hál. mint hogy a vezér táborban vagy on, most ő viszi végben hivatallyát. ibrahimnak hiják., az urunknak igen jo akarója, ez is jóvállotta egyik a császárnak hogy utánna küldgyön francia országban. még nem láttam ő kalmakánságát. de ha soha nem látom is szeretem kédet. hát kéd engemet?

Igy szeretem édes néném. hogy el üzze kéd azt avesztesztséget, és ennekem irjon. éppen akkor vettem akéd kedves levelét a mikor lora kellett ülnöm. meg mondgyam kédnek hogy hová mentünk, ahoz a világi képpen való szerencsés, és boldog kalmakányhoz., aki a császár leányával hál. a mikor lehet; de annyiban nem irigylem szerencséjít, mert azt mondgyák. hogy nem szép. azt el hihetikéd, hogy nem láttam, azt is el hiheti kéd. hogy nem kívánom ugy látni, valamint azok akappan formában herélt emberek láttyák, édes néném. nagy becsület. de nem nagy gyönyörűség a császár leányát elvenni, micsoda keserűségel kellett meg válni agyönyörűséges szép feleségitől ennek a kalmakánynak, amidön neki adták. a császári leányt. a szívbéli szeretet, nagyob agazdagságnál, nem csak agazdag házaknál lakik ajó hazaság. édes néném tudom hogy meg csufol kéd, és azt mondgya kéd nekem. hogy ugy beszéllek aházasságról. valamint avilágosságról. aki tudgya hogy vagyon világosság. de nem tudgya hogy micsodás avilágosság. de ha szinte akéd kis szája meg nevet is érte. de énnekem minden tudom, vesém. májám, azt tarttya. hogy nem kel akedves szegény feleséget, akedvetlen, de gazdag feleségért el hadni. hát nem jól mondom? nem beszéllek hát a házasságról; ugy is itt attól két száz mély földnre vagyok. azt kel hát kédnek meg irni hogy minket a kalmakán jó szível látot. nagy pompával fogadot. majd két oráig beszélgetet az urunkal. egy szép paripával, meg is ajándékozta. mikor pedig el akart tölle bucsuzni. a felesége egy néhány keszkenőt küldöt. ezeknek igen hasznos abaráttságok. mert ha olyan közel volnék zágonhoz, mint ez avezéséghez, ugy ahatárjában volnék. még semmit sem tudunk abban. amiért ide jöttünk. de félek attól hogy ami hadakozásunk, füstben ne mennyen. mert atörök örömet meg békéllik, ha meg verik. édes néném. annál tovább nem mehetünk. hanem az Isten akarattyára kel hadni magunkot. ő hozot ide, had vezérellye öis dolgunkot. de azt el hiszi kéd, hogy nehezen szokhatom ehez az országhoz, való atörökök bennünket szeretnek, semmi fogyatkozásunk nincsen., senkinek semmi bántodása nincsen. de az idegen nemzetnek nehéz itt, mert semmi üsmerettséget, baráttságot nem tehet, ez a nemzet akeresztényt nem utállyá, de meg veti. azt nem kel várni hogy valaki aházához hijjon bennünket, bizony nincsen is az a nagyra vágyodásom. hogy valaki magához hijjon. mert ugyan is miért, ótt ad egy pipa dohányt. egy fincsa kávét. azután, egy két szó után, ahoszu halgatás. mikor pedig a füstölöt elő hozák. már az arra való, hogy el kel vakarodni aháztól. azt ugyan talám meg lehetne kérdezni a gazdától, hogy mint vannak akéd gyermekei, de azt kérdezni hogy mint vagyon akéd felesége., azt nem jóvalom senkinek; mert botokkal kisérnék ki aháztól. it a gazdaszszonyról. nem is kel emlékezni, mint ha aszszony sem volna avilágon, micsoda nyájaságért kívánhattya hát valaki atörök baráttságot, hanem csak éppen valamily haszonért. avalo hogy a nyelvnek nem tudása is okozhattya ahozánk való idegenséget, mert csak nem lehetünk olyan jó szível ahoz akivel nem tudunk beszélni. mint akivel ki mondhattyuk magunk gondolattyát, még eddig édes néném. igen igen keveset tudok törökül. nem tudom ezután mint lesz. de nékem ugy tettik hogy ezután is annál akét, vagy három szonál. akit tudok. talám tudosab nem leszek mert nem lévén semmi társalkodásunk a törökökkel. a töröknékel pedig meg annál keveseb, és így nem látom semmi modgyát hogy tudosab legyek abban a nyelvben. amint vagyok, itéllye el már kéd. hogy ha kellé ész három szót, meg tanulni. és meg tartani. itt még igen új vendégek vagyunk. amikor pedig jobban meg üsmerem adolgokot, és avárost, akkor többet irok. és arra kérem kedet. hogy szeresse kéd ezt az új vendeget, a resztséget félre kel tenni, és apapirosat nem kel kimélleni.

Edes nénem micsoda szerencsés aszszony kéd, hogy közél nem vagyunk egymáshoz. mert mindgyárt meg ölelném kédet. és mentől szebben, és jobban lehetne töllem. meg köszönném kédnek. azt. hogy kedvesen vette leveletem, és örömmel olvasta., annyi levelet irok kédnek, és olyan hoszu leveleket. hogy még esze teszi kéd a két kezit, és ugy fogg kérni, hogy ne irjak annyit, mert énnekem nincsen nagyobb gyönyörüségem. mint mikor kédnek irok. jaj hazuttam édes néném, mert a kéd leveleit olvasni, még nagyob gyönyörüség nekem, nem is lehet olyan gyönyörü leveleket másnak ugy irni csak kednek. ugy tettzik hogy a meg vagyon tiltva másoknak., ugyan is édes néném ne kiméllyük egymást. hanem szüntelen irjunk egymásnak., ha az idő annyira el hánt vetet egymástol. amennyiben töllünk lehet allyunk boszut rajta. és ha mas képpen nem lehet. az írásal beszélgecsünk egymásal, talám végtire meg unnya, és egymás mellé teszen minket, de mint hogy az soha olyan hamar meg nem lesz. mint én kívánnám, azért addig is csak irjunk. és ismét irjunk, azt pedig méltó meg irni kednek. hogy a hatalmas fő vezér ma ide érkezet atáborrol, és nagy pompával jöt bé avárosban. a kalmakány, és azitt lévő nagy urak eleiben mentenek. ki ki maga udvarával. el mondhatni édes néném, hogy avezerek aföldi istenek. mert más országokban. a királyokat sem fogadgyák olyan nagy pompával, és ceremoniával mint ezt avezért fogadták. de jaj! nem olyané ezeknek azö nagy dicsőségek., és fényeségek, mint a comediákban lévő királyságok.? két, három oráig tart a komédia, a királyság sem megyen tovább., ez avezér is nagy pompával jött. bé. talám holnap egy szekerre teszik, hat ember ki viszi avárosból. ezt pedig igen könnyen meg érheti, talám magais tudgya ö azt, mert a kalmakány veje lévén a császárnak, a felesége kétség nélkül, jobban szereti vezérné lenni. mint sem kalmakányné. ezt ugy hiszem, mint ha a szájából hallottam volna., a még pedig azt a szerencsetlen napot el éri. addig azt irhatom kédnek avezér felöl, hogy ha távul láttam is, de szép ember, és azt nem kel csudálni ha erős, izmos, mert az apja házánál, az ökrökkel kellett néki küszködni, és egy mészáros fiának erősnek kell lenni, ebből el ítélheti kéd hogy mészáros familia, és hogy leg közeleb, az apjais a volt, és maga is azon tudományt követte egy darabig, hogy folya jól dolga ennek az imperiumnak. amidön egy mészárosnak. adgyák azt keziben., de nekem ugy tettzik, hogy jobban illik egy mészároshoz hogy jó hadi ember legyen. mivel ugy is minden nap vért ont. mint sem egy fa fágóhoz, akin mindenkor nevetek mikor eszembe jut. a császár udvarában volt egy fa fágó, a törökül baldacsi, a császárnak meg tettzet azaz ember hogy jól vágta afát, az udvarában valamely tisztnek. teszi, azután. eléb. eléb. anyira hogy vezérnek teszi. de szerencsétlenségire a császár olyankor tette vezérnek amidön okosabra kellett volna bizni a muszka czáral való hadakozást. elég azhogy, a baldacsit vezérnek teszik, és a muszka czár ellen küldik. a kinek is ugy meg szoritották volt már a táborát pruth mellet, hogy egész táborával fel kellett volna adni magát, ha a baldacsi okos lett volna; a czár látván hogy rabságban kel esni. a feleséginek esziben jutt. hogy talám ha ajándékot küldenének a vezérnek. azal meg csinálhatnák avezért. másnap nagy ajándékot küldenek neki. a békeséget is meg csinállyák véle., és így szabadul meg arabságtól, a muszka czár, egész hadával. az alat érkezik a sveciai király avezérhez. és mondgya néki. ihon kezeden vagyon a czár. holnap rabbá teheted ha akarod, arra feleli avezér. udde ha rabbá teszem a czárt, ki viseli gondgyát az országának.? itéllye el kéd micsoda méreggel hallotta ezt a feleletet a sveciai király. de azt kérdem kédtől. nem fa vágóhoz illendő felelet volté ez? de gondolom hogy a mi mészárosunk okosab abaldacsinál. meg válik mint folytattya dolgunkot, én pedig azt kívánom hogy akéd egészséginek dolga jól folyón. édes néném ha tudná kéd mint szeretem kédet, hoszab leveleket írna nekem.

Drinápoly. 10 xbris 1717.

Édes néném. mi még itt vagyunk. itt is leszünk de még nem tudgyuk, itt is mit csinálunk, még itt el nem untuk magunkot. de igen közel vagyunk hozzája, mert mint hogy nem azért jöttünk ide, hogy itt sok időt tölttsünk. és csak adrinápolyi szép sik mezőn vadászunk. hanem azért hogy bujdosásunknak végit szakaszuk; de areménség igen igen kezd fagyni bennünk, avalo hogy nagy hidegek is járnak. hideg házakban is lakunk., de ugyan csak abennünk valo meleg meg oltalmazná a fagyástól areménséget. ha más nemzettel volna dolgunk. de mi lehet evilágon hidegeb valo dolog, mint atörökel valo dolog. a valo ad bízato szót, de végit nem lehet látni avéle valo végezésnek. abban arettenő halogatás, holnap, holnap. aza holnap, hat holnapra halad és addig hat szót nem lehet belölle ki ránczigálni. csak reménséggel kel pihegni. ő császársága. meg tudván hogy azurunk franczia köntöst visel; titkon egy öltöző köntöst csináltatott.. és ma ide küldötte. abéllés többet érr aköntösnél. de itt mondhatni ell, hogy nem kel az ajándékot tekinteni. hanem azt aki küldötte., avalo édes néném, hogy sokan vannak akik ajándékot adnak, de kevesen vadnak akik tudnák az ajándékozásnak módgyát, és akik az ajándékot helyesen tudnák adni. mert ugyan is. helyes ajándéké egy vezértől, egy fejdelemnek. virágot, csuprot, vagy éveg korsot küldeni, az ilyen ajándék közönséges ebben az országban; itt ilyen szokás vagyon, de jóé. illendőé, neszollyunk már többet az ajándékról. de édes néném havolna mit irnom kédnék. még elnem végezném leveletem mert bizonyságul veszem akéd szivecskéjít, hogy leg nagyob gyönyörüségem az, amikor kédel beszélgethetek. ma pedig éppen nagy egyepetyém vagyon kédel beszélgetni, de inkább ha csak hejában valóságot is irok, hogy sem ilyen hamar el végezem leveletem, de miről irjak, a botozásrol. e nem igen derék ajándék, de micsoda nagy becsület. mikor egy császár meg botoz valakit. elég ahogy a csaszár meg botozta vejét. hihető hogy nem kereste kedvét a feleséginek mind azon által az okát nem tudgyuk az ilyen fájdalmas becsületnek. mert az ilyen dolog csak a háremben. az az, az aszszonyok házában megyen végben. oda pedig egész férfinak nem szabad menni. de a botozást egy atyánk fiától tudtuk meg. a mely atyánk fiának a felesége. a kalmakányné szolgálattyában vagyon, mosoné hivatalban. ennek az ura magyar; és a kalmakánynak rabja. az udvarában pedig, fa vágo tisztséget visel; csak jó ajo akaro mindenüt, e hazafiuságtól viseltetvén, gyakran látogat minket, és olyan titkos helyeken történt hirekel kedveskedik nekünk, mondgya kéd édes néném, hogy talám nincsen egyéb dolgom hogy ilyen hejában valóságot irok. avalo hogy a heverés leg nagyob dolgunk. de ha volna is, azt el hadnám. a kédnék valo irásért, mert édes néném, ki szereti kédet ugy mint én.? de meg szaporitanám még két font szeretettel atöbbit, ha tudnám hogy jó gondgya vagyon az egésségire. hát engem szeret kéd?

Drinápoly 17 xbris 1717.

Ma édes néném a vezér izené az urunknak hogy jó szivel látná, ha hozzája menne, de mint hogy mi mind hajduk vagyunk. csak az urunknak vagyon három lova. azért mindenikünk alá egy egy lovat hoztanak és nagy török ceremoniával menénk a vezérhez, de itéllye el kéd mint meg ijedtem volt. mert midön a vezér hazában léptünk, a sok nép teli torokal kezde kiáltozni, mint mikor azt kiálttyák. tolvaj. csak azt neztem már. hogy mellyik ragad meg. de az ijedcség nem sokáig tartta. mert a vezér jo szivel fogadá az urunkot. és maga mellé ülteté. kérdeztem azután, hogy mire valo volt aza kiáltozás, mondották hogy szokás kiáltani, mikor a vezér valamely idegen urnak ad audenciát. élyen mahumet. élyen a gyözhetetlen császár, élyen ahatalmas vezér. édes néném, láttya kéd mikor azember aszokást nem tudgya, mászor én sem ijedek meg. elég a hogy az urunk két oráig volt a mészárosal., azt mondgyák felöle. hogy töb esze vagyon. mint sem egy mészárosnak, és nemcsak a bárdot tudgya forgatni. hanem az

ország dolgát is, csak el hihettyük. mikor olyan nagy eszü ember mondgya azt felölle mint ami urunk, aki is avezér paripáján ment viszá. és azt ide ajándékozta, már eszókás. tudom hogy mikor a császárhoz megyünk, akkor is lesz egy paripánk. mondtam már hogy ezek avezerek a földi istenek, egy királyhoz illenek ezeknek nagy pompájok. gazdagságok. nagy udvarok, de mint hogy a pompájoknak egyik része abban áll. hogy mindenkor sok szolgállyon előttök, mikor pedig országos dolgokról beszélnek a szolgálák ott nem lehetnek., azért néma szolgálakat tartanak., és azok az intést úgy értik, mint ha szolnának, és ezek vannak ben aházban a midön a vezér titkos dolgokról beszél., enem jó szokasé, talám még nálunk is jó volna az ilyen szokás. és nem volna annyi te monda a háznál. mi jutot eszemben. ha nálunk az öreg aszszonyok némák volnának, a leány aszszonyok nem bánnák. de én azt bánom, hogy a mi dolgunk igen igen némán foly, és semmi eléb való mozdulását nem látom, de attol tartok. hogy még hátráb ne mennyen, és itt ne telepedgyünk meg, édes néném, a fazakas akarattyán kel járni. a fazéknak, és azt nem mondhattya; a fazakasnak, miért küldöttél engem drinápolyban., jobban szerettem volna káposztás fazék lenni erdélyben, mint sem kavét ivo fincsája acsászárnak, azt nem okosan mondgya a török, hogy azIsten rakás kenyereket hintet el. imit amot az ember számára. és oda kinek kinek el kel menni; és ót kel maradni. valamég akenyérben tart, itt vagyon a mi rakás kenyereünk el hintve. azért együnk belölle a még abban tart, zugolodás nélkül, és azt ne mondgyuk hogy jób volna erdélyben málét enni. mint itt buza kenyeret, édes néném, talám nem óknélkül tartok én attol, hogy ha a jó Isten meg tart ebben a bujdosó testben, talám egy kazalni rakás kenyeret kel meg ennem ebben azországban, mert ha egyszer meg verik a törököt. ha lehet tölle. azt békeséggel keni meg, a mi mészárosunk, ha jó vezér is, de nem jó hadi ember, ha szinte jó hadi ember volna is, de ötöt a császár úgy nem szereti mint a kalmakánt, akinek igen nagy esze vagyon, de a hadakozást úgy szereti mint én aprotátorságot, csak annyit is tud hozzá, de avezéségen tudni való dolog hogy kap, a császár veje lévén, el is érheti, ha azt pedig él éri, abizonyos hogy a békeséget meg csinállya, ha pedig a békeség meg lesz. csak üllünk a rakás kenyérünk mellé. mert innét ki nem megyünk addig amég azt meg nem eszük. én pedig mind addig valamég a rakás kenyereemben tart, szivesen szeretem kédet, hát kéd engemet,? az egészségire jól vigyázon kéd, semmi nincsen annál drágáb.

drinápoly. 1718. 4 januárj.

Kivánom Istentől hogy ezen új esztendő. szerencsésen kezdgye. és végezze kéd, leg aláb két fontni egészségel többet kívánok kédnek. és azon kérem kédet. hogy leg aláb száz drámmal. jobbitta meg kéd. ahozám való szeretetit. édes néném, noha az én szívemnek minden sebje, ráncza, fiokja. tele akédhez való szeretetemmel, de még is olyan vagyok mint egy darab jég, hát azért ne írjak kédnek? avalo meg érdemlem hogy igen szépen meg köszönnye kéd hogy ilyen fagyoson is örömet írok, és tudtára adom kédnek., hogy ma a győzhetetlen császárnak fényes portáján voltunk. ahová nagy pompával vitték a fejedelmet, a diván házban fogadta a fejedelmet a vezér, azután a fejdelem eleiben tétetvén egy kis kerek asztalt. és arra egy nagy ezüst medenczét. az étket el hozták. de csak egyenként rakták azt bé se kés se villa, se abrosz, se asztal keszkenő nem alkalmazkodot az asztalon., mind pedig avezérnek. alkalmakánynak. külön, külön asztal volt előtte. és mindenik asztalra egy féle étket tettek egyszersmind, az ebédnek vége lévén, egy ora mulva azután, a fejedelmet acsászárhoz vitték, senki közüllünk a fejedelmet nem kísérte. és a midön a császár előtt volt. egy nusztoz kaftánt adtak reaja., az idő alatt hogy a császárnál volt a fejdelem. mi nekünk mindenikünknek egy kaftánt adtak a hátunkra. a fejdelem ki jövén a császártól, a császár paripájára ült, mi is mindnyájan lora ültünk, és leg aláb harmincz király kísérte viszá a szállására. édes néném ne nevensen kéd, mert ha minket látot volna kéd, a kaftánban. olyan mint ha annyi egyiptumi király kísérte

volna afejedelmet, csak éppen hogy nem vagyunk olyan feketék, édes néném ne csudállyá kéd, haa felséges királyoknak nagy hidegek volt. mivel ma igen kemény idő volt, azt is tudgya meg kéd. hogy ő hatalmasságok éhen jöttek viszá a vendégségből., a mely paripán viszá tért a fejdelem. azt a császár ide ajándékozta. egész szerszámal. egy buzogány. és egy kard is volt a nyergen; engemet úgy szeret kéd. ha az egészségire vigyáz, én pedig úgy szeretem kédet ha egészséges.

drinapoly 15 febr, 1718

Edes néném kedvesen is veszem, nevettem is a kéd panaszolkodását. hogy gyakrabban nem irhat, alkalmatossága nem lévén az elküldésre. olyan jól tudgya kéd menteni magát. olyan kedvesen panaszolkodik kéd. hogy csak a meg érr tiz levelet. talám azt tudgya kéd. hogy innét nincsen posta Constancinápolyig. tudgyaé kéd az okát annak.? az oka annak a, hogy az előtt, mikor a császár itt lakot, az urak leg kisebb állapotért is postán küldöttek Constancinápolyban, a többi között, egy pasa., ide érkezvén, egy kedves pipa szárát Constancinápolyban felejtették. azért postán küldött viszá, azt a császár meg tudván. meg parancsolta hogy többé posta ne legyen ezen két fő város között, láttya kéd micsoda kárt tett nekem egy pipa szár. itt mi semmit nem mulatunk ell abban hogy a dolgaink jól follyanak, a réz effendi, (cancellarius.). gyakran jö hozzánk, mi is gyakran megyünk incognito a kalmakányhoz, adgya Isten jó végit, de attól félek hogy úgy jarunk. mint ahegyek. akik esze gyülvén. egereket szültek. mert amint egyszer meg irtam, szászor is csak azt írom. hogy a császár veje. akit ha sokszor meg vernek is a fa fágo mondása szerint, de a vezérségre czéloz, a hadakozásra pedig olyan alkalmatos. mint én a prokátorságra. talám még ahoz is többet tudok. mert hiszem nem azé egy prokátornak ahivatallya, hogy tudgya keresni a maga hasznát. hogy mindenik résztől vegyen ajándékot, és egyiknek se szolgállyon.? oh édes néném. mely közel vagyon már ő a vezérséghez, ha én olyan közel volnék a házasághoz. talám már is el vonták volna a meny aszszony tánczát. mind azon által a biztatás meg vagyon. csak azzal is maradunk. a törököt ha meg verik. csak sir és meg békéllik. azon kívül is Isten tudgya az okát. de franczia országban a németnek kedveznek. és a franczia itt azon munkálodik hogy meg békéllyenek anémettel., és ha a meg lesz, ne oldalt, hanem hátat fordítsunk erdélynek., hirt nem irhatok, mert olyan hidegek járnak. hogy ahirek is meg fagytak, többet sem irhatok, mert egy vén csifut várakozik alevellem után. alevellemre fagy meg. bár csak azt tudhatnám, hogy ki nemzettségiből való. úgy tettzik aszakálláról. hogy a zabulon nemzettségéből. édes néném. meg ne náthásodgyék kéd. szereté kéd. azt nem is kel kérdeni ha szeretemé kédet.

drinápoly 15 martz 1718.

Edes néném éppen ma ha jól fel számlálom. egy holnapja hogy irtam kédnek, de szakállomra fogadom. (a mikor leszen.) hogy ha az idő meg lágyul; gyakrabban írok, mert márványkö volna is akéd szive, de meg szanna. ha látná kéd mint vagyok, vagy is inkább mint vagyunk szálvá. a házam négy kö falból áll, azon egy fa táblás ablak, azon a szél mind széllyire, mind hoszára bé jöhet. ha pedig papirosal bé csinálom. az egerek. és apatkányok a papirost vacsorájokon el költik, a mobiliam, egy kis fa székből áll, az ágyam a földre vagyon terítve, és a házamot egy cserép tálban való kevés szén melegíti, de azt ne gondollya kéd. hogy mind ezek után. én legyek leg méltób a szánásra, mert tiznek sincsen egy fa széke, se olyan ágya mint nekem. se csak fa táblais az ablakjokon, a hó lengedezve bé mehet az ágyokra., de leheté ágynak. hini egy le terített pokrocot a földre, ilyen palotákban lakunk ám mi, de a reménség igen szükséges lévén az embernek. és olyan szükséges mint az eledel. a rossz házakban lakván

mostanában azt reméljük. hogy még jókban lakunk., meg érijüké még aztot valaha.? de azt meg értük. hogy ide érkezet a spanyol követ, akit afejdelemhez küldöt akirály, igen sok ígérettel. hogy mindenkben segiteni fogja., ma reggel szemben volt urunkal., aki is fen álva. fogadta. és beszélt véle. vagy fél oráig. azt tudgya kéd hogy szeretem kédet. azt is tudgya kéd hogy az egésségre kel vigyázni, azt is hogy a hideg házban nem lehet sokat irni.

Drinapoly 22 aprilis 1718

Nem tudom ha a noé bárkájából iromé ezt alevellet vagy drinapolybol., mert itt mindenüt olyan nagy árviz vagyon., hogy az egész város vizben vagyon, csak ajó hogy tiszta idök járnak., másként azt gondolnok hogy esmét özön viz leszen, hihető hogy a hegyekben lévő havak szaporitották meg az itt valo folyo vizeket. mert a mely folyo viz megyen ell a házunk előtt, ugy meg áradot. hogy az utzákon csonakokon járnak. de itt olyan dolog történt, a mely csak az özön vizkor történt, mert itt loháton kellett el hozni az étiket akonyhárol. hallotta kéd azt hogy még aromai császárok is ilyen pompával küldöttek volna akonyhára. csak éppen habakuknak lehetet volna száraz lábál étiket hozni, eza pompás éték hozás. talám két nap tartot, azt ne gondollya kéd hogy tellyeséggel gyalog is el nem hozhatták volna, mivel a viz csak szár középig ért. de aszolgák inkább mentek lovon akonyhára. abizonyos hogy nem volt szükségünk arra a nagy oriásra., aki felöl azt tarttyák a sidok hogy az özön vizkor ha fel mene a leg nagyobik hegyre. aviz csak öviig ért, és mindenüt a bárka mellet járt. valamint a csatlos, a hinto mellet. már ezután lehet hireket irni, mert mind aházam melegeb, mind pedig a hirek meg olvadtak, a szeretetemet az özön viz el nem oltyta, hát kéd szereté engemet. vigyázé kéd az egésségire.

Drinapoly. 27 apr. 1718

Édes néném kéd engemet nem üsmér jól, mert ha üsmérne. nem irná azt, hogy énnekem is olyan ritkán ir, valamint én irok, nem félé kéd. az én rettentő boszu állásomtól. tudgyaé kéd azt, hogy nincsen nagyob gyönyörűségem, mint boszut állani azon. akit szeretek., akire haragszom, annak meg bocsátok amennyiben lehet. de akit szeretek, azon boszut kel állanom, ezt hiják édes boszu állásnak., boszut állani pedig azon akire haragszunk, a keserü boszu állás. ezt sokan nem így tarttyák, de mi ketten így tarttyuk. meg sem bánnyuk. állunk hát boszut egymáson. és irjunk gyakran egymásnak, hirt akaré kéd tudni, akéd kívánságát bé nem tölthetem. a francia követ bonac. itt nem azon munkálodik hogy az hadakozás tovább tarttson. hanem hogy csak hamar vége legyen., a német azt kívánnya. atörök pedig már is meg unta ahadakozást, hát mi mit csinálunk akettő közöt, csak amint vonnyák, ugy kel tánczolunk., hadakozásra híttak ide, de békeségre jöttünk, leheté mást kívánni, hanem csak azt, ami az Istennek tettzik, és azö rendelése után kel járnunk és azon nem sétálni kel. hanem futni, mert. az Isten azt szereti hogy fussunk az ő akarattyán. ne csak jó kedvel, hanem örömmel, ne szomorkodgyunk hát azon, ha dolgok ugy nem folynak, amint nekünk tettezenének, aki ajövendöt igazgattya, azt is tudgya hogy mint kel folyni azoknak, de azon szomorkodnám ha nem szeretne kéd, ked pedig örüllyön mert rettenetesen szeretem kédet, hát az egésség jóé, vigyázé kéd reája. jó éttzakát édes néném.

Drinapoly. 9. Maji 1718.

Némellyeket az Isten fel magasztal. némellyeket meg aláz. és mindeniknek hálákat kel néki adni, édes néném. ma ez itt meg történt, és régen mondom kédnek. hogy mely nagy világi

boldogság a császár leányával hálni. és micsoda nagy eset a mészárosnak a vezérségből ki esni. a kalmakán ma a vezérségre fel hága, és a szegény mészáros abból ki esék, ma a császár egy kapicsi pasát küldte a vezérhez, hogy a pecsétet adgya viszá, és mindenit a sátorában hagyván. onnét mennyen ki, szegénynek mindenit egyszersmind el kellett hadni, csak a rajta való köntössel lora ültették. és egy néhány csauz ki kísérte a városból. lehetetlen vala a szivnek rajta meg nem esni, a midön az ablakunk alatt mene el vagy tizen két kísérővel, avalo hogy meg nem ölik, hanem valamely basaságot adnak neki. de micsoda nagy magosságrol eset le.? ha meg tekinttyük hogy mészáros volt. azt mondhattuk, hogy nem nagyot eset. de azt kel néznünk, hogy micsoda fel ment volt., és fejdelmek rendin volt, ugy meg láttyuk, hogy mélységben eset, az ilyen állapotban láttyuk. hogy a királyoknak ura. a porból. az eke mellől, a mészárszékből nagyra fel emel valakit, és egy kevés idő mulva, az előbbeni állapottyára hagyta esni, és az eset után való állapot sokal nehezebb, a fel emeltetés előtt való állapotnál. mert avilági dicsőséget meg kostolta. édes néném eleget elmelkedhetnék azember. az ilyen változásokon, de azt kel meg gondolnom hogy levelet irok, nem könyvet. hanem már viszá térek ahoz a világi boldogságban lévő új vezérhez., a kinek is minden boldogságával csak olyan sorsa lesz még, hanem rosszab, mint az előtte valójának. de addig csak usz, amég lehet. mihent a szegény mészáros a pecsétet el kérette a császár, és ki tették minden jóságából. a kalmakánynak adta a császár a pecsétet. és azzal a hatalmas vezérségre fel emelte; és a császártól ki menván, pompával ment. a letet vezérnek a sátorában. a hol minden jóságát kezéhez vette. és magaénak foglalta. szép dolog édes néném, ura lenni. fel ora alatt egy néhány száz ezer tallér érő portékának. csak nem bizonyosnak tarthatta az a szerencsés vezér, hogy azt a dicsőséget el éri, egyik ahogy, a császár a feleségit igen szereti, másik a hogy, magát is igen kedvelli, hogy ne mászot volna fel akerékre., ez a való nem volt mészáros, de egy szegény irodeákaságból vette fel a császár, azután eléb eléb vitte. a leányát is neki adta. kalmakánynak tette. ihon már vezér, és ibrahim pasának hiják. szeretném tudni, hogy ha gondolkodik a világi változásokrol; de ha gondolkodik is, hanem is, már a potzon vagyon. őt ül a még lehet., mi is itt ülünk a még lehet; mert a csak nem bizonyos, hogy már hadakozást nem kel várni, és a békeséget is maga mellé ülteti, a maga haszna keresése is, azt hozza magával. mert ő nem hadakozó ember., elméje nagy vagyon. de nem a hadakozásra., még most is elég biztatást adnak, de a mind füstben megyen; és a hazánk felé való menetelünknek sok szép vigasztalása, ugy el oszlik mint a felhő, kétségekben kel tehát esnünk,? távul legyen., bizzunk, reméllyünk. édes néném az Istenben. ha szinte minden bizonyal tudnok is hogy meg nem adgya azt, a mit kívánunk, a való nehéz zagon nélkül el lenni, nehéz minden esztendőben 12 holnapal a vállamot terhelni, és aházaságtól mesze, vagy tellyeséggel el esni, e mind nehéz, és sullyos dolog, ugyé édes néném, de azért vagyunk keresztények, hogy bizzunk, ismét el felejttem, hogy levelet irok, és nem könyvet. és hogy kédnék semmi szüksége nincsen az en predikálásomra., de az aszszonyt alázatosan követi predikátor uram, mert ma itt olyan nap vagyon, hogy két embert a mértékben tettek. az egyike fel ment, a másika le, és mi a földön maradtunk., még is predikátor uram az ilyenről ne gondolkodgyék.? a pedig csak azért. hogy az aszszonynyal nem kel félben hagyatni a játékot, és hoszu levélel nem fárasztani, meg mondám hogy szeretem a boszu állást, de már meg szánom kédet, és el végezem a boszu állást, héj ha tudná kéde mint szeretem kédet. hát kéde. az egészségire vigyázon kéde. de a gyertyám mindgyárt el aluszik. én is alszom.

Drinápoly. 6 juny 1718

Mi még itt vagyunk. de nem tudgyuk mire ítéltetünk. hadakozásraé vagy békeségre. gondolom hogy az utolsoval vetnek itt lánczra, a réz effendit. (a cancellariust) gyakran küldi a porta az urunkhoz, a ki minden Zebét, kebelit, csalmáját. tele hozza ide igérettel; de csak igérettel, és

nem valóság; nagyon biztatnak ahadakozásal., de mennél inkább beszél a török ahadakozásról, annál nagyobb kedve vagyon abékeségre., de ki mérne gondolkodni abékeségről. holot ma a vezér tollason, fegyveresen valamint egy hercules a hadakkal meg indula innét sophia felé, tudgya ő azt hogy nem lesz szüksége azok hadra. amint is nem sok had mene el véle. elég ahogy, mind avezér. mind ajancsár aga. igen nagy pompával indultak meg, e csak komedia mert ők már régen járnak abékeség után, nem is egyebért megyen sophia felé, hanem hogy közeleb legyen ahelyhez a hol abékeség tractájára gyülekeznek a követek., ilyen formán édes néném ellene ne mondgyunk, de bizvást hátat fordittsunk erdélynek, annak akedves tündér országnak, és imádjuk az Istennek rajtunk valo csudálatos rendelésit, nem csak a mostanit, de még ajövendőt is, mert ugyan gondollya ell kéd, a császár nagy igeretekel tele valo szép levélel küld egy kapicsi basát az urunk után francia országban; pápai jános uramot is elküldötte aporta, akapicsi basával., abizonyos hogy olyan reménység alatt jöttünk ide hogy hadakozás által mennyünk bé hazánkban; de nem avolt az irántunk valo rendelés. az el volt végezve hogy mi ide békeségre jöjjünk, és ebben az országban tölttsük el a bujdosást. de ha az Isten a hadakozásról valo reménységünket meg gátolta imádjuk más felől az ő hozánk valo jószágát. mert a micsoda nagy szövetségben vagyon most a francia a császáral, az igaz hogy francia országban maradása nem lehetet volna, és ha ide nem hitták volna is, csak kételen lett volna francia országból ki menni, az urunknak, amint hogy mihent ide érkezet. orleáns hertzeg, a francia regens, az urunkal semmi Correspondentiat nem tartot, és leveleire választ nem adot. a császáral valo Colligatiojára valo nézve, mit csináltunk volna tehát hogy ha az Isten nem akarván ide valo jövetelünket. atörök utánunk nem küldöt volna oly nagy tisztességgel. talám hivatlan is ide kelletet volna jönünk, és nem fogadtak volna olyan nagy becsülettel., itt pedig az urunk nagy becsületben vagyon; pénzt elegendőt adnak. és annyit hogy francia országban hat esztendeig sem adtak annyit, mint itt esztendőre adnak, láttya kéd mely jó az Isten, ha egyik kezivel el takarja előttünk erdélyt, a másikkal táplál, édes néném hát kétségben essünké,? nem, hanem bizzunk. és mind addig reméllyük hogy meg látjuk azt a tündér országot., valamég élünk, ha meg halunk, azután lássa meg akitől lehet, de a lehet hogy az egészségire vigyázon kéd, az is lehet hogy szeret kéd. de azt nem lehet el hinni mint szeretem kédet.

Drinápoly. 12 July 1718.

Micsoda sok féle nyomoruságot okozot az embereknek az ádam vétke. atélben édes néném azon kelletet panaszkodnom hogy igen hideg vagyon, és nehéz irni, most meg azon kel panaszkodnom hogy meleg vagyon. azt ne gondollya kéd hogy kényeségből cselekszem. mert valamicsoda nagy hideg volt, a meleg szintén olyan nagy, ha télben jég verem volta házam, vagy is inkább a fokházam. most pedig sütő kemencze, fok háznak pedig azért hívom, mert az ablakon ki nem nézhetnék. ha csak lajtorjára nem masznék. olyan közel vagyon a padláshoz, még azokat sem lehet ki nyitani, ugy vannak csinálva. kéd pedig jól tudgya az okát hogy miért csinallják olyan magosan az ablakokat, én nem tudom, csak gondolom, azért hogy a szomszéd aszszonyt ne lehesen meg látni, mert atörök azt sem akarja hogy a feleségire nézenek., jól mondgyák azt, hogy francia ország. az aszszonyok paradicsoma, és a lovak purgátoriuma, török ország pedig alovak paradicsoma, és az aszszonyok purgátoriuma., elég a hogy nem lehet a házamban maradnom. még künt is elig szenvedheti az ember anagy héséget. a falt, vagy az asztalt. ha meg tapaszttya az ember. melegséget érez, aminap pedig a mezön olyan meleg szél jöt reánk., valamint ha az égő kemencze mellet mentünk volna el, és ha sokáig tartot volna. le kelletet volna esnünk a lorol., most ennél egyéb hirt nem irhatok, ez elég meleg hírek, de gondolom hogy rövid idő mulva hideg híreket kel irnom. mert a békeség meg csinálását, csak nem bizonyosnak tarttyák. és attól tartok. hogy ótt ölelem meg kédet,

ahol nem kívántam volna. de azért nem kel kétségben esni, jól tudja az Isten. mi hasznos nekünk. ha őtt is nagy melegek vannak, félttem kedet a betegségtől, arról retteggve gondolkodom., de azt tudjaé ké. hogy lehetetlen már jobban szeretni kédet, mint én szeretem, mászor többet.

Drinápoly, 15 aug. 1718.

Ihon édes néném elesz az utolsó levelem ebből. a CSászári városból; itt már meg ettük a nekünk rendeltetett rakás kenyeret. már tovább megyünk. de nem elé, hanem hatra. és azon rakás kenyér mellé ülünk, a mely Constancinápoly mellett vár minket. mert a mitől tartottunk. abban torkig estünk. ki veszen ki abból?, csak az Isten: ennek előtte egy néhány napal hozák meg a hirit hogy 21 júly a vezér meg csinálta a huszon négy esztendeig tartó békeséget a németel, ha addig itt kel ülnöm. jó éttzakát a meny aszszony tánczának., jaj édes néném, ha addig az édes lelkem. marad a kövér testemben, csak török kenyeret kel enni arakásból. a békeség meg lévén, it már semmi dolgunk nincsen, meg is indittyák holnap az urunkot. a császári fő város felé. már itt erősen rakodunk. elég szekereket adtak számunkra. még többet mint sem kellene, mert el ítéheti ké, hogy minden portékámot fel raktam egy kis szekérnek a negyed részire, az én portékám pedig nem leg keveseb atöbbinél. vannak itt olyanok, hogy tizen sem rakhatnak meg egy szekerecskét. de még lovakot is rendeltek alánk, mert ha ötvenen vagyunk is, de nincsen több ött lovunknál, amint már meg mondtam, holnap meg indulunk. hol léssen lako helyünk. még nem tudom. elég a hogy innét el visznek valahová. forgács ur is velünk jö. micsoda örömel látom meg kédet de az egészség jó legyen. hogy az öröm is nagy lehesen, többet is írnék, de mikor utra kel készülni, akkor nem lehet sokat írni, Isten kédel édes néném. ihon ebédre hinak.,

bujukdere. 25 aug. 1718.

Hála Istennek ide érkezénk tegnap. drinápolyból 16 indulánk ki, semmi olyan állapot nem történt az uton. a melyet szükség volna meg írni. hanem azt meg írom, hogy az uton eleget nevettem. a velünk lóvó francziákon; mert vannak olyanok közöttök, a kik soha lovon nem ültenek, az olyanok miképen ültek a lovon. és mint várták a szálló helyt el érni. az egész mulattságom volt, a pentelésia hadnak hallotta ké hirit. itt egy sereg volt olyan közöttünk., elég ahogy tegnap ide érkezvén, azt gondoltuk hogy mind palotákban szállitnak bennünket; de itt avárosban egy épp házat sem találtunk. azért az urunk kénszeriteték. aváros mellett lévő kis mezőn sátorok alatt maradni, mind addig valamég más rendelést tesznek. és jó helyre szállitnak. azt nem volna szükséges meg írni hogy csak három orányira vagyok kédtől, mivel azt el gondolhatom. hogy ezt a szép Cánálist már ké fel járta. azt sem volna szükséges meg írni, hogy a Canalis parton vagyunk. a fekete tengernek a torkától. egy ágyu lövésnire. de mind ezeket. örömben azért írom, hogy oly közel vagyunk egymáshoz, egy kis három lapátos hajóra fel ülök. ebédre abban a nagy császári városban mehetek; már itt mind addig sátorok alatt leszünk. még jó helyre szállitnak. a való szép kis réten vagyunk. de mellettünk holmi régi el romlot épületek vannak; a hol annyi a scorio mint a bolha, az olyan vendéget éppen nem szeretném az ágyamban, most pedig éppen nem szeretnék meg halni, hát hogy ölelném meg édes néném kédet. a holt ember pedig olyan izetlen, kedvetlen, hogy még a feleségit sem öleli meg, én pedig elig várom hogy kédet láthassam. de a még meg nem lehet három vagy négy holnapig. vagy is inkább három vagy négy napig. héj micsoda szomorúság volna a nekem. ha jó egészségben nem találánám kédet. hetfün pedig ebédre el várjon ké. káposzta is legyen,

bujukdere 15 7bris 1718.

Édes néném már kétszer volt az a szerencsém hogy láthattam kédet, de úgy tettik mint ha még nem láttam kédet. de azt vettem észre, hogy mikor kédnél vagyok. a nap oly sebesen repül. valamint a fecske. mikor pedig itt vagyok. akkor rák hátán jár. de én veszekedhetném kédel, mert két naptól fogvást levelét nem vettem kédnék, hogyha pedig le tennök a reszttséget, minden nap vehetnék levelet kétszer is, azt jo meg tudni kédnék, hogy én telhetetlen vagyok a kéd leveleinek olvasásában. ha azt akarja kéd hogy jó kedvü legyen. gyakran kel nekem irni. mikor pedig a kéd leveleit olvasom. akoron nincsen szükségem a hegedüsre, hogy tanczollyak. mert azt tudom, hogy masokis úgy tarttyák, hogy egy kedv szerént irot levél, job egy táncznál. itt mi csak várjuk hogy szállást rendellyenek. addig sátorok alat leszünk mint az izraéliták. a franczia követnek bonáknak. közél mi hozánk egy háza lévén. gyakorta jó ide feleségestöl. de még mi nálunk nem volt. azt akarja hogy mi mennyünk elsőben hozzája, abbol pedig semmi sem lesz, mert a mi urunk tudgya mi illendő, és mi nem illenék hozzája, még a titulus iránt is vagyon valami akadály. és az ilyen akadály. meg akadályoztattya. hogy az akadály el vettessék. és ilyen formán. egymást meg nem láttyák, de mint hogy nekem semmi akadályom nincsen se a precedentia. se atitulus iránt a követtel. azért gyakran járok hozzájuk; az aszszony olyan mint egy darab nád méz. azt is el mondhatni, hogy olyan az aszszonyok közöt, mint ajó féle gyöngy atöb gyöngyök közöt., jaj el felejtettem. hogy soha sem kel egy aszszonyt dicsérni, más aszszony előtt. mert a nem esik jó üzün. hát a nekem jó üzün esséké hogy a levélben káposztás fazéknak neveznek. de én azt csak el szenvedem a hasznáért, micsoda szép állapot mikor az ember a nényire meg nem haragszik. az egészség mint vagyon? vigyáznaké reája, szeretneké a miolta nem láttak.? mert én úgy szeretlek edes néném. mint a káposztát.

jénikö. 22 7bris. 1718.

Tudgya már kéd honnét dátalom alevelemet., azt is észre veheti kéd hogy már a bujdoso izraéliták. a sátorok alol házakban szállottanak végtire, az urunknak. rendes, és alkalmas szállása vagyon, azt is tudgya kéd hogy éppen atenger parton vagyunk. és olyan igen atenger parton. hogy az én házam alá vizen bé jöhetni, de azt nem tudgya kéd, ki házánál lakunk., távul azt mondhatná valaki. hogy valamely fö ispány háza, pedig koránt sem fö ispány agazdánk, mind azon által talám el mondhatni föispánynak a rokák közöt, mert szöcs, de igen gazdag. avezér szöttse hogy ne volna gazdag, ma szállottunk bé ide, és annyi portékánk vagyon, hogy fél ora alat kiki bé rakoskodot a szállására, aházamban, se szék, se asztal nem alkalmatlankodik, a valo hogy vagyon egy kis szék formára csinált székecském. ha le akarok ülni, arra ülök, de még más hasznát is veszem. mert ha irni akarok. azon kel irnom., micsoda szép állapot, mikor el lehet lenni, annyi sok házi eszköz nélkül, így kel lenni az ilyen bujdosoknak mint mi, ma itt, holnap masut. úgy is, ha meg eszük itt a rakás kenyérünket, eléb kel mennünk, nám arégiek el lehetek annyi házi eszköz nélkül, hát mi mért nem lehetnénk el. nám a sidoknak nem volt székek. a törököknek most sincsen szükségek arra, egy régi franczia királynak láttam a székit, most csak a zágoni bironak is job széke vagyon annál. mi szükségem vagyon hát nekem is aházi eszközre. úgy is még az a hajo a mely ide hozot bennünket. még az archipelágusban várakozik, az urunknak szándéka lévén. franczia országban valo viszá menetelre: (de abban thamás vagyok:) bercsényi urat. az aszszonyal várjuk ide, a kéd szomszédcságában lesznek szálva, de nem tudom meddig. elég az edes néném. hogy már mi itt a rakás kenyér mellé ültünk. csak az Isten tudgya meddig fog tartani. és hol hintettek el még másut kenyeret számunkra, mert oda csak el kel menni, akár mint vonogassa az ember magát, de azt csak fel kel szedni. azt akarnám ha kédnék is hintettek

volna el leg aláb két kenyeret itt nálunk. mert azt reménlem hogy el jö kéd látogatásunkra; ugyan is micsoda gyönyörűség egy aszszonynak egy szép kis festet hajoban ülni, a melyet három erős török ugy viszi ahabok hátán. mint a nyíl, keményeb volna a sziv a kö sziklánál. ha ide nem jöne kéd. egy nehány orára, el várlak édes néném. ugy is szeretlek mint a káposztát. ha ide jösz. de az egésségre vigyázzunk.

jénikö. 22. 8bris 1718.

Csak nem lehetek addig csendességben, a még meg nem tudom mint érkezet kéd haza., mivel alig indult meg kéd innét, hogy nagy szél tamada, gondolom hogy a habok meg rengették kédet. elég a hogy az olta nem vagyok nyugodalomban. nekem ugy tertzik hogy az olta egy levélel ki tehetet volna kéd anyughatatlanságból, a mely nagy halak el mentek az ablakom alat. mindeniktől kérdeztem ha nem ették meg az én nénémet, de azátkozot egyik sem felelt; csak függöben tartom elmémet mind addig még bizonyost nem hallok kéd felől, reménlem hogy nem járt kéd ugy mint jonás, és nem lesz szükséges hogy valamely hal gyomrában küldgyem kédnek ezt a levelemet. mert ugy meg nem tudhatná kéd hogy mi tegnap a constancinápolyi kapu eleiben mentünk ló háton, és ótt az ut mellet egy kertben az urunk csak titkon. meg akarta látni a császárt, a ki is drinápolyból érkezvén. nagy pompával ment bé avárosban. nem tudom ha le irjamé kik mentenek. előtte. és utánna, ha le irom, talám azt mondgya kéd. hogy miért terhelem annyi irásal, hale nem irom, azt mondhattya kéd, hogy rest vagyok, rest nevet pedig hogy ne viselleyek. inkább le irom, legyen kéd figyelmetes halgatassal., az utzákon két felől jancsárok állottak sorban., leg elöl jöve sokadmagával az assás bacha () azután a csauzok. az émirek, az ülémák. (az az, apapok, azirás tudok:) a kapicsi basák, a jancsár aga. a mistancsi basával, a kalmakán. a kapitán basával. azután a fő vezér a muftival., a csauz basa. azután a mahomet attyafiai a zaszloja mellet, a Császár vezetékji, azután Czifrán fel öltöztetet két tevék, kik az álcoránt vitték, azutan egy festet, és aranyas kocsi. melyben vala a mahomet köntöse, és fegyvere. ezután mene a császár igen kívántam paripán, mellette lévén a fia, azutan menének azisóglánok ketten, ketten, mindenik tized, külömb külömb féle színü köntösben. az első tized. köntöse sárga. a 2diknak. veres, a 3diknak zöld, a 4diknek kék tafota, az isoglánok pedig inas számban vannak az udvarnál. láttya kéd micsoda szép dolgot láttam tegnap. de a csak olyan mint afüst, és azzal a nagy pompával a császár nincsen olyan csendes elmével mint mi, ugy is illik hogy ne legyen. leg aláb had hasonlittson valamiben a mi alacson állapotunkhoz. és tudgya meg hogy öis ember, de azö pompáját ne irigyelleyük édes néném, mert olyan napra jut még. hogy örökké valo nyomoruságban esik, akor mit fog használni neki apompa. ami alacson rendünkben pedig mi nekünk, nagyob reménségünk vagyon, oh! mi szép állapot akerezsténység! mennél nagyob pompájit látom a töröknek, annál nagyob örömben vagyok a közönséges anyaszent egyházban valo létemért. ezért ö nekik nem lehet az a reménségek, a mely minékünk nem csak vagyon. de kell lenni. ha perában megyek. akor többet predikállok. addig az egésség jó legyen: édes néném egy kevesé még a káposztánál is jobban szeretlek:

jénikö. 16 xbris 1718

Mi lelt bennünket édes néném. és mitől vagyon a, hogy már egy holnaptól fogvást nem irtunk egymásnak. leheté hogy ilyen közel lévén egymáshoz., még sem irunk, talám ugyan az az oka. hogy közel vagyunk és egymást gyakran láttyuk., jaj miért mondám hogy gyakran. meg bocsás édes nénécském. gyakortaé négyszer látni. kédet egy holnap alat. ha négyszer látnám is kédet napjában nem kellene meg csömörlni a szememnek, a kéd könnyü, kurta és rövid

levelét vettem. mentől ritkábban ír az ember. annál hosszabb levelet kellene írni, kéd ellenkezőt cselekszik. a pedig nekem halálom mikor rövid akéd levele. mikor tudom hogy az egészség jó. akkor nem kíméllem kédet. és a hosszú levelet meg várom. valamint az ur dolgát, nó már nem haragszom, hanem a rövid levelet is kedvesen vettem, amelyben látom hogy tegnap érkezett oda bercsényi ur, minden pereputyástól., annak igen örülök, mert tudom hogy annál az uri aszszonynál el mulattya kéd magát. és nem lesz kéd egyedül magyar aszszony péréában, a bercsényi ur embereit mind jól ismerem, de az aszszonyokat, leányokat. nem ismerem. de ahhoz nem sok idő kívántatik, tudom az urunkhoz el jő az ur. azután magam is látogatásokra bé megyek; a szállás pedig csak mindenkor kédnél leszen. magam szégyenlem micsoda rövid levelet küldök. de ha rövid is el kel neki menni, egy pirongatás el fér avállamra. édes néném az egészség, de tudgya kéd meddig szeretem kédet. valamég dohányozhatom.

jénikő 28 xbris. 1718.

Aztot még előre által láttam, hogy bercsényiné aszszonyom meg fog kédnek tettezni, el mondhatni valóság. hogy méltóságos aszszony. mert sokan viselik az aszszony nevet, denem mindenik viseli érdemesen azt a nevet, és az olyanokat csak aszszonyocskáknak kellene. hini, vagy aszszony állatnak, (ne szollyunk az aszszonyok ellen:) elég a hogy azzal az uri aszszonyal. inkább el töltheti kéd az időt, mint sem agörög kéréczákal. az aszszony maga mulattságot nem indit, mert tél felé meg kezd sárgulni a fának is alevele., de a vigasságról beszélni igen szereti. főképpen a tavaszi idejében való dolgokról. azt írja kéd hogy az aszszony orczáján. olyan idős korában is meg tettik hogy iffiu korában szép volt. és hogy most aszép télhez hasonlithatni. de azt ki ne nevetné. hogy azt szeretné kéd meg tudni. hogy miért annak az uri aszszonynak az orra fekete. és orczája feje, ezt a mesét mindgyárt meg fejtem kédnek. az attól vagyon, hogy már házos lévén meg himlödözött. azt tudgya kéd. hogy az uri aszszonyokat másképen gyógyitják. mint sem aközönségeseket. nyernek is rajta sokszor, mint birtok a csikban, mihent meg betegedet. egy sereg doktorokat gyűjtöttek esze. ki egyet, ki mástjovaltot, hogy a himlő meg ne lassék, és a szépség meg maradjon. egyik a töbi közöt. azt jovalotta, hogy meg kel aranyozni az orczáját. ennek avoxát bé vették. és levél aranyal. bé tapasztották. és eleven képet csináltak belölle, e meg lévén. egy ideig annak ugy kellett maradni. de azután csak le kellett venni az aranyat. mert aranyas orczával el itélheti kéd. hogy nem lehetet járni, és a piros orcza, csak inkább tettik. mint sem az aranyas. de már a volt a mesterség hogy vegyék le, a sok féle víz le nem mosta. hanem tö hegyel kellett lassanként le fessegetni az aranyat. az orczájáról, még is mind le ásták. de az orrára inkább oda száradot volt. azért nehezebb is volt a munka. végtire onnét is le fessegették. de feketén maradot. azért nem jovalom senkinek hogy meg aranyasztassa az orczáját. immár tudgya kéd, hogy miért fekete annak az uri aszszonynak. az orra, de azt nem tudgya kéd, hogy holnap. a vezér szembe akar lenni a fejdelemel. csak magánosan, ez a vezér még eddig jo barátságos volt mi hozánk, és abujdosó urak, éppen nem panaszkodhatnak ellene, meg válik mint végzi, mert itt a változás könnyen meg esik. és az ajándék a vezérekkel hatat fordítat. mi pedig nem vagyunk abban az állapotban hogy adhasunk, sőt még mi is töllök várunk. aki pedig hatalmasabb, az erősebb, és az kötheti meg pénzel. a török urakot., ezek pedig ugy tekintenek bennünket, mint olyanokat; akik minden koron készen vannak akérésre, de az adást; nec nominetur invobis, it mi elegen vagyunk. elég tahint ad aporta, eleget eszünk. de azzal ruhásabbak nem vagyunk. sem én se más, a mi urunknak pedig természete a, hogy kéretlen nem ad, annyi esztendőktől fogvást hogy szolgálom, soha semmit nem kértem, édes néném már el nem kezdem, egy erdélyi nemes emberhez a nem illik. a ki jobban szereti szükségben lenni, mint sem kérni, az én hivatalom a, hogy szolgáljam hiven, és hadgyam azIstenre atöbbit. egy erdélyi nemes ember felől nem lehet nagyobb gyalázatot mondani mint azt, hogy az

adomért szolgál. tudgyaé kéd., hogy most csak hamar egy leánybol. aszszonyt csinálnak, nem tudom mikor leszen az a szerencsés nap. de azt tudom hogy igen akarnám ha azén lakadalmom olyan közél volna, mint azé a piros. leányé, én szeretem kédet, de ugy ha az egészségire vigyáz.

jénikő 2. january. 1719.

Tudom aban nem kételkedik kéd. ha papirosra nem tenném is hogy sok uj esztendő napokat kívánok kednek, a hoszas, és egy hetig tanult kívánatokot hadgyuk az idegenekre. és a predikátorokra, azért. se drágábbat. se jobbat, nem kívánhatok, mint azt, hogy az Isten adgya szent kegyelmit kedre, és jó egészséget., mihaszna vagyon annak a hoszas köszönetnek. a mely még nem is illik a keresztenyekhez, jákob sem adot több áldást. a tizen két fiára, mint mostanában szoktak adni csak egy emberre. úgy anyira, hogy ha mind azok az áldások. bé tellyesednének, se gabonás házat, se pinczét elegendőt nem lehetne csináltatni, hát azután a sok marhának bövségit. a sok siros földet. ezt pedig olyan szokkal mondgyák ki, hogy az embernek ugy tettzik, mint ha minden szánto földgye bé volna szalonával teritve, de még enem elég. mert a gyermekekre valo áldás, el tart egy oráig. és egy anya sincsen. a ki a kívánság szerént. a fiainak. fiait, meg azoknak fiait meg ne lássa, agyermekeknek pedig mindeniknek addig kellene élni mint mathusalemnek, édes néném emind nem keresztyeni kívánságok. az ó testamentumban jó volt; mert akor az áldást egy izraélita. a földének kövérségiben tartotta, az Isten is nékik csak földi áldásokat igér, de a keresztyeni áldás. mind lelki dolgokbol áll, és egy keresztyennek nem a kövér földet kel suhajtani, hanem a kegyelemel valo tellyes szivet, hogy ne a földgye. hanem a szive teremcsen böv gyümölcsöt, én azt jól tudom, hogy az ilyen szokást elnem hagyatom, a kinek tettzik el hadgya, akinek nem tettzik kövesse, azon nem törődöm. mi pedig édes néném. ne kövessük az olyan iskola béli szokásokat. hanem a keresztyeni szokást. mely meg egyezik azudvari szokással. az udvarnál pedig, még a köszvény is szokást csinál. a mi fejdelmünk csak tegnap is lovon járt, gyalog járt. ma pedig csak ülni kel., azt nem igazán mondgyák hogy gazdagot keres a köszvény. mert ugy a mi urunkra rea sem nézet volna. mi pedig ilyen formán, attol soha se tarttsunk. hanem csak attol tarttsunk, hogy ha valaha nem szeretnök egymást. annak pedig meg lehetneé valaha törtenni? de édes néném. ha minden levelemben nem irom is hogy szeretem kédet. már azt kédnek tudva kel tartani. esztendőben tizen kéttzer ha meg ujittyuk egymás közöt az ígétet elég. mert minden levelben azt irni, szeretem kédet, szeretem kédet, a sok volna, és végtire ugy hozá szoknánk, hogy azt sem tudnok mit irunk, a mi ritkáb a kedveseb, de nem mindenben, mert ha gyakrabban írna kéd, a kedveseb volna. reménlem hogy ebben az esztendőben nem leszünk olyan restek, a melyet kívánom hogy az Isten kegyelmiben töltse el kéd. velem együt. masokal is. ha hideg nem volna többet írnék. de az én házam a tenger felet vagyon. és onnét semmi meleg nem jö fel. az egészségre vigyázunk.

jénikő. 24 january 1719.

Edes néném, vevée kéd észre tegnap, hogy mint örült bercsényiné aszszonyom azon. hogy a fejdelem meg látogatta, mindennel kínálta volna, örömben nem tudta mit csinállyon. már csak azt vártam, hogy talám egypár tánczal kínállya meg, de ne nevesse kéd, mert az idő miat még örömet el járná, vagy el lépdegelné, de a micsoda időben és állapotban vagyunk, atáncz is savanyu. a valo hogy az aszszony mellet az az két becsületes személy, el ropnák az aszszonyokért is. azt kívánnya kéd töllem. hogy meg mondgyam micsoda ítélettel vagyok az aszszonyok, és leányok iránt, kik az aszszony mellet vannak, az aszszonyokot, vagy dicsérni

kel, vagy semmit sem kel felöllök mondani., annál is inkább rosztat mondani felöllök, a nemesi vérhez nem illik, mit csinállyak hát. hogy kédnek is engedelmeskedgyem, azt cselekszem, hogy az ítélő székeben ülén. onnét teszek itéletet. halgassa kéd figyelmetességgel, az obesternén kezdem el, ez egy szép aszszony volt. főképpen, a midön leg először láttam gyermek koromban, akor görgényi Commendáns volt az ura, kajdacsinét pedig soha senki nem dicsérte a szépségiért. hanem ajóságáért. azért is. mondom neki mindenkor. hogy micsoda irtoztato szép, de ez, vagy egyről, vagy másrol, de örökké panaszkodik. a kis susinak igen fösvényen osztogatták aszepséget, de rendes, tisztességes személy, és tiszta jószág, a talaba mátkája bé illik egy szép leánynak, már le szállok az ítélő székeből, és kéd lássa, hogy micsoda itéletet tettem, de az aszszonyok felöl itéletet tenni, azt kinem veheti kétek az férfiak kezéből. az ilyen bíroság vélek születik, és az aszszonyoknak meg kel állani a végezéseken. meg viszontag. a micsoda itéletet tesznek a férfiak felöl az aszszonyok, az ellen már nem szabad senkinek is szollani, és azt a dolgot nem lehet más ítélő széke eleiben vinni, hanem térdet, fejet hajtván, azon meg kel nyugodni. ha a törvény csinállok bévették volna őket a törvény tevében, azö hathatos szemekel. hathatosab törvényt tettek volna, a sidoknak volt egy aszszony bírójok. volté job bírójok annál? ugyan is, ha az aszszonyok az ítélő székeben ülhetnének, nekem ugy tettik hogy abban az időben nem kívántatnék annyi prokátor, mert az ember maga menne gyönyörüséggel a baját. meg mondani, és ót egy szép és kegyes bironak a szájából meg halván a törvénynek magyarázattyát. nem lehetne az ellen szollani. ha szinte perét el vesztené is, de könnyebben szenvedné. énnekem pedig nehéz azt szenvednem., hogy kéd ritkán ir, és énnekem kel meg itélni, akéd reszttségit. olyan biroval is vagyon dolga kédnek, hogy egy kis levelel, minden haragját el üzi kéd. többet is irhatnék ilyen nagy országos dolgokrol, de nem irok, azért. hogy hamaréb vehessem a kéd válaszát.

jénikö. 16 aprilis 1719.

Irtoztato dolog mely régen nem irtunk édes néném egymásnak, annak pedig mi az oka, nem más, hanem hogy csak nem minden harmad napban láttuk egymást. kédet látni, s'kednek irni, nagy külömbség, ha mindenkor olyan gyakran mehetnék kédhez mint már egy darab időtöl fogvast, az igaz nem volnék méltó aszánásra, de nem lesz mindenkor pap sajttya, már egy hete hogy egymással nem nevtünk, és ez az idő hozabnak tettik nekem mint egy nyul farka. de mit tehetz annak (mondgyák atotok:). egy részről nem bánom mert nem alkalmatlankodom kédnek. noha kédnél mind job ágyam vagyon, mind többet eszem, mind többet nevetek, mint itt, de hogy a vendéget meg ne unnyák, keveset maradgyon egy helyt., de még nagyob okát is mondom, a hogy, azidő rosz, és olyankor jární atengeren nem egésseges, mert ha az a kis hajo hirtelen el találna fordulni, jo éttzakát az egészégnek, és mindennek, én pedig olyan bátor vagyok atengeren. hogy ha egy kevesé ahajo egy oldalára fordul, már azt gondolom hogy a halaknál leszek vacsorán. erre azt fogja kéd felelni, hogy eleget jártam tengeren. én pedig azt felelem akéd feleletire, hogy azzal dicsérhetem magamot, hogy mindenkor olyan félnék voltam. és hogy nem tartok nyomoruságosab dolgot. mint a néma halak országában lakni. tegnap mi a császári mulattságon voltunk, lehetetlen azt kédnek le nem irni. mint ment végben. de mi is csak ugy mulattuk magunkot. mint a kocsis. aki nap estig ügetvén alovon, estve. azzal kerkedik. hogy mint meg szánkáztunk.

Ma igen jó regel avezér egy csauz basát küldé a fejdelemhez, kit is kéréte hogy lenne jelen a mulattságon. amelyet fog adni. a császárnak, a fejdelem lora ülén, a csauz, a Constancinapoly mellet lévő retnek avégin, egy nagy dombon meg állitta minket. ahonnét kellett nézni a mulattságot. a réten pedig sok számu nagy sátorok valának verve. mind a császár számára, mind a töb urak számára. a mulattság pedig abból állot. hogy lovakot

futtattak, flintából, és apro agyucskákból Czélt löttek, a CSászár előtt. abirkozok birkoztnak; de még is mind ezek nem valának császári mulattságok, hanem a vége job volt a kezdetinél. mert a vezér ebédet adván a császárnak, és az egész udvarának. meg is kel ajándekozni mind a CSaszárt, mind azudvarát. a többinek nem tudom mit ad, de a császárnak. három vagy negy válogatot virágban lévő leányt adot. azoknak igen szepeknek kellett lenni, és mindeniket gazdagon fel ékesíteni, azután köves portékákat, lora valo drága szerszámokat, szep paripákat. adot. (édes néném mely derék állapot a császárság:) ennek pedig minden esztendőben meg kel lenni., azon a napon. mi pedig mind ezeknek végit nem vártuk, mert reggeltől fogva estig egy helyben ló háton ülni, étlen, és atöbbit csak meszünen nézni, nem derék mulattság. azért is a fejdelem fél óráig ót lévén, és semmi mulattságra valot nem látván, ebédre haza mentünk. de még azt kellett azután izenni a vezérnek, hogy igen mulattuk magunkot. és hogy császári mulattság volt; pedig elíg vártuk hogy eljőjjünk onnét, edes néném mely sokszor kel olyat mondani azembernek a melyet maga sem hiszen. azt el hidgye kéd, hogy a vezérnek mind ajándekáért sem adnám kédet, meg aleányokot is oda teszem. de ugy ha szeret kéd. és ha vigyáz az egésségire.

jénikö. 26 maji 1719.

Abban bizonyos vagyok, hogy tegnap igen meg ijedtünk volt. de még nekünk is jutot benne, ebéd felet egyszers mind a tálak is kezdenek tánczolni, mi is dölénkezünk. akkor veszük észre hogy föld indulás, az emberek azt mondgyák hogy ennél nagyobát nem értenek, az én házam alá a tenger bé megyen. és mindenkor vagyon ót térdig érö viz. de mihent a föld indulás volt, szárazon maradot. estve felé jöt haza aviz. akik atengeren voltak. jól meg érzették. a föld indulás elöt egy órával láttuk hogy a vezér ment magát mulatni a fekete tenger felé. de mihent meg érzette a föld indulást azonnal nagy siettséggel viszá tért; és a császárt ment látni. Constanczinápolyban, sok bótók és házak estenek le, még kéd felöl semmi hirt nem hallottam, szüntelen is tartok attol hogy valamely kelletlen hirt ne halljak., bercsényiné aszszonyomot, tudgya kéd hogy karon kel vezetni pompával. mikor egyik házból a másikában megyen, de tegnap nem várta hogy fel emellyék helyeböl. mert futva ment akerbe, és az ijedcség volt a hopmestere. tegnap ebéd után a franczia követnéhez menván. az ura perában volt. a kin igen busult. nem tudván, hogy ha nem eseté valamely szerencsétlenség az urán, vagy a gyermekein. azért két vagy három aranyat ígért ahajosoknak csak vigyék el az emberit. kit az urához akart küldeni, de a hajosok ugy féltének. a tengerre menni, hogy tiz aranyért sem mentenek volna ell, az okát kérdették töllök, azt felelték hogy a föld indulásban, a viz alat a föld le süjjethe, a viz le esvén. a hajojokis le süjjethe, lehetneé ennél jobban okoskodni ahét bölcsek közül akármelyiknek is. édes néném tudosics mentöl hamaréb. mert addig nem lehet nevetni.

jénikö. 18 juny. 1719.

Edes néném, igen igen szükséges kédnek egy hirt meg tudni. azért hogy bolhák. ne csipjék kédet, tudni illik, hogy két gyorgyiánus fejdemet az attyafiai az országból ki üzvén. segittséget jöttek ide kérni a császártól, a ki is segittséget adván nekik, a méltóságos fejdemek ide jöttenek, hogy innét hajon a segittségel a fekete tengeren viszá mennyenek., ö méltóságok pedig. egy nyomoru korcsomára szállottanak., cselédgyek elég vagyon., de az udvari nép nem ruhásab, a mi czigányinknál, azt pedig ne gondollya kéd hogy ö méltóságoknak pénzek ne volna. mert valamég a cselédekben tart, addig pénzek is lészen, mert a midön a pénzek el fogy, kétöt vagy hármat, az udvariak közül el adnak, és így a pénz el fogyván, az udvariak is fogynak. ma tiz orakor a fejdelmünk látogatására jöttenek, sok udvarival. de azok olyan

rongyosok voltak. valamint a szolgák, nem is tudom miért viselik afejedlem nevet. mert abizonyos, hogy jobban szeretném a brassai biroságot., mint sem az ő fejdelemségeket. való hogy a gyorgyiánusok az előtt hadakoztak voltak, de mostanában nyomorultak, görög valláson vannak. nekünk is vannak ott missionariusink, az fejér nép őt, közönségesen igen szép. azt írta volt kéd a minap. hogy már ért francziául. aztot igen jól cselekszi kéd. hogy idegen nyelvet tanul. bár a mi földink azon volnának hogy idegen nyelvre tanyitának gyermekeket, de az olyan állapotol oly keveset gondolnak, hogy még csak az írásra. és az olvasásra sem kényszeritenék a leányokat, hogy ha csak azoknak nem volna arra kedvek., azt a két dolgot pedig egy nemes leánynak nem csak illik, de szükséges tudni. azon kívül, hogy a valláshoz a szükséges. hogy holmi jó könyveket olvashasson; de a micsoda nem szükséges egy nemes asszonyoknak, hogy az ura távul létiben, az urát mindenekről tudosithassa., és az ura levelét el olvasshassa. nem lehet mindenkor olyan ember mellette akivel iratathasson, de ha szinte volna is. a férfi nem csak a hagymáról, és a dézma borrol kívánna írni a feleséginek, hanem más egyéb egyességből szeretetből származó gondolatit is le írni, ha a felesége tudna írni és olvasni. de mint hogy nem tud; úgy írni ki valamint egy idegennek. ha meg vizsgálnok hogy micsoda levelet ír az ura egy olyan asszonyoknak a ki nem tud olvasni. és hogy micsodást ír a tisztartójának, meg látnok hogy mindenik egy huron pendül, és nem sok különbség vagyon közöttök. arról nem is szollok hogy mennyi külső dolog történik olyan a mellyet az ember örömet meg írni a feleséginek. némelykor szükséges is volna meg írni. de el hadgya, mert a felesége nem tud olvasni. és azt nem akarja hogy más meg tudgya, erre azt felelik némely csufos, és rövid eszű anyák., hogy nem jó egy leánynak hogy írni tudgyon., azért hogy a szeretőinek ne irhasson. oh! mely okos beszédek ezek.! mint ha az írás okozná a roszt, és nem a aroszt, azírást, nem akkor történik meg atilalmas dolog. a mikor egymásnak írnak, hanem akkor a mikor egymással vannak, és nincsen szükség az írásra, akar tudgyon akéző írni, akár ne tudgyon, de a szív el jár a maga dolgában., nekem úgy tetszik, hogy nem csak azért írok kédnek hogy írni tudok, hanem azért hogy a hajlandóság viszen reá. ha nem tudnék is írni, csak ugyan csak leg első alkalmatosságkor mind azokat meg mondanám kédnek. mind ezekből azt hozom ki, hogy az ilyen anyák nem okoson gondolkodnak. a leányokat. avallásbeli dolgok iránt való tudatlanságban nevelik. és a kinek adgyák. az el nem kerülheti hogy tudatlanságáért ne szenvedgyen. akár mely szép legyen a gyémánt, de ha rutul vagyon metzve, nem becsülik, mind ezekre tudom azt fogja kéd mondani, hogy még házas nem vagyok, még is az asszonyoknak akarok letzkét adni. nem akarok édes néném nem akarok. tudom hogy kéd is velem egy gondolatban vagyon ez iránt, lássa ki ki szabad a magáéval. és az Isten adgyon olyan feleséget aki írni, és olvasni tudgyon. de ha nem tudna is. azon lennék. hogy meg tanyitanám ha több esze nem volna is mint egy macskának. édes néném szereté kéd úgy mint a macska az egeret, vagyoné kédnek jó egészsége, mikor láttyuk meg egymást. ma talám nem. mert már tizen egy az ora, és le kel fekönni, de ha le fekszem, úgy tetszik mint ha feredném, mert a tenger habja egészen bé csapván a házam alá. sokszor azt gondolom hogy az ágyamban locsog a víz.

jenikő 16 júly. 1719.

Aztot jól mondgyák édes néném. hogy nincsen olyan jó társaság. aki egymástól meg ne vályyék. bercsényi uram az asszonyal, és minden pereputtyával ide érkezővén, it lesznek mind addig, valamég tarabiában rendelt szállásokat. el készitethetik. tarabia pedig hozánk földön félóra vagyon. vizen, pedig egy fertály ora., hogy így eset, aztot igen bánom kédre való nézve, tudom hogy gyakorta meg hántattya kéd magát a tengeren. és hozzánk ki rugaszkodik atengeri lovakon. az asszony őt közel lévén, gyakrabban mulatathatta kéd magát, és az idő inkább tölt., de már ezután tengeren kel ide jöni, mikor az asszonyhoz akar kéd menni. édes

néném, patientia, aki erősebb a hatalmasabb, azt jól tudgya talám kédd, hogy ki követtye cselekette aztot hogy bercsenyi pérából ki kötöszködgyék, addig a még oda érzetik, nem akarván véle egy városban lakni, már most mind együvé szorultunk, valaményi bujdosok vagyunk, kettőn kívül. és itt várjuk hogy hová fog bennünket vezetni a felleg, valamint az izraélitákat apusztában, nagy csuda lesz. ha még bennünköt is el nem ugratnak innét, aztot csak éppen azért bánnám hogy kédtől meszéb lennék, de másként, azt akarnok. hogy ma vinnének el innét, mert igen szoros helyt vagyunk. és ha éges volna. más hová nem szaladhatnánk, hanem atengerben kellene ugranunk., én nyernék rajta, mint birtok a csikban, uszni sem tudok., édes néném, minden embernek az Isten rendelése alá kel magát vetni, főképpen a bujdosoknak, de még főképpen azoknak. akik török országban bujdosnak, mert sohult olyan hertelenségel a változás meg nem esik, mint itt, mert it semmi bizonyosab dolgot magának nem ígérhet senki, mint azt hogy bizonytalan az állapotya. ihon már abékeség meg vagyon, mit remélhetünk, olyan udvarral vagyon dolgunk. ahol a ministerek minden nap változnak. ahol ha ma egy dolgot el végez azember, holnap az ujjakkal újra kel kezdeni, aztot pediglen, ha az ajándékon nem kezdik, jó kezdetit sem lehet várni. eza mostani vezér a magyarokhoz magát jól mutattya, de aboldogulásoknak eszköze soha sem leszen, mert a hadakozást nem tudván, attol irtózzik, és kész inkább mindenre hajolni, csak a hadakozásrol ne hallyon szollani, önéki magának vagyon oka hozá, mert leg kisseb szerencsétlenségért a hadakozásban, leteszik. avezéreket., bekeséges időben pedig e jól tudgya a dolgokat folytatni. de ki ígérheti azt nekünk hogy állandó legyen a hozánk való jó akarattya. hogy ha pedig az elméjit meg változtattya. mit nem várhatunk tőlle, csak már is az ő kopár szakállu tihája. (udvari kapitánnya:) nagyobb idegenséggel vagyon hozzánk, mint az előtt. minden féle dolog pedig ez által megyen a vezér eleiben. mindennek ehez kel menni. és csak ő általla kel folytatni a vezérel való dolgot. és ha ezt meg csinállyák. azok, akik mi nálunk hatalmasabbak. és roszunkot kívánnják, oda leszünk a tyukoknak, a dicseretes ebben avezérben hogy az idegen országokrol való dolgokban gyakorta kér tanácsot, a mi fejdelmünktől, aztot bé veszi, és követi, a kinek is nagy eszít meg üsmérte. de mindenkor csak rea megyek arra, hogy holnap, vagy holnap után találkozhatik olyan ki meg változtathattya elméjit. emberé? igen is ember, meg változhatik hát, és az ide való emberek. abban inkább emberek. mint sem másut. de édes néném mit vizsgálom én ajövendöt. hadgyuk azt a jövendő urára, énnekem csak azon kel törödnöm hogy mikor láthatom kédet. mikor nevetetek kédel, és mikor ehetünk káposztát, ah! nem mérek már a káposztáról szolni, mert a minap káposztás fazéknak nevezének, csak azért is ugy szeretem kédet mint akaposztát. hát kédd. hát az egészség felöl semmit sem irunk.

jénikő. 9 aug. 1719.

hiszem szégyenlem én azt édes néném, hogy nekem kel a császári városban történt dolgokat meg irnom, ha csak örökké othon nem ülnénk, több híreket is tudnánk. avalo hogy ritka dolog. de amikor kédd híreket ir. azokat el lehet hinni, de az hogy lehet. hogy őt helyben lévő; még is töllem tudakozza kédd. hogy mikor leszen audienciája a császár követének, aki nem régen érkezet, végtire, talám azt is töllem fogja kédd meg tudakozni. hogy mikor esik őt az esső, ha szinte meg nevetnek is érette, de engedelmeskedem, és meg irhatom, hogy már meg volt. de talám azt sem tudgya kédd. hogy mi formában volt. azt is meg irom, aztot ugy tudgya kédd, mint a mi atyánkot, hogy rend szerént amikor a császár audienciát ad valamely követnek. elsőben ebédet adnak néki, és azután viszi bé avezér a császárhoz, de a most nem lehetet, mert a törököknek ramazánnyok vagyon eztet tudgya kédd, azt is tudgya kédd. hogy a ramazán nálók olyan mint nálunk a nagy böjt, és egy holnapig tart, azis tudva vagyon kédnél. hogy ök akoron nap le mentig, se nem esznek. se nem isznak. csak egy csep vizet is. még csak nem is dohányoznak. a mi leg nehezebb nekik. de sőt még napal., bizonyos olyan édesség vagyon. a

melyet meg nem szabad kostolni. ha apéterkéjít el vetné is, gondollya el kéd. mi lehet az az édesség, de éttzaka szabadság., ramazánnya lévén tehát most a törököknek., ma két orakor regel. a követ a portára menvén. őt meg vendégelték, és ött orakor acsászár audencziájára vitték. mind ezekből meg láthattya kéd. hogy az audencia ma volt, már tudgya, kéd. nem csak töllem, de talám tiz embertől. már azt várom. hogy holnap azt fogja kéd töllem kérdeni, ha kéd ehetnéké, vagy alhatnék. én pedig tudom hogy alhatnám, mord kedvü is vagyok, de még is egy kevesé szeretem kéd. jó éttzakát is kívánok kednek.

békós. 16 aug. 1719.

láltya kéd. hogy ásiából irok kédnek. ha áméríkában volnék missisipiából is irnék kédnek, minket már ugy tekinttsen kéd. mint ásiái magyarokat, elég az édes néném, hogy már ött naptól fogvást. itt sátorok alat vagyunk, a mellettünk valo várost mind az előtt, mind mostanában békosnak hiják. a mely város. ama hires bithiniaban vagyon. tudgya kéd micsoda hiresek valának a romaiak idejében abithiniai királyok, de azon nem törödöm. hanem azon törödöm hogy nem három széken vagyok; de őt jób volnaé az Isten, mint itt. nem, mindenüt egyaránsu az ő josága, itt akarja az Isten hogy légy. azért itt sétály ezen a szép réten. az igaz édes néném hogy szép helyt vagyunk, a sátoraink a tenger parton rendiben. ezt a gyönyörü Canalist végig láttyuk, a fekete tenger zugását jól halljuk, azok a nagy rettentő sajkák előttünk mennek el. a fekete tengere, ilyen Canalis nincsen az egész világon talám., ennek a széllye mindenüt vagyon egy jó ágyu lövés, a hosza vagyon ött mély föld. mindenik végin egy nagy tenger, hol lehetne másut ilyen Canalist találni,? a valo hogy ha más nemzet birná ezt az országot. CSudát csinálna ebből. a Cánálisból. két felől városokat, szép kastélyokat, házákat építenének., valo hogy europa széllyin elég város vagyon, de másut csak faluknak hinák azokat, a többi közöt jénikö a hol mi lakunk. igen rut város, a többi ilyen sincsen. ásia felől pedig csak nem mindenüt pusztá. a császár parton lévő házai éppen nem CSászári házak, micsoda nagy kár olyan szép, és kies helyeket pusztán hadni. de én ugyan meg nem építem, lássák ök, lehetetlen édes néném annyi halat látni mint ebben a Canalisban vagyon. egynehány ezeret vonnak ki egyszer ahalászok. hány ezer kél ell abban a császári városban. és hány száz ezeret száraztanak meg csak jéniköben, hát még a rettentő sok diszno hal. mennyi benne, nem örömet hazudnék. a szükség sem hozza magával. azért el mondhatom. hogy egyszer a többi közöt lattam egyszers mind leg aláb ezeret., mint ha annyi nagy sereg sertést hajtottak volna le a vizen, azigaz. édes néném hogy mi itt jól vagyunk, a szép réten setálunk, a fejdelem által hozatván a lovait. gyakorta fog vadászni menni. aztot már észre vettem. hogy itt ásiában is ugy szeretem kédet mint Európában., de gyakran kel nekem írni, és egy kevesé hoszab leveleket. és az egészségre kel vigyázni. főképpen mostanában, mert azt mondgyák. hogy ött kéteknél nagy pestis vagyon.

békós. 7 8bris. 1719.

Édes néném ha szivárvánt nem láttunk volna, már a hegyekre szaladtunk volna innét. mert tegnap nagy zápor eső lévén. a víz csak nem egészen el borita. mink azt nem tudtuk; hogy mikor nagy esők vannak éppen őt foly le ahegyekből a víz. ahol mink vagyunk táborban. de csak hamar meg tudok. mert egyszers mind el boritá aviz akonyhánkot. a konyha eszközt, szaladva kellett el ragadni. én az esőkor a sátoromban nem lévén. az eső után oda mentem. meg nézni ha valami kárt nem tetté az eső. de ki ne nevette volna a midön a satoromon keresztül. térdig erő patak folyt el. az a jó szerencsém. hogy még is fellyeb volt az agyám. és csak alatta folyt el apatak, a valo hogy az özön víz csak estig tarta, mert a víznek más

menedéket csináltak. de az eső nem akar meg állani, és ha még két napig tart. gondolom hogy ide hadgyuk ásiát. avalo hogy idejeis már kvártélyban szállanunk, mert afekete tenger igen fekete szelet bocsát reánk. édes nénem gondollya el kéd mint járt aminapiban forgács uram, nem tudom micsoda innepen. bercsényi uramhoz akart innét menni communióra. reggel a communióra készülvén áitatosan, parancsollya egyik szolgájának, hogy mennyen kaikért. a ki által vigye bercsényi urhoz, sokáig atenger parton sétálván. a szolgája is sokat késvén, és a sok jó gondolatokból is ki faradván. el felejtí hogy communióra akar menni, és hogy az idő hamaréb tellyék. egy pipa dohánt gyujtat magának, és amidön aztot már mind ki színá. a kaik érkezik, és a kaikban akarván ülni. akor veszi észre magát hogy a pipa aszájában, nagy nevetéssel viszá tér a sátorában. de mi is eleget neveltünk egész nap rajta. tudom hogy kéd is meg neveti aző áitatos dohányozását, mert ő néki mindenkor vannak ilyen nevettséges dolgai. aminap a fejdelem arrol beszélgetet. hogy micsoda nagy buzgoságal kel bé venni a communitot és hogy csak arrol kel akoron gondolkodni, forgács el fogad nevetve. mondván. hogy neki lehetetlen. hogy holmi nevettséges dolgok ne jussanak eszében. mert a minap communcialni akarván. a mikor apap hozája közelitet. aza gondolat jöt az esziben. hogy mi jo volna. a papon lévő Casula czafragnak., ilyen nevettséges gondolatink nekünk is elég vagyon, a gondolat ugy leszen roszá. hogy ha annak helyt adunk. én kédet szeretem, e jó gondolat. az egésségre vigyázon kéd. ez is finum gondolat.

jénikö. 10. gbris. 1719.

Micsoda szép állapot az. tegnap ebédet ásiában ettem vacsorát pedig europában. ide pedig nem a levegő égben hoztak, hanem avizen. mind ezekből meg üsmeri kéd. hogy ide viszá jöttünk, és a taborozást el végeztük, a bizonyos hogy nem az ellenség elől jöttünk el, hanem a sok eső elől. a melyet el nem lehetet üzni. noha két generalis vagyon velünk. a minden napi mulattság már itt abbol fog állani. hogy vagy bercsényi uram jö mi hozánk. vagy mi megyünk hozája. a vadászat sem mulik el. de a sem. mulik el. hogy ellenünk ne vadászanak a portán. mert a német követi leg többet azon elmélkedik hogy nekünk árthasson, mi pedig leg kissebben sem ártunk néki. és nem tudom mi végre kívánnya üldözni ezeket a szegény bujdoso magyarokat, a kik itt a tenger parton csak dohányoznak. suhajtozásal. édes nénem. vallyon az olyan világi üldözök olvassáké az évangyéliumot., gondollyáké azt, hogy még bé is kel a szemeket hunni egy néhány száz esztendökig, akoron nem a camara szék eleiben citáltatunk. sem nem annak törvényre szerént mondgyák ki a sententiát. hanem a szerént a kegyes évangyeliium szerént. a mely azt parancsollya. a császároknak is. hogy meg bocsásanak az ellenségeknek, és a roszért, jól tegyenek. az olyan ítélő szék. a hol az allégátiot bé nem veszik. nemis az ország törvényit, hanem az évangyeliiumot teszik ót a fejdelmek eleiben. akoron egy fejdelem, hejában fogja azt allégálni. a ministerim jovallották nékem. hogy a bujdoso magyarokat., bujdosásokban is üldözem. és a politica ratio arra vit, hogy őket olyan állapotban vessem. a melyben jövendöben se árthassanak. az ilyen menttségre. csak azt felelik. nem kellett volna azon igyekezni hogy el vegyed töllök azt a kenyeret, a melyet én rendeltem nékik idegen országban. minek utánna már el vetted volna az örökségeket; apolitica rátióért, nem kellett volna jövendöbéli bizonytalan roszért. bizonyos roszat követni felebarátidon, ha mások is így gondolkodnának. békeségben maradnánk. talám gondolkodnak. de az ilyen gondolat csak által megyen rajtok valamint a purgatio, atalám tudva nincsen kédnél, hogy mi mostis abban a szándékban vagyunk., hogy franczia országban viszá mennyünk. és ha csak ami akaratumkon állana. ma indulnank meg. de csak azakarát áll mi rajtunk. a tehetség pedig másom. mivel a fejdelem ezen szándéka iránt. a franczia udvarnak egy néhány rend béli leveleket irván. arra egyenes választ nem vehetet még eddig. az udvar se nem tilttya, se nem jovallya az oda valo menetelit. világosan. a mellyekből, ki tettik hogy

nem kívánna oda való menetelünket., inimicus homo hoc fecit., akik itt mi ellenünk vannak, ótt is ugyan azok gátolták meg utunkot; francia országot orleáns hertzeg igazgatván. mivel akirály még nem arra való. mindenkor nagy barátságot mutatot a mi urunkhoz. az anyja pediglen, a kiis egy házból való a mi fejdelem aszszonyunkal. ugy szerette mint a fiát, mind holtig, de a fejdelmek közöt lévő atyafiság és barátság. olyan mint a nád szál, ha jól vagyon dolgoz, mind az atyafiság, mind a barátság fent vagyon. ha pedig rosszul vagyon. és reájok szorulsz; csak azt mondgyák. nescio vos. e már rajtunk bé tellyesedet. mivel orleáns hertzegnek az urunk még egy levelét nem vette. annyi sok szép ígéreti után. leg kissebben. dolgait ebben az országban. a portán nem segítette. ilyen a fejdelmek barátsága, ilyen reménség nélkül lehet hozájok folyamodni mind azoknak. a kikre szükségek nincsen, és csak úgy bannak az emberel. valamint a tzitronnal, a melyből a levit ki facsarván azután elvetik. ha a forrásból jól iszunk, azután annak hátat fordítottunk. reánk pedig most nincsen szükség, az elmúltot el felejtették, és a hatalom kezekben lévén, jövőre nem hajtának. a kéd mondása szerént, derék állapot a szerencsén fekünni, avalo hogy az olyan ágy. nem igen allando; de a még tart. addig csak jó rajta fekünni, meg nem kel édes néném az ígéretet másolni. a nemes vér. a mit fogad meg tarttya. ha magyar országi volna kéd. tartanék valamitől. de erdélyi lévén. ótt a nemes aszszonyoknak a szavok olyan állando. valamint a brassai havas, tartsa meg hát kéd ígéretit, és bárom, vagy négy holnapját a télnek tölttse el kéd itt a magyar aszszonyokkal. való hogy kéd lesz egyedül erdélyi, de egy erdélyi aszszony, nem éré annyit mint tíz magyar országi. arosa többet éré a koronál, a nap fényeseb aholdnál., mikor magyar országon fogyatkozás vagyon a napban. csak egy erdélyi aszszonyt vigyenek oda. annak szépsége elég fényeséget ádd. e nem dicséret. hanem igaz mondás. haaz Isten őket szebbeknek teremtette másoknál, ki tehet arról., arról sem tehet senki is. ha le fekszem mert tizen egy az ora., ha a szerencsén nem fekszem is, csak jól aludgyam. job az egeesség annál. ezután csak azt nézem, mikor fog kéd ide érkezni, de minden pereputyástól kel ide jöni.

jénikö. 4. martj. 1720.

Nó már édes néném. vegyük elő a pennát. és tisztítsuk meg a penészes kalamarist. mert már ezután az íráshoz kel fogni, a postakot kel küldözni, a híreket fel kel ébresztetni, ma nyolczad napja hogy itt atelet ki telelvén, elhagya kéd bennünket mint sz. pál az oláhokot; és a császári városban lévő székiiben viszá helyezetté kéd magát, de már ót a resztséget nem kel hevertetni, hanem iratni, én pedig majd olyan hirt küldök kednek tenger habjain., a melyen mind a két füle meg csendül kédnek. jó hogy több füle nincsen kettönél, de leg először szép színü, és jó szagu hirt írok, azután írom meg a csendülő hirt. tegnap a jancsár aga. céréoniával küldé ajándékot az urunknak, az ajándék sok szép virágokból. és sok féle gyümölcsből állot, már előre tudom. hogy erre mit mond kéd; erre azt fogja kéd mondani, a bizony illetlen ajándék volt, aszszonyhoz illet volna virágot küldeni ajándékban. és ha a jancsár aga azt az ajándékot aszszonyoknak küldötte volna, azért dicsérném. de egy gyenerális virágot küldgyön egy fejdelemnek. azt soha sem tartom illendőnek. ha ezeket mondgya kéd. én azt mondom. mert más országban nevettséges dolog volna. de azt tudgya kéd; hogy itt nem lehet ajándékot küldeni egy aszszonyoknak. annál is inkább halálos véték volna itt, ha egy aszszony ajándékot küldene egy férfinak. a csak egy szál rosából állana is, való hogy az ilyen ajándék nekünk viszá tettzik. és mi aszszonyhoz illendő ajándéknak tarttyuk. de azt kel meg vizsgálunk. hogy itt szokás. a mi pedig szokás valahol, az illendő is, abban az országban. angliában ha az aszszonyok a korcsomára mennek. azért senki nem itéli meg őket. mert szokás; spanyol ország széllyin az aszszonyok egy kis malatzot hordoznak azölökben valamint másut hordozzák a kis kutyácskákot. francziában, vagy másut. egy uri aszszony a hintójában ül. estig oda jár ahová szereti. itt pedig egy török urnak afelesége esztendeig sem

megyén ki a házból. lengyel országban apapok a segrestyében lévő szentelt vízben teszik az éget bort. hogy meg hülyön. a még a misét el végezik, nálunk meg engednéké aztot, nálunk szégyenlene dohányozni egy uri aszszony, it pediglen mind dohányoznak, kinában, az olyan leány megyen hamaréb férjhez. a kinek leg hoszab a füle. és ha a vállát éri, nálunk pedig az ollyantol el szaladnának. itt csak azujokal esznek. nálunk pedig késel, villával. hát a jó szokásé, hogy a tatár nemes aszszonyok. meg furják az orrokat. és egy nagy ezüst karikát vonnak belé. valamint afülben valo. az országban lévő szokást kel hát meg tudnunk, ha arrol akarunk itélni., talám még kéd azt aszokást sem tudgya. hogy ha egy török két tsötörtököt el mulat. azért a feleséginek szabad panaszt tenni ellene, a bíró előtt. mondgyuk hát, hogy a jancsár aga küldhetet virágot. mivel itt szokás, de édes néném. készittse kéd a füleit. arosz hirre, a valo hogy aztot előre el lehetet látni. de tellyeségel nem gondolhatta volna az ember, a mi jó akaroink addig munkálkodtanak ellenünk, hogy meg nyerték a pereket. és innét is ki akarnak bennünket tudni, mint ha terhekre volnánk, ma reggel hivatá a vezér horvát ferenczet. és azt izené a fejdelemnek általa., hogy a porta, job, és alkalmasab helyt akar rendelni a magyaroknak jénikönél. a mi urunk. mint igaz keresztény fejdelem csendes elmével vette ezt az izenetet. és abban. a változtatás, változást nem okozhata, el mondhatta volna dávidal, usque quó exaltabitur inimicus meus super me? és pirullynak meg mind azok, akik az én nyomoruságimon örülnek, de a kristus tanyítását követvén, áldást kért, üldözőire. nem is a portának tulajdonította azt a változást, hanem annak a követnek, a ki ártalmunkra igyekezik, ha Isten mi velünk, kicsoda ellenünk, még nem tudhatom. micsoda helyre akarnak bennünket repíteni, de még nem olyan hamar léssen az el menetel. amellyet szivesen bánom azért, hogy egymástol tovább esünk, mind ezekről, leg első alkalmaságal. tudositani fogom kédet. jó egésséget is kívánok. amen.

jénikő. 25 marty. 1720.

Ma reggel a fejdelmünk, a pompeus oszlopát volt meg nézni. a mely oszlop a fekete tengernek a torkába. egy nagy köszikla tetején vagyon. ez a köszikla egy kis szigetet csinál. a kaikból ki szálván. egy darabig fel mentünk a kösziklán. de éppen az oszlopig nem mentünk. mert igen meredeken vagyon. és egyik kösziklárol. a másikára kelletet volna ugrándozni, a káposztás fazék pedig, nem ugrándozzhatik oly könnyen mint a vad kecske, nem lehetet meg tudnunk hogy micsoda magosságu volt az előtt az oszlop, mivel el vagyon törve két vagy három darabba. amely darab még fent áll, nem lehet magosab harmad fél singnél, nincsen mit nézni rajta, hanem csak arégiségiért kel becsülleni. ha igaz hogy pompeus tétette oda? mert aztot csak mondgyák. és minden a pompeus oszlopának hija. de arrol semmit nem találni irásban, abizonyos hogy az a hires romai ember ezen a földön eleget járt; de a nem bizonyos hogy ő tétette volna oda az oszlopot; lehet hogy valamely görög császár munkája, vagy még a császárok előtt tették oda, ha pompeus tette. is, nekem ahoz mi közöm. inkább el hiszem hogy ő tette. oda. csak hozzája ne küldgyön meg tudakozni, de azt tudom hogy pompeus meg nem fizeti nekem a keszkenömöt. amelyet őt a kösziklák közöt el vesztettem. már most tudom hová küldenek bennünket, azt mondgyák avaros rendes. nem mesze vagyon ide, a neve rodosto. de ennél többet nem tudok. hanem azt tudom, hogy már el küldöttek oda. kik szállásokat foglallyanak. az egész bujdoso magyarok számára. és hogy a jövő holnapnak a közepe felé innét el illantunk, azért azon legyünk. hogy azt a kis időt hejában el ne tölttsük, hanem gyakran meg lássuk egymást. és eleget ne vessünk. attol ne félyen kéd hogy addig gyakorta meg ne látogassam kédet. se attol ne tarttson kéd. hogy a nagy készület miat oda nem mehetnék. mert annyi portékám vagyon. hogy fél ora alatt. mindenemet el rakhatom, mi szép dolog, mikor az embernek minden gazdagsága. csak egy ágy, egy kis láda, és egy asztal., láttya kéd. mind ezek nem adnak nagy gondot., mikor pedig sokja vagyon, a gond is nagyob., mit

tehetünk rolla. hogy többem nincsen, tizen is vannak itt olyanok, a kiknek fél annyi idő sem kel a készülre. édes néném, akik bujdosó fejedelmet szolgálják. hogy lehetne azoknak valamijek. avalló hogy kivált mi nekünk aketten hárman, kik mindenkor véle bujdosunk, többünk lehetne, de azt el halgatom miért nincsen. az erdélyi vér, nem az adoméért szolgál, hanem a becsületért. ha egy kis haládatlansággal fizetnek is, azt nem tekinti, a minapi levelében, az ilyen dologra való nézve, pöké ki kérd. ezeket a deák szokot. experto. crede roberto; a való hogy már. én is el mondhatom. másoknak, de vessük végig az ilyen gondolatoknak. és örüllünk még előre. annak; hogy holnap után. együtt eszünk ebédet, és vacsorát. és hadgyuk atörödést annak. aki azt szereti. ugyé édes néném. ezel maradok kérd köteles, lántzos, madzagos, spárgás, és sinoros szolgálja.

jénikő 16 apr 1720

üssék meg a dobot. fuják meg a készülöt, édes néném. már mi készen vagyunk. agállya aki urunkot fogja vinni itt vagyon, a mely hajok a portékát, és a fejdelem embereit fogják vinni. azok is már rakodva vannak, bercsenyi urnak egy nagy hajot rendeltek., már mind az egész bagasia. el indult. csak mi maradtunk még hátra, forgács ur velünk lesz., és egynehány alá való cseléden kívül. hárman, vagy négyen leszünk a fejdelemel., és hét orakor reggel mi is, abban a nagy vízi hintoban ülünk, tegnap pedig a fejdelem csak különösön szemben volt a vezérel. és tölle el bucsuzván nagy barátságát mutatta a fejdelemhez. és meg is ajándékozta egy szép török flintával. és nagy barátságosan váltak meg egymástól, de gondollya el kérd hogy a török micsoda féle beszédekkel él, a fejdelem beszéd közben mondotta a vezérnek hogy talám mesze vagyon rodosto, és hogy közeleb szeretet volna lenni, a portához. erre a vezér mondá. hogy ha egy kevesé mesze van is, de ahely alkalmas. de ne gondollyad hogy mesze legyen, mert csak annyira vagyon. hogy ha ariskását itt meg főzik, oda vihetik melegen. itéllye el az ember azö török mondását! elég ahogy mindgyárt meg indulunk. és még ezt a levelet bé kel pecsételmem. azért most többet nem írhatok, hanem ha helyben érkeünk. mindenekről tudositani fogom az édes nénémet, akinek Istentől jó egészséget kívánok. és láthassam meg kérdet mentől hamarébb, hanem csak arra kérem kérdet hogy írjon mentől gyakrabban, én pedig azt el nem mulatom. polatéti édes néném. és az egészségre igen kel vigyázni. mi ezennel meg indulunk, már hét az ora.

Rodosto. 24. apr. 1720

Edes néném hanem mondanám is hogy ide érkeztünk, csak arról meg üsmeri kérd. hogy honnét dátálom a levelemet. elég az hogy azIsten szerencsésen ide hozot. mindnyájunkot, és mihent ide érkezet bercsenyi ur. mindgyárt anagramát csinált a város nevéből. és ejöt ki belölle, óstóród. ez igen hozá illik a bujdosokhoz., elég a hogy erről eleget lehetne elmélkedni., de azt hadgyuk mászorrá. most pedig fogadásom szerént. had írjak meg mindeneket kérdnek. leg először ót kezdem el. hogy jénikőből 16 dik indulánk meg, már agállya készen várta a fejedelmet; a mely igen nagy méltóságára eset a fejdelemnek hogy a császár gályát küldöt számára. a gályá is, a nagyobbak közül való volt; mivel. 26 pár lapát vonta, mindenik lapáton. kin 4. kin 3 ember volt. mind egészen 220 rab vonta a gályát, azon kívül száz fegyveres léventi. (vagy hajdu.) benne, egy szoval agályában voltunk mindnyájan 400, a gályás fő tiszt, basa volt; a fejdelem mellet lévő császár kapiszi basája velünk volt. azon kívül egy csorbasi, 7 orakor a fejdelem a gályában szálván. tiszteletnek okáért az ágyuval löttének, a vas macskákat fel vonák. és vonni kezdék agállját, a császár kastélyát meg haladván. ellenkező szélre találánk, a szigetek felé kételeniteténk venni utunkot. amely szigeteket nevezik., insula

principum, forgács ur azt észre vévén, hogy nem a volna arodostoi ut, és nem tudván az okát. hogy miért megyünk a szigetek felé, azonnal meg ijede, és kezdé a fejdelemnek mondani. hogy a porta meg csalta. és nem rodostora viszik, hanem nicomediában. a hol tökölyi volt. a fejdelemnek haszontalan vala bátorítani. és mondani., hogy talám aszelet akarják meg nyerni. vagy más okok lehet, és attol nem tart. hogy nicomediában vigyék, és arra okot nem adot aportának. hogy akarattya ellen vitesse valahová. mind e haszontalan vala, mert minden bizonnyal el hitette vala magával hogy nicomediában visznek, és mind addig tarta attol. valamég a szigeteket el nem érök, ót meg szálván 11 orakor, ebéd után bercsényi ur is oda érkezék, más nap is a szél ellenkező lévén estig, estve pedig hat orakor. onnét el indulánk jo széllel. rodosto felé. egész éttzaka jó szelünk lévén. a vitorlákot fel vonták. és nem kellették. lapátokat vonni., a harmadik napon. 8 orakor reggel, ahéracléai portusban bé mentünk, és vas maskákat vetének le, a kapucsi basa pedig előre rodostora mene, hogy rendelést tenne a szállások iránt, és mind addig itt kellették nekünk maradni, 21. a kapucsi basa a fejdelemnek tudtára adván. hogy már készen volnának aszállások., ma 5 orakor reggel meg indulánk, és 11 orakor dél elöt rodostohoz érkezénk. a fejdelem azonnal ki szálla a gályából. és a lovak a parton lévén, pompával kísérek a városban lévő fő tiszték a fejdelmet szállásáig. édes néném nem egy kis uraság a gályán jární, ót a nagy rend tartás leg kisseb dologban is, a nagy csendesség, a mikor két száz ember meg randittya, csak el hiheti kéd hogy jól meg vagyon randitva. aztot pedig mind egyszersmind, az ötven két lapátot egyszersmind teszik a vízben. egy lapátnak a hosszasága, vagyon leg aláb öt ölni, igen szép mulattság azt nézni, de meg, ha az ember azt meg gondollya, hogy azok a szegény rabok. csak nem mind keresztények, és hogy holtig ót kel maradni nekik, meg esik az ember szive rajtok; azon kívül is a gálya vonás. igen nehéz munka. aki azt nem látta, nem lehet annak azt ki gondolni. azt gondolná az ember, hogy mίνdeniknek az egész karja ki szakad. úgy meg ránttya a lapát őket a valo hogy az ételeket meg adgyák, de a ruházattyok csak rongybol áll, a miéink még is ingben dolgoztanak. azért hogy a fejdelem ót volt. és ugyan ezért az okért is nem bántak rosszul vélek, demásként. ing nélkül dolgoznak. és averést leg kissebért szenvedniek kel, a mint magok is mondották szegények, a midön valamit akarnak nekik parancsolni. csak süveltenek, már ök azt tudgyák mire valo, és egyszers mind fognak a munkához. az ő székek úgy vannak rendiben egymás után. két felöl. valamint a templomban szoktak lenni. közepette utza vagyon., a hol szüntelen járnak alá s. fel a tiszték, és azt nézik ha valamelyik nem vonnyaé jól a lapátot, ha beszélneké egymásal, kinek kinek a maga helyében kel maradni, oda vannak lánczolva. és mihent a vonást el hadgyák, le kel ülni. és ugyan azon helyben kel alunniok is. egyébkor soha nem szabad fel állani. hanem a mikor a gályát vonnyák. és olyankor. igen szomorú zörgést hall az ember. mert csak a sok lántz zörgésit lehet hallani, mind ezekre azt mondaná kéd. hogy lehetetlen ezeknek a szegény raboknak. hogy szabadságokat ne suhajttsák, mind azon által vannak még is olyanok, a kik azt a nyomoru életet meg szokták. mivel én beszéltem két magyar rabal. a kik husz esztendőtol fogvást vannak agályán, és mondottam, hogy ha nem lehetnéé olyan modot találni abban hogy meg szabadulhassanak. csak ezt felelék erre. miért mennénk mi már magyar országban. feleségünk. gyermekünk talám már meg holtanak. ót is mivel elnék. itt ételt adnak, és meg szoktuk már ezt a nyomoruságot; avalo hogy nem vártam ezt a feleletet töllök, másként is gondolkodnám. ha helyettek volnék. a mi gályankon. minden féle nemzetekből valának. magyar, német, franczia. lengyel. muszka. a noé bárkájában nem volt ennyi féle nemzetség. ki veszem az állatokat, elég a hogy. az egész bujdosó magyarok itt vannak. kinek kinek. itt vagyon el hintve a kenyere. addig csak itt kel lenni a még abban tart. kinek kinek pedig bővön elegendő és tágas szállása vagyon. csak én egy szolgálval; egy gazdag örménynek. az egész házát birom. és mindenik háznak vagyon egykis kerttye, a midön meg hallották az örmények hogy közikben jövünk lakni, mert azt jo meg tudni, hogy ebben a városban negy féle nemzetség vagyon. török, sidó, görög, és örmény, mi

az örmények házaiban lakunk, azonnal a kadiához. (vagy a török birohoz) mentenek, mondván néki, hogy azt hallották. hogy a magyarok olyan hamisak. hogy az aszszonyokon. leányokon. még az uttzán is erő szakot tesznek. pápai gáspár éppen a kadiánál talált lenni akkor, és mondá nagy prosopopiával a kadiának, kadia, az örmények ne félttsék a feleségeket a magyaroktól. mert semmi bántások nem leszen. de ha az ő tyukjok a mi kakasainkhoz jönnek. akkor semmiről. nem felelek. a kadia nagy nevettségel mondá pápainak aferim magyar. aferim, (igen jól mondád.). mink ezen eleget neveltünk, hát kéd is nevéssen., elég a hogy. mi már itt helyben vagyunk; abujdosásban is bujdosnunk kel. az Isten fizese meg annak. a ki az oka, mint leszünk. hogy leszünk, ezután. azt hadgyuk az Isten akarattyára. ő hozot bennünket ide, ő is gondunkot viseli, akik mivelünk rosztat akartak tenni, azoknak rossz szándékjokot, az Isten jóvunkra fordította. mert noha még nem üsmerem avárost. se körül való helyeit, de azt el mondhatom. hogy háláadásal tartozunk Istennek, idevalo hozásáért, mert sokal tágasabban vagyunk szálvá. mint abban a nyomorult jéniköben. az egész szállásaink aváros széllyin vannak, csak egyet lépem, már a mezön vagyok., de lako helyyünkről. leg első alkalmatossággal bővebben írok és nekem úgy tettzik hogy most eleget irtam. és 11 orakor. ideje volna le fekünni. mert a csudálatos dolog. hogy az embereknek. és az aszszonyoknak. itt is úgy kel aludni. valamint másut. de minek előtte el vessem a pennát. arra kérem kédet, hogy a hozám való szeretet meg ne fadgyon, és az egészségire igen vigyázon. innét oda, minden nap mennek hajok. és akár mellyik hajosnak alevelit oda adhattya kéd. jó éttzakát édes néném.

rodosto. 28 may 1720.

Már mi itt derék házas. tüzes emberek vagyunk. és úgy szeretem már rodostot. hogy el nem felejthetem zágont. de tréfa nélkül édes néném, mi itt igen szép kies helyt vagyunk. a város elég nagy, és elég szép, a tenger parton lévő kies, és tágas oldalon fekszik. az is való hogy Európának éppen a szélyin vagyunk. loháton innét Constancinápolyban két nap könnyen el lehet menni. tengeren pedig egy nap. a bizonyos hogy suhult a fejdelemnek job lako helyt nem adhattak volna. akar mely felé menyen az ember. mindenüt a szép mező. de nem pusztá mező. mivel itt mindenüt a földet jól meg mivelik. a faluk mellet lévő mezők nem puszták. és ennek a városnak. a földgye. olyan mivelik. valamint egy jól meg mivelik kert, kivált mostanában gyönyörüséggel nézi az ember itt a szántó földeket. és a szöllököt. és a sok veteményes kerteket, itt pedig annyi szőlő hegyek vannak. hogy másut. egy vármegyében elég volna. azokat pedig igen jól mivelik; és azokban a sok gyümölcs fák. úgy tettzenek mint ha mind kertek volnának, it pedig meg nem karozzák a szöllöt mint nálunk. azért is az ágak mind le vannak hajolva, a szőlő gerezdet a levelek bé fedvén. a földet is árnyékban tartják. epedig szükséges ezen a meleg földön. a hol nyárban igen kevés eső jár., így a föld nedvesen marad, és a szőlő sem szárad el. itt avalo sok veteményes kertek vannak. az ide való szokás szerént jól mívelik. de nem lehet a miénkhez hasonlítani, gyapotat pedig sohult annyit nem vetnek mint itt. és a gyapotból való kereskedés. itt igen nagy, torda vár megyében gondolom hogy meg teremne, de a mi kokány földünkön elegendő melege nem volna., itt az aszszonyoknak egész esztendő által csak az. a dolgok, hogy a gyapotat elvessek. meg szedgyék. el adgyák. vagy meg fonnyák, majusban vetik el. és octoberben. szedik meg. való hogy sok bibelődés vagy on agyapotal., de mint hogy itt az aszszonyoknak semmi más külső munkájok nincsen, azért arra reá érkeznek. aváros felől. azt mondhatom, hogy ezen a földön el mondhatni egy szép városnak. a mely nem olyan széllyes. mint hoszu, de akár mely szép házak légyenek itt avarosokon., nem tettzhetnek szépeknek., mivel az uttzára nem hadnak ablakokat, kivált a törökök. azért hogy a feleségek ki ne láthassanak, micsoda szép dolog az irigycség! a piattza a városnak igen bőv. a sok féle szárnyas állat, gyümölcs, kerti vetemény itt ólttsu, a még ide nem jöttünk, még minden olttsub volt, de ha egykis drágaságot okoztunk is. de a való hogy

csendeséget is okoztunk, mert a lakosok magok mondgyák. hogy a még ide nem jöttünk, a hol most vagyunk szálvá, ót az uttzákon, napal is félve jártanak az aszszonyok. és leányok. ésve felé pedig akit kívül találhattak, azt el ragadták., és gondollya el kéd mint bocsátották el. még gyilkosságok is estenek. ezeket pedig a jancsárok. görögök. és örmények követtek. de már most, leg kissebet sem hallani. estve ki ki sétálhat az uttzákon, semmitől nem tarthat. a valo hogy mink is sokan vagyunk, de leg kisseb dolog ha történnék, a kapunkon lévő harmintz jancsár, meg tanyitaná azokat, a kik valamely garázdát akarnának indítani, nem is lehet már csendeseb hely, mint ahol mi lakunk., estve idegen jancsárt, se görögöt. nem látunk., noha a szép időkben 11 oráig is kint vagyunk. csak ilyen hamar is már, micsoda hasznára vagyunk avárosnak. hát még ezután, csak azt bánom hogy mesze vagyon bercsényi ur töllünk, ő nem bánnya. mert ritkában megyünk hozzája., és annyival. keveseb lesz a költtség. de mit tudunk tenni, ha mesze is csak oda kel menni. hát hogy tölttsük az időt. még az aszszonyok sem szeretik aztot. de mit tehetnek. velünk együt rolla. avalo hogy a nem nekik alkalmatlanab. hanem nekünk. mert csak el kel hozzájuk menni, valamint az ur dolgára. már eleget beszéltem avárosrol. és a földgyéről; hanem már a mi házunknál lévő szokásrol kel szólni, és az idő töltéséről., a valo hogy egy klastromban. nincsen nagyobb rend tartás. mint a fejdelem házánál.

ezek pedig azok a rend tartások, regel hatod fél orakor adobot meg ütük, akkor a cselédeknek fel kel kelni, és készen kel lenni hat órára. hat orakor dobolnak, és akkor a fejdelem fel öltözik, azután akápolnában megyen és misét halgat, mise után az ebédlő házban megyen. ót kávét iszunk, és dohányozunk. a mikor az ora három fertály nyolczra, a kor elsöt dobolnak misére, nyolcz orakor. másodikat. és egy kis idő mulva. harmadikat dobolnak. akkor a fejdelem misére megyen. mise után a maga házában megyen. és ki ki oda megyen. ahová tettzik. tizen egyedfél orakor meg ütük adobot ebedre. és tizen két orakor aszthalhoz ülünk. és törvényt teszünk a gyukokra, harmad fél orakor a fejdelem csak magánoson a kápolnában megyen és ót vagyon három oráig., mikor az ora három fertály ötre. akkor elsöt dobolnak estvéli imádságra. öt orakor másodikat. és egy kevés idő mulva harmadikat. akkor a fejdelem a kápolnában. megyen., és azután ki ki el oszlik. vacsorára heted fél orakor dobolnak. a vacsora nem tartván sokáig. nyolcz orakor a fejdelem le vetkezik. de leg gyakortáb. le nem fekszik még akkor. és regel. ha szinte hat orakor öltözik is fel. de éféle után két orakor fel kél. azt pedig ne gondollya kéd. hogy leg kisseb változás is legyen mind ezekben ha szinte a fejdelem beteg volna is. akkor is mind egyaránt folynak rendek. hatod fél orakor fel kelni. nem kicsiny dolog., de el nem mulatom. azért hogy kedvit talállyam. és mindenkor jelen vagyok mikor öltözik. ahivatalom is azt hozza magával. hogy vigyázak a cselédekre. ezek tehát a mi klastromunk béli rend tartásink. a mi pedig a mulatásgot. és az idő töltést illeti, a sok féle. és ki ki a maga hajlandóságát követi. a fejdelem minden héten lora ül kéttzer. és estig oda vadászunk. mert itt igen sok fogoly. és nyul vagyon. veres fogoly töb vagyon. mint szürke. mikor pedig vadászni nem megyen a fejdelem, akkor csak a sok írásban tölti az időt. mink is jobban töltünk ha lehetne. mert. az ember nem mehet örökké sétálni. nem lehet mindenkor a mezön vándorlani, az ide valo emberek pedig nem lehet társalkodni. itt az idegen senki házához nem mehet. kivált az örmények inkább féltik feleségeket. mint sem atörökök. még nem láthattam a szomszéd aszszonyomot. napjában tiszter is a kapuja előtt kel el mennem; és ha a kapuban talál lenni. ugy szalad töllem, mint az ördögötől. és bé zárja a kapuját. nem törődöm rajta. mert közönségesen. az örmény aszszonyok olyan fejérek, mint a cigánynék. ebből el ítélheti kéd. hogy itt alakosokal. semmi üsmerettség nem lehet. nem is vesztünk semmit. mert. itt, ki szöcs. ki szabó. valami fő renden lévő emberek itt nincsenek, a kikhez mehetnének. török urak vannak, de unadalmas dolog törököt látogatni. egyik a hogy törökül nem tudok. másik a hogy. ha az ember hozzájuk megyen. elsőben nó ülle, azután egy pipa dohányt ad, egy fincsa kávét. hatot vagy hetet. szol az emberhez. azután tiz oráig is el halgatna, ha az ember azt el várná. ők a beszélgetéshez, nyájasághoz éppen nem tudnak, minden mulatásunk tehát abban áll. hogy

bercsényi urhoz megyünk, vagy ebédre. vagy vacsorára, őt még is nevetünk a kis susival, mert az aszszonyal reá kel az embernek tartani magát. valamint a kompodí nemes aszszonyinak. a már csak a régi dolgokat szereti beszélni. hogy leány korában micsoda mulattsági voltak., azt jól tudja kédd, hogy nekem ahoz semmi nincsen. énnekem a micsodás természetem vagyon. el halgathatom az embert, három óráig is, hogy egyet ne szollyák. de azután kérdgye meg kédd töllem. mit beszéltek nekem, egy szót sem tudnék meg mondani belölle. így vagyok azal az uri aszszonyal; két óráig sem szollok egyet. ha nevet én is nevetek. de sokszor nem tudom mit. azt gondollya hogy én azokat mind nagy figyelmetességgel halgatom, ugyan is. ha én régi dolgokat akarom az időt tölteni, a nagy sandor historiáját olvasom. az elég régi. mind ezekből meg láthattya kédd. hogy micsoda városban telepítettetek le bennünket., annak micsodás lakosi vannak, micsoda környeke. itt micsodás szokást tartunk. de azt még meg nem mondtam kéddnek. hogy én micsodás szokást tartok. az én szokásom a, hogy tíz orakor le fekszem, és a szememet bé zárom, és rend szerént azokat fel nem nyitnom másnap hatod fél óráig. ezt a dicséretes szokást mind télben. mind nyárban meg tartom, azért ezaz levél olyan hoszu; hogy már tíz az ora, aludgyunk hát édes néném. de az egésségre kel vigyázni. ha azt akarja kédd. hogy gyakran irjak. mászor többet, vagy kevesebbet. ihon azt majd el felejtettem, meg írni, hogy az a veszet köszvény az urunkra jött alkalmatlankodni.

rodosto. 23 aug. 1720.

Hogy a kédd kis ujja meg gyógyullyon. azt igen szükséges kéddnek meg tudni. hogy mi négy napig el hadtuk volt rodosztot, és négy mély földnre voltunk. savanyu vizet innya. de azt elsöben. meg kel kéddnek írni, hogy mi végre ittuk a savanyu vizet., ide nem mesze egy tocsás hely vagyon, amelynek szélyesége. és hoszasága. lehet tizen öt ölni. ebben azidöben, akiknek valami nyavalyájok vagyon. abban a sárban meg ferednek. negyven, ötven mély földniröl ide el jönnek az emberek. szekereken feleségestöl. gyermekestöl. husz, vagy harmintz szekeret meg lehet látni a sár körül. és abban a sok aszszony, férfi, gyermek; ugy hevernek; nem külömben, valamint a sertések. mikor a sárból ki mennek. itéllye el kédd micsodások., mert a nem egyéb. hanem kemény fekete sár., amelyben erővel kel le menni, a lakosok, nem tudom honnét vették. de azt tarttyájk hogy igen hasznos. én ugyan nem láttam hogy valakinek hasznát volna. magam is bé mentem abban az ocsmány sárban. a többivel. nem a szükségért, hanem azért hogy mondhasam hogy sárban hevertem, nyárban pedig a bialoknak. igen kedves mulato helyek az a sár. de a görög papok. azért hogy egy néhány polturát nyerhessenek, azt mondgyák hogy elsöben meg kel azt szentelni. mert másként nem használna, de a még nem elég. mert ebböl az utálatos sárból ki kelvén. a traditio szerént, és a hypocrates parancsolattyából. a savanyu vizre kel menni. abból harmad napig kel innya. a mennyit lehet, hogy ha azt akarja valaki hogy ugy meg tisztullyon mint kristály mi is tehát a föld népének régi bé vett szokását akarván követni. oda mentünk, és őt találtunk leg aláb két száz férffiat, aszszonyt. és gyermekeket, de mint hogy a görög papok semmi alkalmatosságot, sem mulatnak el. ahol egy néhány polturát nyerhetnek, azért ezt a vizet is meg kellett szentelni. mert anélkül nem volna hasznos. a viz kösziklákbold folyki, de még is nem tiszta., és a sok nép aztot fel zavarván. sáros vizet iszik. mink is másnap hogy oda érkeztyünk, el kezdettük az italt. és egy nagy üst tele volt vizel a tüzőn. mert melegen kel innya és sokan voltunk akik ittuk. de micsoda savanyu viz. édes néném,! éppen a sárhoz illik. mert ha egyik utálatos. amásika fertelmes. mi azt gondoltuk elsöben, hogy olyan savanyu viz mint nálunk vagyon, de mikor meg kostoltuk, lehetetlen volt egy csepet el nyelni. mert csak tiszta sós viz. az is rossz izü. mind azon által lassanként egymásra való nézve, mindenikünk meg ivut harmad napig tizen két ejtelnit belölle. némellyik többet. mert a ki leg többet iszik, aztot leg többet is purgallya. avizet ebédig kel innya, és addig szüntelen kel jární, vagy futni. hogy jobban használyon.

forzács ur. mint hogy egyiket sem vihette vegben: azért lora. ült. és ügette a lovát. és így rázta magát. és mikor érezte hogy a víz munkálodni akar. akkor le szállt alórol. el hiheti ké. hogy eleget nevéttünk rajta., azt már nem tudom mint fog nekünk használni ez a szentelt savanyu víz; hanem használ sem törődöm rajta, mert jó egészségem vagyok, azt tudom hogy két betegnek nem használt. az egyike rosszabbul vagyok utánna. amásika. halálán vagyok. vagyoné olyan orvoság aki mindenféle betegséget meg gyógyított. de olyan vagyok aki ártson. halál ellen nincs fű kerben. a mi urunk pedig csak a vadászattal töltötte az időt, és azt nevette hogy mi mint vendégeskedünk. édes néném. Istentől jó egészséget kívánván kének. maradok. kének leg kisebbik szombati szolgálja.

rodosto. 18 9bris: 1720.

A ké szép, de igen kurta leveleit kedvesen vettem, édes néném, mért kíván ké olyan gyönyörűségtől meg fosztani amely egy pénziben sem telik kének. a meleg házban. nem mesterség írni. a ké leveleit pedig, a hideg házban is gyönyörűség olvasni. egy kis pirongatás, nem árt némelykor, remélem hogy mászor meg jobbittya ké magát. itt mi nagy csendességben élünk, Isten tudgya meddig. mert innét való el menetelünk. merre. és mikor lehetne. azt nem lehet ki gondolni., aprta, nem régen csinált a császáral, husz. vagy huszon négy esztendeig való békeséget; huszon négy kö fallal rekesztették bé tehát az utunkot erdély felé., már a felé nem is kel gondolkodni, úgy tettik, hogy még más felé is bé vágták az utat., és a mint mostanában folynak Európában a dolgok., leg kisebb sugárát sem láthatyuk meg szabadulásunknak. és még, csak a reménséget is lábában kel zárni.

szegény bujdosoknak. hogy adz könnyébséget.

ha töllök el veszed, még a reménséget.

de ezzel édes néném. csak vigasztalhatyuk magunkot. hogy.

A nyomoruságban lévők nem félhetnek,

semmitől, de sőt még. mindent remélhetnek.

avalo hogy az Istenben, reménség ellen is, kel remélni, mert ő igazgatty a sziveket. a mely ellenközö dolgokot látunk Európában, ami meg szabadulásunkal, azokat is ő vezeti. és nem csak reánk kel gondgyának lenni. hanem másokra is. mi azt akarnok., hogy csak a mi kívánságink szerént folynának adolgok., és hogy holnap ugordhatnok által a fellyeb említett kö falakot., de nem oda buda, mert se a portához, se a francziához biznunk nem lehet., a német meg békélvén törökel, a spanyolban kapa, orleáns hertzeg, a francia regens. akinek természet szerént kellett volna a spanyolal tartani. mivel oly közéröl való atyafiak, ellenkezöt cselekszik. és a császáral áliánciát csinál, és a spanyol. ellen hadakozni kezd. a császáral el véteti a spanyoltól a két siciliát. és ezel az esztendővel a hadakozás is el végezödik, orleáns hertzeg abékeségben azt teszi fel. hogy a spanyol király egy leányát a francia királynak adgya, aki nem több hat, vagy hét esztendősnél, eztet francia országban fogják küldeni most minden órán, hogy ót nevellyék fel. és hogy a spanyol királynak. az első, és a második fia. az orleáns leányi közül vegyenek feleséget, ezt a két lányt is spanyol országban fogják küldeni. a császár, a francia, a spanyol. és az ánglus, allianciát csinálván egymással, ki merné ezek ellen emelni a kezét,? és kitől lehetne remélni valamely vigasztalást a szegény bujdosó magyaroknak, mástól nem látok. ha nem a francziától, de azt is el mondhatni, hogy háláadatlanul bánik az urunkal. a ki még most is kéredzik hogy bocsásák bé francia országban, orleáns hertzeg pedig, nem hogy azt meg engedné, vagy még választ adna a leveleire. de még azt sem akarja, hogy nevezék előtte, ókul adván, a császáral való álianciját. ilyen a fejdelmek barátságá, és atyafisága. az a hertzeg francziában való létünkör, a

fejdelemhez mindenkor nagy barátságát mutatta; az atyafiság is meg [is-meg] vagyon közöttök, mivel az ő anyja., és ami fejdelem aszszonyunk egy familiából valok. de a fejdelmek azt tarttyák. hogy ugy vagy barátom. és atyámfia, ha szükségem vagyon reád. vagy ha reám nincsen szükséged. erre azt mondhatná kéd. hát a kereszténység hól vagyon. hát az évangyéliumot. csak a köz népnek adtáké ki! valo hogy azt mindennek meg kellene tartani., de ugy tettik mint ha a fejdelmeknek, szégyen volna ahoz szabni magokot.. mind ezekből azt láttyuk. hogy csak az Istenben kel biznunk és békeséges türesel vegyük, és várjuk irántunk valo rendelésit; a ki a hideget adgya. a mentét is ad melléje, a ki bennünket ide hozot. gondunkot is viseli, bizzunk tehát. és bizzunk, és ugy nem hagyatunk el, a mi fejdelmünk a bizonyos hogy bizik, és a mellet. minden héten kéttzer. vadászni megyen. aztot ha szinte varro tö eső volna. sem mulatnok el: nem elég azt meg irni kédnek hogy bercsényi urfi ide érkezet még 7berben. mert azt már régen tudgya kéd. hanem azt kel meg irni. hogy miért jöt ide. a francia király. meg engedvén. hogy egy magyar regyimentet alittson fel. azért ide jöt. hogy magyar katonákat gyüthessen, molduában, és havasal földiben. azegésségre vigyázunk édes néném. és ugy leszek mindenkor a kéd (nem ló fejú:). hanem ló fő székelye.

rodosto. 1 jan. 1721.

polatéti, látod édes néném. hogy már jonapot is tudok mondani görögül, de tudgyaé kéd hogy ma micsoda nap vagyon; tudgyaé kéd, hogy ma nekem köszöntő levelet kel irni. én pedig meg hajtván mind a két térdemet, kivánom édes néném. szivesen hogy az Isten. lelki. és testi áldását adgya kédre. az az. hogy bé töltse a kéd szivit malaszttyával, és egésséget adgyon kédnek, ugyan jók vagyunk mi édes néném. mi egymást csak két szóval. köszönttyük. azt a két szót mindenkor el kíséri a mi szivünk, mi azal bé érzük, s'többet nem kivánunk., nem ugy mint bercsényiné. aki azt szeretné. hogy két oráig tartana a sok minden féle kivánság, már azt meg szokta, én pedig el nem hagyatom véle. noha tiz szóbol állot a mái köszöntésem, hát még mennyit neveltünk a kajdacsiné köszöntésin. az urat nagy térd hajtásal köszönti. hogy sok uj esztendő napokat kivánok. Nagyságodnak. ezt a mostani uj esztendőt pedig az Isten meg ne engedgye nagyságodnak el tölteni itt. hanem maga hazájában. és így bercsényi uram el nem tölti ezt az esztendőt. hogy ha csak hazájában nem megyen. annak pedig nem látom modgyát. nem tudom ha nálunk szokásé. ma egymást meg ajándékozni. mert francziában az igen szokás. ót a királyt. urat, szegényt. aszszonyt. leányt. egy szóval. minden ajándékot ad egymásnak, ha egyebet nem adhat is. de csak egy gombos tött is ad. kédtől pedig egyéb ajándékot nem kivánok hanem hogy ebben az esztendőben is ugy szeressen kéd. mint az el multban. aztot pedig ne kívánnya kéd. hogy jobban szeressem kédet. mert ha csak fél lottal többet nyomna a szeretet, töb volna az atyafi szeretetnél. láttya hát kéd. mint szeretem kédet ugy szeretlek édes néném, mint a káposztát. de ebben az esztendőben igen igen kel vigyázni az egésségre.

rodosto. 9. 7bris 1721.

szép dolog a háláadatlanság., már egy néhány levelemre. nem vehetek választ. még is kéd panaszolkodik., arendes dolog. énnekem kellene kigyot. békát. kiáltanom kédre. még is kéd ir olyan haragos és tüzes levelet nekem, hogy ugyan szikrádczot a midön olvastam. meg haragut hérmán. kövér ludat kíván, ne haragudgyunk édes néném. kéd is felejtse el. én is el felejtem. de lehetetlen hogy meg ne irjam a mit gondolok. ha szinte ujontában fel lobbasztom is azt az édes haragot. mert egész gyönyörűség nékem. a kéd haragos levelit olvasnom. és olyan formában tud kéd panaszolkodni, és pirongatni engemet. hogy még annál inkább kellene kédet

szeretni. ha lehetne; édes néném azt már régen tudgya kéd, hogy bercsényi urfi innet el repült hajon. még juliusban. viszen magával, mint egy három száz katonát. annak a fele magyar. de a más fele Isten tudgya hány féle nemzet; talám magok sem tudnák meg mondani., elég a hogy már néki régyimentye vagyon akinek pedig őt regyimentye vagyon. a már az elő menelteknek az első grádicsára lépet. főképpen az idegenek közül, akis esterházi is el ment, akinek is az atya már egynehány holnapja hogy itt vagyon, én azt mondom feleségestől, mások. azt mondgyák hogy nem feleségestől. a mi papjaink azt mondgyák. hogy az eszterházi urnak ugy vagyon a házasa, valamint a samaritána aszszonyak., a kinek azt mondá a kristus, hid ide az uradot. az aszszony meg vallá hogy nem volna ura, mert akivel akor lakot. nem vala valóságos ura. azért a papok is azt mondgyák. hogy eszterházi urnak. nem valóságos felesége az, akivel lakik, csak egy két szoval meg mondom kédnek. hogy miben vagyon adolog. eszterházi ur. ebben az országban jövén atöb urakkal lengyel országbol. a felesége mellet volt egy lengyel leány. akit egy tót nemes ember szolgájának férhez adta. a felesége meg halván, és alengyel aszszonyra igen vágyván, erővelé; vagy jó kedviböl, nem tudom, de az urától el választatta, és azután papok előtt meg esküdvén véle. magának elvette. és azolta mint házások ugy élnek. a mi papjaink. mind az elválasztást, mind az elvételt, az egyházi törvényel ellenkezőnek tarttyák., azt a papok lássák. ök ahoz többet tudnak nálamnál én azt nem vizsgálom. jóé, nem jóé aházások. elég ahogy az időt el töltöm nálok, ök lássák atöbbit. az aszszony. elegendő szép. igen szép termetü. iffiu, és a mulattságot szereti. nekünk illyen kel. az unadalmas rodostora, a lengyel tánczot el. jártam mar egy nehányszor véle magyarul is tud keveset; azt el mondhatni felölle hogy emberség tudó aszszony, és el nem unom magamot amikor véle vagyok, azt tudgya meg kéd, hogy forgács ur. el hagyta bennünket. nem tudom ha az ide valo lakást untaé meg, vagy bercsényi ural nem lakhatot egy városban, lehet hogy mindenik okozta. az elmenetelét; lengyel országban akar lakni, nekem ugy tertzik hogy illendöb lett volna atöbbitel itt szenvedni, mivel semmi rovidsége nem volt., de ki ki a maga kádgyáról dézmál., az el mult holnapban, mi ismét a savanyu viznél voltunk; ugy látom hogy mindenkor el megyünk oda annak idejében. én ugyan nem bánom. mert még is telik az idő. ugyan idő töltésért is ment volt a fejdelem egy török urhoz. a ki kerte vala a fejdelmet hogy menne. hozája. mivel őt igen szép vadászó helyek vannak, a joszága őt mely föld ide. de csak két nap maradhattunk őt. addig is a sátorok alol ki nem buhatot az ember. a sok eső miat., soha sem láttam volt bialokal halászni. csak őt. a ház mellet egy tó lévén, abban vagy huszig valo bialokot hajtottak. és azokal egészen fel kevertették atót. és a sárbol a kezekel vonták ki az emberek a sok halat, nem lehetet uszni a szegény hálnak. a sáros vizben. török halászat. én valami itt történik, mindenekről számot adok kédnek. csak ne haragudgyék kéd. és csak az egészségre vigyázon., többet is írnék. de ebédre dobolnak, és a hajos meg indul ebéd után. azért maradok és leszek. a kéd leg kedveseb. és drágáb attyafia

rodosto 20 9bris. 1721.

ugy tertzik hogy már ennyi lakásunk után, ebben a városban, bővebben irhatok kédnek alakosirol. és a szokásirol. ugy is nincsen egyebet mit írnom, azt már egyszer meg irtam hogy négy féle nemzettség lakja avárost. görög, örmény, török. sidó, és hogy nagy kereskedés vagyon itt, mind földön, mind tengeren; némelykor három száz szekér bé jó avárosban. epedig gyakorta történik főképpen őszel, és csak nem minden nap. itt amit a szekereken hoznak. hajokra teszik, és constancinápolyban viszik. tengeren is ide sok hajok jönnek. akik mindent hoznak; a lakosokrol azt mondhatom, hogy a török lakos itt felesen vagyon. és csendeségben élnek. leg job eledel is élnek. és külön laknak a keresztényektől. mert itt mindenik nemzettség külön külön résziben lakik avárosnak. a város csak egy, de négy részben vagyon. és nem elegyednek esze, és a midön pestis vagyon. ritka. hogy mind anégy nemzettség közöt

volna. némelykor csak a törökök között vagyon és másut nincsen. némelykor csak a sidok között. a görögök, vagy csak azörmények között. mind a négy nemzetségnek. egy birájok vagyon. aki török. e csak három esztendeig lehet biró. némelykor. addig is leteszik. de mindenik nemzetségnek vagyon különös birájok, akik folytatták a dolgokat. a kadia előtt. az az. (atörök biró előtt) itt a kadia csak hamar fel épül. noha ő is sok pénzen veszi meg a biroságot. és amint ő itél. annak úgy kel lenni. ha. igasságtalan is az ítélet. példának okáért. ha városi tolvajt fognak meg, arra olyan ítéletet teszen. hogy fel nem akaszttyák. ha fizethet néki. de hanem, abban bizonyos lehet hogy meg hoszabittják anyakát. itt pedig akaszttofa, se hóhér nincsen, hanem akár mely bólt eleiben fel akaszttyák egy szegre. a piatzon. és a jancsár. akit meg kaphat az utzán. örményt, sidót, görögöt. annak kel fel akasztani akadiának. itt mindenért kel fizetni, ha valaki építeni akar a szabadságért. fizetni. a temetésért. házaságért., mind fizetni kel. hogy a gyapotat, és a szállót meg szedhessék, fizet. hogy ki ki a maga borát árulhassa azért fizetni kel. ha csak tele hordot akar is meg kezdeni fizetni kel. az uj bórt nem szabad addig árulni a még nem fizetnek. a kadia meg gondollya magát. egy órában. akorcsomákat mind bé zárattya. akor fizetni kel. hogy ki nyithassák, egy szóval csaknem mindenért kel fizetni azt mondhatná kéd. hogy az ezerekre megyen., valo hogy sokra megyen. de nem megyen olyan sokra. mert a temetésért. házaságért., ki öt polturát. ki tizet, ki. egy tallért ad. amint már. birja magát. aki szabadságot kér, a szedésért. bór árulásért. is ahoz képest fizet. a mint már. sok. vagy kevés szölleje, vagy bora leszen. de mind ezekre, nem kel azt mondani hogy a lakosokat nyomorgattya a török. mert ha a magáét meg adgya, azután. csendeségben marad. és csendesebben mint nálunk. és a micsoda kevély nép a görög. ha úgy nem bánnának vélek. idegen nem lakhatnék közöttök. mi itt meg nem maradhatnánk. ha a törököktől nem félnének., de a botozástól félnék. mert leg kisseb panaszért is a kadia száz pácztát veret a talpán, ha ezereket bir is. és meg azon felyül fizetni kel. azért, hogy két százat nem csaptak rajta. agörögök sokal jobban élnek. mint sem a mi örményink a kik között lakunk. de nem is olyan munkások, mint ezek. se nem olyan gazdagok, nem is csuda., mert az örmények. igen rossz ételeket élnek., már ebben az holnapban. bialokot ölnek meg. és azoknak ahusából kolbászt csinálnak. és mindenüt csak a sok kopácsolást halljuk egész éttzaka, hogy nem is lehet alunni. aztot meg szárazttják, és egész esztendő által azzal élnek. az örmény aszszonyok mikor avárosra mennek, mind fekete béletlen mentét vesznek magokra. és igen munkások, egy rend béli köntösnél aleányokkal többet nem adnak. se pénzt. se mást egyebet, egy örmény a lakadalma után. egy hétig. vagy kettőig. a feleségivel. együt nem eszik. ennek nem tudom az okát, de együt alusznak. a lakadalmoknak pedig már nálók bizonyos idejek vagyon, leg inkább ebben a holnapban házasodnak. a midön már az uj bor meg forrot, és a kolbász csinálást el végezték. mind avárosrol. mind a lakadalmokrol. verset csináltam. nem tudom el küldgyemé vagy sem, mind ázon által. kédnek el küldhetem. idegennek el nem küldeném, mert nem mondhatni szép verseknek. itt mind görög. mind örmény érsek vagyon. a sidó népről mint mondgyák. itt is csak olyan a sidó valamint másut. ezek tehát azok a szép versek, olvassa kéd. figyelmetességgel.

Lakunk parttyán, a tengernek
tölttyuk napját. életünknek.,
Annak gyakran, nagy zugását.
láttyuk s'hallyuk. hánkodását.
Abban nagy halak. jádzanak.
örömökben ugrándoznak.
de a parton akik laknak,
szomoruán suhajtoznak.
régén napot jöni láttyuk,
a tengerből. s'azt suhajtttyuk.

város kies helyen fekszik.
mely a szemnek szépnek tetszik.
constancinápolyban ha mégy.
husz mély földhöz. még ötött tégy.
szép oldalra van építve,
szőlő hegyel, körül véve,
szépnek várost, nem mondhatni.
se azt rutnak, nem tarthatni.
ez országban, akár hol jársz.
de szép várost. itt nem találsz.
az élethez, mi szükséges,
az itt, mondhatom bövséges.
sok száz féle, árrut hoznak.
mellyel boltokot. itt raknak.,
itt hajora, azt mind tészik.
császár városában viszik.
itt az áer, oly váltózó.
a mint anép, hazudozó.
télben délig. tüzet gyuthatz,
del után ab,-lakot nyithatz.
nyárban délig, nagy meleg van,
estve fel vedd, ha mentéd van.
beszély földe, jo voltáról,
halgas. kedves. lakásáról,
a téll hideg, igen szellös,
és a mellet. igen essös.
lakni város,-ban kedvesen.
arra okod. éppen nincsen;
mert a tavaszt, másut várják,
nagy örömmel, azt suhattyák.
itt pedíglén, tölle. félünk,
ahoz tartva, közelittünk,
okát annak. ki találnád,
ha ez várost, sokat lagnád,
mert gyakran az, mirigy halál,
tavaszal itt, sokat sétál.
tavasz kezdete: igen rut.
és a vége, a széptől fut.
anyár meleg, minden ki ég,
alig marad. egy kis zöldcség,
az őszt tehát. leg kedvesebb,
azzal gyümölcs, nem édesebb.
mit mondhatni. tehát jónak,
ha az ize, sem jó bornak,
itt aszszonyokot ha látnál,
magadra ke,-resztet hánnál,
mert mindenik, egy ijesztő,
nem külömb mint, egy kisértő,
fekete vagy, zöld mentéjek,

fedezve van. órrók fejek,
a fejek van. bé polálva,
csak a szemek, van ki nyitva.
azt nem mondom. hogy szaladnál
töllök ha van,-nak házoknál.
mert ót más kön, tösben vannak,
mint mikor az, uttzán járnak.
örmény görög,. lakadalmon -
ne kapj ót az, vígasságon,
a hegedüt, ót rángattyák,
a füledet, csígorgattyák.
annak nincs töb. csak két hurja,
melynek izet, len a hangja.
soha többet, egy notánál,
azon vonni, nem hallanál,
örmény meny asz,-szonyt pompával,
viszik estve, sok gyertyával,
ki templomban, vö legényel,
meg esküszik, nagy örömmel.
másnap meny asz,-szont uttzákra,
viszik házak,-rol házakra,
annak fejét, bé takarják,
hogy ne lászon, azt akarják.
órrára kön,nyen le esne,
ha segittsé,-ge nem lenne,
ötet két fe,-löl vezetik,
öreg aszszó,-nyok segittik,
meny aszszony nagy, büszkén meg áll,
minden háznak, kapujánáll.
ótt keszkenöt a nyakára,
tésznek, s' elég ajándékra.
ónnét eléb. meg indittyák,
meg más háznál, meg álittyák,
a vö legény, pillangoson,
megyen elöt,-te kardoson,
az uttzákot mind bé járván,
s' elég aján,-dékot kapván,
viszik vö leg-ény házához,
hol kezdenek, vígassághoz,
egy hetig tart, lakadalom.
három napig, az unalom,
mert addig a, vö legénynek,
lántzon kel len,ni kedvének,
csak száraz kor,-tyot kel nyelni,
mert nem szabad, meg kostolni,
lakadalma, vö legénynek,
hasznára van, erszényének,
mert ki ki ád, néki annyit.
hogy el teszi, annak felit.

lakja várost, négy nemzettség,
görög, török, sidó örménység,
ez mindenik, tart más vallást,
külön külön, féle szokást,
hogy lehetne, ót egyesség,
ahol hitben, van külömbség,
ne kívánnyad, ót a lakást,
se sok ideig, mulatást,
ahol három, napján hétnek,
három vasár, napot ülnek.
talám e föld, azért tettzik,
olylan rosznak, azért láttzik
hogy itt töltünk, esztendőket,
sok unadal,-mas időket.
minden tettzik. bujdosonak,
hazáján ki,-vül soványnak.
de ha Isten,-nek szolgálunk,
ugy szent váro,-sában lakunk,
ót nem fognak, üldözhetni,
se bennünk on, net ki tudni,
ót öröke, a kóldusnak,
olylan nagy mint, a királynak.
uram ! legyünk, mi bujdósók,
azon város,ban lakósók..

édes néném, ezeket csak kéd számára csináltam, mert tudom hogy akéd itélő széke előtt. meg nem itélik őket, de ha más kezéhez akadnak is nem törődöm rajta. ha nem szereti, csinállyon szebbeket, én soha sem voltam a párnassus hegyén. hanem csak azon törődöm. hogy ez a levél talállya kédet fris jo egészségben. édes néném szereté még kéd? polatéti.

rodosto. 16 apr. 1722.

szép dolog ahálá adatlanság. és a resttség. már egy néhány levelemre nem vettem választ. mi az oka, betegé kéd. haragsziké kéd.? nekünk nem kel ugy tennünk mint arosz házasoknak, akik hátal fordulnak egymáshoz, a mikor nem jól vannak egymásal. de édes néném, most nem kel haragudni reám, mert mi most keserűségben, és sirásban vagyunk, és az olyanokra, nem kel haragudni. hanem még az olyanokkal sirni kel. azt nem kívánom kédtől, inkább sirok kéd helyyet. a mi szomorúságunknak pedig az, az oka, hogy tegnap vettük hirit a fejdelem aszszonyunk halálának, aki is párisban. 18 februarý holt meg. 43 esztendős korában, a valohogy a fejdelem szivesen bánnya. de már egy nagy butól. meg menekedet; mert a fejdelem aszszony állapottyán. mindenkor kellett busulni. avalo hogy igen keveset laktanak együt. de aköteleség mindenkor fent volt. és a gondviselésnek, meg kellett lenni, noha a héjával. a szegény fejdelem aszszonyának. nagy nyomorúság. és szegénységel kellett életét tölteni, édes néném. nem vigasztalására vagyóné az, egy szegénynek, amidön azt láttya. hogy a fejdelmi nagy házból valok is. szükségét szenvednek. és hogy ezeket is ugy bánhatik az Isten, valamint övéle. és ha ezek kételenek szenvedni. ő is könnyebben szenvedhet. vallyon ha a szegények mindenkor boldogságban látnák a fejdelmeket. és más nagy urakat, nem gondolhatnáké azt felöllök, hogy talám az Istennek rendelése nem bír vélek., és aláb nem teheti őket..? solon, a hét bölcsek közül valo. a cesus udvarában menván, cesus nagy

becsülettel fogadá. és meg mutatá néki a kincset, és mondá néki a király. látodé micsoda gazdag és boldog vagyok, de a philosophustol semmi dicséretet nem véve. a mely nehezen esék akirálynak., gondolván, hogy majd fel fogja ötet magasztalni, és még több kincset is mutata néki. de solon. mind ezekre. csak azt mondá. akirálynak. nemo ante mortem beatus: senki holtáig nem boldog. eha nem tették is a királynak. el kellett halgatni, esziben is juta idővel, mert cyrus fel prédáltatván kincset, és országát. és magais rabságban esvén. és halálra ítélte. akoron esziben juta a solon mondása. mint hogy historiából beszéltem kédek. még ez iránt két rövid példát hozok elő. hogy meg lássa kédek. hogy mi is tudgyuk az a. b. két. osiris. az egyiptumi leg hiresebb király, meg győzvén. öt vagy hat királyokat. és rabságában tartván. a midön valahová ment. a szekerezt ezekel vonattya vala, és az asztala alatt étette őket. egyszer a többi között a midön vonták a szekeret. egyik ahat közül. csak a kereket nézte. osiris a szekérben lévén, aztot észre vévé. és kérdé tőlle, hogy miért nézne mindenkor a kerékre. a rab király felelé néki. azt nézem hogy a mely része akeréknek fent vagyon. a le fordul. és amely, alatt vagyon. a fel megyen. az egyiptumi király, elmélkedvén erről a feleletről. azonnal fel szabadítá a királyokat, és mindenikét nagy becsülettel a maga országában viszá bocsáttá. ha szinte meg unná is kédek. de hozok még egy példát elé. mert nem mindenkor vagyon olyan jó kedvem. hogy historiából beszéljek. egy számosi király. a neve nem jut eszemben., soha leg kisebb szomorúságot. vagy szerencsétlenséget. meg nem kostolván. egyszer maga magának akart szomorúságot okozni, hogy had busulhasson ő is valaha valamin. valamint mások, azért egy igen kedves gyűrűt ki huzván az ujjából, a tengerben veti. már önéki is buja volt gyűrűn. de más nap. egy nagy halat visznek asztalára, akinek a torkában meg talállya gyűrűt, de idővel ez a király nagy nyomorúságokban esék. és akoron észre vévé. hogy a jó idők után, eső szokot lenni, és hogy azt a szomorúságot kel mi nekünk jó neven venni. a melyet onnét fellyül küldenek reánk, és nem azt a melyet mi csinálunk magunknak. édes néném többet nem beszéllek historiából. hanem csak azt mondom. hogy ne essünk kétségben. az Isten meg vigasztalhat bennünket. mivel nyomorúságban vetheti a nagy fejdelmeket. de itt még más rossz hírek is vannak. mert a pestis itt igen kezd sétálni. azt mondgyák hogy kéteknél bövségel vagyon. az egészségre édes néném. az egészségre kel most igen vigyázni. soha sem volt nagyobb szükségünk reá mint most. szüntelen való félelemben leszek kédekért. mert a nem tréfa. bercsenyinek két vagy három cselédgye már meg holt., a jésuitájok is utánnok ment. a ki méltó pap volt. magais az aszszonyal hozánk jönnek lakni, mint ha már közöttünk bátorosab volna., de én nem bánom mert a kis susi közeleb lesz, erre azt fogja kédek mondani, jaj hogy gondolkodik ilyen pestises időben az olyanról. édes néném. a még élünk. addig csak magunkban hordozzuk atermészetet, és az oldal csontunkot. csak kel szeretnünk, vagy akarjuk. vagy sem., édes oldal csontból való néném. arra vigyázon kédek. hogy a csont egészséges legyen., és tziinteremben ne vigyék, azért nem kel aházból ki menni. othon kel ülni. és reméllyük hogy a jó Isten meg tart bennünket. amen.

bujuk álli. 24 juny. 1722.

Édes néném. éppen nem kel nevetnünk. néze kédek honnét irok. meg láttya kédek abból. hogy vagyon abban valami. abban avagyon. hogy ide három mély földnire kellett jönnök. és avározt el hadnunk apestis miat., vagyon immár két napja. hogy itt vagyunk sátorok alatt, egy nyomoru falu mellett, bercsenyi ur. minden pereputyostól. a faluban. egy nyomorult udvar házban. vagy is majorban, vagyon szálvá. a városban a pestis egészen el hatot. vagyon olyan nap. hogy más fél száz embert is el temetnek. közöttünk még senkit nem temettek noha a cselédek közül. kettön is volt pestis. de ki gyógyultak belölle, mind azon által már tovább nem maradhatván a városban. már két naptól fogvást itt táborozunk. egész ház népestől. avalo hogy szép helyt vagyunk szálvá. de aza rut nyavalya. el vette minden kedvünket. és csak idétlenül

nevetünk, ugyan is ocsmány nyavalya ez. reggel jól vagy az ember, estve felé meg betegszik. és harmad napjára el temetik. kéd iránt is nagy félelemben vagyok. mert tudom hogy kéteknél is nagy a pestis., de már ebben benne vagyunk, uszni kel amint lehet. és mindenké felé. bizzunk az urban., mert el nem hágy bennünket, így kel a keresztnek uttyán járni. a bujdosó magyaroknak. a bujdosásban is bujdosni kel. hogy valamiben hasonlok lehessenek az Istennek bujdosó fiához. ezután hogy léssen dolgunk Isten tudgya. eszterházi ur. nincsen velünk, rodostohoz közél egy rétre ment szállani sátorok alá. a feleségivel, többet nem írhatok, mert az irás is. izetlen., a micsoda állapotban vagyunk. az Isten tartson meg bennünket, az életére. és az egészségire vigyazon kéd. nem lehet hogy még is ilyen szomorúságunkban meg ne nevetessem kédet, mert mi is azon eleget nevetünk. meg irtam vala kédnek, hogy bercsényi ur. az aszszonyal hozánk jöttek vala lakni. a pestis előtt. a mikor már nálunk laktanak. annak az öreg uri aszszonyinak., az ágyékán valami kis dagadás volt. mindgyárt azt gondolta hogy talám pestis. senkinek nem szollot; még csak az aszszonyoknak sem mondotta meg. valamely orvoságot sem mért kérni. hanem a jó buzgo aszszony, estve mikor le feküt. az ágya mellett való szentelt vizek kentemeg adagadást, mind addig valamég el nem oszlot. és mindenkor nagy titkon. és csak akkor mondotta meg az urnak. a mikor el mult adagadás, el hitette magával hogy pestis volt. az ő áitatos orvosságán. mind a fejdelem. mind mi eleget nevetünk. egy keveset nevensen ked is. isten hozád. édes néném.

majd el felejtetem volna kédnek meg írni, hogy mi a szomorú állapotunkhoz való színü köntöst fel vettük. mert mindnyájan feketében vagyunk. a fejdelem aszszonyt gyászollyuk. a micsoda állapotban vagyunk. a bizonyos hogy hozzánk illik agyász, ha szinte senki haláláért nem viselnök is.

bujuk. álli. 12. aug. 1722.

Ne csudállyá kéd ha az elmúlt holnapban nem irtam. mert olyan szomorú állapotban vagyunk, hogy azt sem tudom. ha tudoké írni, az elmúlt holnapban. aki Confectumokat csinált. és aki kávé szokot főzni a fejdelemnek. reggel meg főzvé akávé, ebéd után. meg betegedet. és harmad nap múlva. a pestisben meg holt., hozzám pedig harmintz lépésnre volt szálvá, ezen kívül. akonyha mesterünknek két fia. csak hamar utánna menének, itéllye el kéd ezekből hogy micsoda szomorú napokat töltünk. itten, a félelem sokal nehezeb talám még annál a nyavalyánál is. mivel az ember nem tudhattya. a szempillantását. amelyben abban eshetik. estve egészen fekszik le, reggel betegen talállyá magát. Istennek hálá. egészségem jó vagy. de mint hogy csak a pestisről vagy itt a beszéd. a már úgy fel zavarta az elménket. hogy én mindenkor csak. azt képelem magamban hogy beteg vagyok., és az ilyen képzés. félelmet okozván az elmében, szüntelen való unadalomban, és nyughatatlanságban. vagy az ember. hányszor feküdtem már úgy le. hogy nem gondoltam viradtát érni. nem azért. hogy valóságál érzetem volna valamely változást az egészségben. hanem azért. hogy az elmének nyughatatlansága okozta bennem az olyan gondolatokat. azt ne gondollya kéd hogy csak én vagyok. így, mivel mindnyájan ilyen állapotban vagyunk, és ilyen állapotban lévén., el ítélheti kéd, micsoda vigasságál tölttyük az időt, nem is lehet fél órát a sátoromban tölteni. hanem a mezőn való sok járásal töltöm az időt. hogy mégis valamivel mullassam magamot. a nevetés pedig olyan ritka nálunk. hogy ha még így leszünk sokáig. a természet azt is el felejteti velünk, és csudálni fogjuk, ha másokat látunk nevetni, hát ha még olyan városban mennék a hol mindenkor nevettek. a mint hogy azt olvastam egy régi városról. hogy a lakosoknak mindenkor nevetni kellett, semmit nem mondhattak. nevetés nélkül, ha a tanácsban valamely országos dologról végeztek is a tanács urak. de ki ki nevetésel mondotta ki a voxát. egy szóval soha sem beszélhetek olyan nagy dologról, hogy nevetés nélkül

beszélhetek volna az apjok. anyok. feleségek. és gyermekek halálát. egymásnak nevetéssel adták tudtára. avallom hogy nem szeretném az olyan városban való lakást, de leg alább. innét. egy olyan városban kellene mennünk ha csak egy holnapig is, de azt gondolom hogy talám még ők sem nevetethetnének meg minket,. mert csak a mosolygás is nehéz nekünk. és a micsoda processiót láttunk itt a minapiban. bizony nem lehet látni könyhullatás nélkül. azt pedig ezen szomorú halál okozta,. eszterházi ur ide járván misére mind innepekben. leg utolszor ur színe változása napján itt misét halgatván, és ebédet éven. estve felé lóra ült. és vissza ment, ahol a feleségivel volt szálva egy réten, itt ebéd után. nagy fő fájást érzet, de mi nem is gondoltuk hogy még a veszedelmes legyen; a pedig már a pestisnek jele volt, és harmad nap múlva csak hallyuk., hogy pestisben meg holt. azt a hirt a felesége hozta meg nekünk, a ki is mihent halva látta az urát. nem tudván mi tévő legyen. abban az el bodult állapottyában. kapja magát. egy szolgálival, és egy kis leánnyal. oda hadgya az ura testit. és mindenit, gyalog két mély földnire jö hozzánk. a midőn meg láttuk ezt a keserves processiót. nem lehet nem könyvezni szomorú voltán annak a szegény aszszonynak. a fejdelem vissza küldötte az aszszonyt. és tett rendelést az ur temetése felől. mind ezek után hogy lehetne leg kisebb jó kedvünk is. de nem hogy jó kedvünk, de tartozunk holtig meg emlékezni erről a szomorú állapotunkban való létünkéről, a mint hogy soha el sem felejtsem. és mindenkoron eszemben fog jutni hogy micsoda napokat töltöttünk itt ell, de minek előtte el végezem leveletem lehetetlen hogy meg ne irjam kérdnek az égést. a mely bennünket meg ijesztet volt. ha szinte sátorok alatt lakunk is, mert a minap a cselédek, egy vászonból való palotát gyújtottak itt meg. nem tudom mi formában, a gyertyát melléje tették volt. egy szempillantás alatt. egészen meg gyult. sibirik lakot benne. és alig szaladhatot ki alolla. a portékáját is ki kaphatták, de nem lehet szob égést látni mint avolt. mert a sátor sokféle színű anyaggal lévén fel cifrázva. alább is mind anyiféle szint mutatot. az égés nem tartot. fél fertály óráig. de olyan kevés idő alatt. elég drága palota éget ell. mert egy olyan sátor. leg alább két ezer tallérban kerül. édes néném adgyuk a kö házra apénzünket,. és ne avásson palotára. kívánom hogy az Isten tartssa meg kédet.

rodosto. 11 sbris. 1722.

a pestis Istennek hálá. tellyeséggel meg szünnén avároson. tegnap reggel mi is el hagyok atáborozást. és ide vissza jöttünk. nem is adhatunk elegendő hálát az urnak. hogy ilyen nagy pestisben meg tartot bennünket. főképpen annyi sok cseléd közöt. mint itt vagyunk. a kik magokat nem tudgyák úgy oltalmazni, mint az okosabbak. el hitetheti kérd magával hogy örömmel jöttünk vissza. és olyan örömmel, mint mikor az ember valamely veszedelemből meg szabadul. csak mi tudhattyuk aztot. hogy micsoda unadalmas napokat töltöttünk ott el. mert azt lenem lehet írni. és mennél nagyobb szenvedésben volt a mi elménk, annál nagyobb háláadásal tartozunk. az urnak. a ki mi reánk olly nagy gondot viselt. és meg szabaditot az elméjü inségből. a mely senem könnyeb, senem kisebb, de talám el mondhatni, hogy sullyosab. atesti inségnél, mivel akár mely bövségben. és jó állapotban legyen atest, de ha az elme nem vidám. és nem csendes. a test is ahoz alkalmaztattya magát. ettől vagyunk. hogy sokakat látunk olyanokat. a kiknek külső képen jól vagyunk állapottyok. de még is kedvetlenek. mert az elméjüknek vagyunk valamely bajok. ellenben pedig látunk olyanokat. akik ha szükölködnek is ha jó renden nincsen is dolgok. de az elméjük helyben lévén mindenkor vidámok, és jó kedvűek. sokkal nagyobb tehát az elme nyughatatlansága. atesti fáradságnál. és hogy egy óráig való bu, és törődés. sokkal nehezebb, az egy napi kapálásnál. mind ezeket csak azzal fejezem bé. hogy mindenkor csak az Isten segítségit kel kérnünk. akár az elménk legyen nyughatatlanságban, akár a testünk inségben, de ő hozzája folyamodgyunk., egyedül ő adhat könnyeséget. és csendeséget. it a pestis igen meg dézmálta avárosiakat, nem is emlékeznek reá hogy ebben avároson ilyen nagy pestis lett. volna mint az idén de Istennek

halála meg szünt. és mi itt vagyunk. bár gyakrabban vehetném akéd levelit. Isten tarttson meg édes néném mi még nem nevetünk.

rodosto 15 aprilis 1723.

Édes néném micsoda feledékeny nyavalyában voltam eddig. hogy el felejtettem kédnem meg írni a szegény horvát ferencz halálát, vagyon már két holnapja hogy el hagyot bennünket. örökösön. ezt a hirt régen tudgya kédnem. de azt is tudgya kédnem. hogy egy emberséges embert vesztettünk el. a ki hatvan kilencz esztendő korában is. igen frissen birta magát. és mindenkor jó kedvű volt; nem is volt vigabb közöttünk ő nálánál. micsoda szép dolog ajó természet,! nem kel csudálni. ha el felejtette volnais amaga hazáját. mert aki 43 esztendőt tölt idegen országban: azt is el felejti hogy hová való. de attol tartok hogy ismét itt temetés ne legyen, és hogy a szemit bé ne hunnya egy uri aszszony, aki iffiu lett volna ábrahám idejében. de mostanában hatvan kilencz esztendő semmi ékességet nem ád, és egy olyan korban lévő aszszonynak nem szükséges bé fedni az orcáját. azért, hogy valamely gondolatokat ne okozon; mind ezekből észre veheti kédnem hogy bercsenyiné aszszonyrol szol az írás, aki is szem látomás fogy, és mint egy olvad. azt tudgya kédnem. hogy ilyen idős korában is, mindenkor piros ábrázattavolt. de mostanában egészen el haloványodot. és maga is veszi észre hogy nem sokára, le kaszályák aszénát, eddig leg kedveseb beszélgetése a viszá való menetelről volt, de már láttya hogy hamaréb meg láttya meny országot. mint magyar országot, bizony jób is az első a másikánál, de mit ártana, magyar országbol. meny országban menni. elég a hogy amicsoda állapotban vagyon ez az uri aszszony. azt gondolom hogy az örökös hazájában megyen most minden órán. kit adgyunk azután bercsenyi urnak., gondolkozzék kédnem addig felölle., és írjon kédnem valami hireket. mert itt semmit nem hallunk.

rodosto 26 aprilis. 1723.

édes néném. akár mennyit élyen az ember, akár micsoda kedvére töltse napjait. de mind azoknak ahalál avége. aszegény bercsenyiné aszszonyom is azon végeze el életét, aki is már egynehány napoktol fogvást. betegeskedvén, és nem anyira szenvedvén fájdalmakot. mint a természetnek, magában való elfogyását. aki is mint agyerttya ugy alut ell. tegnap három ora felé dél után. már észre vettük. hogy csak hamar el aluszik. holmi kérdéseket tettek tolle. arendelése iránt. az urunk az ágya mellet volt és mindenre meg felelt. és söt még, valamit akart volna még mondani a fejdelemnek. már el is kezdette volt. de egy két szó után. csak csendesen ki mulék evilágbol. alig vettük észre halálát, sokat kívánkozot szegény amulando hazájában, de az Isten az örökös hazájában vitte., ugy tettzik édes néném. hogy hatvan kilencz esztendő mulva. csak gondolkozhatot arról a szent hazáról. azt el mondhatni arról az uri aszszonyrol, hogy igen jó erkölcsű áitatos aszszony volt. azt is elmondhatni. hogy mindenkor nagy méltóságban élt. és a szükségnek csak a hirit hallotta. nem is lehetet más képpen., leg inkább a mikor draskovicsné. és erdődiné volt. aharmadik urával is mindenkor bövségben volt. még mind ebben a bujdosásában is. ma tettük koporsóban szegényt. és gondolom hogy a jesuitákhoz viszik bé innét. constancinapolyban., tudom hogy ót lesz kédnem a temetésin, tudom hogy már azt várja kédnem, hogy meg irjam micsoda állapotban volt az ur. az ilyen szomorú órákban. a midön az aszszony betegeskedet. igen igen tudta kedvit keresni, és amidön halálán volt. akor ugy történt hogy alut. nem akarták fel költeni. hogy jelen ne legyen. a midön fel ébredet. és meg tudta hogy a szegény aszszony nincsen már a világon. akor avalo hogy egy keveset könyvezet. mi azt gondoltuk. hogy majd nagy zokogásokat fog tenni, de sokal csendesebben volt. mint sem gondoltuk volna; és a keserőség mellet a ládákról gondolkodot.

ilyen avilág. vallyon nem házasodiké még meg., itt nincsen más leány. hanem susi. és két özvegy aszszony. susihoz pedig még más is tartaná közit. de aki gazdagab. ahatalmasab. most ez elég. mert a szomorú dologról nem kel hosszú levelet írni.

rodosto 22 aug. 1723.

Az én vétkem, az én vétkem, és az én nagy vétkem. hogy már egy néhány levelire nem feleltem kédeknek, az utolsó leveliből látom kédeknek hogy kédek jó próféta. de úgy tetszik hogy nem kellene csufolni a keserűségben lévőket, mondván, hogy más kézre kerül amadár, ha énnekem is annyi. volna a ládámban, mint másnak. talám a madár is meg maradt volna, de rend szerént a szegény fogja meg a madarat, és a gazdag eszi meg., elég ahogy akéd jövődölese bé fog telni. és ha hatvanhoz közelitünk is de abarány húst csak szerettük. már a csak nem bizonyos, mások előtt, de én nálam a bizonyos, mivel atitkot meg kellett tudnom, hogy susi most minden órán bercesenyiné leszen. egy részint bizony nem bánom, mert jó erkölcsiért meg érdemi. és lehetetlen lett volna ebben az országban jobbat választani nálánál. de itéllye el kédek kicsodások aleányok. azt tudom hogy a szívnek semmi része nem lesz ebben a házasságban. azt maga is tudgya. hogy a testnek sem leszen. de hogy a grofné titulus zengjen a fülünkben, alig várjuk hogy el mondhassuk a segélyt, azt kédekre hagyom. hogy kédek mondgya ki a sententiát. hogy ha mind ilyeneké a leányok. elég ahogy a jövődöbéli vö legényt. vagy is inkább vö embert. most a köszvény nem háborgattya. és susiért gyakrabban meg mosdik. mert azt tudgya kédek. hogy a szegény aszszony életében egy holnapban sem mosdottunk meg egyszer. de most egy kevese csinosabban tarttyuk magunkot., kicsoda szép dolog a szeretet. mint meg iffittyá az embert! hát ha meg vagy husz esztendőt le rázhatnánk magunkról. láttaé kédek. az olyan öreg embereknek akalendariumját akinek iffiu felesége vagyon, hogy miképpen tarthassa meg az egészségit. és hogy kicsoda időkben, és napokban kel együtt hálni a feleséggel. és mikor kel különösön. eleget neveltünk susival. mert én egy kalendariumot csináltam neki, azt mondgya. hogy nem szereti az olyan kalendariumot. lehetetlen hogy le ne írjam kédeknek. az öreg emberek kalendariumját. a nem más. jeleket mutat. hanem csak arra oktattya. hogy miképpen vigyázanak. életekre. és egészségekre. valamint más kalendariumban, fel vannak téve. a szerencsés. és a szerencsétlen napok. itt is fel vannak jegyezve az olyanok. a melyekben lehet a feleséggel hálniok, és a melyekben különösön. példának okáért. a nagy böjtben. és azinnepek előtt való böjti napokon. különösön. penteken, szombaton. különösön. a négy kántori. napokon. különösön. a három sátoros innepeket. mindeniket octavával meg kel tartani, azért különösön. az apostolok innepeken. különösön, az evangyélisák napjain. különösön. a magak pátronusok napjain. nyolczad napig különösön. ezen kívül, télben, a midön havaz, különösön, hanem a mikor tiszta az idő. akkor meg lehet együtt. tavasz felé. ha náthások. vagy hurutnak. különösön. a májusnak végig. nyárban. az izadsággal is elég nedves humor megyen ki belőlök. azért különösön. őszel meg lehet együtt. mind addig, még a ködös idők nem kezdődnek, mivel aködös időkben. különösön. az esős időkben különösön. a midön sok meny dörgések járnak. különösön. ha a gyomor valamit jól meg nem emésztet. nyolcz napig különösön. ezen kívül. mikor a napban fogatkozás vagyon. nyolczad napig különösön. a mikor aholdban vagyon fogatkozás. akkor tizen két napig különösön. ihon édes néném az öreg emberek kalendariumja. nem tudom mint talállya kédek. de susi azt mondgya. hogy el kel égetni. mert gyakorta mondgya hogy különösön. én pedig ködös, mind esős időben szeretvén kédek. maradok kédek szolgálcskájá. az egészségre vigyázunké.?

rodosto 15 8bris. 1723

hol vannak a musikások, fujják el a tehén hus notát, és vonnyák el a meny aszszony tánczát. mind ezekből el ítélheti kéd. hogy ma itt házasság lesz. de azt is jo meg tudni kédnek. hogy lakadalom nem lesz., és hogy csak száraz korttyot nyelnek a mái lakadalomban. talám a meny aszszonynak sem leszen jobban dolga. elég a hogy., ma esküt meg bercsényi ur. susival. két vagy három bizonyság előtt. de azt is titkon. el ítélheti kéd. micsoda örömben vagyon susi. aki is bizony meg érdemli a grofné titulust. és az Istennek iránta valo rendelésit lehet csudálni, aki is micsoda uton veszi gondviselése alá, az idegen országban lévő árvákat. édes néném. azt is ehez teszem. hogy mi jól vannak az olyanok, a kiknek. elég vagyon aládájokban. mert bercsényi ur. nem annyira a szükségért házassodot meg. mint azért hogy vagyon modgya benne, mert üsmerek én ollyat. kéd is üsméri hogy nagyobb szüksége volna aházasságra. mint bercsényi urnak. de non habet pecuniam, és nem csak a bucsut járják pénzel, hanem a meny aszszony tánczát is. nem jó törvény volté alykurgus törvénye lacedemoniában. ahol proba esztendöt el lehetet tölteni a leánnyal. véle laktak. esztendeig. kettőig, ha egymással meg nem álkhattak. a házasság sem lett meg. ki ki esmét más társat kereset magának. de ne keressük ezt a szokást arégiéknél. itt is ezt fel talállyuk, mert a férfiu. egy aszszonnyal, vagy leánnyal. a török biró eleiben megyen. és őt meg mondgya abirónak. hogy ezt a személyt el veszem esztendőre, vagy kettőre. mikor az idő el telik. ennyi pénzt tartozom adni neki. a biro egy czédulát ad nekik. és azután szabadon együt lakhatnak, de a birót meg kel ajándékozni, mert a nélkül. végben nem megyen a dolog. szeretném tudni, hogy mit mondanának erre a mi erdélyi aszszonyaink. fogadom hogy sok mondaná. placet. de talám, még a férfiak sem vesztenének rajta. ha az illyen törvény szokásban volna., tudom hogy, a ma lett bercsényiné fog kédnek írni, és titkosab dologról is írhat mint én. hanem azt kédem kédtől, micsoda külömbség vagyon. a penitentzia tartásnak szenttsége közöt, és a házasságnak szenttsége közöt.? erre feleletit el várom kédnek. és azonban fris jó egészséget kívánván kédnek. maradok..

rodosto. 19 xbris. 1723

édes néném. már egy néhány levelemre nem vettem kédnek válaszát kédnek is hasonló panasza lehet reám, de annak azt az okát adom, hogy már egy holnaptól fogvást. a mi urunk mindenkor rosszul volt. és a lábaira nem álhatot a köszvény miat, erre azt mondhattya kéd, hogy az én ujjaim nem voltak köszvényesek. és írhattam volna. én meg azt felelem erre. hogy mind a szívem. mind az elmém köszvényben feküttek. még az új házasszonyt sem láttam a miolta házass, hanem ma. ma sem láttam volna meg, hakételen nem lettem volna. a fejdelemel oda menni. mind azon által azt meg kel vallanom. hogy az a kételenség, tettzet, a köszvényes szívnek, és mikor őt voltam. egy kis háragos pirongatás azért hogy annyi ideig látni nem mentem. orvoság gyanánt eset. de édes néném. az olyan orvoság. még nagyobb fájdalmat okoz, micsoda orvoság jobb tehát.? a talám jobb volna ha lehetne. hogy az orvoságot is. kerüllye el, azember, de ez a mesterség, mind azon által. ha jó volnék. azt kellene mondani, hogy mindent véghez vihetek abban. aki erőtt adhat. itt mi már úgy vagyunk. mint ha mindenkor itt laktunk volna, és mint ha, mindenkor itt kellene laknunk. mar nem csudálom, mikor hallom másoktól, hogy a hazáját el felejteti az ember. mert talám magam is el felejténém, ha csak a minapiban az édes anyám levelit nem vettem volna, a ki is írja, hogy gratiát szerez, ha bé akarok menni, és hogy, az uram halandó lévén, holta után mire juthatok. idegen országban, e mind bé tellyesedhetik. és minden képen csak bizonytalan voltát látom a sorsomnak., de mind itt, mind másut. csak az Isten akarattýára kel magunkot hadni, és ne úgy gondolkodgyunk mint az olyan istentelenek, akik azt tarttyák, hogy az Isten a világot teremtvén, magára a világra hadta. hogy mennyen a mint mehet. és hogy az aprotlékos dolgokra nem vigyáz. valamint hogy

az orás, meg csinálván az orát, aztot fel tekeri, és azután azt járni hadgya, amint neki tettik. eztet nem úgy kel hinni egy kereszténynek., a kit is arra tanyit az évangélium. hogy az Istennek, olyan gondgya vagyon egy szegényre. valamint egy királyra. és hogy minden dolgunknak. az ő akarattya szerént kel folyni. ha azt más képpen hinnök, azt is kellene tartanunk. hogy nincsen más világ. és hogy csak a nagy urakért. a gazdagokért teremtetett ez a világ. az alacson rendüek, és a szegények., csak azokért vannak evilágon, valamint avizben, az apro halak. a nagyokért, és valamint az oktalán állatok. a terh vonásért, ne adgya Isten, hogy ilyen hiszemben legyünk, és hogy ebben. csak a nével valo keresztényeket kövessük. mert én azt hiszem hogy az Istennek olyan gondgya vagyon reám valamint egy királyra, és az én életemre, sorsomra, úgy vigyáz, valamint a leg gazdagabbéra. valo hogy világi modon, azok jobban vannak, de mint hogy keresztények vagyunk csak azt kel mondanunk legyen Isten akarattya rajtunk. észre sem veszem. hogy új házasszonyon kezdem el a leveletemet, és predikáción végzem, de édes néném. egy kis jó gondolat nem árt. és láttya kéd. hogy az Isten akarattya hagyom, hogy nekem még abban modom nem. volt a miben volt már háromszor bercsényi urnak. csak azt mondom valamint az esopus rokája. aki el nem érhetvén a szöllöt. azt mondotta. nem ért még meg, én is. hogy még el nem jöt az idő. de arra eljöt. hogy kéd írjon és az egészségire vigyázon. majd el felejtettem volna. kédtől egy mesét kérdeni. mondgya meg kéd, micsoda külömség vagyon a penitencia tartás szenttsége, és a házasság szenttsége közöt. ezt a mesét talám mászor is meg irtam kédnek. de nem jut eszemben. de mint hogy új házasságokról kezdettem el a levelet, azért írom még egyszer. még egy néhány vers is jutot eszemben. az is az új házasságokról., de a bizonyos hogy susira nem szabhatni. mind azon által csak le írom. nem lévén mit írni egyebet

A valo jó kata, hogy leánykorodban.
ha részesé tettél, volna joságodban,
könnyen estem volna, a barátságodban,
az igaz nem volnék, mostan rabságodban.
Óh én édes uram, azt én régen tudtam.
akása hogy meg ne, égessen meg futtam,
mert egyszer úgy mástól, nagyon meg csalódtam,
veled úgy ne járjak, attól én tartottam.

jó éttzakát édes néném. többet nem írok, talám ebben az esztendőben sem veszi kéd. töb leveletemet.

rodosto. 18 february. 1724.

Édes néném már egy néhány levelemre nem vehetem. kédnek válaszáat. tudom hogy kéd is ritkán, és későn veheti leveleimet. mert most ritkán járnak a hajók. a nagy szelek miatt. az utolsó levelét ennek előtte husz esztendővel írta kéd, de hogy ne fillentsek. ennek előtte husz napal. nem tudom hol sétált annyit a tengeren, még is azt írja kéd. hogy már ideje volna. kéd látni el mennem. azt én szívesen kivannám, de ha én is husz napig maradnék a tengeren. talám halva vinnének kédhez. és kaposztát főzetne kéd velem. töb napokat is töltöttem én a tengeren, de jó hajokon, az it valokon pedig éppen nyomoruság. azért tegye le kéd. egy kevés ideig azt a kívánságát. szeresen. kéd hanem lát is. és elégedgyék meg kéd. a leveleimmel, azt írja kéd. hogy nem emlékezik reá, hogy még maszor is meg irtam volna kédnek a mesét, és hogy irjam meg a magyarázattyát, eleget nevettem azon. a miképpen magyarázta kéd, mert kéd csak azt tarttya, hogy jób a házasság. a penitencia tartásnál, a valo hogy most gyönyörűsegeseb, de nem minden férfiu, és aszszony mondaná azt. de a még aztot valaki jobban meg magyaráza, én addíg, azt a külömséget találok a penitencia, és a házasság

szensttségei közöt, hogy az első szensttséget. szánásal. bánásal kel el kezdeni, de annak a vége öröme válik. a második szensttséget pedig öröme kezdi. de bánásal, és szomorúságal végezik. a kinek nem tettik. magyaráza más képen. édes néném, hanem üsmerem is, de meg szerettem azt a leányt a kiröl írja kéd. hogy micsoda veszedelemre tette életét az annyáért, mert a jó szivet méltó szeretni, de a pogányok közöt is látunk olyan jó szivü leányokat., a többi közöt, arégi romaiak idejében, a tanács romában egy aszszonyt halálra itélvén, nem akarta más képpen meg öletni, hanem hogy éhel halyon meg, azért a tömlöczben vetették, és semmi ételt, se italt nem adtanak nékie. senki véle nem is beszélhetet. hanem csak éppen a leányát bocsátották hozzája. de aztot is mindenkor jól meg visgálták. hogy ha nem viszené enni az annyának. a tömlöcz tarto látván hogy két hét mulva is az aszszony csak jó egészes a tömlöczben, a tanács eleiben megyen. és ót meg jelenti hogy annyi ideig az aszszony étel nélkül is. jó égességben áll, a tanács arrol beszelgetvén, parancsollya a tömlöcz tartanak. hogy nagyob vigyázásal légyen.. és hogy az aszszony leányát is jobban meg visgállya. a tömlöcz tarto ezeket végben viszi. de az aszszony ötven nap mulva sem akar meg halni éhel, a tömlöcz tarto azon csudálkozván. gondolkodik magában. hogy mikepen lehet az. azt vegezi el magában. hogy egyszer meg lesi a rab aszszony leányát. hogy mit csinál mikor az anyával vagyon, olyan helyt keres azért magának, a honnét titkon, mindent meg láthat hogy mit csinálnak a tömlöczben. másnap. a rab aszszony leánya a szokot orában az annyához menvén. a tömlöcz tarto is a rejték helyere megyen: és akor láttya meg, hogy mivel élt annyi ideig arab aszszony., mert mindennap aleánya tejivel élt. a tömlöcz tarto elő beszélvén. atanácsban. hogy miképpen szopta a rab aszszony a leányát. és hogy minden nap. ugy szoptatta az annyát. a tanács azt csudálván. és nagy dicseretet adván a leánynak. az annyát ki bocsátattya, és jó teteményiért. aváros jóságából meg ajándekoza., a jó szivü aszszonyt. két ezer esztendő mulva is, méltó szeretni, de illyen példát. a férfiak közöt többet találunk. meg bocsáson kéd. hogy ezt találám mondani. azért most nem is irok többet, hanem jó egéséséget kívánván, maradok, kéd szolgálja.

rodosto 28 juny 1724.

Annak igen örülök hogy olyan hoszas betegség után az ágyat el kezdi kéd hadni, és az egésseg meg akar kédel békélleni, édes néném. ha békéllik kédel, meg nem kel többé haragittani. hanem kedvit kel keresni, és gyakran meg kel ölelgetni, hogy leg aláb még vagy harmintz esztendeig. akéd szolgálattyában meg maradgyon. éppen nem volt szükség bocsánatot kérni azért, hogy annyi ideig nem irhatot kéd. mikor valami nem az akaraton mulik el, hanem valamely más alkalmatlan akadályon, akor könnyü, és tartozunk is meg bocsátani, talám nem volna szükséges meg irni, hogy micsoda öröme olvastam akéd régtöl várt levelét, köszönöm is most az egyszer, hogy két vagy három levelemre választ nem adot. mert az, alkalmatlanságára let volna, annak pedig örülök hogy oly igen fogja kéd párttyát az aszszonyoknak. mert abbol észre veszem. hogy már job erőben vagyunk, nem mondotam én azt, hogy nelegyen jó szivü aszszony, de ritka, és a férfiak közöt töb jó szivü találkozik, egy neápolisi király a királyné házában menvén, a királyné, sinort csinált, akirály kérlette hogy minek csinállya a sinort, arra csinálom ezt a sinort felelé a királyné. hogy tégedet meg fojttsam véle. ezt a király. tréfának vélte, de más nap a tréfa valósággra fordult. mert ugyan meg is fojtották, édes néném, az illyent ne tegyük a jó szivü aszszonyok köziben, talám inkább tegyük a vad állatok társaságában. nem csak a közönséges renden lévőek közöt találunk jó szivüeket. de még afejdelmek közöt is, a mely ritka. dom antonio. egy portugalliai király, látván ferdinandusal, és izabellával valo hoszas és szerencsetlen valo hadakozását. kéncsinek, és hadának fogyatékját, el tökéllé magaban, francia országban valo menetelét. hogy ót a királytol segittséget nyerhessen. 11 lajos király udvarában érkezvén, királyi modon fogadák. és

lajos szép ígéreteket biztatván. fogadá hogy meg segitené. de alkalmas idő múlva, látván. hogy csak a biztatással tartanak. ujontában szorgalmaztatni kezdé kérését. lajos nem akarván se meg szomorítani, se valóságát meg vigasztalni. azt felelé mind azokra, hogy a burgundiai hertzege való hadakozás volt az oka. hogy annyira halasztotta a segítség adást. dom antonio, csak az ígérettel maradván, ismét kezdi sürgetni adolját. lajos akoron világosan ki adván aválaszt meg vallá hogy tölle nem kel semmit várni. és hogy a mely segítséget ígért, azt meg nem adhatta., ez a szomorú válasz, ketsésgben ejtvén a portugalliai királyt, és nagy szégyennek tartván ilyen válaszal országában viszá térni. készeb lett volna inkább akár mely veszedelemre adni magát. de minek előtte ki mennyen francia országból. két levelet ír. egyet a fiának. a ki az országára viselt addig gondot. és meg mást a francia királynak. a mely levelet egy urnak adgya kezében. hogy a királynak adgya meg. amidön az udvartól távul leszen. és azután csak titkon, roma felé veszi uttyát. a portugalliai király fia a levelet vévén. a nagy urakat esze gyűjté. és a levelet el olvastatá előttök. a melyben panaszkodik dom antonio, a dolgának roszul való folyásán, mondván. hogy minden segítségtől meg fosztatván., másnak nem tulajdonítja. hanem büneinek. amelyekért az Isten reá bocsátotta haragját, és ha viszá menne az Isten anépére is terjesztené büntetését. hogy pediglen oka ne legyen nyomoruságoknak, az országát el hadgya. romában megyen, és onnét jerusalemben. ahol aklastromban akarja életét el tölteni. és a népére az Isten irgalmasságát kérni. hanem arra kényszeríti az egész országot. hogy a fiát királyoknak üsmerjék., és nékie meg esküdjenek, ez a levél. az iffiu fejedelmet. és az egész tanácsot. meg keseríté. de engedelmeskedni akarván akirálynak, aziffiu fejedelmet. azonnal királyoknak koronázák. az alat lajos király is meg olvasván levelét. azon a szive meg esék, és mindgyárt dom antonio után küldé. hogy térítenék viszá uttyárol, és meg parancsolá. hogy segítséggel vinnék viszá az országában, és királyi székiiben., dom antonio szomorúságát vévé ezt ahirt. tartván attól hogy könnyü volt le tenni akirályi paltzát, de már sokal nehezeb leszen aztot fel venni. mind azon által portugallia felé veszi uttyát. a lajos kérésére, de nagy szív fájdalommal. előre által látván. hogy talám a fia ellen leszen szükséges hadakozni. a kinek is oda engedte volt koronáját. és a ki talám viszá nem fogja engedni. könnyen. ilyen gondolatokban lévén az uton. és portugalliának első városában érkezvén, micsoda álmélkodással látá, hogy az új király egész udvarával őt várta volna ötöt, és aki azonnal lábaihoz borulván. néki viszá ajánlotta a koronát, csak arra kérvén, hogy atyai szeretetétől ötöt meg ne fosza. ezt az iffiu királyt, csak annak előtte két hétel koronázták vala meg, a ki is mihent meg hallotta az atyának viszá való térését, azonnal eleiben mene. dom antonio csudálkozván a fia cselekedetin. hogy egy olyan iffiu fejedelem oly könnyen adná viszá a koronát. hozája való szeretetiből, gondolá, hogy nem lehetne nagyob háláadásal fiához, mint ha egészen néki hadná azt a királyi széket, a melyhez oly érdemesnek tette magát. azonal az atya, és a fiu közöt, kegyes vetekedés támada. a mely a jelen valokot könyhullatásra ingerlé, mivel a fiu arra kényszeríti vala az attyát. hogy ülne a királyi székiiben, az atya pedig arra kére a fiát. hogy abból le ne szállana, és mindenik helyyes. és bölcs okokkal igyekezik vala egyik a másikat meg gyözni. a mely viaskodás, mind a meg gyözönek, mind a meg gyözetetnek. dicsőségekre fordula. végtire, az atya. a fia sok kérésére, és könyhullatására, meg gyözetvén, a királyi székiében viszá üle, és nagy pompával mene bé lisbonában. a nép nagy örömmel áldván mind az atyát. mind a fiat. édes néném eza historia hanem tettzik. irjon kéd szebbet. ennekem tettzik, azért irtam meg. az is tettzik nekem, hogy nem lakom sátor alat. mert már két naptól fogvást az urunk. sátorok alat lakik. engemet itt hadtanak. aház gondviselésire, erre tudom el mondgya kéd a verset. bátyám itthon maradgyon. mert ő nem udvaros. ámbár ugy legyen. mert jobban töltöm it azidöt. még jobban tölteném ha hozsab leveleket írna kéd. mert még a nyul farkánál is rövidebbek, szereté kéd. viselé kéd gondot az egésségre, én többet nem irhatok. ugy alhatnám.

rodosto 19 july 1724.

Edes néném ha. lakat volna is a számon. még is nevetnem kellene a kéd levelén, amikor azt mondgya kéd hogy ha kéd lett volna a felesége a portugaliai király fiának. nem engedte volna meg kéd. hogy le tegye a koronát. meg bocsáson a királyné, azt nem mondhatni együgyűségnek. hanem nagy jó erkölcsnek, a mely példa mentől ritkáb, annál dicséretesebb, a mostani spanyol király, nem tette volté a koronát a fia fejiben. le mondván a királyságról. azért ki dicséri, ki nem, de azért kevesen dicsérik. hogy a fia csak hamar meg halván. ismét fel vette a királyságot. aztot olvassuk egy romai császárol. hogy különös életet akarván élni a császárságot a fiának engedte. de őt nyugodalomban nem maradhatván a fiahoz megyen. hogy el vegye tőlle a császárságot. arra a végre esze gyütvén anagy urakat. és a hadat. öltötk fel megyen a fia mellé athronusban. gondolván hogy mindenek örülni fognak annak, és őt hoszu beszédél ki tészí szándékát, és a fiának. a császársághoz való érdemetlen voltát, el végézvén beszédit. a fiát le taszítja a thronusrol, a kit is mindenek szeretvén, mindnyájan fel zendülének mellette. főképpen a hadi rend. annyira hogy ölésel fenyegeték avén császárt. aki is látván hogy nem úgy ment a dolog végben a mint gondolta, és az élete is veszedelemben forogna. nagy okosan, tréfára fordította a dolgot; és mindenek hallottára fel kiáltá. csak azt akarám meg tudni, ha szeretiteké a fiamot. és mint hogy szeretitek. ide hagyom nektek. nagy szégyenél le szálván a thronusrol. viszá tére a barlangjában. a portugalliai király sokal dicséretesebben cselekedék ennél a császárnál. avalo hogy, egy keresztény királynak. jobb erkölcsűnek kell lenni. mint sem egy pogány császárnak. azt jól mondgya kéd. hogy soha sem kel hirtelenkedni mikor az ember valamit akar kezdeni. és annak avégit kel meg tekinteni. jaj édes néném, ha mi ezt követtük volna, nem volnánk most bujdosok. de vannak olyan dolgok., amelyeknek ami elménkben a ki menetelek jobbaknak tétzenek, mint sem a kezdetek., de az okosság azt hozza magával., hogy mindenkor, mindent, okosan kel kezdeni. annak ki menetelét a bölcsesség urára kel hadni, de mi olyan nyomoru férgek vagyunk hogy semmit jól elnem végezhetünk, hogy ha csak az égből segítséget nem veszünk, és a mit őt el rendeltek felöllünk, abizonyos hogy a szerént kel íromtatnunk, és aza rendelés. mindenkor az ur dicsőségit tekinti, és a mi hasznunkra fordul, ha jól élünk véle. de ehez is segítség kel. ezt okozta nekünk az ádam almája. a ki is csak könnyen engedelmeskedék a feleséginek. de jaj kí ne szeretné, az olyan szép oldal csontot, édes néném azt tudgya kéd. hogy ami urunk egy darab időtől fogvást sátorok alatt lakot. ahol még is az egészségre való nézve, jób, mint sem a városban, noha a mulattság mind egy, hogy pediglen tegnap viszá költözöt a városban. fogadgyuk fel. hogy kéd azt nem tudgya. de azt könyv nélkül tudgya kéd, hogy szeretem kédet, ha az egészségre vigyázunk.

rodosto 18 aug. 1724

Édes néném. ha tudná kéd micsoda nagy buba vagyok, meg esnék akéd szive rajtam. és el olvadna, valamint a vaj atüznél. és rántottát főzhetnének véle. gondold el édes néném, mar két naptól fogvást az urunk nincsen itt. kilencz mély földnire ment vadászni. oda lészen vagy két hétig, engemet itt hagyot hogy gondot viseljek aházra. és a cselédekre, csak bátyám itthon maradgyon. mert ő nem udvaros. szány, édes néném, szány, ihon vadászni nem mehettem. minden nap susihoz kel mennem, foglyot nem löhetek. csak susival kel beszélgetnem, micsoda nagy büntetés enekem. bár csak egy holnapig tartana a büntetés. de akár meddig tarttson. de addig úgy busulok. hogy majd meg halok örömben. a minap susival beszélgettünk hogy mint lett aházasága, és hogy ennek előtte más fel esztendővel nem gondolta volna hogy grofné legyen belölle. (noha jó erkölcsiért meg érdemlette). elég ahogy, abeszélgetés közben. elébeszéltem neki hogy micsoda csufos, és szerencsés házasa lett egy

aszszonyak. kédnek is elé beszéllem had tellyék az idő. francia országban. egy városi gazdag bironak, az író deákja, meg szeretvén egy lányt,. meg kéri, és alakadalomra napot rendelnek. őtt pediglen közönségesen az a szokás vagyon. hogy a lakadalom napján. az ebéd, és a táncz estig tart. és estve. mennek. a templomban. az esketésre, és onnét az ágyban. elég ahogy, az író deák. vígan volt ebéd felet. és ebéd után. tánczban viszi a mátkáját, a kí is a táncz közben, örömben. vagy mi képen. egy kis szelet talált bocsátani, az íródeák azt meg halván. el szégyenli magát. és az a kis szél. úgy meg hidegitti benne a szeretetet, hogy a tánczot el hadgya. és meg izeni a mátkájának. hogy ellene mond a véle való házaságnak. és férhez mehet. a kihez neki tettik, el ítélheti kéd hogy micsoda szomorúsággal fogadá a leány ezt a követtséget. mások pedig neveték a deák együgyűségét. elég a hogy, a bíró másnap meg tudván. hogy miben mult el aházaság. hivattya az író deákját. minden képen eleiben adgya oktalan cselekedetét. hogy egy olyan csekély dologért a melyet csak nevetni kellett volna. a házaságot félben hadta. a bíró látván hogy nem akarna magában szállni, és a leányt el venni, mondá néki. hogy mivel a leánynak ellene mondottál. énnekem gondom lészen reá, hanem meny el a házamtól. azután a bíró meg mondgya aleánynak. hogy ő elveszi ha hozzája mégyen, aleány azt nagy szerencsejének tartván. reá áll, a bíró csak hamar a lakadalmat meg csinállyá, de öreg lévén, csak keveset laphoték a feleségivel. és sok pénzt, jóságát a feleségének hagyá. aki is azután parisban ment, és őt uri aszony modra kezde élni. mint hogy szép volt. egy öreg gazdag generalis meg szereti, és el veszi. de eztet is csak hamar ki szolittyák avilágból. és ez is mindenit a feleségének hadgya. nó már nagy uri. és gazdag aszszony lett belölle csak hamar; de még a szerencse fellyeb vitte. mert Casimirus király le tévén a lengyel országi királyságot párisban ment lakni, és őt meg látván a mi szerencsés aszszonyunkot, meg szereti, és el veszi, de mind azon által úgy hogy, csak titkos felesége legyen. az aszszony nem törödvén azzal. ha királynénak nem hitták is, mert valóságosan az volt. ha titkon is. mind ezekből meg láttyuk édes néném hogy mely csudálatos uton vezetetünk. ha szinte az utat nem üsmérjük is. és hogy gyakorta, a szerencsétlenség, szerencsére szolgál, valamint a mi titkos királynénkal történt. mert ugyan is ki ne gondolta volna hogy az a kis szél. holtig való ártalmára ne legyen. de nem hogy ártalmára. de a tette szerencsésé. és a nélkül. csak alacson rendben maradot, volna. és az a kis szél vitte őtet. a szerencsének parttyára. de nem jóvalom mind azon által a leányoknak. hogy az olyan széltől várják szerencséjüket. mert az ilyen példa talám soha meg nem történt. de mit mondgyunk az író deákról. azt mondom hogy csak az olyan széltre volt érdemes, úgy tettik mint ha az a frater, csak a szélnak csinált lakadalmat. ugyan csak azzal is maradot, a mely deákból az olyan szél ki fujja a szeretetet, meg erdemli hogy a leányok sok babot, és retket egyenek. és úgy meg füstöllyék, valamint a sodort. tudom hogy kéd is erre ítéli őket. édes néném itt most én vagyok azur. úgy töltöm az időt amint lehet. hol jól. hol rosszul. hol jobban, hol rosszban, de csak telik, én is ballagok véle együt. de azt kellene bánnom. hogy nem úgy töltöm. amint kellene, és csak akkor akarok jó lenni a mikor meg házasodom. a bizonytalan, és most kellene jó lenni, hogy akkor jobb lehetnék. csak azt kel tehát mondani édes néném, maradok a kéd rossz szolgája.

rodosto 15 7bris. 1724

Édes néném, ha semmit nem irt volna is kéd az utolsó levelében az egészség felől, de által láthattam. hogy jól foly az ereken avér, mert a kéd levelén eleget nevettem. ki ne olvasná jó szível, a kéd okos, és nyájas leveleit. fő képpen mikor jókedvünk van. de csak azért haragszom hogy némelykor rövidék. holot soha hosszú levelet nem írhatna kéd nekem. és olyan örömmel olvasom. hogy némelykor csak azért írok rövid levelet. hogy hamaréb vehessem a kéd választát. csak nem minden ember ír levelet. de nem minden tud olyat írni.

hogy tessék. vannak olyanok a kik le írják amit akarnak mondani, de a csak száraz, sótalan. és izetlen, némellyek pediglen, leg kisseb dolgot is. úgy fel tudgyák ékesíteni, olyan izt adnak annak. hogy tettzik. meg bocsasson a kéd veres orczája, hogy meg pirittom. de kevés aszszony, és férfiu tud olyan szép leveleket írni mint kéd. a melyek úgy tettzenek az elmének, valamint a szép, és jó izü étek, a száznak., a káposztát akarám mondani. de nem mérém. ne hogy azt nemondgya kéd. hogy a káposztához hasonlítottam a kéd levelit. (de meg ne haragudgyunk.) ha szinte ahoz hasonlitanám is. mit vétenék véle. csak azért is azt mondom. hogy a szépen irt levél. az elmének úgy tettzik. valamint a szemnek a kapros. és téjfellel bé boritatot káposzta. amely tavulrol úgy tettzik, mint egy kis ezüsből való hegyecske. a melyről ha leveszik azt a lágy ezüst fedelet. alatta. drága füet lehet találni. erre tudom azt mondgyuk, csak a káposzta neki, azt ne csudállyá kéd, mert egy nagy könyvet akarok írni a káposztáról, leg elsöben is azt teszem fel. hogy azok a hires romaiak nem tudom mi okból. az orvos doktorokat a városból ki tiltották. és két száz esztendeig csak a káposztával gyógyítottak minden féle betegeket. de egyéb dicséretet nem mondanék is felölle. a nem elégé. ha azt mondom. hogy erdélyi czimer, hogy ha pedig a könyvem el készül. azt akarom. hogy atöbb hires auctorok közü számláltassam. mert ugyan is, ha az aranyrol. ezüstről. és egyéb metallumokrol. drága füvekről, könyveket írnak. miért ne írhatnék a káposztáról. holot száz font réznél. job egy tál káposzta. éh gyomornak. mint hogy már a gyomros materiában elegyedtem. talám követem még egy darabig. nem lehet mindenkor beszélleni nagy dolgokrol. némelykor a cancelláriákon sem forognak szükségeseb dolgok., mint a konyhákban, azért ma a mint észre veszem. csak a konyhán maradok. és onnét irok. azért is jutot eszemben. hogy régenten, siciliában, volt egy görög város, amelyet sybaris városának neveztek. ót a lakosok olyan torkosok valának hogy nagy ajándékokot adtanak az olyan szakácsoknak. akik ujab ujab étkeket tudtak ki gondolni. és olyan nagy kényeségben éltenek, hogy az városban nem szenvedték az olyan mester embereket a kiknek. zörgéssel kellett dolgozni. de söt még kakasokat sem tartottak, azért. hogy fel ne ébreszék álmokból. leheté édes néném. ennél kényeseb élet. ha ezek a lakosok, a mi barátinkhoz mentenek volna ebédre. mint laktanak volna. a való hogy vannak olyan barátok. a kik jól tarthatták volna, de meg vannak olyanok. ahol a fogok meg nem sirosodot volna. de hiszem tudok olyan historiát hogy egy aszszony meg ett egy milliumot, még sem sirosodot meg a foga. a hires Cleopátra egyszer azon vetekedet antoniusal. hogy mellyik adhat közüllök drágáb ebédet. antonius. mondotta. hogy ő adhat három vagy négy száz ezer forintos ebédet. Cleopátra felelé. hogy a mind semmi. és másnap egy millium eröt előtte meg eszik. antonius azt lehetetlennek tartván. Cleopatra másnap ebédre hja antoniust; az egyik fülben valóját le veszi, és etzetben teszi. a gyöngy őt hamar el olvadván. az etélben teszi. és egyszersmind meg eszi. és mondgya, antonius latodé hogy én meg ettem egy millium eröt, édes néném dicsérjüké azért Cleopátra aszszonyomat? csudálom, de nem dicsérem. de ha azt nem cselekedte volna, nem volna mit irnom kédnek. édes néném meg ne egye kéd így a gyöngyeit mert bujdosok vagyunk. ha az a királyné úgy bujdosot volna mint kéd. talám ő sem cselekedet volna olyan drága bolondságot. a való bolondság. de annak abolondságnak. tizen nyolcz száz esztendőtől meg maradot a hire. csak nem minden bolondság ezen avilágon. hát az illyen miért volna aláb való a többinél. nagy sandor nagyob bolondságot cselekedet. mert avilágot akarta birni, egy néhány millium embereket elvesztet és egy kevés idő mulva. ő is csak úgy holt meg. valamint egy kóldus, ahalál előt mindenik egyenlő volt. hát a nem volté bolondság attol a romai polgár mestertől. a kinek avároson kívül.egy néhány udvarháza lévén. és mindenike külön külön féle modon volt fel ékesítve. mindenikében különös udvari cselédgye. mindenikében gazdag ebédet és vacsorát készítettek minden nap. úgy hogy akár mellyikében ment a polgár mester. kész udvart. és konyhát talált. hát vitellius romai császár felöl mit mond kéd. aki egy pástétomot csináltatot ebédgyire, amely csak fátzán nyelvel. volt tele. ötven. vagy hatvan ezer tallérában

került. enem volté bolondság. hát cájus császár aki alova istáloját úgy fel ékesítette. valamint amaga házát. és annak udvari tiszteket rendelt valamint magának. arány tálban, aranyos árpát adtanak enni. és némelykor ebédre hitta, valamint egy királyt hivut volna ebédre az ilyen nem bolondságé ne félljen kéd, nem irok töb bolondságot. hanem valóságot hogy szivesen szeretvén kédet. maradok.

rodosto 19 9bris 1724

Mindenkor pirongat. kéd levelében hogy meg nem irom kédnek, mint tölttyük itt az időt, a nagy vigasságban, csak suhajtunk, olyan jó kedvünk van, hogy majd meg halunk bunkban, mit kíván kéd egyebet, ha jó volnék. jobban tölthetném. mert arra elég jó példát ad a mi urunk. de rossz vagyok. és attól tartok. hogy az is ne maradgyak; de talám az idő okosabbá téssen, vagy akarom vagy sem. a kételen való okosságnak pedig semmi érdeme nincsen, akor volna valami kis érdemünk. a mikor ehetnénk a meg tiltot gyümölcsből, de nem eszünk, és nem akor, amidőn arra nem nagy egyepetyénk vagyunk. de már most ha csak egy néhány napig is, okosab leszek. mert tegnap ide érkezet a a kétek érsekje. itt fog egy néhány napot tölteni, és addig rea tarttyuk magunkot. valamint a kompodí nemes aszszony, édes néném ez után hintot, mit kellett küldeni, arégi püspökök pedig azért meg nehezteltek volna., mivel az előtt. főképpen anap keleti országokban, apüspökök. közönségesen gyalog jártak. nem szollok az öregekről. akik számárra, vagy öszvérré ültenek. a görög anyaszent egyházban emindenkor így volt szokásban. mert a püspökök mint hogy csak közönséges rendből valának. azért nem vágytanak a féle alkalmatosságokra. constancinápolyban annyi gazdag pátriárkák közöt, talám csak egy volt. akiről mondgyák hogy hét száz paripát tartot., azt nem kel csudálni, mert a császár öttse lévén. inkább szerette az uri, mint sem a püspöki szokást. csak ebből is. ki tettik, mert egy kedves kantzája lévén. amidőn meg vemhezet. akor az officiumot mondotta a clericusival. azt meg tudván a lovász mesterétől. azonnal le vetkezik, el hadgya az officiumot. és az istálloban megyen, azt láttyuk hogy constantinus császár, meg parancsolta. a gubernátoroknak, hogy szekereket. vagy más egyéb utra való alkalmatosságokat rendellyenek apüspököknek. a kik a nicéai gyűlésre mentenek. mert mesze földekről kellett oda menni, és az öregek oda el nem mehettek volna. de ebből láttyuk hogy a püspökök közönségesen nem tartottanak magoknak, semmi alkalmatosságot az utozásra. a bizonyos hogy egy alexandriai pátriárchától. akik gazdagok valának., ki tölt volna egy hinto, és egy ló. de még is azt láttyuk. hogy a híres sz. athanásius gyalog járta fel a thébai pusztát, a nap nyugoti [nap-nyugoti] püspökök, már inkább kezdék az alkalmatosságot keresni, és lovakot tartának., a kristusnak, és az apostoloknak hagyván. a számáron való járást. avalo hogy sz. márton számárra ült. és azon került meg a diécésisé, de e még igen eleinte volt. és még akor. a nagy renden lévő familiák nem igen vágytanak a püspökségre. de mihent anagy urak gyermekei a püspöki süveget a fejekben kezdék tenni. szégyennek tartották. volna. számáron. vagy öszvéren járni. hanem paripákon, és nagy seregel kísértették magokat. a midőn a diécésiseket mentek látogatni, úgy annyira hogy a szegény plebánusok kényszerítetének panaszt tenni hogy a püspökök sok kísérel szálván reájok. azok őket mindenekből ki eszik. de mindenkor nevetnem kel a szent gergely panaszán. mikor eszemben jut. mert a mely diaconus viselt a siciliai jószágokra gondot. az ennek a pápának. szép öszvéreket. és számárokat küldöt, apápa azt írja neki énnekem szép számárokat küldöttél, de ha szépek is, azok Csak számárok, hanem küldgye egy lovat, a melyen járassak. a bizonyos hogy ez a szent pápa. inkább vigyázot a soltár szépen való éneklésre, mint sem a szép lora. aztot olvassuk egy más sz. pápa felől, a neve nem jut eszemben, hogy Constancinápolyban akarván menni, ahajobol thessálonika tájékán ki szállot és őt valami alkalmatosságot kerestének számára. a mellyen el végezhesse uttyát. őt egy nemes ember feleséginek igen kedves lova volt. a melyen csak az aszszony járt. az aszszony a

pápának oda adgya a lovát. és a pápa azon Constancinapolyban megyen. és onnét viszá küldi a lovat. de a ló azután soha fel nem vette az aszszonyát. a ki is látván hogy reá nem ülhet, a pápának küldi romában ajándékban, édes néném. avalo hogy mi azt igen szép dolognak tarttyuk még mostanában is, hogy arégi püspökök. olyan akaratból valo szegénységben éltenek, a mely élet inkább hasonlítot az apostoli élethez. azt se gondollyuk felöllök hogy szegények lettenek volna, mert valamint mostanában, ugy regenten is elég gazdag, és szegény püspök volt, hanem az a külömbőség vagyon., hogy regenten. a gazdag püspök ugy viselte magát., valamint a szegény. mostanában pedig a szegény, igen meg külömböztetik. a gazdagtól. hanem azt mondgyuk hogy régenten ugy kellett lenni, mert ugy volt a szokás. mostanában pedig más szokás lévén, egy gazdag püspök. meg sértené a püspöki méltóságát. ha külső képen is magát nem tiszteltetné. és csak szakadozot ruhában járna. mit mondanának mostanában egy torentinumi érsek felöl spanyol országban. akinek három, vagy négy száz ezer arany jövedelme vagyon esztendőre, ha csak egy szolgálót tartana, aki babot főzne ebédgyire, és egy számaron kerülné meg a diecesisét, eha így volt is regenten, de mostanában ha ugy cselekednek, csudálnák, denem követnék, és annyira nem tisztelnék. fősvénynek is tartanak. miért rendelték amagyar országi gazdag püspökségeket, azért hogy régenten tartoztanak a török ellen fel ülni. és akirálynak egyik fiát el tartani. mit mondanánk ha mi erdélyi püspökünköt. csak egy diaconus kísérvén, számaron menne a gyűlésben, azt mi szégyenlenök. csak a bé vett szokást. kel követni. a ki nem jó szándékból kezd valami szokást, meg fizet érette, de a ki azt a szokást mint egy kételenségből, és jó szándékal követi, az ellen semmit nem mondhatni. aztot tudom, hogy a jó püspökök nem az uraság kedviért tartanak udvart hanem azért hogy szokás. és hogy a püspöki méltóság inkább tiszteltessék. édes néném, most veszem észre. hogy levelet irok, és nem bizták reám hogy az egyházi renden lévők szokásiról irjak. én ezt csak kédnek irom. még is tölttsük az időt. mert innét hirt nem irhatok. hanem csak azt irom. a mi eszemben jut. mert mikor kédnek irok, ugy tettzik mint ha előttem volna. kéd. és kédél beszélgetnék. elég ahogy, ami érsekünk mind hintoban, mind gyalog, meg érdemli atiszteletet. itt is fog maradni egy néhány napig. én pedig el végezem leveletem, mert ha még hoszab lesz, felit sem olvassa el kéd. kérem kédet. büntessen meg kéd. egy hoszab levélel. és az egésségre igen vigyázunk.

rodosto 13 xbris 1724

Azt irod édes néném, hogy ha gyakrabban írnék, gyakrabban venné leveletem, a valo s'igaz. de mit irjak, irjamé azt, hogy haragszom. de kine haragudnék. mikor azt irja kéd. hogy már kédből lehetne pap. ugy meg tanulta kéd a levelemből. az egyházi szokásokat; lesz még olyan idő, hogy boszut állok ezért. micsoda szép idő volna az. a mikor az aszszonyokat fel emelnék a papságra, bezzeg akkor volna jó idő, akkor látnánk új rend tartásokot, oh már is örülök annak az időnek, mint ha abban volnék, már előre el látom hogy a nagy böjtből igen kicsidet csinálnának, vagy talám ki törölnék a kalendáriumból, és annyi idővel meg hoszabitanák a fársángot. ugy hogy, mikor most hat hét a fársáng. akkor tizen három lenne, oh' boldog idő, a hetedik szenttség, akkor az első helyre tétetnék, oh' szerencsés idő. az elválasztás akkor könnyű volna, és csak egy dologra vigyáznának, nem ugy mint most. oh kedves idő! hát mit mondgyak agyonásról, mert nem tudok ítéletet tenni felölle. ha el törölnéké vagy sem. mind azon által ha jól meg gondolom, hogy az aszszonyok szeretnek mindent meg tudni, azt ítélni, hogy talám meg hadnák, és hogy a penitentzia rövideb volna., de oh mely hoszu volna agyontatás, mert oly papné keziben akadhatnék, aki mindent meg akarván tudni. száz kérdéseket tenne, aki még agondolatokat is meg akarná tudni, de meg ellenben. könnyű penitentziát adna, oh édes néném mint várom azt az időt, de talám sokáig kel várnom. és addig el is temetnek, azután aszszonyoméék, ha soha papok nem lesznek sem bánom, vallyon

el hinnéké azt nálunk hogy micsoda melegek járnak itt most. de kivált meleg esők, és sok meny dörgések. kéd leg aláb hidgye el, mert nem hazudok. nyárban sem hallunk. nagyob, se több menydörgéseket mint most, de a derék állapot hogy igen igen ritkán esik itt le a menykő. tudom hogy sok féle és csudálatos erejét hallotta kéd amenykőnek, de talám csudálatosabat nem hallot kéd, mint a melyet én olvastam. mikor eszemben jut, mindenkor nevetnem kel. nevesse kéd is. romában egy franczia követ a mikor egyszer nagy menydörgések voltak. asztalnál lévén a feleségivel. és az ablakok hogy nyitva voltak, a meny kö által megyen aházban ki ki meg ijed. de semmi kárt nem tett, a mikor pedig által ment aházon, a követné melegséget érzet, talállya ki kéd hol, és mint hogy asztalnál volt, nem lehetet a szoknya alá tenni a kezét. de asztal után. maga is el fogad nevetve rajta. a midön észre veszi, hogy a menykő meg perselte. gondold el édes néném. hol kereskedet. és kine nevetné eztet. most jut eszemben hogy egy kérdésire meg kel kédnek felelnem. én annak egyéb okát nem tudom, hogy miért eszünk hust pénteken, amidön azon a napon esik karácson, hanem hogy azt a szokást az ánglusok kezdeték, azért hogy az évangyeliumban a vagyon írva. hogy az ige testé lett. és idővel azt a szokást másut is bé vették. hát a francziák sok helyeken, karácsontól fogvást, gyerttya szentelő boldog aszszony napig. szombatokon a hust meg eszik. azért hogy azon időkben, a boldogságos szüz gyermek ágyban fekszik, sok ideje vagyon már annak édes néném, hogy mi is abujdosásban fekszünk, ezt az esztendöt tudgyuk hogy csak nem egészen itt el töltöttük. de azt nem tudgyuk hanem tölttyüké itt, a másikat is. mely szép dolog hogy az ember nem tudgya a jövendöt. mert ha tudná. még előre kétségben esnék, de nem tudván bizik, és reméni. hogy ugy fordul dolga a mint kívánnya. nincsen evilágon hoszab táncz. a barát táncznál. és csak azt kel járnunk; mind addig a még vonnyák. csak az Isten egéséget adgyon. ugy legyen amint neki tettzik. mert szép dolog az egéség. azért arra vigyázon kéd. és írjunk gyakrabban.

Rodosto 16 jan. 1725

új esztendőben, mi vigadgyunk, és ha lehet töllünk, meg is házasodgyunk., de azt a lehetet, el vették mi töllünk. és csak a gondolatot hadták szabadságunkban, de már azis unadalmas kezd lenni, mert ugyan is mi haszna itt arrol gondolkodni, abujdosok házasága. igen szomorú házaság, de kivel, a kétek görög leányival, távul legyen. abizonyos hogy azok nem érdemlik a feleség nevet; csak arra valok. hogy reggeltől fogva estig akereveten üllyenek, leg kisseb gondgyok a házra ne legyen. de igen sok a köntösökre, annyira, hogy minden nagy innepre az új köntösnek meg kel lenni, és ha egyszer el mulnék, az urának szemiben meg mondaná. hogy ha ő nem akar csináltatni, talál olyat a ki ő néki csináltat. ötven ezer talléraru köves portékát adna is itt az ura afeleséginek, de abból aszszonyom meg nem segitené egy polturával is azurát ha szegénységben esnék. készeb volna száraz kenyeret enni, mint sem egy gyöngyös nyakravalóját el adni. ha kétszer vagy háromszor napjában fel nem öltözhetik, akkor el unnya magát. a micsoda selyem matériákban, és gyöngyösön láttya az ember, azt gondolná hogy mindenik egy grofné. és az asztala is hasonlít aköntöséhez, holot egy kis száraz halból, vagy egy kevés riskásából áll az ebédgye., és vacsorája. franczia aszszony sem kel. mert annak csak a kárttya. és az ének az eszében, a spanyolnék. szintén ugy bujálkodnak a köntösben. valamint a görögnék. és abban hogy kis lábok legyen. készeb is volna inkább mindenét meg mutatni. mint sem alábát, hatha még olyan kis lábok volna, mint a kínai aszszonyoknak. ót amikor valamely leányt jovallanak valakinek hogy el vegye. leg előbször azt kérdi. ha nagyé a füle, mert a leg nagyobát tarttyák leg szebnek. és ha nagyé a lába, mert ha nagyob volna a kis ujomnál, már el nem vennék., eztet pedig nem fogja kéd csudálni, mihent azt kéd meg tudgya, hogy abban az országban a leány gyermek mihent más fél esztendös, mind a két lábát ki tekerik, és azután az ugy marad, és nem sokat ugrándozik azután. avalo kis lábai lesznek. de

holtig nyomorult lesz, és csak aházból sem mehet ki. azt tarttyák hogy a sánta aszszonyoknak. olyan forma mozgási vannak a mely tettzik, de szeretem másoknak., nekem pedig édes néném. erdélyi feleséget adgyon kéd. mert nem tudok olyan országot. ahol az aszszonyok olly érdemesen visellyék a feleség nevet. mint a mi tündér országunkban. de a micsoda állapotban vagyunk, aztot még csak reménleni sem lehet. mindenüt a nagy békesség. és csendesség. nekünk pedig zavaros vízben kellene halásznunk, másut nem tudunk hadakozást, csak a töröknek a persával. ezis már egy nehány esztendőktől tart. mi nekünk azt kel kívánnunk hogy a török legyen gyözedelmes. mert kenyerit eszszük. nem is segíttik ugy a bujdosokot másut, mint ebben az országban. ez a nemzet nem is olyan irtoztato valamint a hire vagyon. nem tudok olyan nemzetet aki oly csendeségben éllyen mint ez, és sohult olyan békeséges maradásunk nem lehetne mint itt. Istennek légyen hálá. leg kisseb szerencsétlenség még közöttünk nem történt. akár hol talállyunk törökököt. mindenüt jó szivel látnak minket. mert atörök leg inkább amagyarokat szereti leg jobbat nem kívánhatunk mind ezekért nékik. mint azt hogy, még valaha legyenek keresztények. amen. hogy ha pedig ezzel a kevély görögökkel volna dolgunk. itt eddig nem lakhattunk volna. ezek noha keresztények de bennünket gyűlölnek. a pedig bizonyos hogy leg kisseb ártalmokra nem vagyunk, ök ártának nekünkha lehetne, de nem merik. mert leg kisseb dologért. a száz pálczát meg olvasnák rajtok., és így becsületben. és tiszteletben tartat minket a bót. mert itt azt nem tekintik hogy micsoda renden vagyon. hogy ha gazdagé. vagy régi familia, mind ezek meg nem mentik hogy a husz körmiről le ne vonnyák, és a száz páltzát duplán meg ne kostollya. ki is lakhatnék az ilyen kevély nemzettségel., hogy ha így a földig meg nem aláznák őket. én leg inkább azon busulok itt, hogy hol nyomtassam ki a kéd leveleit. ha olyan könnyen meg lehetne, a mint aztot meg érdemlenék, nem kellene törödnöm. mert azt tudom hogy mások is gyönyörüséggel olvasnák, senkit nem kel szemében dicsérni. de 25 mély földnire meg lehet, azért ha meg szid is, kéd. azt nem hallom, de azt kívánom hallani, hogy kéd egészséges. arra is kel vigyáznunk. mert az egészségesnek. étel, ital, és más egyéb fent álva is jól esik. adgyon Isten jó éttzakát. igen kedves álom látást. és holnapra fel virradást.

rodosto. 22 apr. 1725

hol vagyon, hol vagyon az a puskás. ki meg lötte azt farkast, ki meg ette azt a kettskét. kit apám vett avásáron, hol vagyon az az ember, ki meg találta, azt a levelet. kit innét irtam kédnek. mit tehetek édes néném rolla. hogy már régen nem vette kéd leveletem ha nem irtam. azt nem kel csudálni, ha kéd nem vette. de ha irtam. hogy veszet volna ell, de mit törödünk rajta. a mi leveleinket. bécsben is el olvashattják. hogy ha pedig a tengerben veszet, abizonyos hogy a halaknak, nem siroza meg a fogokot. édes néném, ha egy két levelünk el vész, irjunk tizen kettöt helyekben., a nem nagy fáradtság, és a resttséget meg nem háborgattya, de mit irjak, mert itt semmi hir nincsen, hanem ha azt irom meg, hogy most itt az örmény aszszonyok, nagy munkában vannak. mert most vetik agyapotat; irjunk hát a gyapotrol. mert az itt nem bolondság. de söt még nagy haszon. mert sohult nem terem annyi mint itt. és az itt nagy kereskedés. a mi földünkön nem gondolom hogy meg teremne. mert meleg földet szeret. de magyar országban csudálom hogy meg nem próbállyák. mert ótt vagyon olyan hely, ahol meg teremne, és a nagy hasznot hozna az országnak. leg aláb az a pénz akit gyapotért adnak, meg maradna az országban. a gyapot mag, olyan nagy mint egy borso szem, de fekete, és most kezdik vetni, nem nő nagyobbat más fél arasznyinál. de egy szálból, három vagy négy ág is jö ki, és azon mindeniken egy egy gömbölyü gyümölcs füg, a mely olyan. mint egy kis zöld dio. és annak a virágja sárga, a még meg nem érik. ha fel nyittyák, enyv forma matéria vagyon benne, de mikor érni kezd, abból az enyvből leszen a gyapot. és magában ki nyilik, hogy a meleg jobban meg érelhesse, a midön pedig semtemberben egészen ki nyilt. meg fejéredet, és

a haja meg száradot, akkor ki szedegetik a gyapotot a hajából magostol. de mint hogy sok magja legyen. és a gyapot úgy jött ki szálanként abból a magból. hogy ujjal is nehéz volna a magról le tépni a gyapotot, azért itt az aszszonyoknak olyan kis kerekek legyenek. a melynek két tengelye legyen. egyik vas, a másik fa. egyik egy felé fordul, a más más felé. úgy hogy, a midőn a gyapotot magostol. közben bocsátják, csak a gyapotot meggyen által. a magról le foszlik. és tisztán esik le más felé. és így könnyen választják el a magjától., az olyan kerek nélkül. egy maréknyi gyapotot egy nap még nem lehetne talán tisztítani a magjától, de a kerékel egy sák gyapot kevés. ihon már készen legyen a gyapot. csak fonnyá kérd. de édes néném. mint hogy a gyapot nálunk meg nem teremne, kérd más hasznot tehetne a mi országunknak. a melyért méltó volna akéd nevét aranyal le írni az erdélyi historiában: ha az Isten haza viszi kédet. miért nem lehetne kérdnek annyi selyme. hogy a szükségre valót nem kellene pénzen venni, ha kérdtől meg látnák, más úri aszszonyok is követnék. és lassanként a haszonért a közönséges renden valók is fel kapnák, idővel nálunk is el bővülne, valamint más országokban. ahol őt is csak lassanként kezdték, ebben az országban, egy görög császár, bővön meg ajándékozot két missionárius papot, azért hogy ők hozták mesze országról leg elsöben a selyem eresztő bogárnak a tojását, aztot itt ki költették. fel nevelték. el szaporították. és meg mutatták miképpen kel banni vélek. és a selyemel. ők azt mint okos emberek. mind meg tanulták volt. itt hogy el szaporodot az oroszok is fel kapták. a görögöktől, az oroszoktól. a spanyolok. és a francziák idővel fel vették, és így terjedet el lassanként. és így jött bé a haszon a kereskedésel az országban, nevetném ha kérd lenne első fundatora a selyem eresztő bogaraknak erdélyben., azilyen dolgot, ha valaki el kezdené, a többi is követné, és az ollyat ollyannak kel el kezdeni a ki ahoz tud, mert csak éppen azért tettzik nehéznek. hogy nem tudnak véle banni. hogy is lehetne egy úri aszszonynak kedveseb mulattsága, és hasznosab. mint mikor látná hogy egy néhány ezer hernyo micsoda nagy serénységel dolgozik számára. de mint hogy azok az állatok, nagy ehetők, és mihent lesznek. azonnal enni kezdenek. azö leg kedveseb ételek, az eperj fának a levele, a feje. és a veres eperj fa pedig. csak nem mindenüt meg teremne nálunk, csak kevés fáradságal. én nekem pedig úgy tettzik hogy nem kellene sajnálni a fáradságot, az ollyan munkásoktól. akik egy kevés fa levélért, selyemel fizetnek nekünk., még előre meg mondom. és abban nem kételkedem, hogy kérd nem tudná, mint kel banni azokal a selyem csináló munkásokal. de mint hogy egyéb dolgom nincsen, le irom kérdnek. hogy mit olvastam az iránt, azután úgy dolgoztassa kérd őket, amint tettzik. leg elsöben is egy tiszta házat kel számokra el készíteni, a kin jó ablakok legyenek. a hova a verö fény bé szolgálhasson, és a hová. az egerek. se más egyéb kis állatok ne mehessenek, a szél se érje. a ház közepin négy tövekre. egy gyéként kel teríteni, úgy formára. vagy ha gyékény nincsen, apro veszőkből kel fönni ollyan formát, valamint a szilva aszalokon vannak. a ház már meg legyen. hanem hozuk már avilágra a munkásokat a selyem eresztő bogárnak a tojása igen igen apro. hogy elig láttya az ember. és amikor tojik egy papirosra teszik. a papiroson hagyván egy néhány száz tojását. az oda szárad. és azt jó helyre el teszik tavaszig. azért vegyük elő azt a papirosot. és adgyuk oda valamely kövér leánynak, aki aztot a kebeliben tévén. a melegtől, egy kevés idő múlva őt életre kapnak, mihent azt észre veszik, hogy mozganak. a papirosra. gyenge levelecskéket tesznek. már meg mondtam micsoda fának a levelit. a midőn egy kevesé nagyobbak lesznek., a fellyeb meg mondot ágyra kel őket el helyhezteni. és csak gyengén kel őket bé takarni fa levéllel. a derekajok is fa level legyen. de leg elsöben is arra kel vigyázni hogy ezeknek ollyan dajkát kel adni aki munkás. és értelmes legyen. a ki fiait szeresse. a ki azoknak, mindennap. bizonyos órában fris levelet adgyon, elsöben meg tisztitván az ágyat, minden nap a tisztátalanságtól. és a levéltől. e meg lévén, azután kel reájok hinteni szép lassan az új levelet, mivel semmi úgy nem árt ezeknek az állatoknak. mint a tisztátalanság és anedvesség, arra vigyázon a dajka, hogy vizes levelet ne adgyon nekik. az esös időben szedet levelet. meg kel szárasztani. és ha láttya hogy esö lesz.

még előre kel. levelet gyűjteni. és nem kel hogy böjtöltesse a fiait. mert. ezek akis állatok. mint hogy kevés ideig élnek. azért az időt el nem akarják. veszteni, és szüntelen esznek. hogy ha olyan nagy szükségben találnának esni. hogy fa levelek nem volna., olyankor lehet saláta, vagy káposzta levelet nekik adni, eztet ők meg eszik, mert a szükség rea viszi. de ilyen eledeltől. a selymek sem léssen olyan jó

a dajka, tisztán, és jó eledel tartván fiait, arra igen vigyázon, hogy a midőn szép idő vagyon, az ablakokat estig nyitva tarttsa., és a házat tisztán tarttsa. mivel a tisztaság és a jó áer, ezeknek igen egészséges. de egy kevesé nézzük meg. hogy micsoda változásokon mennek által.

Ez a féreg. a tojásból ki kelvén. igen igen kicsid. és fekete., egy néhány nap mulva. fejéredni kezd, de ezt a köntöst leveti. és mint hogy vastagodik. fejéreb és zöldes ruhat veszen magára. egy kevés nap mulva az ételt tellyeséggel el hadgya, és el aluszik. mint egy két napig, azután hánkodni, és nyughatatlankodni kezd, úgy annyira hogy a nagy erőltetésben, meg veresedik akoron aböre meg ránczosodik. és azt leveti, nó már harmadik köntöst veszen magára, hát nem elég egy holnap alatt. háromszor változtatni a köntöst. azután enni kezd. és akkor egészen más formájú leszen mint annak előtte, egy néhány napig jól éven. ismét mély álomban esik, abol fel serkenvén. új inget veszen magára. az az új bőrt, azután ismét egy kevés ideig a jól lakáshoz fog. de végtire. mind azt. mind az életet, mind a társaságot meg unnya, és mind ezektől el akarván magát vonni. olyan kis remete házacskát kezd selyemből csinálni. amelyet nem lehet eleget csudálni. se a teremtőt eléggé imádni. édes néném el untam már az írást is, azért felben szakasztom a mi remeténk munkáját. maszor le írom. hanem most arra kérem kédet. hogy az egészségre vigyázzunk. mert én vagyok aki voltam. és lésszek a ki vagyok.

rodosto 23 maji 1725

Edes néném meg bocsáson kéd. hogy hazudtam, vagy is inkább, hogy a pennám hazudot. mert rodostorol dátáltam holot nem vagyok a városban. hanem mellette, mert tegnaptól fogvást sátorok alatt lakunk. ha tanácsot kérdetek volna töllem. mászorra hadtuk volna a táborozást. mert a vászon ház, csak akkor jó, a mikor más képpen nem lehet. de az ur akarattyán kel ügetni. elég a hogy, itt a sok kevés semmi dolgaimtól ment lévén. szabadoson el kísérhetem kédet a mi remeténk látogatására. mennyünk már most hozzája. és nézzük meg. micsoda barlangot épít magának. mert az utolsó levelemtől fogvást. elég ideje volt, és ha egyszer bé zárja magát. azután nem szol hozzánk, úgy tettik hogy az utolsó levelemben őt hagyok félben, hogy ez az állat. végtire egy kis selyem házat épít magának. amidőn ez az állat ahoz akar fogni. az ételt el hadgya és mindenüt keres magának olyan helyt ahol épithessen azért seprű agakot. hintenek néki. és falra is ágakot függesztenek. számokra, mihent az ágakra fel másznak, azonnal el kezdik a selyem eresztést, és körös körül bé polállják magokot, az első selyem nem olyan jó, mint azutánna való. amidőn magokot egészen és jól bé takarták volna. azt a kis házát. belől ismét meg béllik olyan gyenge és tömöt hárttyával, a hová az áer nem férhet. ezt az utolsó munkát el végezvén. akkor el aluszik. és aváltozáshoz készül. valamint láttuk hogy a hernyok pillangóká változnak. ahoz a változáshoz pedig két vagy három hét kívántatik. a még ez eltelik. addig jó meg tudni, hogy az a kis házacská olyan formájú. és olyan nagy, mint egy galamb tojás. a selymet a melynek hasznát veszik, úgy kel gondolni. mint ha a tojást selyemel bé borítanak., a hárttya. amelyről szollottam ide fellyeb, olyan mint a tojásnak a haja, a három hét el telvén, az állat halottaiból fel támad. de más formában. mert az házán egy kis ablakot. furván onnét szép fejr ábrázattal. és szárnyakal repül ki. az előbbeni köntösét. a házban hagyván, a házal együt a dajkájának hadgya. fáradcságáért. de mint hogy a selyem egészen el romlik. a midőn a házát meg furja. azért csak egy néhányat hadnak meg magnak., és a többit a. melegre ki teszük, hogy az állat benne meg hallyon, és fel ne tamadhasson, úgy a selyem egy

szálban meg marad. mert az állat nem hagyván soha félben munkáját. a háza is egy szál selyemből áll, a melynek hosza kilencz száz lábni, és némelykor töb, de még az a szál dupla, és egymáshoz vagyon enyvezve. már gondollya el kéd micsoda vékony szálnak kel annak lenni. már viszá térek azokhoz., akiket magnak meg hadnak, a házokból ki furván magokat, ők onnét el nem távoznak. a nösténnye sokal nagyobb a férjeknél, egy néhány napot szabadságban töltvén egymással. azután. egy papirosra teszik a nöstént. valamint a gyermek ágyban, és apapirosra téssen, leg aláb ött száz tojást. ebből el ítélheti kéd. hogy nem kel sokat meg hadni magnak. és hogy, négy vagy ött pár, elég maradékot hágy., immár a selyem meg vagyon. de az erősen aházhoz vagyon tekerve, és enyvezve. azt le venni meg más mesterség, de azt is meg cselekszem. csak kedvit talállyam kédnek. leg elsöben, is azokat akis tojás formákat. lágy meleg vízben vetik. hogy az enyv meg olvadgyon. azután egy kevés seprü szállal habarni kezdik, azért hogy a selyem szál. a seprüre tekerödgyék, de csak hat szálat tekernek együvé. és a még egészen le tekerik, addig mind a meleg vízben maradnak a kis házacsákák, aztot tudgya kéd. hogy a selyem., természet szerént sárgás, és ha meg mossák. szép fejr. immár bizvást nevesse kéd, hogy olyan dologra akarom kédet tanyítani, amelyet kéd jól tud. de mint hogy kéd ugy kívánta. engedelmeskedni kel, de aztot talám nem tudgya kéd. hogy voltak olyanok, akik meg próbálták. hogy a pók háló, még erősebb volna a selyemnél. hogy azt ugy meg lehetne szaporítani. mint a selymet. de mint hogy több költségben telnék, azért abban hadták. mert egy néhány ezer pokot. husal kellene tartani. hát azt irtamé meg valaha kédnek. hogy égyiptumban. egy néhány ezer tojást tesznek egy meleg kemenczében. és husz nap mulva. annyi ezer pislent huznak ki belölle. de azt tarttyák. hogy azért a gyuk hus ót nem olyan jó. ma látom hogy. csak a gazdaszszonyságról kel kédnek írni. de félben hagyom. mert el felejtettem volt. hogy táborban vagyok. de a mi táborunk olyan mint az ízraéliták tábora. ahol egy puska szót sem hallani. azért jó éttzakát is kívánok kédnek., mert it nem kel félni azellenségtől. csak a fülben mászotol.

p. s. aztot tudgya kéd. micsoda rendet tartunk a városban. itt is hasonlo renden és szokáson járunk., nincsen is szeb ajó rend tartásnál., aztot egy közönséges ember is véghez veheti házánál. de arra a mi földünken, nem igen hajtanak, még az urak is. de jól cseleksziké?

rodosto 11 juny. 1725.

Eleget nevettem édes néném a kéd udvaros köszönetin. mint ha én azt meg érdemlettem volna. és mint ha valamely új dologra tanítottam volna kédet. de el kel vennem. és meg kel tudnom. hogy a kéd köszöneti. csak arra valo. hogy bátrabban ki nyissam a tudományomnak erkélyit. jó némelykor meg bátorítani az embert. mert sokan vannak olyanok. akik szégyenlik világosságra tenni gondolattyokat. noha jobban gondolkodnak. sokszor, mint azok, akik aztot csak bátran ki pökik. arról igen okosan gondolkodik kéd. hogy ugy szeretné neveltetni a fiát és leányát. valamint ót pérában nevelik a francziák. édes néném. ót pedig csak csak kereskedőket lát kéd. de az országokban kellene látni hogy a nemes ember gyermekeit mint nevelik. avalo hogy nekik magok királyok vagyon, és ahol minden féle tudományok. és mesterségek virágoznak. az is valo hogy egy országnak aboldogsága, az iffiakot valo jó neveltetésekből áll. a hadakozást. atudományokat, és a mesterségeket akor kezdik tanulni, a mi boldogtalan országunkban mind ezekre alkalmatossága nincsen egy iffiunak. noha mind ezekre, olyan alkalmatos volna, mint akár mely nemzet. mind azon által. ugy tettzik. hogy még is jobban lehetne nevelni az iffiakot, ha az attyák. arról jobban gondolkodnának, noha közüllök sokan tudatlanok. és egy vaknak. nehéz avilágtalant vezetni., de ha magok is a tanulást jobban szerették volna. a fiakot többre tanyithatnák. mert egy jól neveltetet. és oktatot iffiu, a fiát is a szerént neveli. mert ugyan is nézzük el. hogy neveltetnek nálunk az iffiak. közönségesen, leg

aláb tiz vagy tizen egy esztendős koráig a faluból kinem megyen. hanem addig a falusi iskolában jár. addig az ideig meg tanul olvasni. de az olvasásal. csak paraszti szokást is tanul. ha iskolában nincsen, othon egyebet nem lát, hanem minden héten hétszer. az apját részegen látta. a ki nem törődik azzal. hogy a fiában valamely nemesi. és keresztényi jó erkölcsököt oltson. és csak a cselédekkel való társaságban hadgya. akiktől minden féle rossz szokást, és rossz erkölcsöt látván. el tanulván. azok benne csak nem holtig meg maradnak, és a nagy parasztságban való neveltetése miatt, azt sem tudja ha nemes ember gyermekeé. talán meg sem tudhatná másként, hogy ha csak a jobbágyok kis uroknak nem neveznék. tizen két vagy tizen három esztendős korában, valamely Collégyiumban bé plántályák, a honnét. huszon négy. vagy huszon ött. esztendős korában szabadul ki, olyan idejében. a melyben másut már az olyan iffiú jó deák. jó historicus, a géométriát, gyeográfíát szükségéhez képest tudja., és már jó hadi tiszt. nem csak hadi dolgot, de országos dolgot is bizhatnak rája. de már vigyük haza pompával a mi huszon ött esztendős deákunkot a Collégyiumból. és nézük meg. hogy annyi tanulás után. mit tud. és hogy ha használható valamit tudományával az országnak. vagy magának, leg elsöben is a mi deákunk azon igyekezik hogy cifra köntöse. és paripája legyen. egy néhány könyvit és philosophiáit valamely almáriumban el temetvén, azután falurol. falura bé járja az atyafiait. áristotélesnek őt egy néhány terminusit ki póki. de deákul már szégyenlenc beszélni. azért hogy az aszszonyok tanuló deáknak ne tarttsák, az atyafiainál mit csinál, leg hasznosab beszélgetése a vadászatrol. a lovakrol, vagyon. ha asztalnál vagyon. nagy gyalázatnak tartaná ha jól nem innék, és még deáknak tartaná, ha magát mentetné. ebéd után vagy az aszszony, vagy a leányok házában bonttja ki a mit virgiliusból. vagy ovidiusból olvasot, de hogy az iskolárol való emlékezetet is tellyeséggel el felejtse. szükségesnek gondollya lenni hogy a szolgálók közül, kettöt, vagy hármat szereteinek fogadgya. e szerént fel rován az atya fiait, és közöttök. egy néhány részegség után, meg mosván torkát. a deák szótól, és az iskolai portol. ismét haza iromtat azzal. amit az atyafiaitól tanult, de mit tanult. azt a tudományt elő veszi, mihent az apjához vendégek érkeznek., mert leg nagyobb gondgya is a lesz., hogy az apja vendégit meg részegittse. és az apjától is, azért dicséretet vegyen más nap, e szerént tölt el két vagy három esztendöt, vagy a vadászatban, vagy az itálban, vagy a vénus udvarában. és a mit egy néhány esztendökig tanult, azt egy kevés dö alatt. csak nem mind el felejt., de mit tanult volt. annyi esztendökig csak a deák nyelvet., és egyebet nem tanulván annak házánál hasznát nem sokat vészi, és a gazdaságban olyan tudatlan mint mások, és a physicájából. annyit nem tud, mint. a molnárja, vagy a kovácsca, nem tudván csak annak is okát adni. hogy miért hinti meg vizel. annyiszor az egö szenit, annyi deáksága után. csak azt is a tisztartójától kel meg kérdeni, ha a szöllöje. délre, vagy északra feksziké; kérdgyük már aztot hogy mikor fogja hasznát venni alogykájának., ha meg házasodván, agazdaságakor. annak semmi hasznát nem veszi. az ország gyülesiben el menvén. az ország dolgához nem tud; nagy csendeséggben. kel halgatni a végezéket. mivel ha őt úgy disputálnának, mint az iskolákban. azonnal ő is. fel ugranék székiröl, és fel. kiáltaná., nego majorem., de azokhoz nem értvén. olyan tanácsot kel adni, hogy hányják el az ember főt, nem hogy azt tudná, hogy miben áll, az ország haszna, de azt sem tudja micsoda országok szomszédi erdélynek, hogy ha a maros. a tiszában folyé elsöben vagy a dunában, de hol? a meg más kérdés volna. mind ezekből láttyuk. hogy a nyolcz vagy kilencz esztendeig való tanulásnak. se maga. se az ország hasznát nem veszi. mert a deák nyelvnek úgy venné hasznát, ha a hadakozásrol, az ország igazgatásárol. és más tudományokrol való könyveket olvasnának. de így, a mi philosophusunk. egy, két esztendő mulva. olyan tudatlanná lészen. valamint a gondviselője. és ha a tisztartójának. nem kellelnék. írni, talán az írást. és az olvasást is el felejtene. nem akarom ezekből azt ki hozni. hogy a deák nyelv haszontalan volna. hanem csak azt mondom. hogy egy nemes embernek idő vesztés annyi esztendökig csak azt a nyelvet tanulni, mivel a mellet más egyéb hasznos tudományt is tanulhatna. egy

paraszt ember gyermekének, még haszontalanab. és job volna mihent irni, és olvasni tud. valamely mesterségeket tanulni. mivel a mesterségek. és a kereskedések hajtanak hasznot egy országban, tudom hogy a mi országunkban, egy iffiunak más tudományt nem lehet tanulni. mert nincsenek arra valo Collégyiumok, mint más országokban, a hol egy huszon ött esztendő iffiu. négy vagy ött féle tudományokat tud, és egy közönséges iffiu, két vagy három mesterséget. de lehetlent nem kel kívánni a szegény erdélyiektől. nem is kívánok. de az atyák nagy számot adnak azért hogy a fiaikat nagyobb gondviseléssel nem nevelik. és a nemesi jó erkölcsre nem ingerlik még eleinte. hanem még példát adnak a részegeskedésre., a feslet. és tunya életre. ha a fiaikat csak arra vennék is hogy a deák könyveket magyarra fordítsák. ugy a tanulásokat. aközönséges jora fordítanak. mivel sokan vannak olyanok. akik arra. alkalmasok volnának. és ha csak egy könyvet fordítana is meg, életében. azzal mind magának. mind másoknak használna, és látná valamely gyümölcsét annyi esztendeig valo tanulásának, de a sok hejje huja, a kopo, a virrattig valo ital, mind ezekre időt nem ad, és nem engedi hogy az elme valamely hasznos dologban foglalja magát, és ha meg vénül, jó tanácsot sem tud adni. mert iffiuságát haszontalan töltötte el. és egy tudatlan tanács ur, olyan egy országban. mint egy üres hordo. a pinczében, de édes néném most veszem észre, hogy miben töröm a fejemet. mind azon által mint haza fia, azt akarnám hogy a tudomány oly közönséges volna nálunk., valamint a tudatlanság, de akár mely hoszu levelet irjak is kédek erről a dologrol, azzal a mi iffiaink szokásokat meg nem változtatták. se az atyák. az asztalnál valo régi bé vett rendet. el nem hadgyák. kédek pedig azt jóvallom, hogy a fiának olyan tudományokat adasson. amelyeket használhasson országának. én eleget predikáltam a fiakrol, azért le szállok a predikáló székből. és mennyen fel kédek is oda. predikállani. a leányokról, a kédek illeti. mert a leányok neveltetésére. ugy kel vigyázni, valamint a férfiakéra. de még többet mondok, és azt mondom, hogy jól oktatni a leányokat olyan szükséges, valamint a férfiakot, és az egyike, olyan hasznos az országnak, valamint a másika. hogy lehet a? nem igazé az édes néném, hogy egy jól nevelt, jól oktatot eszes leány, aszszonyá változván. a fiát mind jól tudgya nevelni, oktatni, és tanyitani. és aztot az ország szolgálattára alkalmasá tenni. ergo, hasznára vagyon tehát az országnak., ha leányokat jól nevelik, és oktattatták. a régi romaiak. meg ajándékozták az olyan anyákat, kik a haza szolgálattára, jól nevelték fiokot. erről többet nem irok, és többet nem irhattam volna. ha szinte fiam volna is. de nincsen, és azt bánom. de azt is bánom hogy ma ismét satorok alá jöttünk lakni, mert a napokban, viszá mentünk volt a városban. itt kel a vászon alát pergelődni, és ugy süt a nap itt minket, valamint a koldus lábat sütik atüznél. édes néném az egészségre vigyázzunk, és mondgyon el kédek. egy olvasot érettem, mert a sok fülben mászozal tele a sátorom.

rodosto. 7 7bris. 1725

Édes néném csudállyá kédek azt. hogy lehet irni egy kocsonnyának. mert mi csak nem egészen el olvadtunk a satorok alát. és csak tegnaptól fogva kezdek helyre jöni. oka pedig annak. a, hogy tegnaptól fogvást viszá jöttünk a mi meg unt kedves városunkban. és már itt tölttyük az időt, amint lehet szegény bujdosoktól, hol szomorúan, hol kedvetlenül. de mi reánk is az az Isten visel gondot, aki a hazájokban lévőket élteni; azokat őt meg hadta. minket ide hozot. aztot mind egy kéz cselekedte. egy régi philosophus. azt kérdetta egyszer a másikatól, hogy mit csinál az Isten az égben, aki is azt felelte reá, hogy egyet fel magasztal, és mást, meg aláz. okosan is mondotta volt solon krésus királynak. hogy nemo ante mortem beatus, mert senki nem mondhattya magát boldognak, halála előtt. ha azok nem boldogok kik hazájokban vannak, hát mi hogy volnánk. kik itt szaporittyuk a levegő eget. suhajtásunkal. hogy pediglen kédek a constancinápoly meg vétele historiáját olvassa. az igen szép, és hasznos idő töltés, második mahumet császár ki aztot meg vette. a tízen ötödik saeculumnak a közepiben, igen

nagy hadakozó fejedelem volt, azt is írják felülre hogy egy néhány nyelvet tudot, a mely igen ritka a török császárok között, aztot pedig én is olvastam, hogy a pérai hegyen vitétte által a gályáit, és nagy hajóit. a mely mostanában. tellyes lehetetlen volna. és a mely akoron. rettentő munkának kellett lenni. az olyan munka, az régi romaiakhoz illet, a kik csak nem hihetetlen munkákat vittek végben. és a mellyeket, még mostanában is csudálkozásal láttyuk. a mostani törökök. nem hogy olyan nagy munkákat vinnének végben. de ezekben sem jutna, mahumetnek pedig szükséges volt olyan nagy munkákhoz fogni, mert olyan görög császáral volt dolga. aki keményen oltalmazta avárosát, és meg is oltalmazta volna. ha a minden napi veszedelem után, ujab, ujab hada lehetet volna. de a sok ostromokban minden nap fogyot a népe. és végtire az utzákon kellett verekedni atörökökkel, ugyan magát is őt ölette meg, mahumet pedig a maga népit nem kimélette, és az ostromokkor. a ki csak viszá fordult is, maga ölte meg., de látván hogy az egész népének meg csökkent volna a szive. és nem örömet menne ostromra, az egész táborán ki kiáltatá, hogy avárost prédára bocsáttya. erre az egész sokaság fel zudul. és parancsolatot nem várván. ostromnak megyen. avárosbéliek is, hogy meg oltalmazhassák feleségeket, gyermeket, keményen viselék magokat. ugyan ezért lön olyan nagy vér ontás avaros meg vételekor., azután az egész várost. fel dulák, rabláknak, és predálák, és irtoztato dolgokat cselekedének a törökök, azt avárost Constantinus építette vala, ugyan Constantinus nevü görög császár is, veszté el, életével együt. de ha szinte aváros meg vétele historiáját olvassa is kéd. de lehetetlen hogy le ne irjam kédnek. mahumetnek egy kegyetlen cselekedetét. talám nem teszi fel. mindenik historicus. a város meg vétele után, egy igen szép görög leányt vittek egy basának. a ki is a leányt szép voltáért. a császárnak adgya. a császár meg szeretvén. harmad napig csak aleányal töltötte az időt, senki feléje nem mehetet. se semmi parancsolatot nem adot, a vezér, és a több basák azon meg ütköztvén. kérték a vezért, hogy mennyen a császárhoz. és jelencse meg, hogy az egész had nem tudgya mire vélni cselekedetét. a vezér meg jelenti a császárnak, a ki is parancsollya. hogy hivassa, eleiben a basákat. a basák eleiben gyűlnek, a császár nagy czifrán fel öltözteti a leányt, akinek is volt neve, erini a basák csudálni kezdék a leány szépségét. és a császár kéréde töllök, hogy ha nem volté méltó olyan szép leányal. három napot tölteni. mindnyájan fel kiálták, hogy igen is, a császár. mondá nekik hát miért indultatok fel. és miért gondoltátok hogy el felejtettem volna hivatalomat, de mindgyárt meg mutatom néktek. hogy ha a magam gyönyörüségit szeretem is. de azt el tudom hadni, és méltó vagyok hogy nektek parancsollyak, erre fel indulván, a basák ellen, a kardgyát ki vonnya, és a szegény ártatlan leánynak a fejét el üti. és mondá azután a basáknak, a ki ennek oka volt. a meg fizeti ezt nekem, meg is fizeté; mert csak hamar, a tanács adoknak el ütteté a fejeket. de ha szinte ilyen boszut álla is a szegény leányért, de annak nem kellett volna. maga lenni hohérjának; édes néném, mint ha üsmértem volna. ugy meg eset a szivem, annak a leánynak halálán, és azzal, minden nagy cselekedetit, meg mocskolta mahumet. mert ugyan is, egy olyan ártatlan személyt. akit annak előtte egy néhány orával szeretet. és akinek virágját el vette, ugyan annak egyszers mind hohérja lenni. irtoztato kegyetlenség ! az ilyen cselekedettől, irtozik a természet, mivel az oktalan állatok között is látunk. hálá adokot, ha mahumet meg nem vehette volna Constancinápolyt, nem lett volna a néki olyan nagy gyalázattyára, mint ezen cselekedete. de ne szollyunk többet. arrol a leány hohérrol. és ne sirassuk tovább azt a szegény lányt. hanem az egészségire vigyázzon kéd. és engemet igen igen kel szeretni. mert én azt meg érdemlem. ugyé édes néném. hogy pedig azon végezzem el levelemet, amin el kezdettem, hogy ajánllyuk Istennek bujdosásunkot. és ha suhajtunk is, ne törődéssel suhajtozzunk. mert igen sokan vannak olyanok. a kik rosszabbul vannak nálunknál, erre azt mondgya kéd. hogy a nem nagy vigasztalás. és hogy mi haszna vagyon. egy éhel halónak, abban. hogy kolosvárt jó kenyereket sütnek, avalo, de azis valo. hogy a nyughatatlanságal valo vágyodás. azIstent meg bánttya. a suhajtás enyhíti a szomorúságot. mert.

suhajtás könnyíti, a nyomorultakat.
nagyon engeszteli, szomorúságokat.
azt töllök nem túltyák, hallyuk pogányokat.
kik panaszolkodni, nem bánnyák rabokat.

de ugy a suhajtás. mind könnyeb, mind hasznosab lészen. ha aztot az Istennek ajánlyuk. és ha csak azö segítségit suhajtyuk. nincsen könnyeb mint jó tanácsot adni, én olyan vagyok. mint aza pap. aki mindenről meg feddette ahiveit. és mindenkor jó tanácsot. adot, egyszer azt mondották nékie., hogy másoknak mindenkor jó tanácsot ád, de maga nem követi, azt felelé reá. én csak néktek predikállok. nem magamnak. talám én is azt mondhatom kédek., szerencsés jó éttzakával együt.

rodosto. 23. 7bris. 1725

Az urunkal. bercsényi ur látogatására jöttünk, aki is igen roszul vagyon, és ha egy darabig el viszi is betegségit, de annyira nem viszi, hogy abból ki gyógyullyon. a lábaiból igen sok viz foly ki, a melyet a borbélyok roszra magyarázzák. és féltik attol a veszet cángrénától, a ki is az árviz után. ha quártélyban szál, onnét, egy Compánia borbély sem verheti ki. az Isten oltalmazzon meg minket attol, de ha az Isten azt reánk bocsáttya, jóbót kel követnünk, az Isten mennyi szenvedéseket. betegségeket bocsátot a szentekre. a kik ötöt szerették, és szolgálták, azért hogy az ilyen rosz. mint én. meg láthassa, hogy ha az olyan szentek szenvedtenek. hát én micsoda szenvedést nem érdelek. ök azért szenvedtenek. hogy például legyenek. és jobban meg tisztittassanak valamint az arany a tüzben. én nekem pedig azért kel szenvednem. hogy akaratom ellen is végit szakaszthassam roszaságomnak. édes néném, mely jó az egészség, aztot pedig leg gyakortáb mi magunk ronttyuk el, mert miért látunk a szerzetesek, és a munkás emberek közöt, annyi egészséges öreg embereket, ennek igen könnyü okát adni, mert se a szerzeteseknek. se a munkásoknak, az elméjek annyi változást nem szenved, a nagyra vágyás, fösvénység. irigység, nem gyötri, ezeknél pedig semmi inkább nem röviditti az életet. anyughatatlanság, a gyötrődés. az elmét meg ronttyák. és az elme, az egészséget. de ne szöllünk az elméről, hanem nézük el. micsoda mértékletes életet élnek a szerzetesek. és a munkások. és nem kel csudálni ha sokáig élnek. mert az ö ételek. és italok. közönséges, és mértékletes., csak nem mindenkoron, egyaránsu. étellel és itallal élnek. a sok féle étellel. gyomrokot meg nem terhelik. és ha vasárnap, vagy más innep nap. egy más munkás ember, többet talál enni. vagy innya., aztot másnap a dolog. és az izadás meg orvosollya. de aztot csudálljuk. hogy látunk az urak közöt öregeket. és ne csudálljuk. ha látunk betegeseket. mert mi lehet nagyob ellensége az egészségnek, mint a torkosság. mértékletlenség. és a tunya élet. és mi röviditheti ugy az életet. mint a részegség? az a sok féle savanyu. és édes, az a sok féle hidegitö. és melegitö. micsoda zenebonát, nem csinál gyomrokban. és mind ezekkel. halmozva meg töltik magokot. azután. nem hogy valamely járásal. segittenék az emésztést. de még aztot meg gátollyák. két oráig valo déli álommal, hát még a rettentö ital mit csinál. a midön, nem az árvizben. hanem az árborban kel uszkálni a szegény gyomornak; a kinek lehetetlen meg emészteni mind azt. amit belé töltenek. és vetnek, az okoza azután a sok féle rosz humorokot. vagy nedvességeket. és a sürü vért, és a sok nyavalyák ezekből származnak. ezért mondgya egy példa beszéd, hogy az ember a fogával áss magának vermet. elég a. hogy, a szegény ur. nem gondolom hogy meg gyógyullyon. a szegény susi azért igen szomoru; elége vigasztalnám de csak fél fogra nevet. nem is lehet másként. amennyi sok nyughatatlanságot kel szenvedni. mert akor láttzik meg ajó feleség. amikor az ura beteg. édes néném vigyázon az egészségre kéd. mert a derék állapot. és maradok kéd szolgája. amen.

Ma csak azért irok kédek. hogy bizonyos alkalmatosság vagyon. és eztet ha el mulatnám. tudom hogy meg pirongatnának, és boszut állanának, mert az aszszonyok boszu állok, ki egyben. ki másban. hogy pediglen a kéd rettenetes haragját el kerüllyem. inkább irok, de mit? mert szakállomra mondom. hogy nem tudom mit irjak, mert itt olly csendességben vagyunk. (bercsényi uron kívül:). valamint az elizéus mezején lévő lelkek, ahol még mahumet tanyitása szerént is a lelkek nagy kiességben. vannak; és a ki mondhatatlan szép leányokal valo gyönyörűségben élnek, a kik is ollyan édesek. hogy ha valamelyike. közüllök. a tengerben találna pökni, azonnal édesé lenne, és el vesztené sosságát. mert atörökök azt tarttyák. hogy őt más féle aszszonyok lesznek, és nem azok. akik itt a földön élnek, hát miről irjak édes néném. azt meg irhatom, hogy ma nálunk nagy innep vagyon. mert a mi urunkot ferencznek keresztelték. ha pap volnék. le kellene tehát irnom a sz. ferencz életét. de nem akarok ugy tenni mint egy ollyan pap. akinek minden predikállása, csak a gyonásrol volt. annál többet meg nem tanulhatot. és minden innepekben csak azt mondotta el. egyszer arra kéri hogy predikálljon sz. joseph napján. a predikációját így kezdi el. atyám fiai ma sz. joseph napja, sz. joseph pedig áts volt. és mint hogy áts volt. gyontato székeket csinált. azért beszéllünk a gyonásrol. nem szükséges tehát hogy le irjam a sz. ferencz életét. arra mindenik franciskánus barát meg tanithattya kédet. aztot tudgyuk hogy angyali életet élt, de aztot is tudgyuk. hogy meg haragudot volna arra az egygyügyü fraterre. aki sok idővel halála után. az írásiban, a kristushoz hasonlitotta. mondván hogy mind születésiben, életeben., szenvedésében, és halálában, hasonló volt a meg váltohoz. hogy a ki franciskánus köntösben hall meg, annak nem lehet el kárhozni, és hogy sz. ferencz minden esztendőben egyszer le megyen a purgátoriumban. és onnét fel szabadittya a franciskánusokat. a kik akor őtt találnak lenni. az illyen írást, mi sem találljuk jónak. nem hogy egy ollyan alázatos szent találta volna, itt most szürnek, azért beszéllünk a szüretrol. és mondgya meg kéd nekem annak az okát. hogy mitől vagyon a. hogy a szüret csak nem mindenüt egy tályban vagyon, az aratásban nagy különbözések. vannak. hol eléb, hol későbben aratnak. voltam ollyan tartományban. ahol a buzát majusban arattyák. de a szüretet csak akor kezdik mint nálunk., erre sokan azt felelik. hogy a régi romai császárok meg parancsolták volt. hogy az egész birodalmokban. a szüret egy időben légyen, azt meg engedem hogy a parancsolat meg volt. de a nap függötté a parancsolattol. azt nem gondolom. ebben az országban a bizonyos hogy nagyob melegek vannak. mint erdélyben. még is a szüret. itt csaknem azon a napon kezdődik mint őtt. leheté tehát azt mondani, hogy a napnak meg volt parancsolva, hogy a szöllöt mindenüt egy időben érellye meg. azt nem lehet mondani. hanem azt mondhatni, hogy a természet parancsolattyából vagyon a szüret. csak nem mindenüt egyaránt, mind azon által nekem ugy tettik. hogy az ollyan meleg tartományokban, a hol majd tél sincsen, leg aláb egy holnapal eléb kellene szürni mint nálunk., de eléb nem szürnek, és a szüret europában, csak nem mindenüt egy időben esik. azt tudgyuk. hogy magyar országban a hegy allyán novemberben szürnek, de e nem közönséges még a hegy allyán is, anál inkább a töb tartományiban. a még pedig erre a kérdésemre meg felellyen kéd, addig azt adom kédnek tudtára hogy bercsényi ur. igen igen készül a más világra mind azon által. a kit az Isten meg akar gyógyítani, halálos betegségiből, csak egy száraz figével is meg gyógyithattya. most ez elég. maszor többet. csak az egészségre vigyázzunk édes néném, mely régen nem kérdettem, ha szereté kéd. mert azt el nem kel feleljeni.

rodosto. 29. 8bris 1725.

Ma a szegény bercsényi ur látogatására voltunk. a ki is olyan állapotban vagyon., valamint jób volt, csak éppen abban különbözik, hogy az ágyban fekszik. és nem a gané dombon. mert nincsen olyan rész a testiben. a melyben valami kis épség volna. a lábaiból a viz ki folyván. a rothadás szállot belé, meg esik az embernek szive rajta. a midön láttyuk hogy metélik le a rothat hust a szárairol, és a midön hallyuk jajgatni, és ordítani a nagy fájdalomban, ugy tettzik mint ha a régi martyromokot látnám a kinokban. abizonyos hogy ki sem mondhatom kédnék. hogy micsoda irtozásal kel azt látni. hát még micsoda kinban vagyon az, aki azt szenved. de a test fájdalmival. a lélek gyógyul; és az irgalmas Isten az ő lábaiban tette a purgatoriumot., meg akarván menteni, a más világon lévőtől., azért már nincsen is leg kisseb reménség életéhez, hogy is lehetne. amidön. mind belől mind kívül. rothadni kezd, a testamentumát már meg csinálta. és a szegény susit itéllye el kéd. hogy micsoda szomorúságban vagyon., de azt el lehet hinni. hogy nem marad nyomoruságra. mint hogy e szomoru levél. azért most nem is irok többet. mert a szomoru levélnek, igen rövidnek kel lenni. de hogy tellyeségel a szomorúságon ne végezem el. egy kis historiával végzem el. a mely valóságal meg történt. egy uri embernek iffiu és szep felesége lévén. gyanakodot reája. noha semmi bizonyost nem tudhatot felölle, de hogy jól meg tudhassa, egy pohár vizet viszen a feleséginek. mondván hogy azt meg kel innya. a szegény aszony, reszketve. innya kezd, a mikor félig meg itta volna. az ura el veszi a szájától. és maga meg isza a többit. mondván, énnekem is utánnad kel mennem, az aszszony azt meg halván. mindgyárt meg ijed. azon hogy étetöt ivut. és az ijedcség oly nagy volt, hogy mindgyárt betegé kezd lenni. és hanni, azonnal papért küld, és az attya fiait is esze gyüteti. amidön mind ezek az ágya körül volnának. az aszszony, mindenek hallottára. apának gyonást téssen., és a midön el végezi, mondgya. hogy azért tette azt a gyonását, hogy halála után is. az ura ne gyanakodhassék felölle. és meg tudhassa ártatlanságát, az ura. az ágyhoz megyen és meg öleli a feleségit. és fel szoval mondgya néki. hogy ne félljen. mert a vizben semmi étető nem volt, és hogy csak agyanoságot akarta meg tudni. ha igazán valóé vagy sem. a kik ahazban voltak. és a beteg halálán siránkoztanak, ezt meg halván a szemeket meg törlik, és örülni kezdenek. aszegény aszszony is, semmi valójában való betegséget nem érezvén magában. el kezd magával hitetni, hogy nincsen meg étetve, és a félelem is lassanként ki menván az elméjiből, az ágyból fel kél. és jól érzi magát. a többi ezt látván. a szomorúság öröme fordúl, vacsorához ülnek, és virrattig isznak. mit mond kéd erre; a gyanóság. való hogy nagy betegség. de aztot meg gyógyítani az ilyen próbával. nem jóvallom mindennek, mert hátha. azaszszony is leg első alkalmatosságkor. az olyanért boszut állana., kéd itéletire hagyom. ha a férfiu jól cselekedeté, vagy sem. de én jó éttzakát kivanok kédnék..

rodosto 6 9bris. 1725.

Edes néném itt most elég sirás, rivás, és zokogás vagyon. a szegény susi özvegyen marada. és kajdacsinébol, minden féle nedvesség. a szemin foly ki, a mennyit már a sirt, méltón is, mert a szegény bercsényi ur. a bujdosásának végit szakasztván. ma reggel két orakor el hagyta bennünket. mind holtig az elméje helyén volt, és egy keresztényhez illendő halálal mult ki evilágbol. e már el vette sok szenvedésinek jutalmát. és nem szükséges szánni. hanem azokat kel szánni, a kiket árvául hagyot, itt idegen. országban, de azokra is gondgya léssen annak a nagy cselédes gazdának. a ki soha meg nem hall. a mi urunk mindenkor mellette volt. és hozzája való barátságát. holtáig meg mutatta. micsoda ez a világ, és miért kapunk annyira rajta. a benne való életnek kezdete. nyomoruság. a közepe nyughatatlanság, avége fájdalom, és szomorúság. ez az ur éltiben való hogy szenvedet. de sok világi jókban is volt része. való

bujdosásban holt meg. de nem szükségben. így fogyunk el lassanként. mert már itt elég szegény bujdosókat temettünk el. ezután még mint lesz. hadgyuk a jó atyánkra, és mondjuk azt. hogy nem érdemi ez a világ. hogy hozzájuk kapcsoljuk magunkot, mert akár mely gyönyörűségben uszunk is, de abból ki kel kelni. és azt el hagyatták velünk.

Elmult gyönyörűség, csak suhajtást okoz.
jelen való pedig. hasonló árnyékhoz.
a jövődöbélben, kapsz bizonytalanhoz,
ah! mért hasonlítod, magadot boldoghoz.

azt már meg mondtam, hogy a szomorú levélnek nem kel hosszúnak lenni. ez elég szomorú mert itt a halálról kel beszélni. azért el is kel végezni, tudgya kérd micsoda nagy dohányos volt a szegény ur, mind holtig is dohányozott. mert halála előtt. két órával. egy pipa dohányt ki szívott. de meg holt. kérdet pedig az Isten éltesse. amen.

rodosto. 12 őbris. 1725.

Azt ne csudáljuk édes néném ha a szegény ur meg holt. avall mindennek meg kel halni, de ennek még inkább meg kellett halni mint sem másoknak, mert holta után. a testét fel bontották. de annak leg kisebb izé épp nem volt. és abelső részei el voltak rothadva, nem tudom valójában. ha azért nem vitték a testet Constancinápolyban, hogy sok költségben került volna. vagy azért hogy nem engedték meg. de azt tudom. hogy egy kis görög kápolnában temették el. a testamentumát fel nyitották. susinak ezer aranyat hagyott, és holmi portékát. a cselédinek is hagyott. még nekünk is holmi portékát. nekem a meg holt felesége nád pálcáját adta. nem kel az ajándékot tekinteni, hanem azt kel tekinteni, hogy ki adgya. és mint adgya. atöb ládabéli portékája, köntösök. ezüst és arany mives portéka. a fiára szállott, a melyek mind együtt. egy aszszonynak, kedvére lehetnek. mindenikünk azt gondolta. hogy kész pénze felesen vagyon. de holta után meg csalatkoztunk benne. mind azon által, ennek a gyeneralisnak. többje volt. mint sem arégi romai gyeneralisoknak, a többi között egy regulus nevű fő. polgár mester száz negyven ezer emberrel ment afrikában a carthagobéliek ellen., a midőn őt hadakozott volna, romából a felesége levelet ír neki. és tudtára adgya, hogy miben vagyon a jóságga dolga. regulus, arra egy levelet ír a romai tanácsnak, és kéri, hogy küldgyön helyében más polgár mestert. aki a hadakozást folytassa. mivel ő neki viszá kel menni, hogy a jószágában rendelést tegyen. mert a gondviselője meg halván, az emberek. akik a földet szántották, minden ekéit, és a földi munkához való. eszközt el vitték. és ha nem míveltetheti a földét. a feleségit gyermekit nem tarthatta. de nézük el miből állott az a nagy jószág. egy major házból. és hét szántó földből. édes néném mint meg nevetnök most az olyan gyeneralist. a ki száz negyven ezer embernek parancsolván. azon panaszkodnék. hogy egy néhány ekéit el lopták. és ha hét darab földet meg nem szántat. a cseléde meg hal éhel. de inkább csudáljuk azt a boldog időt. a melyben, egy olyan nagy hadi ember. a maga szegénysége mellett. csak a hazája gazdagságát kereste, és a melyben, az olyan nagy emberek, akik előtt a királyok. térdet hajtottak. csak a földi munka után. alacson rendben éltenek, látunk meg más olyan fő polgár mestert, akit az eke mellől vonták el. hogy száz ezer embert adgyanak kezében. és akinek. királyok mentenek udvarlására., de a hadakozást el végezvén. ismét a szántáshoz fogott. mert a régi romaiaknak. egyéb jövedelmek nem volt, csak a szántásból. a kit fő polgár mesternek tettek., az a majorkodását el adta. hadakozni ment. és akkor a királyok, és fejedelmek nagy tisztelettel állottanak előtte. esztendő mulva. a tisztséginék vége lévén. romában viszá kellett menni, és le tenni a tisztségit. és a nagy kincset amelyet nyert a hadakozásban. mind egy polturáig, a város tár házában kellett adni, és azután. az a nagy gyeneralis. a kitől annak előtte egy néhány holnapal. az országok rettegtenek., és a nagy városok akinek egy néhány száz

arany koronákat küldöttek. és a ki nagy pompával menvén bé romavárosában. előtte gyakorta. a meg győzetet királyok, lánczolva mentenek. ugyan az a gyeneralis. közönséges köntösben öltözvén. a major házában viszá tért. őt borsoval. lentsével élt. és kevés számú szantó földét szantotta, vagy szántatta. és az ilyen emberek vetették idővel a romai birodalom alá, csak nem az egész világot. boldognak mondgyuké az olyan időt, én azt tartom hogy, boldognak mondhatni azt az időt, amelyben, a nagy urak csak éppen a haza hasznát keresték, és a melyben az emberek oly közönségesen éltenek. mert azt el mondhatni boldognak. mind lelki, mind testi képen. aki keveset kíván, és kevéssel bé éri, de most veszem észre magamot, hogy rodoston kezdettem el a leveletem. és azután arégi romaiakhoz repültem. de viszá kel repülni. mert én azt a régi szokást viszá nem hozom. se a mostani gyenerálisokot az eke mellé nem tehetem, azért viszá térek susihoz, és azt mondom kédek. hogy üsmerek olyat. a ki susival le akarná már is tétetni a feketét, de nem akarja. nem tudhatom az okát. noha azt tudom. hogy még leánykorában is szerették egymást. attól vané, hogy a grofné titulust nem akarja. le tenni, vagy attól. hogy a legénynek nem igen villog ládájában az arany. de elég a hogy, nincsen kedve hozá. noha a szeretet meg vagyon, mint hogy keresztények vagyunk. mondgyuk azt hogy, a kit az Isten valakinek nem rendelt, aztot nem is fogja birni. mi hir vagyon őtt kéteknél. mert innét mindenkor szomorú hirt írok, jól vagyoné az egészég.

rodosto 7. xbris. 1725.

Ezt a levelet. el kezdem írni, de bajuszomra mondom. hogy nem tudom mit kel írni, és ha írok. csak azért írom, hogy kédek válaszát vehessem, azt irjamé. hogy itt könyvem forrási, s' . áradási, indullyatok., és hogy még a sirás, zokogás meg nem szünt itt az özvegyek között, de idővel az is meg szünik, mert az a kegyetlen idő, mindent el ront, és el töröl, erről írni kédek, nem nagy vigasztalás. de csak kel valamit írni, azt írom hát hogy, itt most szántanak, és vetnek. nálunk pedig azt már régen el végezték, hogy ha csak valaki a havat nem akarja szántani., aminap olvastam, hogy miképpen kel a búzát meg szaporítani, amidön a gazdaszszonyságra. viszá tér kédek. akkor meg kel próbálni, példának okáért, egy véka búzát főzessen meg kédek jól. de sok vizet kel reá tölteni, a még a fő, addig tétessen kédek. egy kádban. négy véka búzát. a midön pedig a buza jól meg főtt. a vizet szüresse le kédek rolla. és melegen had tölttség a kádban lévő búzára, és azt békel jól fedni, másnap, vagy harmad nap, ha láttya kédek. hogy a buza szem kezd dagadni. és a vizet jól bé itta, akkor küldgye a mezőre kédek, és had vessék el valamely jó földben. de mentől ritkábban lehet. mert egy buza szálon, három vagy négy ág terem. és mindenikén egy buza fő, és így, négy annyival több búzája terem kédek. mint rend szerént, ezt én olvastam. igazé vagy sem. nem tudom. de a ki nem hiszi próbálly meg, nem nehéz dolog. és ha igaz leszen. akkor nem bánnya meg fárattságát. de a micsoda hirt hallottam csak éppen ebben a szem pillantásban. azt nem lehetne el hinni, hogy ha csak bizonyoson nem tudnok., kédek őt a francziák között hamaré meg halhatta, de tudgya. vagy nem tudgya kédek. meg írom. hogy a francia király 5 septembris meg esküt, és le feküt. a stanislaus király leányával., ki hitte volna azt, hogy egy olyan nagy hatalmas király, egy szegény bujdosó, és csak nével való királynak vegye el a leányát, és hogy viszá küldgye egy nagy királynak. mint a spanyol királynak a leányát, a kit annak előtte akart el venni, ezek ám az olyan dolgok, a melyekben nyilván ki tettzik az Istennek csudálatos munkája, és hatalma, aki úgy bánik akirályok szívével. valamint mi a viaszal, bizvást el mondhattya. a francia királyné, a boldogságos szüz után. hogy meg tekintette szolgálójának alázatosságát, és hogy az alacson renden lévőket fel emelte, és a fén valokot le vetette. mert lehetetlen volt. csak hizelkedni is magának azzal, hogy még francia királyné lehessen, ha az atya lengyel ország közepiben lett volna, úgy még is mondhatnám, de bujdosásban lévén, mindenektől el hagyatván. és csak reménsége sem lévén hogy augustus székiben ülhessen, csudálni. és

imádni kel az Istennek az ilyen rendelésit. mert az ilyen munka. fellyül haladgya, az emberi elmét. ludit in humanis. és hogy az Isten előtt. a királyok és a fejedelmek olyanok mint a gyermekek. akiknek hatalmok. nagyságok., csak gyermeki játék, imádgjuk édes néném, az Istennek minden rendelésit. és reméllyük. hogy reánk is gondgya lészen. mert irgalmas. és meg segíthet, mert hatalmas. a sophiai pápista érsek ellen. a görög püspökök, és papok. a portán sok hamis vádolásokot tévén. avezér parancsolatot küldöt, hogy meg fogják. mind az érseket. mind a papjait. és fogva vigyék Constancinápolyban, az érsek azt meg tudván. el szaladot. de a papjai közül hármat vagy négyet. lánczolva vitték constancinápolyban. az érsek ide szaladot. és titkon vagyon közöttünk. tudom hogy az urunk. azon lészen. hogy ki szabadithassa azokat a szegény papokat. a kik még a botozást is meg kostolták. így szenvednek a mi szegény papjaink ahitért. de nem csak. itt, hanem az egész világon. és a leg kegyetleneb nemzetek között. ki tudná meg mondani, hogy hány jésuitát. és barátot. ettenek már meg, afrikában, és amérikában. azok a vad emberek. akik igen szeretik az ember hust, de a barátokon nem kapnak. mert egy kapucinust. meg ölvén, jó ebédet akartak belölle csinálni, de hogy meg sütötték. a husát. mind ösztövérenek. mind igen keménynek találták. az olta. nem kapnak a barát huson., hát egyszer, egy szegény jésuita, szokása szerént. falurol, falura járván hogy valakit meg téríthetne. egy nagy erdőből ki menvén. egy falura talál. avad emberek látván egy nagy embert. feketében. nagy kalap a fején. és hogy négy lábon jár, mind el szaladnak tölle, mert hogy soha lovat nem láttak volt. azt gondolták. hogy aló. és az ember mind egy, a jesuita azt látván le szállot alovárol, és lassanként a vad emberek is viszá tértenek hozzája. azt el mondhattuk igazán. hogy csak a mi papjaink követik valóságoson az apostolokat: bár követhetném én is mindenben őket. de csak abban követem. hogy ők aluttak. én is aluszom. azért jo éttzakát édes néném.

rodosto. 16 janu. 1726.

A kéd méznél édeseb levelét igen kedvesen vettem. édes néném. ha valamely idegen olvasná akéd levelét. nem hinné el hogy atyafiai vagyunk., azt gondolná hogy még több vagyon az atyafiságnál közöttünk. mert rend szerént az atyafiai levele, hidegeb téntával vagyon írva. hogy pediglen mi egymást szerettyük, arra mind az atyafiság. mind a hajlandóság kötelez minket. de még többet mondok.

mert kevéssel kédet. ha inkább szeretném.
nénémséget néha, el is felejténém.

de azt vallyuk meg édes néném. hogy mi jok vagyunk azért hogy ugy szerettyük egymást. annál is inkább, hogy a mi szeretetünk, nekünk, semmit nem alkalmatlankodik. mi azért jól alhatunk. jól ehetünk, és semmi nyughatatlanságot nem okoz., a mi szívünk, mindenkor frissen, és hivesen vagyon, és nem peshed ugy, mint a füstölt hus a nyárson. és ne legyünk olyanok. mint a kiknek a sziveket a lángon, vagy a rostéllyon égetik. a melynek is régen hamuvá kellett volna lenni, ha az igaz volna. amit mondanak, leheté töllem ollyat kívánni. amelyet ót helyben jobban meg tudhat kéd. az örmény lakadalomrol már irtam kédnek. azt tudhatom. mert közöttök lakunk. de azt kérdeni töllem hogy micsoda Cérémoniával adgya férhez atörök császár a leányát. azt méltó nevetni. mind azon által meg irom, nem azért hogy kédet arra meg tanítsam, hanem azért, hogy meg mutassam, mint tudok kédnek engedelmeskedni.

a török császár. a midön a leányát. vagy atyafiát. egy vezérnek. vagy egy pasának akarja adni. oda se pap nem kívántatik. a meg esketésre. se más egyéb tiszt a Contractus csinálásra. mert oda csak a császár akarattya kívántatik. hogy ha egy fő vezérnek. vagy más fő tisztnek akarja

adni a leányát, a császár azt neki meg jelentetvén. annak, (ha házas.). minden feleségeit el kel bocsatani magától. sok ajándékot, és sok rab leányokat kel venni a császár leánya számára. a midön pedig a császárnak tettik hogy a lakadalom meg legyen. a vö legényt magához hivattya., és a job kezében egy buzogányt ád, es egy levelet. a levelet pedig a kebelében teszi, és azonnal. megyen a császár leányához. akit annak előtte soha nem látot volt. a leány egyedül lévén a kereveten. a vö legény bé menvén, háromszor térdet hajt néki, és azután meg jelenti néki hozzája valo nagy szeretetét, és hogy micsoda nagy örömmel vészi a császár kegyelmeségit. a leány nem várván hogy el végeze beszédit, mint ha igen haragudnék. fel kél a kerevetről, és a hansárhoz nyul. hogy azzal által verje. hansárt, vagy hoszu kést. nem szabad más aszszonynak viselni. csak a császári nemből valo aszszonyoknak. a vö legény pediglen. nagy siettségel ki vészi akebeléből a császár levelét. és aleánynak meg adgya, a kinek is mindgyárt el mulik az örömmel valo haragja, a levelet el vészi, meg csokollya. és el olvassa. a melyben látván a császár akarattyát. azt feleli a völegénynek, légyen a császár: akarattya, arra a vö legény meg csokollya. a köntösét. és ki mégyen, másnap [más-nap] sok ajándékot kel küldeni a leálynak, és nagy pompával viszik a férje házához. sokszor történik ugy, hogy egy holnapig sem lakik véle, hanem más pasának adgyák. főképpen ha aszszonyomnak valamely panasza vagyon ellene. és hanem ugy keresik kedvit, a mint kívánná.

mert a virág szálát, szükséges öntözni,
másként. a melegben el kéne száradni.

édes néném, idétlen házaságnak tartom a török házaságot. egymást annak előtte nem láttyák. hanem csak éppen akor. amikor már nem lehet meg másolni, sokszor azt gondollya a vö legény hogy valamely szép személy mellé fekszik. másnap ha meg láttya, hát ijesztő. de azö törvények. abban kedvezet a férfiaknak. és ha így meg csalatkoznak a feleségben. meg engedi nékik hogy újra kezdgyék. mert egy néhány feleséget tarthatnak. ha akarják. és ha modgyok vagyon benne. de meg ezen kívül, annyi rab leányt tarthatnak. amennyi tettik, és az ellen semmit nem mondhat a valóságos feleségek., csak nékik is meg járjon az adó. mert ha agazda azt el mulattya. három pénteken. a gazdaszszonynak lehet azért panaszt tenni a biró előtt. és ha ugyan csak. továbbra is akarják halasztani az adó meg fizetést. akor az aszszony el válhat az urától. e ritka példa. de a törvény meg. engedi. hogy ha pediglen. a férfiu el válik a feleségitől. és azután ismét viszá akarja venni, a meg lehet. a törvény azt meg engedi, de olyan formában. hogy az aszszonynak. szabad ha akarja. minek előtte viszá mennyen, az ura hirével egy éttzakát eltölteni olyan férfival, a micsodás neki tettik. ecsufos törvény, és nem látom mivégre rendelte a törvény csináló. ő lássa, abban nem töröm a fejemet, hanem csak abban hogy kéd egészséges legyen, de éppen most jó eszemben egy jó gondolat., hogy miért fedezik, és takarják. ugy bé magokot itt az aszszonyok, talám azért, hogy még inkább kapjanak rajtok, mert.

mennél inkább légyen. valami meg tiltva.
légyen is előttünk, erősen el zárva,
ámbar ahoz jutni, kellesék fáradva,
annál inkább birni, azt várjuk suhajtva.

kérem édes néném kédet. hogy had ne irjak már többet. mert télben nem lehet hoszu levelet irni. azért hogy hideg vagyon. nyárban pediglen igen meleg, itt pediglen tizen egy az ora, a pennám is alhatnék.

A kéd nád mézes téntával irot levelét tegnap vettem. a minap is vettem volt. kettöt egyszers mind, ugy tettik, hogy ha csak nem álmodtam, hogy valaszt is adtam reájok. de nem vagyok bizonyos benne. de abban bizonyos lehet kéd. hogy ha nem irtam, kéd sem vehette aválaszt. de oh mely könnyen meg bocsáttjuk mi egymás vétkit. mind azon által. azzal elne hidgye kéd magát. a roszt példát nem kel követni. se boszut nem kel állani, vagy is talám büntetésül kíván kéd töllem olyan dolgot. a mely husz esztendőben egyszer nem jut eszemben. mert ugyan is hogy jutot kédnek esziben hogy töllem azt kérdgye. hogy kik voltak. a templaristák, és miért vesztették el őket, jobban szeretem fél oráig susival nevetni, mint arrol tiz oráig irni. mind azon által. ki ne engedelmeskednék kédnek, ha szinte irni nem tudnék is, meg irnám, én édes néném csak azt irom meg felöllum. amit hallottam és olvastam. ugyé hogy többet nem kíván kéd.?

a málthai vitézeknek. és a templaristáknak rendi, jerusalemben vettenek eredet. a málthai vitézek régiebbek. egy gerardus nevü franczia 1112 esztendőben, jerusalemben a jövevények. és a szarándokok számokra. egy nagy ispotályt építete. amelyet nevezé keresztelő sz. jános ispotállának, és oda bé fogadá mind azokat. a kik jó akarattyokból a betegekhez. és a szarándokokhoz valo gondviselésre szánák magokat. de azok csak nem mind hadi emberek lévén, gerardus ugy rendelé, hogy annak egy része az ispotályban maradván. a másika a sarracénusok ellen hadakozék, és régulat szabván nekik, az engedelmességre. és a házaságon kívül valo életre kötelezék magokat. és hogy holtig hadakoznának a hitetlenek ellen ez a rend vagy szerzet. csak hamar meg szaporodék. és nevezék őket jerusalemi sz. jános ispotállya vitézinek, ezeknek fekete köntöst kellett viselni. és a köntösökön, nyolcz szegeletü fejér kereszt volt varva, a sarracenusok el vévén a sz. földet a keresztényektől. ezeknek is ki kellett menni. és rodus szigetében meg telepedének. de idővel egy hatalmas török császár nem szenvedhetvén olyan vitéz szomszédokat. a szigetet meg szállá, és nagy nehezen meg vévé. és a vitézeknek, a kik meg maradának, életben. meg engedé hogy ki mehessenek a szigetből. akik is el hagyván a szigetet. máltha szigetében meg telepedének, és málthaiaknak nevezék.

a templaristák szerzete jerusalemben kezdődék 1118 esztendőben. nyolcz vagy kilencz franczia nemes ember. egy társaságban lévén. a jerusalemi pátriárcha előtt. fogadást tevének, az engedelmességre, az házaság nélkül valo életre, és hogy minden jóságokat, életeket, a szent földre menő szarándokok.oltalmára. és szolgálattjára fordittják, ezek tehát egyszers mind hadi szerzetesek lének, azután meg szaporodván, baudouinus jerusalemi király. nekik a templom mellet lako helyt adot, és azért templaristáknak nevezék, második honorius pápa, ezeknek regulát csináltata sz. bernárdal, és akkoron fejér köntöst kellett viselniük., és harmadik eugenius pápa 1146 esztendőben. veres keresztet parancsolá hogy viseljenek, ezeknek mindennap misét kellett halgatni, csak háromszor egy hétben volt szabad hust enniek. töb lovat háromnál nem tarhattak. a vadászat nekik meg volt tiltva, még a madarászat is. aköntösök a világiak köntösöktől, csak éppen a színben különbözöt, a templáristák sok szép nevezetes hadi dolgokat vittek végben. a jerusalemi királyok alat. igen el hiresedének. és a nagy hirrel igen sok jóságokat. és kincseket gyűjtének europának minden résziben. de a sz. föld el vesztése után. a henyélés, és a sok jóság. meg rontá őket. és a minden féle mértékletlenségben el merülének, főképpen a részegségben. azért is mondgyák példa beszédben a francziák. hogy ugy iszik mint egy templarista, az egész szerzetnek pedig veszedelmét két templarista okozá, a kik a szerzetből ki üzetetvén. a franczia király elöt hamisan. vagy igazán., (mert azt még nem tudhatni valóságoson) bé vádolák az egész szerzetet. a vádolás pedig ebből állot. hogy minden vitéznek, a kit a szerzetben bé vesznek, ellene kel mondani akristusnak, és a keresztre kel pökni. és ha az aszszonyoktól meg

tartoztattyák is magokat, de más utálatos közösülés közöttök meg vagyon. a király másként is haragudván a szerzetre, a pápának ezeket tudtára adá. de látván hogy a pápa. csak halogattya adolgot parancsolatot ada ki titkon, hogy bizonyos napon. az országban lévő templaristákat meg fogják. apápa azért igen meg neheztele a királyra, mind azon által maga eleiben hivatván. vagy hetven templaristát, csudálkozásal hallá hogy mivel vádolnák magokat, apápa azonnal parancsolatot küldé minden országokban lévő püspököknek. hogy vizsgálják meg jól adolgot a kik is meg vizsgálván. mindenüt egyenlő vétkeseknek találtatának; apápa éppen akoron gyűlést tartván francia országban bécsben., az egész attyák azt itélék. hogy az egész szerzetet el kel szélyezteni. és jóságokat el kel venni, erre mindenüt a királyok reá állának, és mindenüt. csak nem egy nap az egész szerzettől a jóságot el vévék. és csak nem mind meg öletének, és így az a gazdag, és nagy rendekből álló szerzet. csak nem egy nap., mind el törölteték, erről egy néhány féle könyvet olvastam. nemellyek. azt tarttyák hogy igasságosan bántak vélek, némellyek pediglen., hogy nem kellett volna oly kegyetlenül bánni vélek, és a sok ártatlant nem kellett volna a vétkesekkel esze elegyíteni, és hogy a sok jóságokért voltak annyi ellenségi. elég a hogy, jól, vagy rosszul. de ahirek csak a könyvekben maradt meg. még magyar országban látni olyan romlot templomokat a melyek övek volt, de azt nem tudom hogy a magyarok miért nevezik veres barátoknak, mert se a köntösökről nem nevezhetik, se barátok nem voltak, hanem hadi szerzet volt, de ők lássák. azon nem törődöm akár minek nevezzék. elég a hogy én engedelmeskedtem, és meg irtam rövideden az ő historiájokat. a parancsolat szerént. ennél többet ne kívánnyon kéd töllem. de azt szeretném tudni, ha volték lakások erdélyben, én azt gondolom hogy nem volt. már többet nem irok, mert meg untam. hanem még azt meg irom, hogy itt ma alkalmas föld indulás volt, ha tót volnék. úgy mondanám. hogy a föld meg rázta magának. édes néném jó éttzakát. és az ének szerént. ha szeretz, szeretlek én is.

rodosto. 12. apr 1726.

Edes néném nincsen mit irnom, és ha irok, csak azért irok, hogy meg mutassam kédnek. hogy meg irnám ha volna mit. és hogy vegye el kéd a rest nevet rollam. tegnap vettem a kéd levelét. a mely tele köszönettel. és dicsérettel. jó hogy nem szememben dicsér kéd. mert el ájulnék szégyeletemben. nem gondoltam volna hogy olyan köszönetet vegyek a veres barátokért, de a nem árt., mert mászor bátrabban irok. és egy kis bátorság, meg élesíti az elmét, a régi romaiaknál. nem hogy gyalázzal illették volna az olyan gyenerálist aki ahartzot el vesztette, hanem még dicséretet vigasztalták. és alkalmatosságot adtak nékie, hogy boszut álhasson az ellenségen. mert a nem lehet hogy az ember mindenkor gyözedelmes legyen. mindenkor okosan beszéllyen, a fogyatkozásban., részinek kel lenni minden embernek. micsoda nagy fogyatkozásokat nem látunk a leg nagyob császárokban. a nagy theodosius császár. egy csekély dologért két vagy három ezer embert ölete meg, thessálonikában. való hogy aztot meg bánta azután. de a meg holtak azzal fel nem támadának. avalo hogy gyönyörűség ennek a nagy császárnak azon cselekedetiért való maga meg alázását látni. mert a templomban akarván menni az Isteni szolgálatra, szent ambrus a mediolánumi érsek. a templom ajtajában meg tartoztatá. és bé nem bocsátá. mondván, még az ártatlan vérel a kezeid véresek, még is a szent áldozatra akarsz menni, ha david királyt követted vétkiben, kövessed penitentzia tartásában is. a császár magában szálván, a templom grádicsára le borula. és kéré az érseket hogy adna néki penitentziát, a ki is hat holnapig ki tiltá a templomból; e szép példa mind egy érseknek. mind egy császárnak., a nagy constantinus császár nem öletéemeg a fiát azért. hogy ártatlanul azzal vádoltaték. hogy a mostoha annyát szereti, és csak akkor tudá meg ártatlanságát. a mikor már meg nem orvosolható cselekedetit. és ebben nem akará séléucus királyt követni. talám más attyák sem követnék. mert ennek az öreg királynak. igen szép felesége lévén. aztot igen

szerette. az előbbeni feleségitől volt egy fia. akit halálban szeretet. a fia szerelemben esvén a mostoha annyával. és maga is által látván. szeretetinek helytelenségit, és nagy akadályait, aztot magában sokáig mint egy el temetve tartotta. de idővel a szeretet meg győzvé. nagy betegségben esék. a doktorok okát nyavalyájának ki nem tanulhaták. hanem egy a többi közül. sok vizsgálása után. észre vévé hogy a szerelem okozná betegségit. de nem tudhatván. hogy kit szeretne. igen kezdék vizsgálodni. és az iffiu fejdelemtől kérdezkedni, de e csak magában tartá a titkot, és a betegsége nagyobodék., a doktor pediglen vizgálni kezdé az iffiat, a midön valamely aszszonyok. és leányok mentenek látogatására de semmit észre nem vehete, már nem volt töb hátra. hanem a királynérol kezdé gyanakodni, a melyről ingyen sem gondolkodot; a szokás szerént a király látogatására mégyen a fiának, a királynéval, a doktor is jelen vagyon. és minden mesterségit arra fordította. hogy valamit ki tanulhasson. a mint is hogy, mihent a királyné bé ment a házban, a beteg hol hídegben, hol forróságban kezdet lenni, hol el sárgodot, hol el fejéredet, a doktor azt látván csak el hiteti magával. hogy az iffiu a királynét szereti., de hogy jobban ki tanulhassa. és bizonyosabb lehessen benne, el várja hogy a királyné háromszor vagy négyszer el mennyen látogatására. és mindenkor hasonló változásokat tapasztalván az iffiuban., akor az iffiunak meg mondgya. hogy tudgya okát betegséginek. és tovább ne titkollya. hogy a királynét szereti. aziffiu meg valván adolgot., adoktor magára válallya hogy szolgálni fog a mennyiben tölle lehet, az iffiu reá áll. noha semmit nem remélvén. a doktor akirályhoz megyen. és meg mondgya hogy a fiától csak vegyen örökös bucsut; mert a fiát a szerelem csak hamar meg öli, és ollyat szeret a mely szeretetet a király sem orvosolhattya meg, akirály azon el busulván. mondgya a doktornak eredgy mond meg a fiamnak., akár kit szeressen. oda adom néki, csak az életét meg tarttsa, adoktor arra mondá. hát ha a királynét találná szeretni, a király igen szeretvén a fiát. felelé. ha a királynét szereti is oda adom, csak éllyen. a doktor futvást megyen az iffiuhoz., és meg mondgya néki. az iffiu azon betegen örömben fel kél. és az apja lábaihoz borul. a királynét hivattyák. és meg mondgya néki a király. hogy miért beteg a fia, és hogy magais azon kéri. hogy menttse meg életét a mostoha fiának. és hogy meg engedi hogy hozája mennyen, a királyné nem sokáig mentegetvén magát. másnap a király, a fiának adgya. mind a feleségit, mind az országát, ez igen ritka példa. most a keresztények avalo nem követhetnék de ha meg lehetne is ritka apa követné. példa a spanyol király második philep. a ki meg kéreti a leányt afiának. és a mikor. oda viszik. maga veszi el, édes néném jo egésséget kívánok, a vagyok aki voltam. és a leszek a ki vagyok.

rodosto 24 maji 1726.

tegnaptól fogvást. táborban. szálottunk, és sátorok alatt lakunk. a szokot helyre. aváros széllyire; az ellenségétől. nem gondolom hogy sokat kellene tartanunk. mivel. vagyon vagy három száz mély föld közöttünk, azért csendesesen alhatunk. és csak a fülben mászotol, a szunyogtól. tarthatunk, édes néném szeretném tudni hogy mint vagyon akéd egéssége. akéd karja. és ujjai, mert egy holnaptól fogvást egy levelet írni. a nagy fáradtság, és igen bánom hogy annyira fáraszsza kéd magát. érettem. és annyira erőlteti. mind azon által, nem kellene azt az uri aszszonyt követni. a ki soha sem olvasot könyvet azért. hogy mikor a levelet kel fordítani a szelet hajt. és hogy aza szél. náthát ne okozzon néki. eztet bé lehet venni egy kényeségnek., de akéd tiszteletes kényesége meg bocsásson., és mindenkor ne tarttson, mert az atyafiságot félre tévén, aboszu álláshoz fogok., és akkor mindenikünk fog suhajtani. édes néném, mi itt csak tengődünk, lengédünk. mint szegény bujdosok. tölttyük az időt a mint lehet, az urunknak a még is mulattság hogy a mezőn lakunk., mert az unadalom itt igen bö. és a szegény urunk. itt csak egynehányunkal maradot, az özvegy susihoz gyakorta megyek lengyel ország felé készül. ha itt nem marad, nem én rajtam mulik el. egy urat üsmértem. aki

egy idős leányt vévén el. azt szokta volt mondani, hogy aki idős leánnyal hál. az olyan jó cselekedet, mint a szegényeknek való alamisnálkodás., de ha itt nem marad is azzal a barátság fel nem bomlik. és a hűség meg marad. ha lehet. azt mondom ha lehet, mert akár mely nagy tűz el aluszik, ha annak eledelt nem adnak., de azt nem tartom. a mit forgács, hogy a hűség, csak a kutyához illik. a nem ujság ha azt mondom, hogy a házasság az Istenen áll, és hacsak reánk hadgya. a nem jó. és a rossz házasságoknak az oka az, hogy ő lakadalmon jelen nem volt. azzal fenyegetem susit. hogy ha el mégyen. úgy nem keresztelünk. igaz néném, micsoda csufos házasságról olvastam a minap. csak le írom., ha szinte tudgya is kéd, mert egyéb dolgom nincsen, ez igaz. olasz országban történt. egy úri özvegy asszonyoknak, egy fia lévén, aztot. igen szerette, az asszonyoknak volt egy szolgálója. a kit az iffiu meg szeretvén, sokáig kényszerítette az engedelemre. végtire a leány meg jelenti az asszonyának a dolgot, a ki is jó erkölcsiért meg dicséri. és mondgya a leánynak, eredgy mond meg a fiamnak., hogy már engedelmeskedel kérésének. hanem jöjjön hozzád az éttzaka., a leány meg mondgya az iffiunak, aki is azon meg örüle. vacsora után. az asszony mondgya aleánynak. te az ágyamban fekügyél. én pediglen a te helyedre fekszem., a fiam majd el jö. azt gondollya hogy te vagy, akor jól el verem. ez így el lévén rendelve. az asszony a szolgáló ágyában fekvén. addig várja a fiát, hogy el talál alunni, az iffiu oda megyen., és azt nem visgállya ha alusznaké vagy sem., hanem él az alkalmatossággal, az asszony azonban fel ébred. de hogy zenebonát ne csinallyon; és hogy a fiát is kéttségben ne ejttse. magát meg tartoztattya, és békeséges türessel el várja adolognak végit. a meg lévén. az iffiu ki, megyen. az asszony is szomorúan a maga ágyára megyen, és semmit nem szol a szolgálónak. másnap, az asszony, minden tehetségivel azon lesz. hogy a fia ne szolhasson a szolgálóval., és azonnal készíteni kezdi afiát hogy idegen országra küldgye., a csak hamar meg lévén, el indittya, és sokat szomorkodék a fia után, de még inkább szomorkodék. azon. amidön észre vévé. hogy terhben eset., de modgya lévén abban hogy azt el titkolhassa. és a gyermek szülésnek is orája el jövé. egy gazdag paraszt embernek adá a kis leánykát. hogy fel nevellye. a leány már tizen három esztendöt meg haladván. az anya mint egy, el is feletkezett volt rolla., az iffiu pediglen., azon időben. idegen országokrol viszá térvén, azon faluban meg szál, ahol a leányt nevelték. akit is meg látván, halálos szerelemben esik., és mindgyárt kérni kezdi a leányt, a paraszt ember látván hogy egy ur kéri, oda adgya., annál is inkább, hogy már régtől fogvást. a leányt csak reája hadták., az iffiu haza viszi a feleségit. az anya haragszik hogy hirenelkül egy közönséges leányt vett el. de kevés nap mulva, abékeség meg lesz; az asszony látván hogy a fia házas. a leányát szolgáló képiben haza akarta hozatni, de micsoda álmélkodásban esék, a midön. meg tudá. hogy a leányát, a fia vette volna. ell az asszony másokkal közölvén ezt a dolgot, mindenik példa nélkül való dolognak találá, és a házasságot meg hagyák. az az iffiu édes néném, egy személyben, hármat vett el. a leányát, a hugát, és a feleségit. e valójában meg történt. de ha meg történt is mi szükség volt meg írni. mind azon által. kel valamivel tölteni az időt. én hogy irjak kéd meg hogy olvassa mert a dolog nélkül való létel. igen nagy dolog. a sophiai érsek a ki hozánk szaladot volt. már egy néhány holnaptól fogvást. egy néhány nap mulva innét el mégyen raguzában. mert noha eleget munkálódtak azon hogy viszá mehessen. de végben nem vihették. és ezeknek a szöllő miveseknek. csak hazájokban kel viszá térni. és el kel hadniok. az ur szöllejét, én is el végezem leveletem. de elsöben. meg kel tudnom. hogy ha jó egészségben vagyoné kéd. engemet szeretneké, énnekem irnaké.

rodosto. 16 juny. 1726.

szány édes néném, szány. mivel írni akarok. és nem tudom mit. de micsoda hirt tudnék innét asátor alol írni. soha semmi idegent itt nem látunk. semmi hirt nem hallunk. egyik nap. olyan mint a másik. hanem hogy egyik melegeb. vagy szellőseb. mint amásik. mert it az esötöl nem

igen kel félni nyárban., elég a hogy végtire talám ellene mondunk a házaknak. és csak sátorok alatt lakunk. persia széllyin vagyon olyan nemzet. a ki a pusztában sátorok alatt lakik. valamint nálunk a cigányok. azok pedig mind tolvajok és ezeket kürdöknek nevezik, egyiptum széllyin is a szerecsenek mind sátorok alatt laknak. minden pereputyostol, de mint hogy ezeknek. minden gazdagságok. csak a szép lovakból áll. a pénzt a más ember erszényiből veszik ki. és mind magok. feleségek. gyermekek mezitelenek volnának. hogy ha csak a más ember köntösével nem fedeznék magokat., azért a midőn valami uton járot jó köntösben látnak, szépen el kérik tőlle, mondván. ad ide azt a mentét. mert apádnak szüksége vagyon rea, azon magát érti, vagy pediglen. ha valami jó portékát talál másnál. arra is azt mondgya. az anyádnak arra szüksége vagyon. azért ad ide. azon a feleségit érti. és így kételen meg kel a szegény uton járonak az üsméretlen apját. és kelletlen annyát ruházni. de mi édes néném. nem követtyük ezeket ha sátorok alatt lakunk is. hanem inkább a pátriárchákat, a kik meg mutatták vászon palotájokat. hogy az ember. ezen a világon csak szarándok. idegen, és uton járo. valo hogy azok a szent szarándokok, gazdagon bujdostanak. mi pedig szegényen maradunk egy helyben és annyiban jól vagyok. hogy éttzaka nem kel fel kelnem. hogy enni adgyak a marháknak., édes néném, ha volna egy pásztorném. úgy tettzik hogy szeretném az olyan pásztori életet, mert azok a szent juhászok, csendes életet éltek. a rettentő nagy pusztaság., mezőség övék volt ot verték fel sátorokat ahol akarták, és őt addig maradtak a még marhájoknak eledelek volt; avalo hogy ital dolgából. kényes életet nem éltek. mert abban az országban az eső ritka lévén. aviz is szűk. azért is emlékezik az irás annyiszor a kutakról., azzal nem volt bajok hogy palotákat építtsenek, azokat gazdagon fel ékesíttsek. az unadalmas sok perlekedestől mentek voltak a sok udvar bíró, számtarto, kolcsár, nekik nem alkalmatlankodtak. azon nem gondolkodtak. hogy a telet. ilyen jóságban kel tölteni. nyárban. vagy őszel. ilyenben kel menni. asok hinto, tár szekér nem kívántatot. a sok kies mezőben válogathattak; és minden nap. ujab ujab helyre. építhették vászon városokat. a helyhez úgy kötelesek nem voltak mint mi, gyermekeségtől fogvást a közönségeseledelt meg szokták volt. közönséges ruhával fedezték magokat. kivált. aferfiak, mert az aszszonyok akkor is csak aszszonyok voltak. valamint mostanában. az az, hogy, a czifraságot akkor is szerették. arany peretzet, fülben valot. küldöttek nekik jegyben. most meg nevetnök. hogy ha látnánk olyan pásztornékót, akik arany fülben valot viselnének. mostani időben aztot nem jovallanám. egy szóval mennyi sok féle bajnélkül éltenek. a melly közöttünk közönséges. és amelyet már bajnak sem tartunk. mert hozá szoktunk, a valo hogy ezeknek a pásztoroknak. életek. szent. és ártatlan volt. és az Isten nem akarta. hogy városokban lakván. a több nemzetekel esze elegyedgyenek., de énnekem úgy tettzik hogy az olyan élet. igen vandorlo, és henyénlő élet. példa azok. akik mostanában is sátorok alatt laknak. akik amás ember kenyerét eszik, és a más ruhájával fedezik magokat. az ilyen nemzet mi hasznára vagyon a több emberi nemzetnek: az olyan élet. csak tunyaság., és tudatlanság. valo gond nélkül valo élet, de üres. és a lako helye. pusztá, micsoda gyönyörűség pedig egy gazda embernek a maga ültetett. gyümölcs fáit, és szőlőjít, gyümölcsösön látni. és fáradcságit, atermészettől meg jutalmaztatni. mind ezekből észre veheti kéd. hogy a sátoros életen nem kapok., így mégis mind meg lehet amint vagyunk, mert avárosból ide halyuk a kakas szót. de ezis unadalmas léssen. ha sokáig fog tartani. mert verő fényen sütetni valakinek magát. szükség nélkül. nem tarthatom gyönyörűségnek., az egész europa most békeségben vagyon. és hazokban lakik. csak mi sátorok alatt. hátha valamely ország. bennünket akarna követni? ítéllye elkéd. mint átkoznának minket a kömivesek. és az átsok, de attol nem kel félni. mert nehezen válnék meg ki ki. a szőlő hegyétől. kenyeret szintén olyan jót lehetne enni. mint avárosokon. abban nem volna fogyatkozás. tudgyaé kéd hogy, mit csinálnak a szerecsen aszszonyok. őt keménczét nem lehet a földben csinálni. mert mind főveny, se pogácsát nem lehet sütni. fa nincsen, hanem nagy fazakakat tartanak. abban kóróból tüzet csinálnak. és kívül tésztával vékonyon bé

borittyák, így sütnek magoknak pogácsát. vallyon a mellyet nálunk koldus lábának hinak. nem lehetne így meg sütni. de meg bocsássan kédd ha többet nem írhatok mert a nap is meleget süt. azért nagy alázatosan el végezvén leveletem maradok a ki tegnap voltam.

rodosto 28 júly. 1726

semmi panaszom nem lehet. mert akéd levelei jönnek, s' mennek a kezemhez. de némelyek olyan kurták. hogy alig kezdem olvasni.. csak a végire jutok. olyan leveleket veszek hogy azt akarnám. csak két szóból állana, mert unadalmas. de akéd levelei, jó izűek, csak nem meg ehetném a papirost is. tudgya kédd mitől vagy az, attól hogy szerettyük egymást. és akedves embernek alevelé kedves. de még attól is vagy. hogy kédd jól tudgya a maga gondolatit le írni. és a csekély dolgot is úgy fel tudgya öltöztetni. hogy nagyoknak láttzik. és tettzik. mások pedig a nagy, vagy hasznos dolgot, izetlenné teszik. és kelletlen kel olvasni. azt meg vallom édes néném. hogy ha olyan természetű volnál mint sokan vannak. nem sok papirosat vennék alevél írásra. mert azt nem szenvedhetem. mikor látom némely aszszonyokat úgy írni az uroknak. vagy attyafioknak., mint ha valamely ítélő mesternek. vagy püspöknek írnának, ha egyéb képen nyájasok is. de a levélben. reá akarják magokat tartani. mint ha anyájas. és trefás levelhez. nem kívántatnék az ész, szeretném az olyanoknak meg mutatni akéd leveleit. meg tanulhatnák azokból. hogy miben áll. a nyájasággal. és észel írot levél, az én leveleimről nem is szollok, mert már kédd azokhoz szokot; csak joknak talállya kédd., én sem kívánok egyebet. mi azutolsó levelemtől fogvást. bé mentünk volt avárosban. mert a rut idők bé hajtottak. és a vászon házainkot meg lyuggatták. de tegnap ismét más ellenség hajta ide bennünket táborban, a ki előt adárius hadais el szaladot volna. jaj édes néném, micsoda rut nyavalya azapestis. ma jól lenni, holnap meg halni. éppen nem vigasságra való állapot. nem tudom ki hozta közinkben azt a nyavalyát. de bár őt maradot volna a honnét jöt. mert más sok nyavalyák vannak olyanok, a melyek idővel hatnak el, más országokra. példának okáért. azt tarttyák. hogy a himlöt. a szarracénusok. hozták Európában. azt a nyavalyát ámérikában. a vad emberek., csak azoltától fogvást üsmerik, a miolta az europaiak hozzájuk járnak, a pedig nem régi dolog. hát édes néném az az izetlen nyavallya. amellyet mi franczia nyavalyának hívunk, és amelyet hálá a mi egészséges erdélyieinknek, nem üsmerünk. aztot más mesze való tartományokban nem üsmérik. spanyol országban pedig olly közönséges. az a nyavallya, hogy egy uri aszszony semminek tarttya míndennek meg mondani hogy rajta vagy az a nyavalya, mint nálunk azt mondani hogy fáj afeje; de mi szükség nyavalyáról beszélni. másról beszéllyünk. de amit akarok mondani. ennekem, a sem örvendetes dolog. mert akis özvegy susi csak készül, és valamennyi portékáját látom hogy a ládában teszi, mint ha annyi kést verne a szivemben tudom hogy kédd azon nem törődik. akéd kegyetlen szokása szerént. de leg aláb egy kevesé. szánnyon kédd, hanem bánnya is. én eleget vagyok azon hogy meg maraszam, gondolom hogy talám a szive is azt tanácsollya néki., de az elméjít nem nyerhetem meg. mert a szeme hozzá szokot tele ládákat látni. az urának pedig az erszénnye. sokal kövéreb volt mint azenyim, ő ha engemet czirokál is. de jövendőre néz, az ezer aranyat amelyet hadtak néki, félti hogy idő előt elne kellyen. tudgya hogy én ahoz semmit sem tehetek., láttya hogy minden szerencsém, jóságom, jégre vagy az építve. azért nem a szivtől. hanem azelmétől kér tanácsot, mit szolhatok ezellen., mert a bizonyos. hogy az okosság job tanácsot ad nekünk mint a szivünk. mert a sziv csak a jelen valot suhajttya. az okosság pedig az jövendőről is gondolkodik. a mi mostani állapotunkban pedig arról igen kel gondolkodnunk. és nekünk bujdosoknak inkább mint másoknak. kik jóságokban fülelnek. a mellyeket csak ahalál veszi el töllök, és így semmit nem szolhatok a susi szándéka ellen. mert a mint a franczia példa beszéd mondgya. kinek kinek kel tudni hogy mi fő a fazakában. az én fazakamban. pedig. semmi haza menetelre való reménségem nem fő. miért kívánám én azt, hogy valaki amaga

szerencsétlenségén kívül. az enyimet is viselje, még eddig ezt a mondást nem izelitettem meg. hogy végy el engem te szegény. ketten leszünk. szegények, a kiknek tettik kövessék, nem bánom. de mások se bánnyák ha nem követem., édes néném enged meg had végezem el ezta levelet mert olyan meleg vagyom, hogy attól félek, a nap ma fel ne gyujtsa a sátoromot; a házban pedig. hűvöseb lévén, énnekem hozsab választ irhatunk, édes néném. vigyázunk arra a drága egésségre.

rodosto 17 septb. 1726.

Édes néném meg bocsás, hogy már tiz esztendőtől fogvást nem irtam. vagy nem irhattam, vagyis csak azért hogy nem irtam, mert irhattam volna, mond meg édes néném hogy miért nem irtam, mert én nem tudom, alkalmatosságom elég volt. a dolog meg nem gátolhatot. hanem a sok heverés, és dohanyozás, de hogy meg gyonyam, és vallyam igazán, nem más mulatatta el velem hanem ahalogatás, ahalogatást pedig aresttség okozta. mert mikor az ember csak holnapra halogattya adolgot a nem jó, aholnap eljő. de a végben vitel azzal el nem jő. mennyi kárt vall. az ember ahalogatásért, és mennyi hátra maradás a dologban. én is csak azt mondtam. holnap irok, holnap irok, azonban nem irtam, és az idő csak folyt, mit nyertem benne. azt hogy, irtoztato pirongato levelet kellett vennem. a resttségem. meg jutalmaztatására, de mint hogy meg érdemlem, halgatásal is veszem, mert mikor meg üsméri az ember magában avétket, a büntetést könnyeben szenved, avalo hogy az elmúlt holnapnak minden résziben, és rántzában, csak a resttség nem engedte. hogy irjak, de ha menteni lehetne a kéd ítélő széke előtt magamot., azal menteném, hogy nagy melegek jártak. e nem elég menttségé,? mint egy igen kövér pap. azon kérte akirályát. hogy ne mondasson véle nyárban misét. mert sokat izad, és el ronttya a mise mondo ruhákat, de édes kemény ítélő bironém. erre a mostani holnapra jób. vagy is inkább hidegeb menttségem vagyom, mert az elein, és kezdetin a holnapnak, aztgondoltam hogy hideg étek lesz belöllem, de csak háromszor vagy négyszer jött reám. az is harmad napban egyszer. de itt ilyen nagy melegekben is. minden ember reszket a hideg miat; mert itt mindent a hideg lell., leg inkább az urunkon busulunk, a kin harmad napi hideg vagyom, én töllem ma bucsuzot el, ugyan ezekre valo nézve is. kellett tegnapot fogvást. a vászon hazakot el hadni, és avárosban költözni., a sok cseléd közöt, sokszor alig vagyom egy, aki a fejdelemnek szolgálhasson, a jó tűz mellet. a szakácsok reszketve főznek, de Istennek hála. nem veszedelmes hideg lelések. és nem tartosok., a mi szegény urunkon. nem annyira ahideg már, mint a nagy erőtlenség vagyom. és reméllyük. hogy Isten meg gyógyittya, mind azon által., ő keresztényeb modon gondolkodik mint mi, mert készületiből ki láttzik. hogy örömet mégyen. ha Isten ki szolittya evilágból, arra valo nézve meg is csinálta a testámentumát, de az Isten éltesse, nénékám, tudodé mivel gyógyítottam én meg magamot., egy erdélyi drága orvoság., minden nevetet véle. fő képen a fejdelem mikor meg mondtam., az a drága orvoság pedig. a káposzta leves., ha ehasznál. miért kell. az indiai drága orvoságok után járni. de már most nagyob hideg leléstől félek. a mely nagyob lesz az elsőnél. és a melyet egy hordo káposzta lév sem gyógyithattya meg., mert három vagy négy nap után susi lengyel ország felé indul, meg látomé valaha vagy sem. Isten tudgya, ugyan szép állapot. mikor az ember bujában meg nem hal, mert másként. négy nap mulva. elkellene engemet temetni, azt susi sem akarná. hát osztán ki irna neki? hát ő kinek ir azután.? az ilyen kérdésről jut eszemben egy vezér, a ki is midőn annyira meg szoritotta volt azt a hires muszka Czárt. 1711. a prut mellet. hogy egészen oda lett volna taborostol. a sveciai király azt meg halván. a vezérhez megyen. és mondgya néki. ihon kezdedben vagyom a czár. feleségestől. és egész táborával. vagy mind le vagathatod, vagy rabul viheted. Constancinápolyban. avezér. erre feleli, ha a czárt. rabul fogatom, hát osztán ki visel gondot az országára? a sveciai király erre a feleletire. esze szidgya avezért. s.' ki megyen a sátorából. elég az édes nénékám. hogy

szívesen bánom tölle valo meg válásomat. ha akarná itt maradhatna., vagy is inkább. az Isten nem akarja. hogy ő akarja, mindennek a rendelés szerént kel végben menni, és ahoz kel magunkot alkalmaztatni, azt irod édes nénékám, hogy micsoda ember az a franczia aki nem régen jöt hozzánk, mert igen hazug, a Colonelus volt a muszka czárnál, de őt ki adtak rajta, mert senkivel meg nem alkudhatot, mindennel azt akarja el hitetni. hogy mindent tud. és mindent látot, ha huszat szol., a tizen kilencz szava hazugság, már itt némelyel el hitette. hogy ő tud aranyat csinálni, gondolom amint látom. hogy talám meg akad itt közöttünk, mert az olyan sok beszédü sik nyelvü sohonain, itt igen kapnak, annak a neve viguru, édes néném jo éttzakát, bona séra.

rodosto 4 dik. xbris. 1726.

polatéti nénékám, két esztendő mulva, mert már két holnapja hogy innét el tüntem volt; nem lehet örökké csak egy helyben ülni, az egészségnek használ ajárás, és a resttség mellől elkel némelykor szökni. meg is csalod magadot, ha azt gondolod. hogy nagy mulattságom volt a faluban. ahol voltam szüreten, leg nagyob gyönyörüségem a volt. hogy itt addig nem voltam, és őt baj nélkül töltöttem két holnapot. egy holnapig néztem mint szürnek, egy holnapig pedig eleget jártam. mert itt, az ősz leg szeb része az esztendőnek, a szüret pedig leg szomorua része itt a mulattságnak., nem úgy mint nálunk, hogy a sok szedöt szedönét láttya az ember, az uri aszszonyok., leányok., oda ki mennek, ebédelnek. és mulattyák magokot, abort édesebbé teszik jelen valo létekel. és szedésekel, itt pediglen a szöllös gazda. meg fogad két vagy három embert. azok szedik. és puttonokban aszöllöt haza hordgyák., és ki ki a maga házánál szür, igen nagy csendeségel, mint hogy a szöllöröl vagyon a szó, Constancinápoly körül láthatot kéd olyan vastag szöllő fát. mint egy szilva fa, a szöllő szemek is rajta vannak olyan nagyok mint egy szilva szem., de a nagyságát nem csudáltam úgy, mint azt, hogy némely ágain éret szöllő vagyon. némelyeken, a szöllő szem még nem nagyob az egresnél, más ágakon akor kezd virágozni, e szép dolog. hogy egy szöllő fán, ilyen három féle jövést láthatni, és ez mind igy vagyon tavasztol fogvást télig. erről talám már irtam volt kednek de nem jut eszemben, de arrol nem irtam hogy egy görög püspök házánál, láttam olyan nagy rosmarint fát. mint egy közönséges füz fa. mind ezek fel nem találtatnak zágonban, de el lehetünk nálok nélkül, itt sincsen szilva fa. se fenyő fa. egy néhány rendbéli leveleidet találtam it édes néném, a melyekben egy kis kegyetlen boszszontások vannak, de könnyü annak tréfalodni, akinek szive helyén vagyon,

nincsen kegyetleneb. dolog meg válásnál.
titkos baráttýától. valo távozásnál,
de csak az időhöz, kel magunkot szabni,
és suhajtásunkot. a szivünkben zárni,

azt szokták mondani. hogy a meg orvosolhatatlan dolognak. nincsen job orvosága azel felejtésnél, nehéz. de az idő, ad arra valami kis segittséget, azután. az okoság is ad erőt a türésre. nem próbáltam., de hisziékéd azt. hogy a szeretet is meg avasodik. valamint aszalonna., atávuval valo létel avasá tészí, mind azon által nincsen szeb dolog az álhatatos baráttýágnál, franczia országban. egy uri iffíu jegyben lévén egy kis aszszonyal. nem tudom hogy, az iffíat a tengeri tolvajok el fogják. és áfrikában el adgyák., és egy néhány esztendőkig semmit nem halhattak felöle, addig a leányt sokan kérték, de a mátkáját szeretvén. hüségit meg akarta hozája tartani, sok idő mulva. valamely rabok arrol a földről meg szabadulván. hirét vitték a legénynek hogy ilyen helyen, ilyen nevü török urnak a rabja. a leány azt meg tudván. egy leány baráttýával. esze beszél, féríu köntösben öltöznek, és a leány anyyi pénzt viszen el aháztol. amennyivel gondollya hogy ki válthattya, tengere ülén, áfrikában érkezik,

fel keresi a mátkáját, aki is csak el csudálkozik adolgon, azután. a törökkel beszélnek aváltság felől. de apénz nem volt elég, a melyet aleány vit volt, tanácsot tartanak hárman. hogy mit csinállyanak, vagy a leánynak., vagy a férfiunak viszá kelletet menni töb pénzért, a férfiu azt tanácsolta, hogy nincs más mod. benne. hanem hogy a leány mennyen viszá, a pénzel. és talám valamely atyafiak ki szabadittyák, a leány arra reá nem állot mondván. ha én viszá megyek soha semmit nem cselekedhetem éretted. és az szülöim ugy fognak reám vigyázni, hogy soha többé viszá nem jöhetek, hanem mi atársammal itt maradunk rabságban helyetted; és te mennyel., szerez annyi pénzt, amennyi kivántatik a többihez. a férfiu, erre tellyeségel nem akart reá állani, mondván. hogy azt nem cselekedheti, hogy rabságban hadgya, a leg nagyob oka a, hogy ha a török meg talállya sejdíteni. hogy nem férfiak., hat annyi pénzen sem fogja ki adni, és rabságban marad, a leány erre felelé. csak eredgy cselekedgyel ugy amint el vegeztük, mert ha szinte ugy lenne is a mint mondod, hogy a gazdád reánk üsmérne, az apámnak vagyon annyi hogy ki válthat; az iffiu. a végezés szerént a gazdájának mindeneket meg monda, és a két leányt helyében hagyá. francia országban érkezvén. ót csak hamar meg szerzé a pénzt, és a gazdájához viszá tére, a ki is amég ő oda járt meg tudta hogy nem férfiu. hanem leány rabokot hagyot helyében. mert a leány nem tehetvén másként mindeneket meg vallot volt atöröknek. a ki is szépnek találván. mátkájához valo hüségit, el bocsáttá őket. és mind ahárman szerencsésen viszá érkezenek hazájokban, és házokhoz. és a lakadalom csak hamar meg lett azután. talám édes néném a föld alat lako emberek is lakadalmaztak, és tánczoltak. mert tegnap elöt nagy föld mozgást ézettünk alattunk, azt gondoltuk hogy valamely szekére tették az egész várost. és ugy visznek valahová. mind ennyi föld indulások közöt is kéd szolgája édes néném.

rodosto 8. janu. 1727.

Édes néném azt igen bánom hogy meg elödzöt kéd az uj esztendöbéli atyafiságos és szives köszöntésivel, és üdvözlésivel. holot nekem kelletet volna azt a köteleséget végben vinni elsöben., és azal ne dicsekedgyünk. hogy a meg elödzés bizonyos jele a kéd felöllem. gyakortáb valo gondolkodásának. és azén lagy szeretetemnek. mert azt holtig meg nem engedem kédnek, és ha mértekben tennök. a szeretetet, az igaz hogy a mérték felöllem többet nyomna száz fontal. mind azon által kéd is jó. én is jó. énnekem a tengeri halak a bizonságim hogy eléb nem irhattam, mert olyan nagy szelek jártak a tengeren. hogy csak nekik lehetet atengeren járnai, és nem az embereknek, oda is adtam volna nekik a levelemet. dekéd nagy hegyen lakik, ök pedig nem szeretik. a hegyre fel mászni. a mi pedig a kéd köszönetit illeti, én azokat mind viszá kívánom duplán. és még azokon kívül. uj eröt. asok levél írásra., épen tegnap elöt szedtem rendben a szokás szerént a kéd leveleit. a melyeket rendben veszem minden esztendönek a kezdetin. az enyímekeket pedig, ha a tanácsomot bé veszik. meg kel égetni, vagy akár mely szükségre fordittsa kéd nem bánom. édes néném. vettélé sok ajándékot, az esztendö első napján, nem tudom a francziák honnét vették azt a szokást. gondolom hogy a régi romaiaktol. mert ök meg szokták volt. egymást ajándékozni az esztendö kezdetin. és az, a martiusnak első napján volt; pogány szokásban jó szokás. fő képpen annak a ki veszen, a keresztényeknél sok pogány szokás maradot meg, de söt még az anyaszent egyházban is látunk olyanokat, a melyeket a régi pápák és püspökök meg hadták, ilyen lámposokot és gyertyákat gyujtani a templomokban, a bizonyos hogy azt szükségből kezdték, mert pinczékben, és rejtet helyeken kelletet tenni az áldozatot arégi keresztényeknek., azután azt Ceremoniából meg tartották, mivel arégi királyok elöt gyertyákat gyujtottak, és mikor valahová ment arégi romai polgár mester. égö fáklyákat, és tüzet vittek elötte, a királyok. és gazdagok., holt testek mellet pedig lámpások égtenek. még most is találunk olyan régi boltokra a hol égö lámpás vagyon a koporso mellet; hogy tarthatot anyi száz esztendökig az

olylan lámpás. annak okát. már most nem tudgyák, de azt minden tudgya hogy találtak olyan égő lámpásra, de mihent az áer éri el aluszik. afársángot. a melyet mi olyan nagy áitatoságal meg tartunk apogányoktól vettük, hát mi honnét vettük. avizben vető hétfüt. mondgya meg kéd nekem, hát bizonyos vármegyében. francziában micsoda szokás volt, mikor valamely urnak. egy nemes ember a földit birta. a kit vasallusnak nevezték akor; ha az olyan nemes ember meg házasodot, leg elsöben a földes ur feküt a meny aszszony mellé, de köntösösön, és csizmáson. és csak egyik lábát volt szabad fel tenni az ágyra., és csak egy kevés ideig, most már el hadták azt a szokást. hanem a földes urnak egy sodort adnak., hát még micsoda szokás vagyon ót, ha egy nemes ember a másnak földere megyen vadászni. a mennyi foglyot, vagy nyulat lö, azt a földes ur házához kel vinni, aztot meg kel készitetni ugy a mint a kötésben vagyon fel téve. ha szinte agazda othon nem volnais. másként. el vesztené jóságát, üsmértem olyan nemes embert, akinek illyenért pere volt egy nehány esztendeig; jaj édes néném., talám valaha irtam már az illyenről, de nem jut eszemben, de azt tudom. még meg nem irtam. hogy tegnap egy kis hideglelés volt azurunkon, el untam a sok szokásrol irni. az én szokásom pedig a, hogy tiz orakor le fekszem., másnap hatod fel oráig. a szememet ki nem nyittom. már tiz az ora, mert késön fogtam az íráshoz. és a jo szokást elnem kel hadni. azért maradok az aszszonyrak, köteles, alázatos. szolgálja. az uj esztendőben irot első levelet. pompával kel végezni.

rodosto. 15 martý 1727.

Nénékám. alevelidet igen kedvesen, és édesen vettem, és csak kéd tud nád mézes téntával irni. de más nem, nem is illenek, mindennek követni, nénékámot, mert csak akis ujunkban töb ész vagyon., mint másoknak egész csontyaiban, itt mi csak csendeségben élünk, töltyük, huzuk. vonnyuk azidöt, minden mulattság előttünk fut. de ugyan is miért keresné amulattság abujdosokot. mivel másokot is talál, minékünk csak suhajtás., annyit is suhajtottam már, hogy ugy tettik más féle áért nem veszek bé. csak mindenkor a magam suhajtásit, Istennek így tettik. ugy legyen, azt irod néném, hogy felellyek meg. holmi kérdésidre. és hogy idő töltésért, többeket is fogsz tenni, micsoda bajomra vagy nekem. ha Constancinápoly pusztavolna. semmit nem szollanék. de minden nap eszes, értelmes, emberekkel vagyunk. még is nekem tenni olyan kérdéseket., az illyenért ne haragudgyam., de nem merek, inkább engedelmeskedem, és ha rosszul is, meg fejtem kérdésidet. azok a mély kérdések pedig, ha eszemben jutnak, ezek, ha mindenkor első való volté aromai pápa. a Constancinápolyi patriarchánál. mikor kezdödöt a nagy böjt, három misét mondani karácson éttzakáján. és hogy mioltától fogvást. hallanak orgona szót. atemplomokban. azt nem csudálom annyira. hogy nekem teszed ezeket. a kérdéseket, mert a csak arra való hogy engemet boszszonttsunk, de azt csudálom hogy honnét vetted ezeket akérdéseket, elég ahogy, azelsöre. ez a feleletem. csak rövideden., hogy.az én ítéletem szerént., az alexándriai pátriárcha. régib. a Constancinápolyi pátriárchánál, és ő néki kellett az töb pátriárcháknak tudtokra adni hogy mikor kezdödik. a nagy böjt, és mikor kel. illeni ahusvétot, eztet pediglen viz kereszt napja után. meg kellett nekik irni. hogy a nap keleti tartományokban a püspökök egyszersmind kezdessék a böjtöt, és egyaránt tarttsák a husvétot., akor nem volt annyi kalendárium mint most. de idővel, a császárok. kivált agörögök, csak Constancinápolyban lakván, apátriarchájokot nagyob nagyob méltóságra emelték. ugy anyira, hogy azt tették alexándriai pátriárchának., akit a Constancinápolyi pátriárcha akart., de mind azokban a fel magasztaltatásokban is, a Constancinápolyi pátriárcháknak. sok ideig eszekben sem volt, hogy magokot hasonloknak tarttsák. a romai pápákhoz. a mint ezt láttyuk egy nehány Conciliumokban., hogy a pápa követtyi. mindenkor az első helyen ültenek., hanem idővel, a Constancinápolyi pátriárchák nagy gazdagságok miat. annyira fel fuvalkodának, és olyan hatalmasoká lének. hogy magokot

nem apák után valoknak. hanem hozzájuk hasonlok. kezdék tartani, és végtire a kincs. és a hatalom. anyira fel emelé őket, hogy egyik a többi között, olyan színű papucsot kezd viselni, amelyet csak a császároknak volt szabad. ez ellen a császár nem mére szollani, mert más nap ki ugrot volna a székből. ha szollot volna. hanem csak a pápa mére arról meginteni. de a keleti patriarcha. az intésnek nem engedte, és jobban szereté a pápával esze veszni, és meg hasonlani a nyugati anyaszent egyháztól, mint sem a császári papucsot letenni, ugyan ez a Caerulus is kezdé az elszakadást. és az utána valói ötöt követék., egy néhányszor akarának viszá tenni az uniora, de végben nem vitték. mert nem igazán kívánták. mikor a görög császároknak szükségek volt a pápákra, akkor mindeneket fogadtak, főképen mikor a törökök kezdének közelíteni Constancinápolyhoz. akkor maga is a császár a pápához ment apatriarchájával. és őt mindeneket igerének. de viszá térvén, és látván. hogy apától annyi segítséget nem vehet. amint gondolta volt, a pátriarchájával is meg nem tartatá ígérteit., a bizonyos édes néném. hogy a római püspök. mind a nap keleti. mind a nyugati anyaszent egyházban első volt mindenkor., elég inkább a Conciliumokból tette ki, a midőn a pátriarchák együtt voltak. három, vagy négy száz püspökkel. a második kérdés az. hogy mikor kezdődött. a nagy böjt, közönségesen mi azt tartjuk. hogy nagy böjt. apostoli szerzés. de ha szinte száz harminczadikban rendeltetett volna is. a mint ezt így sokan tartják. úgy is olyan tanítványok rendelték. akik üsmérhették az apostolokat, a harmadik kérdés, hogy mikor kezdődött. a szokás. három misét mondani karácson éttzakáján., a bizonyos. hogy a mise mondásnak száma eleinte nem volt csak egyre határozva mint mostanában, olvassuk olyan szent pápákról. püspökökről, hogy a sok mise mondásban. úgy el fáradtak sokszor hogy másoknak kellett őket segíteni, a görögöknél napjában csak egy mise szokott lenni. az is innep napokon. ha tíz püspök volna is együtt. de mind atiz. egyszer mind mond egy misét. egy celebrál; a többi mind utána mondgya., némelyek akik azon nem törődnek hogy könyvekből keresék annak okát. miért mondanak 3 három misét. azon az éttzakán., azt tartják nagy áitatosággal. hogy a papoknak 365 misét kell mondani esztendő által. nagy pénteken, és nagy szombaton nem mindenik mondhatván, így két mise marad hátra. hanem karácson éttzakáján. töltik ki a számot. e jóké vagy sem. nem nekem kell el végezni. hanem csak azt felelem a kérdésre. hogy közönségesen azt tartják. hogy azt a szokást száz negyvenedik esztendőben vették be; ez elég régi szokás. a negyedik kérdés. hogy mikor hallottak orgona szót a templomokban. erre az a felelet, hogy egy görög császár küldött ajándékban egy francia királynak egy orgonát; avolt első Európában. mely tályban volt az. arra nem emlékezem, hanem azt írják hogy hat száz ötven nyolczban kezdettek orgona szokott hallani a templomokban., a görög császár hogy küldhetett orgonát nem tudom, mivel az ő templomokban semmi féle musika nincsen. nó édes néném vagyóné még töb. már most hogy belé izeledtem azt akarnám. hogy volna vagy két fontni kérdés. mind azon által. akérdéseknek szakaszuk végit., és újra ne kezdgyük. ha nem az egészségre vigyáz. mert a sok kérdés. annak meg árthatna, és azon légy édes nénékám. hogy kelemen. ne keletlen. hanem kelemetes legyen nálad. Isten hozzád. mind holtig.

rodosto 7 maji 1727.

nénékám. a mézes pogácsánál edesebb leveleidet vettem. szívbéli zokogással, éppen nem volt szükséges meg köszönni a kérdésekre való feleletimet. mert a mit kérd jó szível veszen töllem, a nekem köszönet gyanánt esik, de a köszönet csak arra való látom, hogy ismét meg felellyek kérdésidre. a melyet jó. és ép szível meg cselekszem. de úgy amennyiben. a rongyos elmém meg engedi, mert ha rongyos leves vagyón. mért ne volna rongyos elme: elég vagyón., tudom édes nénékám hogy a szokás szerént ezt a holnapot. a Canalis parttyán tölttyük el, bár én is ott lehetnék, mert nem lehet annál szebb lako hely. nincsen is Európában. annak mása, a ki azt nem

látta. csak gondollyon el, egy szélyes, és hoszu tót. vagyon ött mély föld ahosza, annak egyik vege a fekete tengerben megyen. a másika a fejr tengerben, de annak két felöl. aparttyán. micsoda szép városokat lehetne építeni, most is vannak, de ha más féle nemzet lanká. mind más formában volnának, mint szerettem nézni. hogy a nagy roppant hajok, az ablakom elöt mentenek el, és a sok szép kis hajocskák, itt pedig. csak a fekete ijesztő örmény aszszonyokat látom. minékünk pedig mind egy, a mulattságra valo nézve, akár majus. akár december,. mi csak ithon ülünk, és télben nyárban. egy szokást tartunk, nem üsmerek olyan klastromot, a melyben. arendet ugy meg tarttsák mint nálunk,. avalo hogy ha valamelyikünk. baráttá lenne, nem kellene esztendöt tölteni anoviciatuságban,. mert itt mindent orára, és minutára cselekesznek. egy kis kutyám vagyon. az is már ugy tudgya arendet valamint én, mikor dobolnak és misére megyek. reám sem néz, de mihent ebédre dobolnak, azonnal fel ugrik. s' hozám jö, a bizonyos én arra reá vigyáztam, hogy ez a kutya ugy tudgya a rendet., csak arra vigyáz mikor ki megyek aházbol. hogy merre megyek., ha a fejdelemhez, vagy atemplomban. megyek., meg sem mozdul ha hinámis. már tudgya hogy arra a két helyre. nincsen szabadsága, nincsen értelmeseb oktan állat a kutyánál az elephántot mondgyák., de még nem láttam ö nagyzságát, de olyan kutyát láttam a ki a kártytát üsmérte. és az abc. ugy tudta mint egy kis deák gyermek jaj édes nénékám el felejtettem volt. hogy nekem urdolgára. kel még mennem. és akéd kérdésire meg kel rongyoson is felelni, azt kerded édes néném, hogy kik voltak akeresztes vitézek, másodsor. hogy ha régi szokásé aharangozás atemplomokban., mert ót harang szót nem hallasz., és törököt sem látz hintoban, és hogy miért nem esznek szentelt kenyeret a templomban nálunk. mint franciában. és ha a régi szokásé. az első kérdésre csak ugy felelek a mint olvastam., a szent földet. a tízedik saeculum elöt sokal a saracénusok birták. vagy némelykor a mámertusok, ezek mindenik a mahumet vállását követték. a sáracénusoknak damascus városában lakot a fejek. és aztot Cálifnak nevezték. a mámertusok egyiptumot birták. de akár ki birta a szent földet, de oda akeresztények minden időben el mentenek., noha nagy félelemel, a máltai szerzet. és a templáristák, jerusálem városa, és a szarándokok oltalmokra álitatván fel. a tizen egyedik saeculumban., ez a két szerzet csak egy ebédre is kevés let volna a felyeb meg mondot két féle ellenségnek. ha eza két szerzet. nem vett volna némelykor valamely kevés segittséget de az igen kevés volt; és nem tartot sokáig, ebben az időben. támada franciában, egy olyan barát, aki a pápa engedelméből. kezdé avárosokon. falukon predikallani a szent földre valo menetelt. onnét német országban ment. és apredikácziója oly hathatos let., hogy azt gondolták, ezek az országok csak az aszszonyokra marad, a férfiak mind el mennek., a mint hogy a fejdelmek, a fő rendek közül. igen sokan vevék fel a keresztet, mert azoknak akik el akartak menni, nem tudom melyik válokra. de posztobol. és keresztet kellett fel varatni, a köznép közül pedig számtalan kereszteté fel magát. azt nem kel csudálni, mert ez uj dolog lévén. az ember mindenkör kap az ujságon; azon kivul., a sok lelki ígéret fel indította őket, még a testi haszon is fel vétethette vélek a keresztet; mert egy keresztesnek. nagy privilegyiuma volt. mert mihent fel vette a keresztet, már azt nem lehetet törvényben citálni. mind addig még viszá nem jöt. és le nem tette a keresztet. az adosságát is addig meg nem fizette. akor is még bizonyos idő után. feleségit. cselédit. még oda járt, senki semmi némü okért nem mérte háborgatni., nem kel hát csudálni. ha mindenkör feles volt a keresztes had., és ezek valának kik leg előbször keresztes hadnak neveztetének. ezeknek fejek. micsoda király, vagy fejdelem volt nem jut eszemben., elég az hogy. aza sok nép nagy bajal és veszedelemel a tengeren. aszent földre érkezvén. arra sok idő kívántatot még az ellenségel meg ütközhetet; az ételnémü szükséget pedig csak hamar fel találta. azonban a betegség. az éhség felit is ahadnak le kaszálta, és ót nem tölthetvén sok időt. minden haszon vitelnélkül. viszá kellett térti. az illyen keresztes had gyűjtés és a szent földre valo menetel. egy nehány izben volt. és mindenkör szerencsétlenül. de még végtire az aszszonyok is fel keresztetéek magokat; ki jó szándékból, ki pedig szeretejével akarának együt

részt venni a lelki, és testi jobban, úgy anyira hogy számtalan sok aszszony vala. a keresztes táborokon, és akik erről irnak. nyilván fel teszik. hogy a keresztes hadnál. el fajultab had nem lehetet, mindenben, és nem kel csudálni ha az Isten egyszersem áldotta meg a keresztes hadat; és ha más fél száz. vagy két száz esztendő alatt; leg kiseb hasznot nem vittenek végben, addig hány száz ezer ember hala meg a szent földön, leg feleseb keresztes had andrás királlyal ment a szent földre. mivel ő volt a fejek. a francia. és a német keresztes hadaknak is. mind ezeknek a görög birodalmon kelletet által menni. a görög császárok pedig annyi vendéget nem szeretvén, azon igyekeztek. hogy fele se lássa meg jerusálemet; a mint leg gyakrabban úgy is történt, és arra való nézve. sok lisztet küldvén a tábora kételenségéből, görögi hamiságból. a lisztet meg elegyítették oltatlan mészrel, és a még atáboron azt észre vették, addig sok ezer. meg holt; csak fele érkezvén az el indult hadnak a szent földre, annak felét a betegség, és az ellenség, elfogyasztotta., a mely kevés rész azután meg maradot. annak viszá kelletet térni, és abból is kevés látta meg hazáját, és még keveseb házát, de mind ennyi szerencsetlenség. és veszedelem után is, a fiak el felejtvén. az apjok veszedelmeket., amidön hadat gyűjtöttek. csak elég találkozot a ki el ment, úgy tettik hogy leg utolszor. szent lajos francia királlyal ment sok had aszent földre, mert utánna. meg kezdet hülni mindenekben. a szarándoki buzgoság, ezt a jó királyt is meg verték. és magát rabul fogták. alexandriánál. ket testvér ötsit el vesztette., de a király mind magát. mind avéle rabságban esetteket. csak hamar ki váltotta. a pápák, és a királyok Végtire. látván hogy kevés haszna volna akeresztes hadnak, a had gyűjtést el hagyák. és egész europában el felejték. édes néném. ha rövideden irtam is. de úgy tettik meg láthattya kéd. hogy kik, és mikor voltak a keresztesek., rövidebben is le irhattam volna. csak azt irtam volna, voltak, és nincsenek, de így igen röviden let volna, hoszaban sem lehetet., mert levelet irok és nem historiát, csak hamar meg felelek atöb kérdésidre is. mert dobolnak ebédre, és ebéd után ahajo meg indul. alevellel, harang szot hallani a templomokban igen régi dolog. mert még az ötödik saeculumnak az elein kezdték a harang szot hallani, a hinto pedig igen ritka akéd városában. azt nem kel csudálni. mert ritka madár a török a hintoban. ő azt nem szereti. neki ló kel; olyan kocsit pedig mint egy kaliczka. eleget lát kéd. a melyben az aszszonyok ülnek, még más nemzeteknél is nem régen szaporodot annyira el a hinto, egy francia király. Clovis, mikor el vette a feleségit szent batildot, négy ökrü szekéren vitette haza., és csak husz ezer forintot adtak véle. hericus quartus. más francia király, e nem régi dolog. még is azal mentette egy urnak magát. azért nem mehet hozzája, hogy a felesége el vitte a hintóját, édes néném, miért nem esznek nálunk szentelt kenyeret a templomban, mint francziában. azért hogy nálunk nem szokás. ök is nevetik azt. hogy nálunk bárányt szentelnek atemplomban; a kenyér szentelés pedig régi. mert még a negyedik saeculumban kezdödöt, én pediglen a tizen nyolczadikban el végezvén ebéd előtt ezt a levelet, mindgyárt iszom akéd egésségiért. a melyre vigyáz édes néném. és ne egyél. sok cseresznyét, polatéti.

rodosto 14. juny 1727.

Nénékám, mi itt tegnap kereszteltünk, egy ásinus sidot, vagyon már harmad napja, egy sidó hozánk jöt nagy titkon., és kérette a fejdelmet hogy ötet kereszteltesse meg. mert keresztényé akar lenni, vagy két nap apapok mindenkor véle voltak, és készítették a kereszttségre. tegnap meg keresztelték. a fejdelem volt kereszt apja, aki is ugyan könyvezet örömeben, asido pedig jól tudta magát viselni, és a keresztelés az egész ceremoniával ment végben. tegnap a fejdelemnek izeni, hogy ő már keresztény lévén, atöb atyafiai közöt nem lakhatik. se nem kereskedhetik. azért kéreti afejdelmet hogy segittse meg egy néhány pézel. a fejdelem jó szivel küld néki száz tallért. ma regel keresik a sidot, hát nincsen, mindenüt tudakozodnak felölle, és mondgyák. hogy töb sidokkal hajora ült. és Constancinápolyban ment, így csala meg minket az asinus sidoja. vagy is inkább magát, it pedig vannak olyanok akik hogy meg tudták a dolgot.

mondották, hogy mind smirnán, mind pedig másut is követet el hasonló dolgot, és egynehányszor meg kereszteltette volt már magát, olyan jól is tudta ő magát viselni. hogy semmit nem kellett neki mondani, hogy mit csináljon, mi azt csudáltuk. hát az asinus ő azt többször is próbálta volt. csak ezt akarám kérni meg irni, hogy a sidonak nem kel hinni, azt pedig bizvást el hiheted édes nénem hogy szeretlek amen.

rodosto 17 juny 1727.

továbbá nem halaszthatom, mert bánnám ha mástol tudnád meg édes néném, hogy a fejdelem második fia, el osontván bécsből, francziában. ment, és onnét tegnap előtt ide érkezet. el lehet itélni hogy egy olyan atya. mint a mi urunk. huszon hat esztendő fiát. akit soha ennek előtte nem látot volt. hogy micsoda örömel fogadta. másnak nem lehet azt meg fogni. hogy micsoda szeretetet éreznek az atyák a fiokhoz, azért atyának kel lenni, azt pedig vettem észre hogy a fiu. nem azal a szivbéli indulatu örömel köszöntötte az atyát mint az atya afiát, talám természet szerént nem érzik a fiak azt a nagy szeretetet., mint az atyák, vagy pediglen. a fiakban is némellyekben. a szeretet bőveb. mint másokban. a szép példa a cesus király fiában, aki is néma lévén. és látván hogy az ellenség hátul le akarja vágni, olyan. nagy erőszakot tet magában, hogy a szava meg nyilt. és kiálthatta a királynak. hogy vigyázon magára. a mi hertzegünk felől el mondhattuk. hogy szép iffiu, eszes, és értelmes. de természet szerént, mert a tudomány azokat fel nem ékesítette. se ajo neveltetés fel nem czifrázta, valamint egy szép leány, akinek paraszt neveltetése lévén, annak se szójában, se maga viselésiben kelemetesség nem lehet. és a szépség. nem lesz annyira becses, a szép gyenge munka tézsi az aranyat is becsesebbé, akár mely szép legyen az elme. de aztot fel kel ékesíteni a jó neveltetéssel. és tanulással. apallérozatlan gyémánt; szintén olyan, mint az olyan kö, amelyet béka sonak hinak, a mi hertzegünknek semmi neveltetése nem volt., és azon igyekeztek hogy semmit ne tanuljon.. azt véghez is vitték, és azt csudálom. hogy irni tud, ha rosszul is, az atya, a ki által. lát mindgyárt. mindeneket, keservesen tapasztallya mind ezeket, de mit tehet rolla, már a nád szál kezd vastagodni. és nehezeben hajol., a bátya még bécsben sétál, elég sok jót mondanak felölle, meg lássuk még valaha, erről is eleget mondottak, a mint észre vettem természetit, esendes. és nem haragos, de a fiat nem üsmérhetni addig meg, még az apja szárnya alatt vagyon, hanem mikor onnét ki repül, nem tudom hogy fog szokni a mi baráti életünkhöz, mert it anéki valo mulattságtól kopik az álla, azt tudom az apja kedvit keresi, vadászni el küldi, maga is ki megyen véle. noha már esztendőtől fogvást ritkán jár de az előtt. minden héten kéttzer, azért itt vadászhat. amennyi neki kel., csak egyebet felejttsen el., en azt gondolom pedig, hogy ugyan azt az egyebet, jobban szeretné avadászatnál, de it csak a barát tanczot kel járnai, mas notát nem funak. én pedig úgy tudom már azt a tanczot. hogy bizvást lehetnék tántz mester. egésségel édes néném. a vendég még igen új hogy többet irjak felölle.

rodosto. 19 july. 1727.

nénékám. az évangyeliumbeli siméonnak., ma adot a fejdelem audienciát, de ha szinte maga nem volt is, leg aláb az öttse, mivel ma egy tiszteletes örmény patriarcha volt a fejdelemnél. a kivel a fejdelem el végezvén a beszélgetést. és látván hogy az ember kort el érte volna., kérdé hogy hány esztendő lehetne, a patriarcha felelé hogy csak száz hét. de azonban még erős. és jó egészséges. édes néném mi szép dolog sokáig élni, főként egésségesen, mert betegesen, nem kívánhatni, ha az emberek közönségesen aszüle apjokal élhetnének mi szép dolog volna a, a szüle anya közönségeseb az aszszonyok közöt, mert hamaréb lehetnek házások, ha tizen három esztendő korában a leány férhez megyen, a mint anem ritka, tizen négyben egy leánya

lehet; tizen három esztendő mulva, férnek adgya, annak tizen négyben egy leánya lesz, mind így számlálva., egy aszszonyt., negyven két esztendős korában. szüle anyának nevezhetik., nem gondolom hogy kéd helyben hadgya mind ezeket. de nem tehetek rolla, azt magad is reá hagyod. hogy keveset éll az ember, vannak olyan állatok akik tovább elnek. ugy mint a sas, ahollo. a szarvas. és más több állatok is, noha nem tudgyuk, azt olvastam a minap. hogy raul. a burgundiai király, gyakorta fel ült. száz esztendős. lovára, de a csuda. hogy főként a munkás emberek annyit élnek. mert az bizonyos. hogy az állatok közöt leg többet szenved, és dolgozik az ember, még is mennyi öreg munkás embereket látunk, tudom hogy nem hadgyuk aporban esni, mikor valamit ollyat irok, mert azt irod, hogy a hertzeg nem olyan mint. és hogy azt az egyebet, ötsém uram szereti jobban a vadaszathnál, én erre azt felelem, hogy ötsém uramot üsmérjük. azért beszellünk ugy. de ha az hertzeget is üsmérnök, más képen beszélénk, de édes néném, már is meg untuk mi az itt valo lakást, és szokatlan dolog. előttünk, minden nap misére menni, és böjti napokon hust nem enni, és reggeltől fogva estig. csak a könyvet simogatni, elmegyünk ugyan vadászni, de csak azért hogy othon ne legyünk, és fel oráig ha keresünk valamit. a többi unadalom., volnának csak itt valamely bobítás foglyok. vagy verdigályos nyulak., oh, ugy derék vadászok volnánk., akár ne is ennénk estig, itt tilalmas dolog az aszszonyokra nézni. az olyan gyümölcs közöttünk, a melyet soha sem viszik az asztalhoz, még végtire olyan szokás lesz közöttünk valamint a monté átos hegyén lako görög barátoknál, a hová, nem hogy szabad volna menni az aszszonyoknak. de söt még semmi némü nöstény állatot nem szabad tartani., még csak tyukot. is. ót bé nem bocsátanak még évát is, a mi nagy anyánkot, itt ugyan még olyan szoros rendre nem jutottunk. de nem sok héja, avalo pedig, hogy senki origyénezt nem fogja követni közüllünk, kérdgye meg kéd másoktol. ki volt az az origyénes, én meg nem mondom. azon kivülis eleget pirongatz jo néném, de már én ahoz ugy hozá szoktam. valamint a muszka aszszonyok averéshez, akik azon panaszkodnak, hogy az urok nem szereti., ha egy kevés ideig veretlen hadgyák őket. minden országban más. szokás. a mi székely aszszonyaink. eztet bé nem veszik. és más féle jelit kívánnák a szeretetnek, én pediglen tölled azt kívánom, hogy az egésségre vigyáz, és hireket irj. maradok édes nénémnek holtig. és nem tovább valo szolgálja:

rodosto 20dik aug. 1727.

Ma nénékám viszá érkezttünk a nagy vizes vendégségből. mert azt jó meg tudni, hogy öt mély földnire vagyon. innét egy orvosságos forrás. a mi hertzegünk pedig, mindenkor beteges lévén az unadalom miat, mert én egyéb nyavalyályát nem látom, az apja oda ki vitte hogy abbol a forásbol igyék. és meg gyógyullyon, mint a szomju szarvas a hideg forrásra., de amint észre vettem inkább szomjuhoza ameleg forrást, de az apja hírével, nem fog olyan orvoságal éllni. elég ahogy, minek előtte abbol a vizből isznak., a sárban meg kel feredni, talám irtam már valaha kédnek arról. ha hasznos., avalo hogy atermészet. igen közönséges orvoságot adot., gondolom hogy a jerusálemi piscina. tisztáb volt., még akoris mikor az angyal fel zavarta. mert a nem egyéb valóságos sárnál, énnekem is bé kellett mennem a hertzegel., nem tudom belöl. de azt tudom hogy ugy jöttünk ki mint az olyan állatok. kik makkot esznek, kel lenni valami hasznának, mivel a föld népe. három, vagy négy napi járo földről jö ide. ót a sok aszszony, leány. kik fel kendözik sáral magokot és akik olyanok mint az íjesztök. sároson., de nem másként. elég ahogy. ót meg lehet látni husz sárosit. és annyi sárosinét egzsers mind., abbol a fekete apotikából, avizre kel menni, mi ót voltunk. jol meg itattuk a hertzegünket, de azt nem poháronként kel innya, hanem sellegenként, ugy annyira. hogy aki harmad napig. vagy negyven. ejtel vizet a hasában tölthet., annak már nincsen szüksége. a hipocrátes orvoságira, avalo hogy a mi hertzegünk annyit nem ivut. de az olyan orvoságra nincsen szüksége. és a nyavalyályát, a barát tánczal. kel orvosolni, nincsen is joborvoság annál, mert a

mind atestnek mind a léleknek használ, se szeb táncz annál nincsen, némely historicusok ugyan azt mondgyák hogy a meny aszszony táncza, vigabb. kéd tudgya jobban mint én, azt irod hirül nénékám, hogy a franczia királynénak. még eddig nem volt gyermeke. hanem most lett két leánya egyszers mind, akezet elég bövséges, de inkább akarták volna. ha fiun kezdete volna, de az a jo áitatos királyné. a fiura is ki szerzi az engedelmet; ugy is akirályok leányinál. nincsen boldogtalanab, ha hat közül egyet el adnak., a többinek. valamely klastromban kel meg korodzani. de arendes., hogy a mely, klastromban szokták a királyi leányokat tenni, ahoz aklastromhoz. nem mesze. két nagy klastroma vagyon a barátoknak. és mindenik klastromban a fejdelem aszszony parancsol; ő visel reájok gondot, ő tölle függenek egészen, aki ezeket a klastromokat fundálta. a kedvezet az aszszonyoknak; de mit mondgyak. mert. azt tarttyák. sokan., hogy a mikor aszszony uralkodik valamely országban, az az ország. abban az időben mindenkor szerencsés, micsoda okát adgyák ennek. azt azokát, hogy rend szerént. az aszszonyok a férfiak tanácsokat követik, a királyok, fejedelmek. pedig. az aszszonyokét. azt láttyuk. hogy az Isten meg engedte azt, hogy a népit. aszszony igazgassa, a hadakozásra, ő adot parancsolatot. törvényt ő tet a nép közöt. egy fejdelemnek. ez a két dolog aleg nagyob hivatallya, nézük ángliában., mindenkor jól igazgattak akirálynék. ersébet királyné. igen nagy királynéjok volt, még nagyob lett volna, ha két dologal meg nem homályosította volna. uralkodását, ha a nényit. vagy öttse aszszonyát., olyan ártatlanul meg nem ölette volna, akinek a leg nagyob vétke. a szépsége volt, a királyné azért gyülölte., ez az ersébet. adot talám tiz fejdelemnek szót. hogy hozájok megyen. soha egyhez sem ment. ugyan ő leányul holt meg, de a mi nevetésre valo, meg a pápának is izent hogy hozája. megyen, ha el veszi, a második dolog pedig a. hogy igen a vallás dolgában ártotta magát, és magát főnek tette, és mint hogy a pompát. és a Ceremoniát. igen szerette, azért a papi öltözeteket meg tartatta, azért is szokta volt mondani. hogy a kalvánista vallás, igen mezitelen vallás. minden időbéli példákból. láttyuk hogy az aszszonyok alkalmasok. az ország igazgatására, de a füstölő, éppen nem a kezekben valo. azt a kérdést teszi kéd töllem, hogy hol kezdették. meg vakarni a lovakot. azt édes néném, romában kezdették, én azt kérdem, hogy mikor akasztották fel. a leg első aszszonyt párisban.. de hogy akasztáson ne végezem a leveletem. azt irom hirrül, hogy mi ismét fel szedgyük asátor fát. egy néhány nap mulva, és innét három mély földnire táborban szállunk, a pedig mind arra valo, hogy a hertzegünk mulassa magát, de neki más féle mulattság kellene, bizony nekemis jo egészséget édes néném. nem tudom mikor irhatok, se azt nem tudom mikor vehetem a kéd levelét. emind sok nem tudom. de azt tudom hogy senki ugy nem szereti kédet mint ego

rodosztó. 8 gbris 1727

polatéti. édes néném. azt igen szükséges kédnek tudni, hogy a kéd kedvesen irt levelét igen kedvesen vettem. egy kevesé alevél igen kurta volt. de mit tehetünk rolla, avalo hogy én ahoz nem szokhatom., de az ollyant. némelykor, láttatlanná kel tenni. és meg bocsatani avétket, és reménleni, hogy az ollyan szokásban nem mégyen. mi egy néhány naptól fogvást. a táborból viszá jöttünk, ahol. is sok veres foglyoknak kellete meg halni, aportedo nyulakot. pedig mind rabul el fogtuk; de mind hogy az ellenség már quartélyban kezd szállani. azért mi is bé szállottunk a magunkéban. de ha igazat kel mondani., nem egyéb volt az oka., hanem. az eső hajtót bé bennünket, akinek is már egy néhányszor meg köszöntem jó akarattyát, mert aző vizes ereje nélkül. talám az egész telet, sátor alatt töltöttük volna, aztot meg kel vallani édes néném. ha suhajtásal is., hogy a mi életünk, ugy minden kereszténynek is, az élete csak szarándokság. de a miénk duplán, mert ha annak. aki jországában lakik, ugy kel magát tekinteni mint szarándoknak., e földön, és mint örökös hazáján kívül valonak, hát mi. akiknek

egy lábni földünk nincsen, se meg maradando helyünk, csak a sok vándorlásban tölttyük azt az drága időket, a melyet most a hejában valósággra. tekozolunk el., az el töltöt idő pedig soha viszá nem jö, és csak. haszontalan. és izetlen suhajtásokat. hágy. maga után. a melyet mi mindennap kostolunk. és próbálunk, mint szomorú példák, de még is szerencsések volnánk, hogy ha másoknak például lehetnének., de nem leszünk. mert hány ezer ember veszet. és vész minden nap a tengeren. a felöl elegen mennek atengerre, hát mi nekünk nem volté példa előttünk.? volt, de tanoltunké rajta.? mások is csak úgy cselekesznek., meg tanullyák. de el nem kerülük. de mi lehet ennek az oka, nem egyéb, hanem a nyughatatlanság. és a nagyra vágyodás. felinek sincsen esziben az ország jóva. de mindenik tele torokal kiálttya a szabadságot. mert nagyobb része. csak az ujság. és aváltozás után fut. a jövendöt meg nem gondollya, se ajelen való jóval nem tud élni, se meg nem tudgya becsülni, hanem a jövendöbéli bizontalan jó után suhajt. a melyet, vagy lehetetlen el érni, vagy pediglen. az a jó azért tettzik jonak hogy nincsen hatalmunkban. és hogy csak a nyughatatlan elmétöl származik; ettöl vagyon hogy soha az ember nem lehet boldogá. mert soha sem becsüli a maga állapottyát. se azt a mit bir; hanem aztot. amit nem birhat, abizontalanért. a bizonyost. semminek tarttya., és a nyughatatlan nagyra vágyodo elme, mindenkor. arra ingerli, hogy jobban volna őt ahol nincsen, és így soha a jelen való bizonyos sorsával. amelyben az Isten tette, meg nem elégszik. hanem a bizonytalanra vágy, és ajelen valóval. nem élni tud, hanem viszá élni. nem. kellene soha egy jó haza fiának, zür zavart csinálni, se kívánni, semmi féle szin alatt. az Isten adgya a fejdelmeket, mind a jót. mind a rosztat. egyaránt kel az ő kezeiböl venni, ajó áldás, a rossz büntetés, ő tudgya egyedül meddig kel tartani a nyomoruságnak, és mikor kel annak végit szakasztani. hogy meddig tarttson a rossz idő. és mikor legyen jó idő, egy szánto vető ember. azt fogadta volt az isteneknek. hogy töb ajándékot fog nekik adni, csak ők is halgassák meg kérésit. és akor adgyanak. esöt. vagy tiszta időt a mikor ő kívánnya. és az ő kívánsága szerént járjon az idő az ő földén, az istenek azö kívánságát neki meg engedték, a mikor esöt kért. abuzájára., esö let. a midön jó időt, jó idő let. de úgy történt. hogy aratáskor. sokal keveseb gabonája volt mint másoknak; azért panaszkodni kezdet, de az istenek azt felelték neki, hogy maga a vétkes. mert nem hadta a természetre dolgát. valamint mások. és miért kívánt bölcseb lenni az isteneknél. a kik is tudgyák. mind az esőnek. mind a jó időnek idejét. a vallás arra tanyit minket, hogy az Isten. vezérel az országokat: ő emeli fel egyikét, és ő veti rabság alá a másikat. ő keneti fel. mind a jó. mind a rossz fejdelmeket. ilyen példával tele a sz. irás, nem szabad tehát. egy embernek, nem is lehet. abban változást tenni, edes nénem gyakorta irok predikációt. nincsen egyéb dolgom, le kel irnom a már haszontalan gondolatimot. mivel mi olyanok vagyunk. mint avizben eset ember, akinek mind addig kel vergődni. és minden ághoz kapni. még ki nem szabadul. vagy el nem vész. mert arrol gondolkodni hogy eset oda. a bolondság volna, a való hogy még eddig minden ágg a kezünkben szakadot. mert nem az Isten segittségihez kaptunk. de azt is el mondhatni talám, hogy az Isten egynehány ember kedviért. az ő közönségesen való rendelésit meg nem változtattya., csak uszszunk hát edes néném a még lehet. csak azt bánom hogy a virágból most minden órán kóró leszen. és akórót nem szokták a füző mellé tenni, de én aki egész életemben bujdosam. és végtire 16 esztendös koromban a házamat el hadtam. a bizonyos hogy a szabadság keresés az elmében akor nem volt, és ha eddig tart bujdosásom. az igaz hogy az uramhoz való vak szeretetem okozta, így mondhatni természet szerént. de kereszteni modon szolván. Isten rendelése. és meg kel csokolni a veszőt. a melyel ostoroz. többet már nem tudok irni. itt semmi ujság nincsen. hanem csak a nagy unadalmas óság. főképpen télben, mind azon által arra kérem kédet. vigyázon kéde az egészségre. én pedig maradok aki ma regel voltam

P. S. az leg első aszszonyt franczia országban 1449-ben akasztották fel, de ha ugyan csak azakasztáson kel végezni irásomot. egy kis historiát irok le. párisban, egy embert akasztani vitték. mikor fel akarták akasztani. csak őt közel talált el menni egy hertzeg. a ki is akirályhoz

ment volna. és az a hertzeg. igen igen tréfás ur volt, az akasztani való ember. kérdi. micsoda ur megyen őt, meg mondgyák neki anevét. arra mondgya. hogy had hijják. mert nagy dolgot mondana neki. az hertzeget odahiják. és nagy titkon mondgya. az urnak, látodé mind ezeket akik itt álnak. ugy meg ijesztettek ezek engem hogy a nadrágban kelletet bocsátanom feltemben., a hertzeg nevetet volna de eltitkolván. mondá atiszteknek ezaz ember nekem nagy titkot mondot hanem mindgyárt meg jelentem a királynak., addig legyen kegyelmetek várakozásban; a király már tudta, hogy vagyon néki mindenkor valami nevetésre való historiája, kérdi tölle mihent meg láttya, nó mi ujságod vagyon., a hertzeg elé beszéli egészen a királynak a dolgot, a király azt igen nevetvén. gráciát ad néki. és a hertzeg azt meg izeni a tiszteknek,

rodosto 12 jan. 1728.

Edes nénekám.nak. kívánok szivesen. egy csinos. és takarékos uj esztendőt. és abban férfiui álhatatos. hü, és állandó egészséget, e kettőnk közöt elég kívánság. hadgyuk másokra a litánia csinálást. a mely mind haszontalan, mind pedig a mértéken felyül való. nem a leg hoszab kívánság. leg hasznosab. hanem arövid és szives kívánat, nénekám. hát ne haragudgyam, minden nap. papokal. barátokal vagyon kéd. akik meg felelhetnének a kérdésre. de nem, hanem job ha én töllem kérdi meg. fel ülök hát az ítélő székemben. és onnét felelek kédnek. azt kérded édes néném hogy miért térdepelnek le az anglusok mikor az ur vacsoráját osztogattyák, erre, azt felelem, hogy ök ezt a szokást így vették volt az attyoktól, a kik is pápisták voltak, mivel ö nálok tartot ezer esztendeig virágjában a papista vallás. és henricus octavus aki haragjában bé vivé azországban a kalvénista vallást. eleget irt volt ellenek, de a harag, és a szeretet meg fordítatá véle apalástot. 1552. ki üzé. a papokat és apüspököt azországból, a barátokat el szélyezté. a klastromokat fel nyittatá, és pusztán hagyatá. és amely apátzák, a szüzeséget meg unták volt. azokat férhez adá. apapi jóságokat. az urak közt el osztá, a püspökségeket meg hagyván. kálvénista püspököt tén. hogy pedig a közönséges nép fel ne támadgyon. és észre ne vegye. a vallásának tellyeséggel való meg változtatását, a templombéli papi ruhákat, szokásban meg hagyák. ugy a külső céremoniákat is. a templomban a képeket, és más egyéb állapotokat. ugy mint, az óltarokat. és a bérmalást, ugyan azon imádságokal. és ceremoniával, valamint szokás az anyaszent egyházban. és valamint a nálok lévő sok szent püspökök szoktak volt cselekedni. mind ezekre pedig, avak szeretet vivé a királyt, aki is meg szeretvén. egy urnak leányát., bulena annát. ezért örömet meg vált volna a királynétol. de csak oly könnyen nem lehet, mert még akor az anyaszent egyházal. tartot; hanem apápától kelletet arra szabadságot nyerni, a pápa pedig arra helyes okot nem látván. halogatta az elvალasztást. akirályt pedig, mind a szeretet, mind anna igen sürgették. az el válásra, aleánynak pedig az apja, már titkon meg változtatta vala vallását. ugy a leány is. ez így lévén., mind az apa. mind a leánya. foganatoson kezdének. predikálni a királynak., és jovallani, hogy állyon boszut a pápán, mivel nem akar szabadságot adni, azért meg változtatván a vallást. vigye bé a kálvénista vallást, és tegye magát fejének a bé vett vallásnak, a leány prédikátornak ilyen gyakorta való predikációjára. a király enged. és aleányt elveszi. a királynét magátol el küldi. és a kalvénista vallást bé viszi, a pápa ezeket a változásokat meg halván. hogy a nagy roszt elkerülhesse, adot volna szabadságot, de már késő volt. mert a régít ki üzvé az új vallás uralkodot az országban, édes néném. csak rövideden. így lett angliában avallásnak meg változtatása. és így tartottak meg holmit arégi szokásokban, de az Isteni rendelés, nem hadta büntetetlen. aki oka volt az ilyen változásnak., mert idővel annát. bizonyos állapotért a király meg ölette. és mint hogy aszszonyért kezdé az el szakadást. ugyan aszszonyok által is let büntetése, mivel anna után, még két vagy három aszszonyt vett el. de egymás után. mindenikét meg öleté. az ilyen nagy példa után., lehetne

nénékám irni, az aszszonyokhoz valo szeretetről, hogy a micsoda nagy veszedelmeket okoz. de a héjával, egy auctornak. tanácsát kevesen veszik bé. aki is azt írja. hogy azaszszonyokat; csak a boldogságban lesz szabad szeretni, mivel azokat a szép óldal csontokat: minden időben szerették. szerettyük. és szeretni is fogják, és ebben a példa. igen keveset használ. sokan írják, hogy a leg első gyilkosság. a két egy testvér atyafi között. aszonyért eset. micsoda hadakozások. nem voltak. micsoda birodalmak. nem fordultanak fel fenékel egy aszszonyért. egy francia királynak avalo hogy a példáját nem kellene követni. a ki is egy dániai királynak aleányát el vévén feleségül. a mikor el érkezet, ugy meg szerette aleányt. hogy enni sem akart addig. a még, meg nem esküt véle. de mihent az esküvés meg volt. abban az orában. ugy meg utálta. hogy soha véle nem. lakhatot., talám még. egy más királynak sem sokan követik példáját. aki szeretvén. az aszszonyokat, azon is igyekezet, hogy a tiz parancsolatot meg tarttssa, atöbbsi között egy aszszonyt szeretvén. hogy mind a parancsolatot meg tarthassa, mind a szeretetnek kedvezhessen. valamikor az aszszonyal akart fekünni, az urát is az ágyban hálatta., enevettséges példa, noha azt tarttyák. hogy a szeretetben. egy harmadik, mindenkor alkalmatlan. látodé néném, ha apásztor ót nem lett volna, a farkas meg ette volna abarányt, azt el mondhatni, hogy a szeretet nem rosz. csak arra avégre igyekezők. amelyre az Isten rendelte, azért hogy a részegesek. meny országban nem mennek. a szöllő tökök. ki nem kel ázni. minden jó édes néném. mind az aszszony. a ferfiu. bor. ezüst, arany. tsak arra a végre éllünk ezekel. a melyre teremtettek., az Isten semmi roszat nem teremtet. de mi viszá élvén az ő teremtésével. roszra fordittyuk, és roszunkra válik., a bór betegeseknek, abórt kellé okozni., vagy a szöllő munkást. egyikét sem, hanem csak magokat. ihon édes néném. vége vagyon már a predikációnak. fekügyünk, és kívánok jóéttzakát. és a mellé kevés bolhát, édes kedves álom látást, és holnapra fel viradást. amen.

rodosto 19 febr. 1728.

Edes néném. egy keveset neveltünk a kéd panaszolkodo levelén, mert kédnek a panasza is kedves. azt irod édes néném. hogy a Constancinápolyi szél, hamaréb meg fejeríti a haját. mint az erdélyi. a bizonyos. hogy ót. természet szerént. Csak az idő fejeríti meg. de itt. mind azidő. mind a sok suhajtásnak szele, egy nagy király. azt szokta volt mondani. hogy a szakállát. anyomoruságnak szele. fejeritette volt meg. a bizonyos. hogy őt, vagy hat esztendő. a haját ugy meg nem fejeritti. mint csak egy holnap bu, vagy gond. valamint történt egy iffiuval., a kit hogy halálra ítélték, a haláltol valo félelem. és rettegés. egy éttzaka olyan változást tett. az iffiuban. hogy más nap. mikor a halálra akarták vinni, minden el csudálkozot rajta, hogy egy öreg ember lett belölle, ugy meg fejeredet volt az egész haja, ugyan azért. grátiát is adtanak néki, a bujdosásnak hoszu voltárol panaszolkodni, haszontalan. és nem jó. mert azzal. meg nem rövidittyük, hanem még, nehezebbé. és hosszabbá tészük. anyughatatlanságal valo szenvedés sokal sulyosab. és a panaszolkodásal. valo szenvedést. az Isten meg hozabítya. mert ollyankor. mint egy rugodozunk akarattya ellen, ha el hitetnök magunkal hogy a bujdosást. az Isten jovunkra adta. könnyen szenvednök. a pedig nincsen más képen. mert az Isten. mindenben csak a mi jovunkot tekinti, de az ő bölcs ítélete más képen tekinti a mi jovunkot. mint mi magunk. mert mi csak azt tarttyuk jónak. a mivel kívánságunkot bé töltthettyük. avallásunk szerént. azt kel tartanunk. hogy bujdosásunk. mind hasznos, mind szükséges. de azon kívül is. ha az Isten valakit haza vinne közülünk, jobban meg tudná becsülni hazáját. és örökít. nam a tékozlo fiu, a még aháza. rakva volt kalácsal. bélesel. addig esziben sem jutot a fekete kenyér. de mihent a makra szorult. akor, el felejtvén akalácsot. csak a fekete kenyeret suhajtá. ne panaszolkodgyunk hát a bujdosásról., vegyünk mindent jó. szivel az Isten keziből, és ugy a bujdosásunk. igen könnyeb leszen. vagyok. és leszek. ami voltam.

Rodosto 24 martj 1728.

kedves néném. tegnap. egy kevés sirás. könyveknek forrási voltanak it nálunk. apedig azért volt hogy györgy hertzeg tegnap. elmene innét. egy francia hajon. francia ország felé. leg nagyob. fogyatkozást, azt találom benne. hogy magyarul nem tud. de a nem az ő vétke. németek nevelték, a kik csak a mi atyankot sem engedték volna. hogy magyarul meg tanulja. vagyon ugyan egy kis anyai természet benne. de idővel talám el hadgya. de másként jó szivü, és a hová megyen. az az ország. még nagy hasznára lehet. mert jó iskola, a szegény urunk. aki is igen szereti a gyermekeit. nehezen válék meg tölle. de ebben az országban. mit lehet tanulni. azt tudgyuk. sohult pedig úgy el nem unnya az ember magát mint itt. mert semmi usmerettséget nem vethet. senkihez nem mehet, és ha csak valamiben nem szereti magát foglalni., mindenkor a nagy unadalomban forog. hogy pedig minden úgy töltse az időt mint a mi urunk., arra azIsten ajándéka kevántatik, mert ebédig azolvasásban. és az írásban tölti az időt, ebéd után pedig aki látná azt mondhatná hogy valamely mester ember. vagy fur, vagy farag, vagy az esztergában dolgozik. és az ő gyönyörü szakálla, sokszor tele forgácsal. hogy maga is neveti magát. és úgy izzad., mint ha munkája után kellene enni kenyérét. ötet minden csudallya. ő pedig neveti az ollyat. aki azon panaszkodik hogy el unnya magát. ritka édes néném aki így tudgya az időhöz alkalmaztatni magát. mind pedig hogy úgy mondgyam. az időt magához alkalmaztatni, a fia azt úgy végben nem vihethén jól tette hogy el ment. kívánnunk neki szerencsés utat.. és hogy hazáját még láthassa meg. hát mi? miis. azért éllünk egészségben. még Istennek tettzik.

Rodosto 3 gbris. 1728.

kedves néném. hogy evilágon lévő szarándokságunkot el ne felejttsük, az elmúlt holnapnak 9dik napján táborozni mentünk volt. csak három mély földnire. egy kis török falu mellé, nincsen e világon semmi szomorub, mint a mely várost. vagy falut. csak török lakja. mert ollyan helyt. sem embert. se aszszont nem láthatni az utzákon, még gyermekeket sem, azt tudná az ember hogy mind ki holtak a faluból., mert it ki ki csak a maga házánál ül. kivált az aszszonyok nem úgy mint nálunk., elég ahogy, őt úgy töltöttük az időt amint lehetet. de az urunknak a lábai hogy dagadozni kezdének. tegnap viszá jövének a édes keserü laktunk helylyére, azt tudom nem fog kédd panaszolkodni a hoszu levélre, édes néném az egészségdre vigyáz.

Rodosto 18 aprilis. 1729

Azt már nem kel csudálni ha azt mondom hogy igen kedvesen vettem a kédd levelét. hanem a volna csuda, ha kedvesen nem venném. de hogy vagyon a, hogy mi még egyszerem haragudtunk meg egymásra., mert azt mondgyák. hogy abarattságban egy kis veszekedés ollyan jó. mint az étekben abors. mind azon által édes néném. hadgyuk el az ollyan borsolást. és éllünk egyességben. mert én a csendes barátságot szeretem. a macskákhoz illik, a morgolodo barátság., az égi jelekből nem tudé kédd valamit jövendöltni mert hetedik napján a holnapnak., it mi dél után egy orakor egy csillagot láttunk. 3 oráig jól látták., azt nem mondhattuk hogy talám ami csillagunk jöt már fel egyszer. mert a csillagok is el felejtkeztek már mi rollunk, hogy kéddnek a kis ujja ne fájjon. azt igen szükséges meg tudni, hogy az ide való görög érsek, nagy pompával jöt az urunk látogatására. négy alatta való püspökkel., de ha gyalog járnak is, azt ne gondolgya kédd, hogy a szegénységtől vagyon. mert a mi érsekünk

kettőt is tarthatna, a püspökök is. de atörök birodalma alatt, hinton nem járhatnak., sőt még ugy kel magokot viselni mint ha szegények volnának. mivel azon kívül is gyakran meg vonnyák őket., mind a török, mind a görög pátriarcha. mert ez, azt teszi érseknek, aki neki leg többet fizet. az érsek pedig olyan püspököket választanak magoknak, akik leg többet adnak. apüspökök pedig hogy az érseknek meg fizethessenek, olyan papokat tesznek a falukban. akik leg többet ígérnek., itéllye el már kéd. hogy a püspökök, és a papok. micsoda sok féle uton módon huzák ki a pénzt a szegény ember erszényiből, it asok innep, a sok böjt, mind hasznos a plébánusnak. hát ezen kívül, esztendő által. a sok haszon hajto bé vett szokások., vasárnap. valamely rongyos öltözetben a misét el mondgya. a mint lehet tölle, de hogy predikállyon. azt nem lehet az ő tudatlanságától kivánni, de miből tanulna valami kis predikációt csinálni. és mikor; mivel egynehány plébánusnak voltam házánál.. egy könyvet nem láttam nálok. hanem valamely szakadozot mise mondó könyvet tartanak. és abból áll. minden könyvök. de mikor tanulhatna valamit. mivel egész héten. mezei munkát kel neki dolgozni, hogy a papádiáját. táplálhassa egy néhány gyermekeivel. és Czifrán jártathassa. egy szoval. itt a pásztorok. nem csak őrzik ajuhokot, hanem meg árendállják őket. és ha meg nem nyuzák is. de jól meg nyirik., erről éppen egy rendes historiát olvastam. nevesse meg kéd is. a rabinusok. ilyen nevettséges okát írják a koré áaron ellen valo fel támadásának, hogy egy szegény özvegy aszszonynak csak juha lévén. aztot meg nyirvén, áaron el vette tölle a gyapját. mondván hogy ötlet illetit a törvény szerént. dabunt sacerdoti lanarum partem, ex ovium tonsione, deut 18. 4. az aszszony koréhoz folyamodék. és kéré. hogy szollana aaronnak. adná viszá a gyapját., de semmit nem nyerhete, koré hogy meg vigasztallya. 4 ezüst pénzt. ada neki, hogy venne azon annyi gyapjut, amennyit le nyirt a juhról. idővel azután. ajuh meg bárányozván, aaron azt is vevé. mondván. hogy atörvény parancsollya, az Urnak kel szentelni minden első szülöttet. kiváld az urnak, mind a mi az anyamehet meg nyittyta. és ami első fajzás a te barmaidban exod. 19. 2. 12. a szegény özvegy aszszony. látván hogy semmi hasznát nem veheti az egy juhocskájának. és hogy csak a papok hasznokra tarttya, el végzé magában hogy meg öletit ajuhát. de aaron azt meg tudván. oda mene., és kérni kezdé tölle azt a részt a juhból. melyel neki tartoznak törvény szerént. a ki is azt hadgya., ez legyen a papok igassága anéptől. akár ökröt, akár juhot öllyenek, adgyák a papnak a lapoczkáját. és a gyomrát. deut. 18. 3. a szegény aszszony ezen igen el keseredvén, haragjában. mondá. hogy az én juhom husa, anathéma legyen az ur előtt. aaron erre a szora. az egész juhot el vevé. mondván. hogy minden anathema. az izraelben. apapokot illetit. csak a szegény aszszony vesztet minden képen, édes néném jó éttzakát.

Rodosto 5 8bris. 1730

hol jársz édes néném, miért mentél paphlagoniában. olyan nagy dolgok történnek. Constancinápolyban, s' kéd őt nincsen. hogy lehet a? hogy merték le tenni a császárt. és mást tenni helyében. kéd hire nélkül. ezek pedig mind meg történtenek, hihető hogy másképpen lett volna adolog, ha kéd jelen let volna. a pedig csak rövideden. így ment végben,

aztot hallotta kéd. hogy már egy darab időtől fogvást, a vezér által szállot volt scutariban táborban., olyan szándékal, hogy a persák ellen mennyen, a császárnak őt sok szép mulato házai lévén. gyakran ment maga is által scutariban, aztot tudgya kéd. hogy a császár kastélyja.és scutari közöt, a tenger egy jó stuczlovésni szélyességü, ugy történék hogy két köz jancsár, ki mindenik a hajokon szolgáltanak. rebelliot indittának, az egyikének a neve muszli basa, a másikának patróna, a császár nem lévén akastélyában. se a vezér a városban. 28 7bris, eza két jancsár a töb társait esze gyütvén egy piacra. mint egy ötvenre ha telének., patróna. négy felé osztván ezeket., mindenik resznek egy zászlót ada., és mindenik kezdé a város

uttzáit jární. és kiáltani. hogy az ki igaz török az állyon melléjek. mert ők csak avezér le tételit kívánnyák. a tömlöczököt fel nyitták. a várost fel járák, a boltokot bé záráták. és estig felesen meg szaporodának. de a csudálatos volt. hogy senki avárosban ellenek nem álla. holot vagyon leg aláb avárosban negyven ezer jancsár. lovas had is vagyon. de senki acsászár mellet fel nem kele, 29 ma már csak nem az egész jancsárság melléjek álla. és annyira el szaporodának. hogy lehetetlen lett volna ellenek állani. noha még tegnap. száz emberrel. el lehetet volna széllyeszteni őket, ma uj jancsár agát is tevének. és sok fő tiszték állának közikben. 30dik. pedig, acsászár amaga kastélyában lévén, a vezérel, a kapitán pasával, a vezér tihájával, az ulémákal., (a fő papi rendelke:)mind ezeket magához hivatván, kérdé töllök. hogy mi okát gondolnák ennek a rébellionak. akik is, ki egynek, ki másnak tulajdonitván, hivatá a Cancelláriust és két személyt is választván apapi rendek közül. követségben küldé őket. arébellisekhez, kérdeztetvén töllök szándékokot., ők azt felelék. hogy a császáral meg elégesznek. de nem a vezérel. tihájával, és amuftival. mert ezek a birodalmat huzásokal el rontották. és noha ők elégségesek acsászáral., de ugy mind azon által, hogy azon három személyt. kezekben adgya elevenen., mind ezeket. és egyebeket. írásban tévén. acsászárnak küldék., a Császár ujjontában kénszeritte mindent arra. hogy mondaná meg, okát a rébellionak. egy uléma. a vezért, és a tiháját adá okul. avezér pedig már észre vette vala veszedelmét. atiháját. és a kapitán pasát. meg fogatá. és ezt az utolsot meg is fojtatá. a CSászár meg látván a rebellisek írásban tett kívánságait, igen igyekezék azon hogy meg szabadithassa avezért. de nem lehete. mivel már. a kenyér. és a víz is szük volt a kastélyában. a rébellisek miat. az ulémák is kénszeríteni kezdék mondván. ha életedet szereted, engedgy kívánságoknak. ugy is kételen léven a vezért. és a tiháját kezekben adni, de a muftit kezekben nem adgyuk. mert az egész világ előtt gyalázatos volna. kezekben adni a fő papi fejedelmet, ennek előtte 27 esztendővel. egynek haláláért. ma is büntet Isten bennünket. hanem inkább küldessék holtig valo exiliumban. végtire addig kénszerítették az CSászárt. az ulémák. és az gyermekei., hogy a vezért. és a tiháját., kételeniteték meg fogatni, az után meg izenék a rébelliseknek. hogy ezek már fogságban vannak, és kezekben küldik., de a muftit se kezekben nem adgyák. se meg nem öletik, ha a kettővel meg elégesznek, azokat nékik küldik. hogy ha pedig meg meg nem elégesznek. válaszanak. magoknak egy gyaurn muftit., (: atörök a keresztént, csufságbol. gyaurnak hija., az az hitetlennek:) mert ők kezekben nem adgyák a muftit. ezel a rebellisekhez bocsáták a követeket, de az még oda járnának, az alat. meg fojták a szegény vezért, az a veszet. undok. fajtalan. tihája pedig. látván hogy meg akarják fojtani. ijedtibben meg holt. ezeket meg ölek azért, hogy elevenen ne kénszeritessenek ki adni őket., akövetek viszá érkezvén. a vezér, kapitán pasa. és a tihája testeket. egy szekérre. tévék. és a rébelliseknek küldék. a kapitány pasán. szánakodának, és a testét. az annyának küldék. hogy temetetné el, a tihája testét pedig. akutyáknak veték. a vezér testét pedig viszá küldék oly szin alat, hogy ők avezért elevenen kívánnyák., anép mind ezeket látván. egészen hozájok hajola. a CSászár látván hogy a vezér testét viszá küldötték volna., magában szálla. és hivatván az ulémákat. mondá. ezen rebellisek engemet is császároknak. uroknak üsmérni nem akarnak. azért azt akarom, hogy senkinek is miattam veszedelme ne légyen, magam szabad akarattyából tehát. a batyám fiának. szultán mahmudnak engedem a CSászári széket, hivassátok ide előmben, jó szivel minnyádotok előtt. magamot ő alája vetem. csak had szünnyék meg ezen rebellio. és ne legyen oka senki veszedelmének. ez meg lévén, oda vivék szultán mahmutot., szultán achmet székiből le szálván. eleibe mene. megölelé, és maga helyében fel emelvén. császári szekiben ülteté, es leg elsőben is maga meg csokolá a kezét az uj császárnak, és az ulémákal is meg csokoltatá. azután mondá nékik, mind nekem. mind néktek, uratok és császárotok ez a személy az Istenre, és a ti lelketek ismémentire bizom., legyetek azon hogy igasság ellen semmit ne cselekedgyék. hapedig a rossz dologban meg nem intitek. Isten előtt számot adtok az ítélet napján. melyről nékem is tartoztok felelni, mind ezen,

mind a más világon., azután szultán mahmudhoz fordulván. sok szép tanácsokat adanéki. és olly hathatos beszédekkel szolla hozzája., hogy az egész halgatok sirának, végtire mondá., tavoztasd el, hogy a vezérid kezekben ne engedgyed egészszen szakálladot. a gyermekeimet. Istenre. és reád bizom, nevellyed, táplállyad mint atyád fiait., viselvén gondot reájok Istenesen. el ne feletkezzél pedig arrol., hogy ezaz uráság. senkinék. nem állandó.

ezek mind így lévén. ezen holnapnak második napjára viradolag, szultán mahmud CSászárá lön, és az achmet uralkodása meg szünék. mely nagy változás.

édes néném, mikor az Isten akar valamit, micsoda alá valo eszközel munkálodik. azért hogy az alá valo eszközből. ki tessék azö mindenhatósága. egy ilyen nagy birodalomban. kik tevék le acsászárt. csak két közönséges jancsár. az egyikét patronának hitták, arnot volt, és nem török, ez ennek előtte egy néhány napal, dinnyét szokot volt árulni. amásikát hitták muszlinak, ez á feredő házban. tellák volt. az az, feredős legény.

hát még a szegény vezérol ne szollyunk, akik is itt olyanok mint a királyok., mind kécsekre. mind hatalmokra valo nézve. kivált ez 12 esztendeig bírát az nagy tisztséget. de még azon kívül, acsászár veje volt, a kutyák ették meg atestét., holot. ő egy néhány ezer tallér erő temetöt csináltatot volt magának.

azt meg vallom kédnék. hogy mi itt tartottunk. és gondolhattuk. hogy itt is lehet zenebona. és predálás. vigyáztunk is éttzakákon, de itt minden oly csendeségben volt. mint ha csak álom lett volna a rebellio, nem hinné azt el aki nem tudná., hogy a rébellioban is micsoda rendet tartanak, és hogy ahozképest. micsoda kevés károk vannak. mert ugyan is ki gondolhatná. hogy ollyankor nagy predálás ne legyen., a sok boltokot fel verhetnék, a császár kincs tartójára rea mehetnének. de nem, mert a tárház. a hol szoktak mindeneknek fizetni, nekünk is. úgy nyitva állot mint az elöt.

minek előtte el végezem ezt a levelet, jó kédnék azt is meg tudni hogy, a birodalomban a szokás, hogy acsászárok változásakor., mindenik jancsárnak. hó pénzt napjában egy pénzel meg szaporittyák, ás azon kívül, mindenik jancsárnak 15 taller, (baxis) az az áldomás adatik, mostanában hogy ki adták. ment 5000 erszény pénzre, tudgya kéd. egy erszény, ött száz tallér, nekünk. fele elég volna. jó éttzakát édes néném. a császáral almodgyék kéd.

Rodosto 27 gbris. 1730.

Edes néném, a komediának még vége nincsen, meg is kel fizetni a komediásokot. ma hozák hirit. hogy Constancinápolyban 25 napján ennek a holnapnak, a CSászár a rébelliseket meg ölette, a mely ilyen formában ment végben, halgassa kéd. rébellisné félelemel. mert semmit elnem veszek belölle. se hozá nem teszek.

Az utolso levellemnek, utolso résziben valo utolso végin. meg láthatta a füleivel., hogy micsoda formán lön vége. a rébellionak. és hogy mint akará az uj császár el oltani atüzet. a melyet pátrona gerjesztet vala fel. és a melyet ha külső képen mint egy el oltotta volnais., de belső képen, mind ez mái napig, pátrona szüntelen gerjeszté. mivel az ő kívánsági., minden nap. sok féle képen szaporodának. úgy annyira, hogy mind acsászár. mind a fő vezér. mint egy kételenek valának, kívánsaginak eleget tenni. tartván attol. hogy ujjab rébelliot ne kezdgyen., mivel sokan tartottanak hozzája, a város fő birája, (stámbol effendi:) deli ibrahim. minden uton modon azon igyekezék hogy meg gazdagodhassék, mindenekre igyekezék venni pátronát., úgy annyira hogy az kik valamely tisztségekre vágytanak., ezeknek sok pénzt kellett adniok elsöben. hogy el nyerhessék, pátrona a minap a szerdengestiek. agájával. (ez olyan sereg. amely a hartzon elöl szokot menni, mind az ostromokon; ezek olyan vitézek. akiknek nem is

kel a halálról gondolkodni:) a vezérhez kísérteté magát. a vezértől mindeneket meg nyervén. azzal annyira el bizá magát. hogy egy mézáróst akara moldovai vajdának tenni., a deli ibrahim kérésére, aki is sok pénzt vett vala fel a mézáróstól, de a vezér azt felelé néki. hogy nem volna szabadságában fejdelemséget adni valakinek., a CSászár hire nélkül, ezel meg menté magát, de hogy tellyeséggel ez iránt valo szándékát meg változtathatnák patronának. azt tanálák fel. hogy azö társát muszli agát vennék arra eszközül. a ki is tihája vala ajancsár agának, ez értelmes lévén, eleiben adák. hogy micsoda illetlen dolog volna egy mézáróst tenni vajdának., hanem válallya magára hogy végben ne mennyen ezadolog. muszli tehát ekképen cselekedék. pátronához menvén. ugy téteté magát, mint ha néki is nagy kedve volna arra. hogy a nem okos mézárós vajdává lenne, azért mondá pátronának. hogy ebben adologban nagy vigyázással kel jární., és hogy jó volna elmenni a Caszáp basihoz, (az az, a mézárósok fejéhez.) aki is itt nagy tekintetben vagyón. és kel néki minden mézárósrol felelní., oda érkezvén, muszli kérdé tölle. mivel a moldovai vajdasággert ezer erszény pénzt ígérnek, azt akarjuk tudni, tölled, ha akarszé kezes lenni azért. amészárosért. hogy nekik azt a pénzt le teszi, ha avajdaságot meg nyerik néki, afő mézárós felelé., hogy ő nem lenne kezes. azért a mézárósért. csak ötven polturáért is. pátrona erre igen el szegyenedék. és a nem okos nagyra vágyó mézáróst, nem molduvában, hanem a tömlöczben küldé. deli ibrahim pedig. semmivel meg nem elégedvén. minden nap nagyob, nagyob állapotokra vévé pátronát, ugy annyira, hogy ezaz utolso minden nap ujjab állapotokat kére aministerektől. a mely nagy tisztségeket akarának pedig néki magának adni, edgyikét sem vevé el, a CSászár, nem türhetvén továb. kevélységit. Constancinápolyban hivatá csánúm kosát, hogy kaptán pasának tennék. (a kaptán pasa. a tengeren lévő erőnek fő gyenerálisa,;) és a nissai pasát., hogy ez kísérné a mekkában menő szarándokokot, mindenik csak nem egyszersmind Constancinápolyban érkezének. pátrona meg sejdítvén, hogy az utolsot más végre hivaták volna. (az mint is ugy volt:) tanácsot tartá hiveivel. hogy miképen lehetne meg előzni. és meg gátolni a császár szándékát, erre valo nézve, az egész fő tisztségeket magok közöt el oszták., muszlit arra kényszerítették, hogy venné fel, a kultihája tisztségit, ajancsár agát vezéré akarák tenni., patronát kaptán pasának, a muftit. le akarak tenni hasonlo képen az europai kadi leszkert. (fő birót:) egy szoval pátrona mind az egész tiszteket, amaga hiveiből akará tenni, ha pedig ezt véghez vihette volna. fel fordította volna az egész birodalmat. a CSászár ezeket meg tudván., ugy téteté. mint ha posta érkezet volna ababiloniai pasától., az ki azt írta volna, hogy a persa, és a szercesenek nagy károkat tesznek. azért aki igaz musulmannak tarttya magát. mennyen segítségire., erre valo nézve a vezér nagy divánt hirdete. hogy tartana tanácsot az egész ulémákal, és hadi tisztekel, a nem okos. pátrona is a divánban mene, muszlival. és a szerdengesti agákkal, az után a divánban bé hivaták apostát. a levélel, a mely csinált levél vala., és sok féle veszedelmes hireket mondatának véle. ezigy lévén, a vezér, mindgyárt három boncsokos pasaságot ígére patronának., és más fő tisztségeket a szerdengesti agáknak., csak mennyenek babilonia segítségire., de egyik sem esék atörben, mivel egyik sem akara elmenni., a vezér látván hogy semmit nem végezhetne az nap. mondá hogy más nap acsászár előtt kellene más divánnak lenni, azért, arra int mindeneket. hogy ki ki jelen légyen jó regel., ez mind arra valo volt, hogy a lesre vihessék a rébelliseket, másnap tehát 25 napján a holnapnak. mindnyájan, a császár kastélyában gyülének., a kastélynak, három udvara lévén, mindenik udvarban. egy diván házat készítenék., hogy a gyülés, három féle helyt tartatnék. a leg belsöb udvarban lévő házban a fő vezér tartá divánt, atatár hámal, a muftival. jancsár agával, pátronával, és más egyéb fő tiszteivel a rébelliseknek. a második udvarban. csanum kocsa. tartá. divánt a szerdengesztiek agáival, és mind azokal kik pátronához tartottanak., a harmadikában vala a Nissai pasa. más sok féle renden lévő tisztekel., a császár szolgálai pedig. aboztansiakal, mindenik udvarban fegyveresen el rejtett helyekben valának, tanálkozék pedig valamely CSorbasi, ki pátronara haragudot, mivel az ortáját. (azaz, arégyimentét) el vette vala

tölle, ez ajánlá magát a császárnak., hogy ő vegben vinné szándékát, és sok olyan jancsárokal, kik pátronára haragudtanak, a császár kastélyában titkon bé mene, midön pedig már az egész gyülekezet. a tanács házakban ki ki helyére ült volna a császár hivatá atátár hámot, és a muftit magához, az alat egy puskát ki löttének. hogy a kapukot bé zárják., azonnal a csorbasi bé mene a diván házban, a melyben vala a vezér. a köntösit le tevé. és csak a pánczél ingben maradván, pátronát kezdé vagdalni, és a kik véle valának. azok a pátrona hiveit, a kik is magával együt, esze kontzolák, hasonló képen amás két udvarban is ai pátrona hiveit mind meg ölék, és mindenik udvarban. nagy vérontás vala., a testeket szekerekre rakák, és a tengerben veték, ez napon délig az egész rébelliseket ki irták és csak ugyan ettől anaptol fogvást mondhattya mamud, valóságos császárnak magát. én is valóságos attyafia, szolgálja maradok kegyelmednek. édes néném.

Rodosto 25 martý 1731

Edes néném fillentenék ha azt mondanám hogy a minapi levelét kedvesen nem vettem kednek. hát kéd kedvesen vetteé az enyimet. kedvesen., már én csak rébelliorol fogok kednek irni. tavaly is irtam egy nagyrol. most is irhatnék ha akarnék. azoknak pedig csak az az oka. hogy kéd most nem lakik pérában. elég ahogy, aminap ismét támadás lön. Constáncinápolyban eztet az arnotok kezdék. a kik is esze vervén magokot jancsárokal elegyesleg, két vagy három ezeren, avároson el széllyedének. és olyan nemesi szándékban valának. hogy fel verjék a császár udvarát., a kit végben vitték volna., ha egy néhány órával eleit nem vették volna. a CSászár ugy magais veszedelemben lett volna. de eleit vévén adolognak., és afő tisztei keményen viselvén magokot, a rebellisek közül sokat meg ölének, és el széllyedének atöbbsi, ezt a rebelliot a császár leányának tulajdonitták. a szegény ibrahim vezér feleséginek., aki is bátor aszszony lévén, abirodalmat is szerette volna igazgatni. amint hogy igazgatta is, a vezér éltiben, elég a hogy. igazán vagy hamisán néki tulajdonitták ezt a rébelliot. és büntetésül. a tenger halai közti veték. egy ilyen fejdelem aszszonyt, ugy tettzik. hogy más képpen is gyomlálhatták volna avilágból. de mint hogy így eset mit tehetünk rolla. az egészség jól vané édes néném.

rodosto 15 aprilis 1731

Eddig is ugy kellett volna, és drinápolyt, régen el kellett volna hadni, már majd olyan gondolatok jöttek az oldalaimban, hogy valami mágnés kö tartoztattya ót kédet, ezért a szoért meg fizetnek nekem. de semmi, elég ahogy, akéd levelit vettem. és le borulva köszönöm; eddig valo mulatásának, helyes okát látván. absolutiot adok kédnek: de édes néném, had ne irjak már többé olyan véres, és kegyetlen levelet mint a minap., ugy tettzet már hogy a pennámban is. nem ténta. hanem vér volt. de lehetetlen hogy még egy véres historiát ne irjak kédnek. és többet nem. ezis arrol jut eszemben, hogy azt írja kéd. micsoda. boszu allók az oloszok, olosz országban, volt egy urnak valamely nagy vadas kerttye, sok öz, sok szarvas volt benne. az ur meg mondotta volt a cselédinek. hogy ha valamelyike egy vadat. meg találna ölni a vadas kerttyiben. hogy annak meg nem kegyelmezne., ugy történék egyszer. hogy egyik a cselédi közül. avadas kertben ment puskával. madarakot löni. amint egy madárhoz akart löni a földön, szerencsétlenségire. egy szarvast lö meg. aki is ót egy bokorban feküt. de nem láthatta. a szolgál mihent azt észre veszi, azonnal el szökik., az ura nem tudhatván okát el szökésinek. csak ugy hadgya. hanem. egy napok mulva, avadas kertben hogy ment volna sétálni. reá akad a döglöt szarvasra. azt is meg láttya, hogy lövés vagyon rajta. arrol mindgyárt észre veszi hogy a szolgálja lötte volna meg. öarra ir minden felé levelet: hogy ha nem láttaké valahol ilyen

ilyen legényt. sok idő múlva, híre. adgyák neki, hogy valami képen. az ő szolgája féle., rabbá eset. és atengeri tolvajok. afrikában vitték. az orosz ur; jó summa pénzt ígér a papoknak. kik odajárnak. rabok váltására, csak. válttsák ki a szolgáját, és hogy mindent meg fizet érte: apapok ki válttyák. és örömel az urának küldik, a szegény rab legény is nem tartot már semmitől; egy néhány esztendő már el tölt volt. az orosz pedig. hogy meg láttya a legént. firtatni kezdi. hogy miért lötte volna meg a szarvassát. a legény menteni kezdi magát. de az orosz azon meg nem elégedvén. egy éttzaka. meg öleté a szegény legényt. e valóságos orosz természet. azt igen nevettem édes néném, mert hiszem nevetni is kel. nem csak olyan szomorú dolgokrol írni., hogy azok a kalmárnék. úgy rea tarttyák magokat, mint ha mindenik erdélyi gubernátorné volna; abizonyos hogy a gubernátornék. úgy rea nem tudgyák magokat tartani mint azok a görög aszszonyok. mert a görög természet szerint kevély. az aszszonyok annál inkább, távul legyen hogy egyike a másikánál aláb valonak tarttsa magát, mikor azuttzán elől talállya az ember, azt gondolhatná hogy mindenik egy grofné., olyan czifra, és olyan kényesen lépik. mikor pedig haza megyen, jó. ha három polturás ébedhez ülhet. erről jut eszemben. hogy karolus quintus. bruxelában lévén. ot nagy vendégséget készítet. a vendégségre, pedig két nagy uri aszszony. nem akará el menni, azért. hogy egyikét., amásikánál. fellyeb ne ültessék. acsászár azt meg tudván. gondolá hogy a valamely zenebonát indithatna a vendégség közben. azért bíró akara lenni ebben adologban., evégre az udvarát esze gyűjté, és nagy Cérémoniával aszékiben üle, azután a két aszszonynak prokatori eleiben menének, és őt kezdének erősen perelni, egymásal. ki ki a maga aszszonyának elsősége mellett, a császár azt látván hogy mindeniknek. egyaránsu oka vagyon. és egyaránt kívánhattya az elsőséget. de nem akarván egyikét is magára haragittani. ilyen ítéletet monda reájok. hogy a kettő közül. a mellyik leg szerelmeseb., az, azelsőséget is kívánhattya., és a gyűlésnek vége lön., minden helyesnek találá ítéletit. az aszszonyok is azután, nem hadakozának az elsőségért. nem akarván. szerelmesnek tartatni avilág előtt. akéd ítélő székinél. nem tudom. ha ilyen ítéletet teszneké. de nem volnaé jó. valamely mesterséget keresni arra, hogy meg lehetne üsmérni. aszerelmes. aszszonyokat., de mint hogy a szerelemről. van aszó. a mely jó magában. és aztot a természet oltotta belénk. vagyis inkább a természetnek ura, akinek jó minden munkája. hanem mi élünk rosszul véle. azt a kérdést teszem. hogy egy kis aszszony egy erdőben el aluván, egy valaki el akará ragadni. de amint oltalmazta magát. halálos sebben esék. a kis aszszonynak. három szereteje. őt közel vadászván, akis aszszonyra találának. abban akeserves állapottyában. az első szereteje. mindgyárt. azután mene. aki el akará ragadni, a másodika. keserűségében, el ájula, a harmadika, mindgyárt segíteni kezdé. és kötözni sebeit. azt kérdik. a három közül. mellyik szerette leg inkább a kis aszszonyt, amég erről is ítéletet teszen kéd, addig elvégezem leveletem. jó egészséget édes néném.

rodosto 1731 20 7bris

A minapi leveledben édes néném azt irád. hogy avezért letették. én pedig. a hirért. hirel fizetek., mert tegnap ment itt el nagy Ceremoniával. azuj vezér, akit vezérségre visznek, azt mondgyák jó ember, egy kevesé kemény, amint jelit is adta uttyában. mert egy falusi kadiát fel akasztatot azajtájára. hihető hogy nem tett jól igasságot. eztet topál osmán pasának hiják. az az, sánta oszmánnak., mert sánta, valamely hartzon sántult volt meg. de az esze nem sánta. mert nagy eszünek mondgyák. noha, keveset olvasot és irt életében., mert egyikét sem tudgya. e már harmadik vezér. a miolta a császárt letették. micsoda rövid uraság, de nagy, a mint látom, az új császár. meg fogadgya a le tettnek tanácsát. hogy sokáig ne hadgya uralkodni a vezéreket, de a jó tanácsé vagy rossz. a kéd ítélő széke eleiben terjesztem, mert ha a vezér jó. nem nagyobb hasznára volnaé abirodalomnak. ha meg hadnák, és mentől tovább uralkodnék.

annál inkább meg tanulná az igazgatást, mind belső. mind külső dolgait az országnak., az idegen ministerekkel, jobban tudna. az külső dolgokról végezni. de ezekre időt neki nem adnak. mert olyankor teszik le. amidőn már egy kevesé kezd üsmérni a dolgokat. némelyikét pedig olyan hamar ki vetik, mint ha csak álmában lett volna vezér, mind ez. a birodalomnak nagy romlására volna. ha eleit nem vennék. mert noha. gyakrabban minden fő tiszteket letegyenek is a vezérel, de az alattok való tisztek meg maradnak, ha a fő Cancellariust le teszik., az egész Cancellariakon lévő tisztek. secretariusok., írók. mind meg maradnak, és az új Cancellarius azoktól mindgyárt meg tudgya. hogy micsoda dolgok. folynak. és azokat követi, az új kincs tartó. hasonló képen. meg tudgya. az alatta valóitól. hogy micsoda rendet tartanak, a tárházakban, eszerint az újak, hamar óká lesznek. és a tisztek változásival. a dolgok. és rend tartások. nem változnak., a birodalom dolga ilyen formán csak foly. de nekem úgy tetszik. hogy ha egy jó vezért sokáig meg hadnának. hogy még jobban folyna. de mit mondgyak. ibrahim pasa sokáig vala vezér, ugyan azért is lön az utolsó támadás. mert mint hogy. amég vezérek. adig igen nagy hatalmuk vagyunk; csak nem mint egy lehetetlen. hogy viszá ne éllyenek hatalmukkal, epedig, soha egyik a másikáról nem tanul. CSak mind egy porázon futnak., valami mesterséget kellene nekik ki gondolni. hogy olyan hamar ki ne tennék őket, ők aszerint nem cselekedhetnek. mint pilátus cselekedet volt. éppen most jut eszemben. a híres pilátus, ellen valamely panasz hogy ment romában. jerusálemből romában kellett menni, hogy őt mentené meg magát a császár előtt, pilátus pedig., a kristus varrás nélkül való köntösét. a vitézektől el vette volt, úgy történék hogy mikor a császár eleiben ment parancsolattal. az a köntös, éppen rajta találta lenni. mihent a császár meg látá pilátust, mindgyárt fel keleté székéből. és szépen fogadta. azután el bocsátá magától. a császár csudálkozék cselekedetén. hogy vagyunk a. hogy én azért hívtam ide pilátust hogy számki vetésben küldgyem., de nem. hanem még fel keleté előtt, és szépen fogadom. milehet annak az oka, de pilátus annál inkább csudálkozék a császáron; mert ő sem gondolhatta ki az okát, a császár ismét hívtatta pilátust. pilátus, ismét azon köntösben megyen a császár eleiben. a ki is az előbbeni ceremóniával fogadgya., a császár annál inkább csudálkozék dolgán, pilátus hasonló képen. egyik sem tudgya minek tulajdonítani. a császár egy néhány nap múlva, ismét hívtatta pilátust. de pilátus uram, szerencsétlenségire, hirtelenkedvén. mind más új köntöst vett magára. és a varrás nélkül való köntös; el marada. a ki is meg oltalmazta. kétszer, azért mihent a császár eleiben ment. nemhogy fel költ volna előtte, de keményen szólván hozzája. számki vetésre küldé. galliában. eztet úgy hígye ké. amint tetszik. és maradok. aki vagyok.

rodosto. 24 xbris 1731.

A szokás szerént. már én nem merek szerencsés karácson innepeket kívánni kédenek, mert már kéden idegen szokást vett fel. idegen országban pedig. főképen francia országban, csak új esztendőben köszöntik egymást. nálunk pedig mind a három sátoros innepeken is, mellyik már jó szokás. azt az írás tudokra hagyom. mindenik ország tartssa meg amaga szokását. a leg jób, én is meg tartanám a magamét ha lehetne, és írnék valami hirt ha volna. de mi itt oly nagy csendes nyugodalomban élünk, hogy úgy tetszik. mint ha. másut mind meg holtak volna. csak mi élünk. pedig ha jól meg gondollyuk. mások élnek, és mi csak aluszunk., de vané egyéb dolga a bujdosoknak,? édes néném. a kéden bölcs, és okos levelire hogy lehetne meg felelnem, nekem oly okos levelet nem kel írni, az én eszem nem hasogattya az áert, mint a kéden. hanem csak a földön jár. azért a többit nagy tisztelettel félre tévén, csak egyre felelek meg, azt írod néném, hogy a hihetlenség. kételkedés. és az a fekete irigység. csak velünk bujdosik. mint ha, ők sem maradhattak volna az országban. e mind igaz. és úgy vagyunk. de az is való. hogy a török császár nem rendelt nekik táhint. még is csak. el élnek, mennyi sokat temettünk el már közüllünk, de aza veszet irigység, csak meg marad. és az egyenletlenség. csak

egészséges, és semmit nem vénül, talám ugyan ezek is temetnek el minket. ha csak a jó Isten, el nem veszi közüllünk őket, ugy tertzik, hogy a bujdosoknak. jobban kellene élni, mint sem az othon lako testvér atyafiaknak. de még eddig, mind ellenkezöt tapasztaltam. söt még. mentöl inkább fogyunk. annál. inkább szaporodik az irigység. és az egyenetlenség. emindenkor így volt. szomoruán látom, hogy így is lesz. mind örökkön, örökké. (de nem mondok rea ament) azt el lehet mondani, hogy a mi áitatos urunk. mindenkor igyekezet azon, hogy azokat el üze közüllünk, de még eddig végben nem vihette, de amit ahalál végben nem vihet. hogy vinné ő azt végben, ha rajtam állot volna, régen meg égettetem volna őket, mert ugyan is. mit keresnek közöttünk, egy állapotban vagyunk. egyik ugy hadta el jóságát, mint a másik, itt tiszttségeket. jóságokat. nem osztogatnak, az északi szelet. és a déli szelet, mindeniknek egyaránt osztogattyák. hanem csak az a külömbtség lehet. hogy egyikének job egésége vagyon. a másika, többet ehetik, ihatik, a harmadikának job lába lévén, többet sétálhat a tenger parton, ha már ezek méltok az egyenetlenségre, és az irigységre. vigyük a jános pap itélő szeke eleiben. had itéllye meg, de a még oda érkezünk, én azt gondoltam. hogy e mind csak attol vagyon., hogy a bujdosoknak semmiben sem telik, és könnyen meg unnyák a bujdosást. foglalatosságok kevés lévén. az idöt el unnyák. és ha együt lagnak., magokat is el unnyák. és csak mindenkor egymás ábrázattyát látni, azt is el unnyák., és így végtire, csak az unadalombol származnak. a fellyeb emlitet beste kurafiai., a historiákban olvasunk erröl példát. hogy nem jó a másban valo kételkedés. aztot pediglen egy pogány, de szép fejdelem aszszony adgya tudni illik., a nevezetes Cleopátra aszszonyom ő nagysága. aztot tudgya kéd hogy mint szerették ezek egymást markus antoniusal., az actiumi hartz után. ezek egyiptumban szaladának, markus antonius gondolta, hogy már szerencsétlen lévén, nem fogják ötet ugy szeretni. mert aszerencsétlennék, a szeretete is szerencsétlen. azért mindenkor tartot attol, hogy Cleopátra egy kis itallal a más világra ne küldgye. hogy azután szerencséebbet vegyen magának. aztot Cleopátra észre vévé, és olyan vendégséget csinála. hogy mindennek a kik asztalnál ültének. virágbol kötöt koszoru volt fejeken., el itélheti kéd. hogy micsoda szép koszorut csinált Cleopátra markus antoniusnak, de azt talám el nem itélheti kéd, hogy ő azt meg hinté mérges poral; a vendégségkor tehát. mindennek. a szokás szerént köszoru lévén fejében, a királynénak jó kedve lévén, nagy kedv keresésel vala markus antoniushoz., akit is látván. hogy nem csak abortol. de még aszeretettöl is kezdene részegülni. és hogy már. abban az állapotban volna, amint kívánná, mondá néki, hogy a koszorujában valo virágot tenné a pohorában, és hogy ő is hasonlo képen cselekednék. markus antonius ezt halván, és mindenekben. csak a királyné akarattyán járván. azonnal le szaggatá koszorujából a virágot, és a poharában veté. és meg akará innya a Cleopátra egéségiért, de a királyné a kezit a szájára tevé. és meg tartoztatá. mondván. meg ne igyad markus antonius és lásd meg, hogy mit nem lehet végben vinni, mikor valaki valamit akar, én azokat a virágokat méregelem meg hintettem, itéld el abbol. hogy ha az a gyanóság. a melyet mutacz hozám meg menthetne a veszedelemtöl, hogy. ha lehetne arra adni magamot, hogy el Veszeselek., és ha lehetne, nálad nélkül élnem, de látván a királyné, hogy marcus antonius kételkednék beszédiben, azonnal, egy halálra valo rabot hozata fel a tömlöczből. és meg itatván véle. a pohárban lévő bórt: mindgyárt meg hala. elöttök. így meg gyógyítani valakit, a gyanakodásbol. és a hihetlenségéből, az orvoság igen durva volna. de hadd hozzak még egy példát. elő. az irigységröl is. egy francia királynak, aki még uj vala királyságában., hizelkedésből. az udvariak mindenkor csak azt hozák elő. hogy az előbbeni királynak idejében. mennyi sok szomoruságot és bántodást vett volna. azon király tisztaitöl, azért meg lehetne most rajtok ki mutatni boszuját, erre addig sürgeték, hogy végtire parancsolá a király., hogy vinnék irásban. eleiben; az előbbeni király udvarában lévő tiszteteknek neveket; azt csak hamar bé adák nagy örömel, akirály kezében vévén a laistromot; sokaknak a neveket meg jedczé egy keresztel, és azután el zárá a laistromot., az udvariak azt látván. nagy vigasságal gondolák. hogy azok,

akiknek nevek meg vagyon jegyezve keresztel, hogy már azok el veszet emberek. nagy örömben, azt sem várhaták hogy mit fog végezni irántok a király, hanem még előre ki hirdeté. hogy a király mint tett volna keresztet a nevekre., ehirre valo nézve. sokan, a kiknek nevek meg volt jegyezve keresztel. meg ijedenek és csak titkon más országokban szaladának, vagy az országban el rejték magokat. a király meg tudván okát azudvartol valo el szaladásoknak. mindenek hallottára, és csudájára. ezeket a meg tartásra méltó szokot mondá. miért szaladtanak el udvaromtól. nem tudtaké azt. hogy a kereszt bizonyosága a jutalomnak. és hogy a kereszt erdeme által, avétkek el töröltettek. azután meg parancsolá, hogy mindenetek hinának viszá. és midön mindenek viszá jöttek volna. mindenikét meg hagyá tiszttségiben., ez olyan szép dolog volt. a micsodás rut az irigység, azért nem is beszéllek már többet felölle, hanem azt mondom, hogy itt meleg idök járnak, ebben a holnapban, csak kétszer ha tüzet csináltattam, azt kérdik kédtől, melyik szeret jobban, azé a ki egy jó akarójától el nem bucsuzik, vagy az, aki bucsuzva megyen el? Isten áldásával érjed, és töltsd el édes néném az uj esztendöt; hát uj szivet ne kívánnjunké egymásnak., mert amint szerettyük egymást, amiénk már egészen meg perselödöt. de miért vettük mi azt szokásban, a pogányoktól., szerencsés uj esztendöt, szerencsés utat kívánok. az Isten áldását, vagy segítségit elő sem hozuk csak a sok szerencsét. mint hogy Isten előtt nincsen szerencse. akeresztényeknek, sem kellene aztot üsmérni, no már el végezem leveletem; és adgyunk hálát az urnak. hogy ez esztendőben meg tartot. maradok.

Rodosto 14 martj. 1732.

kedvesen. és gyönyörüséggel vettem édes néném. nádmezél irot szép leveledet; valyuk meg avilág elöt. hogy mi ketten jok vagyunk, és hogy jól tudgyuk. egymást szeretni, de ahogy. mi soha sem veszekedünk, mikor veszekedünk is, amint egy, meg enyvezi köztünk. abarátságot, éppen nem vártam volna akéd hírét, azért már méltó haragudni. ki hitte volna hogy topált illyen hamar ki tegyék avezéségből; minden szerette, és minden félt tölle, avalo a németek el hiszem hogy akarják. mert gyülölte öket. mi velünk pedig az Isten aldgya meg. olyan kevés idő alat is elég jót tett. ha mind, így, két, három esztendő alat, egy török sem lesz. aki avezéséget meg ne kostollya, ki veszem grof bonnevált. ha török is. mert az Isten meg nem engedi, hogy egy olyan hittől szakat itt is elő mennyen, ha még az a pasa babiloniában vagyon akit vezérnek mondgyák. hogy tesznek, mikor jö a még ell., de a még is becsületeseb hogy doktor fia, és nem borbély, vagy fa vágonak, amint a már meg történt, itt aporból veszik ki avezéretet. és azután aporban vetik. erről egy kis historiát hozok elő. itt mikor olyan szegény árva gyermekek találkoznak. akik jo formák. az adoban el veszik. és török vallásban nevelik. és a lég szebbeket. a császár udvarában nevelik fel, egyet a többi közöt. hogy még igen gyengének láták. nem adák a császár udvarában, hanem egy basának adák, aki is kedvében vévén agyermecket; a micsoda tudományt itt lehet tanulni. arra mind meg tanyítatá. és nagy gond viseléssel nevelé., az iffiu akit már ibrahimnak fogunk hini; mind igen jól tanula. mind jól viselé magát. ugy annyira. hogy a basa gondolá. hogy talám. kedvet nyerne véle. ha a császár fiának adná. sulimánnak, aki is olyan hires vala. az atya halála után, sulimán. igen kedvesen vévé azajándékot., és mivel hogy. egy idösü volt véle. minden mulattságában. ibrahim ót volt, és oly igen meg szereté. hogy csak ibrahimal. kíváná szolgáltatni magát. a ki is azt észre vévén. kívánt élni ajo alkalmatosággal, de nem roszra fordittá, hanem arra. hogy jó akarokot csinálna, és a szegényeknek szolgálna. solimán, akiben valóságos fejedelmi természet volt; örömel látá benne azt a nemes szivet. és annál inkább becsülé és szereté, és mindeniknek nagy jelit adá mihent császárá lön. mert ibrahimot kapicsi pasává tevé. és egy kevés idő mulva., a jancsárok fő agájává,

ibrahim látván sebeséget való előmenetelét, tartja szerencséjének álhatatlanságától, gyakran jut vala eszébe, aortán lévő nagy uraknak szerencsétlenségek. és azoknak keserves halálok. elméjében szomorú gondolatokat okozának. annyira hogy, szomorú gondolatok szállák meg elméjét, és egyszer mind el hagyá. azta jó kedvét. amely sokszor tettet sulimánnak, aztot észre vévén és szeretvén valóságát, kérdezni kezdé annak okát, ibrahim, azt meg vallá igazán, mondván. hogy az ő szomorúságának azoka., nem egyéb volna, hanem meg gondolván. hozzája való nagy kegyelmességit. ő attól tart., hogy aza kegyesség, irigyeket, és ellenségeket fog támasztani ellene, akik ő ellene árulkodván. abban a keserves állapotban ejtik. a melyben már estenek sok nagy urak., és hogy végtire ő is olyan utálatos halállal vész el, valamint azok. ez a félelem szüntelen elméjében lévén néki, azon kéri, hogy csak modgyával való jóval legyen hozzája., a melyel, közönségesen való rendben tölthesse. csendességben., és békeségben életét., mivel az aláb való rendben is, meg mutathattya. hozzája való kegyességit, szintén úgy, mint abban a nagy rendben, a melyben tette őtet, sulimán halván. ezeket az okos beszédeket, meg esék szive rajta, és meg dicséré. jó természetit., nem is akarván el mulatni semmit is, a mi meg vigasztalhatná., erős esküvéssel fogadá néki. hogy soha életihez nem nyulna, mind addig valamég ő élni fog. akármely ók. vihetné is arra.

ibrahim ilyen nagy ígéretre való nézve. meg vigasztalodván, annál is nagyobb buzgósággal kezdé szolgálni. solimán., pedig, hogy még nagyobb jelít adhassa neki., benne való hitelének. fő vezérré tévé, azután solimán, mind magyar országban., mind persiában. nagy szerencsés hadakozásokat vit végben, ibrahimnak mind azokban nagy része vala, olyan hatalmassá. és gazdaggá lön, és oly nagy kedvességben vala, hogy mindenek rettegetek tőle,

A sultánnak, úgy mint, az annya. és roxelán a felesége solimánnak. mind ezeket látván. igen kezdék irigyleni. vévén észre hogy már a dolgok nem forognak annyira akezek között. és hogy minden csak a vezér kezében forog., erre való nézve, okot is keresének az el vesztésire, ibrahim azt meg sejdíté, és tartván attól. hogy a henyéllés, okot, s'alkalmatosságot adhat solimánnak. hogy meg győztesse az anyjának szeretetiből, és a feleségének ölelgetésitől. arra való nézve. újabb hadakozásra indítá solimánt. a persák ellen, akinek is az ilyen ösztön igen tették, mivel soha egy fejedelem sem szerette úgy a hadakozást. és egy sem volt olyan szerencsés, mind azon által. nem hajola mindgyárt az ibrahim tanátságára. azért, mert csak akkor csinált vala kötetést. a persiai királlyal., de ibrahim csak arra akarván hajtani, találta abban modot, hogy damaskus városából. egy híres astronomust hívata, kinek neve volt muley. akiről azt tartották, hogy a jövő dolgokat jól tudta, a fejedelmekben is meg vannak a gyengeségek, valamint másokban., hanem azok boldogabbak, akikben leg kevesseb találtatik. solimán kívána latni az astrologust, ibrahim hozzája vivé. de elsőben beszélle afejjével, az astrologus. aztjövendölé, hogy ha a hadakozást el kezdé. persiai királynak fog még tétetni. solimánt meg vakitván, a nagyra vágyás, esziben sem juta. akötés, melyet tett. a persiai királlyal. hanem csak meg indula ellene. hatszáz ezer emberel. őt egy néhány esztendőket tölte, de szerencsétlen lévén hadakozása, viszá tére Constancinapolyban, a hadának negyed részével, és igen nagy haragal. mind ástronomus. mind a vezérje ellen. a sultánnak, meg sajditván a császár haragját., mindgyárt a vezér árulásának tulajdonitták, a hadakozásnak szerencsétlenségit, és fel támasztván ellene másokat is, azt kezdék solimánnal el hitetni, hogy a vezér a persiai királlyal egyet értvén, sok számu pénzt venne fel tőle, és aortára hivatván ababiloniai pasát, titkon solimánhoz vivék, aki is sokat monda neki a vezér csalárdságáról, ugyan abban az időben, a sultánnak valami formában. ki tudák., hogy a vezérnek. károlus quintusal, és ferdinándusal. levél által. sok correspondentiája lett volna; abban modot is találának, hogy azok közül a levelek közül kaphatának. és azokat. a sultánnak adák, aki is látván mind ezekből. fő ministerinek. vétkit, és háládatlanságát, el tőkellé magában halálát.

De meg emlékeztén, hittelt fogadásáról. esze gyűjtetét predikátorjait. és papjait., a mufti is jelen lévén, elejekben tévé a dolgokat, és fogadását, ezekről sokáig vetekedének, de semmit nem végezének, hanem egyik apapok közül mondá. solimánnak. mint hogy azt fogattad avezérnek hogy életedben meg nem öleted avezért, fojtsd meg ötöt, a midön aluszol., mivel azálom mint egy halál, azért így eleget tész ígérétednek, a többi is ezt jonak találák, solimán hivatá avezért., magával vacsoráltatá, azután. alevelit keziben. adá hogy olvasná el. a meg lévén, a szemire hányá. arulását, és háláadatlanságát. és meg fogatván. parancsolá, hogy mihent ő el aluszik. avezért fojtsák meg, a melyet végben is vivék., jó éttzakát hát édes néném. én is alunni megyek. és meg parancsoltam hogy mihent el aluszom. minden bolháimot meg öllýék., mert már is elég vagon.

rodosto 4 martý 1733.

Édes néném., a kiralyok is. csak úgy bé hunnyák a szemeket. valamint mi, mert éppen most hozák hirül, hogy első februárý a lengyel országi király., augustus. csak úgy holt volna meg. valamint egy közönséges ember; alélek ki ment belöle, s' a halál. benne maradt. az Isten nyugossa, mert jó király volt., ha sokáig uralkodot, meg is erdemlette. mert talám soha király, úgy nem tudot élni akirályságal mint ő, soha a lengyeleknek olyan királyok nem volt. aki nékik a sok vendégséget, sok száz féle mulattságot adot volna mint ő, az aszszonyokrol nem is szollok, mert azok. száz esztendeig gyászolhatták, élteben. a paradicsomrol. sem gondolkodtak., úgy tudta őket mulatni, és kedveket keresni, egy szoval el mondhatni, hogy méltó volt a királyságra, és tudta annak mind hasznát. venni, mind evilági gyönyörüségre fordítani, eleinte avalo hogy igen tövises volt királysága., mind addig, még a sveciai királyt meg nem verék. de azután, tudta a sok rosát le szedni, micsoda. ki mondhatatlan. sok jó nem következet az ő vallásunkra valo meg térésével, lhuter mártontol fogva, saxoníában volt. a gyükere, és fészke a lhuteránus vallásnak, két száz esztendeig tartot. azolta a saxonai electorok palotájiban, nem mondották a sz. misét. de most mind őt. mind másut az országban. azt mondgyák., micsoda nagy dicsőségire az Istennek. és nagy hasznára let azanyaszent egyháznak, aző meg térése., már a fia papista. annak a gyermekei papisták. kevés idővel ezután, az egész országa is alesz, a mi urunknak igen jó akaroja volt, lehetetlen hogy már hadakozást ne lássunk europában, annyi sok ideig tarto békeség után. mert a lengyel országi király választás., nem szokot csendesesen végben menni, ahoz most kettő tart számot., a meg holt király fia, és stanislaus, az elsőnek part fogoja lesz., a császár, és a muszka czárné, a másodikánakpedig a franczia király, mert mint hogy aleányával hál, tartozik is segíteni, már ezek had perellyenek egymásal, tudom hogy ezeknek. réz prokátorok leszen., valamint mikor, a franczia király. a feleségit illető tartományért hadakozást kezde a császár ellen, azt kérdé leopoldus a franczia követtől. hogy micsoda igassága vagon az urának, hogy hadakozást akar indítani, azt felelé akövet. hogy azt nem tudgya. hanem azt tudgya, hogy az urának. már készen vagon két száz ezer prokátora. azok meg fognak felelni. meg is nyéré perit. édes néném, micsoda szép állapot. annyi prokátoral perelni, de az is szép dolog. ha kéd egészséges, fő képpen a böjtben.

rodosto 15 7bris. 1733.

mi itt csak fülelünk, és várjuk, mely felöl zavarják a vizet. hogy mi is valamit foghatnánk. de a szegénynek., a szerencséje is szegény. én innét holmi ajándékot küldök, még abban néném, gáncsot találsz, szép dolog a háláadatlonság, nem hejában, a ki görögökel lakik. görögé kel lenni, agörög aszszonyoknál pedig, nincsen se háláadatlanab, se kevélyeb, és csak egyedül

magokat szeretik, de aztis görög. nem nemesi szeretettel, a magához való szeretetről, aminap, két aszszonyrak. abeszélgetéseket olvastam, nem tudom ha le irjamé vagy sem. de le irom, mert nincsen egyebet mast irnom. silvia, juliánna.

juliánna. honnét vagyon a. kedves silviám, hogy ilyen idején setálsz kertedben, és csak egyedül, holot rend szerént. sokad magadal szerettz sétálni.

silvia. mindennek ideje vagyon, vagyon olyan idő. melyben sokad magammal szeretek lenni. vagyon olyan, melyben, amagánoson valo létel kedves, ugyan ebben azutolso állapotban is voltam ma regel. azért is küldöttem éretted.

juliánna, Ez a magános sétaláshoz valo hajlandóság. nem vala mely szokáson kívül valo dologtol jöé, és ate szivednek nincsené valamely része, az ilyen sétálásban.?

silvia, nem azért hivattalak ide. hogy valamit el titkollyak előtted. azt meg vallom, hogy egy kis indulat cselekedtetí velem. el hitethetnéde magadal. szép juliánna. hogy egy kis féltő. irigység van bennem.

juliánna. noha. az ilyen féltő irigység. olyan nyavalya legyen. a melyért szanni kel aztot, aki abban vagyon. de még is. nem lehet hogy ne örüllyek annak. hogy aztot te üsmered, mert amidön azt mondod. hogy a féltő irigység van benned., mint ha azt mondanád hogy szeretiz valakit., én pedig mindenkor azt ohajtottam, hogy okoságal. és ertelemel. valakihez köteledzed magadot

silvia. kedves juliánám., a te kívánságid azzal bé nem telnek valo hogy az a féltő irigység van bennem. de a héjával senkit nem szeretek. és a szeretetre. semmi hajlandóságom nincsen.

juliánna. hogy hogy. a féltő irigységet érzed, és senkit nem szeretiz?

silvia, bizonyára nem., aztot irigyelem; hogy télámon. diánnának oly igen kedvit keresi, és azt nem szenvedhetem hogy csak hozzája járjon, és hozám nem, ámbár a nekem szomorúságot okozzon is. de én telámont nem szeretem, és soha nem is fogom szeretni

julianna. hogy ne CSudálnám beszédidet, eddig én, mindenkor azt gondoltam., hogy a féltés. a szeretettől jö. és ha a nekünk nehéz. hogy valaki másnak adgya magát; attol vagyon, mert ötet szerettyük.

silvia Igen meg csalod magadot szép juliánna, azt pedig tudmeg. hogy a magunkhoz valo szeretet elegendő arra. hogy bennünk, féltést, és irigységet gerjeszen. szerelem nélkül is.

juliánna. hogy ha csak a magadhoz valo szeretetet érzed, tehát. az irigységed, csak diánnát tekintí, és nem telámont, mivel nem szeretvén ötet. az ő cselekedeteire is. nem kel vigyáznod.

silvia. én irigy legyek diánna ellen.,? olyan gyengességnek lenni bennem lehetetlen, ő szép, esze vagyon, azt tudom, és azt meg vallom, de az a magamhoz valo szeretet, a mely meg boszszontot azért, hogy télámon ötet nálamnál inkább becsüli, ugyan. az is el hiteti velem, hogy nem vagyok aláb valo nála. se szépségben. se észben, nem is tekintem ötet ugy. mint velem egy személyt szeretöt. és az a boszszonkodás. a melyben vagyok. azért. hogy télámon - csak ötet látogattya, és nem engemet, nem egyébtől vagyon. hanem a magamhoz valo szeretettől. a melyért., azt allítottam magam felöl, hogy senkit nem kel nálamnál fellyeb becsülni, és hogy leg aláb. meg érdemlem, az egyenlőséget.

juliánna. meg vallom. hogy soha. a magunkhoz valo szeretetet annyira nem terjesztettem. azt tartottam, hogy az, olyan belső indulat., mely igen becsülteti mivelünk magunkot, és igen keveset tartat mások felöl. ilyen formában, ugy tekintetem ötet, mint olyan vétet., a mely ellen minden erővel ellene kell állanunk., de azt soha sem gondolhattam volna. hogy az olyan

belső indulat lett volna., a mely nekünk, mind nyughatatlanságot. mind féltést okozhatot volna, olyan állapotért. amelyhez semmi közt nem tartunk.

silvia. ah! szép juliánna, mely kevésre terjeszted az olyan érzékenységet. a melynek., nincsen határja., azt meg vallom., hogy a magához valo szeretet, olyan magunkhoz valo jó akaratnak indulattya, a mely elsöben mi velünk magunkot szereteti; de azt is meg kel vallani, hogy annak köszönnyük a kívánságot a melyel kívánnjuk szeretetni magunkot másoktól. és hogy mindent; csak azért cselekeszünk. a magunkhoz valo szeretet igazgattya minden cselekedetinket, ugyan az által is szeretünk, utálunk, az által adunk, vagy nem adunk., boszut állunk., vagy meg bocsátunk, egy szoval. olyan indulat, a mely minden cselekedetinkben csak mi magunkot tekinteti. juliánna. hogy hogy, hát az én kegyes barátságom. a melyel hozzád kapcsolom magamot, nem magadért vagyon tehát. hanem csak magamért.

silvia. nincsen külömben., ha valamely kedvességet nem találnál. a velem valo társalkodásban., ha beszédim néked nem tettezenék, vagy haszokásim. ellenkeznének. atíéiddel, se engem nem szeretnél. se hozám nem jönél, hasonlot mondhatok magamrol. irántad, ha nekem alkalmatlan. haszontalan. vagy unadalmas volnál. nem volnék barátságban veled. gondolodé azt; hogy amidön valaki hozank köti magát., hogy a mi érettünk vagyon. nem, juliánna nem, hanem csak magamért. és azért a gyönyörüségért. a melyet talál aminket valo szeretetben. az emberekben. még nagyob a magokhoz valo szeretet. mint mi bennünk, mivel ök azt kíványák, hogy mi hüségel legyünk hozzájuk. és csak öket szeressük. azonban ök, szépröl, szépre ugrándoznak., és minden aszszonynak. akarnának tettzeni. julianna. de az által. el törölöd. aszép hajlandóságokot, az igaz barátságokot, semmivé tészed. a sympátiát, azt a titkos hajlandóságot. mely oly csudálatosan. tudgya meg egyeztetni a sziveket. a leg szeb cselekedeteket meg kisebited, és ha minden csak a magához valo szeretetért megyen végben., aháláadoság semmivé lészen. a köteleség csak bolondság, és a jó erkölcsöknek, olyan kezdetet adcz. mely azoknak nemeségeket. és fényeségeket. meg homályosittya.

sylvia. En ezeket. nem cselekszem., söt még azt tartom. hogy a magához valo szeretet nemzi a szép hajlandóságokot, erősíti a barátságokot, és nagy dolgokot vitet végben. két személy, kinek természetek. szokások. akarattok meg egyeznek, egymáshoz hajlandóságot éreznek, fel indítván, amagokhoz valo szeretettöl, egyenlő akarattal fogják keresni, hogy egymást meg érdemellyék. amagunkhoz valo szeretet csak azt cselekedtetni mi velünk. a mely dicséretes. és dicsöséges. azok az országokot nyerö hiresek., mit tekintettek mást. hanem csak magokot. ahadakozásokban, és nem a magokhoz valo szeretet gerjesztetteé fel öket. egy szoval. csak találunk, mivel meg elégíteni a magunkhoz valo szeretetet, adicsöségben. álhatatosságban, hüségben. háláadoságban, e mindenikben fel találtatik.

julianna, arra reá állok magam is. hogy ami azokat anevezetes cselekedeteket illeti, hogy a magához valo szeretetnek. azokban része lehetet, de a leheté. hogy a midön én valamely nagy dologal kedvit akarván keresni egy jó akaromnak, a melyet senki meg nem tudhattya, hogy én nem azért cselekedtem aztot: hogy ötet kötelezdem, hanem hogy, eleget tegyek. a magamhoz valo szeretetnek

silvia. kedves juliánám. ha szinte a te jo akaratod el legyen is rejtve avilág elöt. de el vagyoné a rejtve te elötted, a ki azt cselekedted? nem éreszé magadban olyan belső örömet, a melyel vagy a te nemesi cselekedetedhez. ez olyan indulat, mely közönséges az emberi nemzetnél, tégedet. sem vesznek onnét ki, és az az indulat, nem a magához valo szereteté, mely némelyek el titkoltattya az adományt, némelyek pedig ki hirdetteti.

juliánna. akivel én valamiben jól tettem, semmi köteleséggel nem kel tehát lenni hozám, mivel én azt csak. magamért cselekedtem,?

silvia. a mely gyönyörűséget érzettél az adásban, meg gátollyaé a másikának gyönyörűségét avételben,? ate jó akarodnak. nincsené magához való szeretete., valamint te néked, azötet, nem ingerlié aháláadásra. nem mondgyaé azt magában, hogy leg háláadatlanab lenne evilágon, ha kötelességet nem volna hozzád, azért, amit cselekedtél ő érte.? a magához való szeretet. fel támad a háláadatlanág ellen. ugyan ő is térszen háláadoká.

julianna. mint hogy már pártfogyója lettél. amagához való szeretetnek., és hogy oly okoson oltalmazod; ne sajnályad meg halgatni kérdésimet. és azokra meg felelni. neked, aki mind iffü, mind szép. és eszes vagy, meg engedem. hogy legyen egy kevés magadhoz való szeretet., de hogy bizonyítod azt meg nekem, hogy a meg egyezék, az öregséget. és azzal ami rut.

silvia, soha sem erősebb, mint az ilyen állapotokban., mert a magához való szeretet, minket arra viszen, hogy azta kárt, amelyet tett nekünk a természet: formáltatásunkor vagy a melyet okoz öregülésünkör, helyre hozuk, vagy eszünk által, vagy magunk szép viselése által. okosságunk által, vagy valamely jó erkölcs által. iffiuság. és szépség nélkült is. nem dicsekedneké a tudománnyal, az okoságal., adakozoságal; és böv kezűségel, és a mit dicsőségesnek neveznek. nem lehetneé azt magához való szeretetnek hívni,? eza szeretet, nem csak arra kötelez, hogy el takargassuk fogyatkozásinkot., hanem hogy mások előtt tökéletesek lehessünk, de még többet mondok. mert azt nem hihetem, hogy egy rossz emberben, magához való szeretet legyen., mivel ez a magunkhoz való jó akarat csak attól jöhet, hogy ha érezünk magunkban. valamely jót. akiben pedig semmi jó nincsen, hogy lehetne abban a magához való szeretet?

juliánna Csak erre vártalak. hogy bizonyíthatod meg a mit mondasz. holot minden nap látunk olyan férfiakot, és aszszonyokot akikben azok ajó erkölcsök, melyeket te kívánsz. fel nem találtnak., a kik jó itélettel vannak magok felöl, nem ezé a magához való szeretet

silvia, igen is nem, mert a mint egy szemfenyvesztés azemberek között, és esztelenség. az aszszonyok között, becsüld meg a magához való szeretetet, és ne keverjed együvé, ezeket a fogyatkozásokat, az okosság. annya a magához való szeretetnek. és te olyanokat hozsz elő. a kiknél okosság nincsen, az okoságnak világánál üsmérhettyük meg. jó, vagy rossz természetünket; és ugyan a magához való szeretettel terjeszük mindenek eleiben azegyikét, és takargatjuk el amásikát. egy szóval kedves juliánám., még egyszer aztmondom. hogy mind azok. a melyekből lehet, dicséretet; becsületet, és gyönyörűséget venni, csak a magához való szeretetből származnak, juliánna. ez így lévén, szép silvia. tehát, ate tartásod szerént. a magához való szeretet, eredete minden jó erkölcsöknek,

silvia, leg aláb ő az oszlopja, és ő is terjeszti ki annyira.

julianna, kedves silviám, már egészen el áltattál. és a magához való szeretet részére tertem, de hová lesz, a magadhoz való szereteted. ha télámon, diánnához kapcsollya magát.

silvia. a mely magamhoz való szeretetért nehezen eset azö változása. ugyan a meg is vigasztal engem., és azt is elfogja velem hitetni. hogy nem érdemli joságot.

édes néném ezekre mit mondasz. vagyoné benned magadhozvaló szeretet? azt nem lehet mondani hogy ne legyen az erdélyi leányokban aszszonyokban, de azt is el mondhatni felölök, hogy ők bizvást el mondhatták. ugy szeretlek, mint magamat., mert ha magokat szeretik, másokat is tudnak szeretni., mert mind jó vér, mind jó sziv vagyon benne; de egy görög aszszony. talám káromkodásnak tartaná. ha azt mondaná. ugy szeretlek mint magamot., de ha szinte azt mondaná is. el nem kellene hinni. mert sz. pál azt. mondgya. hogy a görögök. hazugok, édes néném. én kédet ugy szeretvén mint magamot., és magamot ugy mint az aluvást. azért jó éttzakát is kívánok.

rodosto. 4 xbris. 1733.

tudod már azt a hirt néném, hogy most minden órán, nagy hadakozás lesz, de tudodé annak azokát, octobernek a vége felé, afrancia, a német császárnak. nagy barátságoson meg izené, hogy hadakozást hirdet neki. ennek pedig az oka nem más. hanem, mihent, augustus, alengyel király, a szemét bé hunyá, a francia udvar, azon igyekezék, hogy stanislaust válaszá a lengyelek. királynak., a midön, azt meg tudá, hogy csak nem. mindnyájan reá állottak volna arra a palatinusok, stanislaust lengyel országban küldé a választásra. a mint hogy. csak nem az egész ország. a gyűlésben. királyának választá. és annak fel kiáltá. de ugyan abban az időben. egy néhány palatinus. és egy néhány püspök, esze gyűlvén. az augustus fiát választák királynak., eza kis gyűlés pedig. a CSászár és a muszka czárné, segítségivel mene végben, eleinte mindgyárt, e nem tették állandonak lenni, de kevés idő mulva. a muszka had, hogy lengyel országban kezde bé menni, a fő renden lévők is meg változtaták, az elméjeket, és erre a részre állának, és mentől több had kezde lengyel országban menni, annal többen hajolának. augustus mellé, és eztet, mind a császár alattomban valo munkája cselekedé, a francia udvár ezért meg haraguvék és hadakozást hirdete., mind a kettő ellen. de mint hogy, stanislausnak, se oly könnyen, se oly hamar hadat nem küldhetne. a mint kívántatot volna, azért varsováról ki kellett menni. és helyt adni augustusnak, mind ezért. hadakozást nagyot várjunk, mi hasznunk lesz benne, Isten tudgya., mi csak reménlünk, csak reménlünk. mind addig, még meg nem halunk, az olosz példa beszéd azt mondgya; hogy aki csak reménséggel áll, az ispotályban hall meg, ha ispotályban nem is. talám rodoszton. akár hol legyen a. csak bé kel a szemünket hunni egyszer. de addig, csak jó az egészségre vigyázni édes néném. és abut el kel üzni, és ne engedgyük. hogy a gondolat, és a meláncolia, el fogja elmenket. ne legyünk olyanok. mint egy francia ur volt, a ki el temetvén a feleségit, ugyan azon estve, a vacsorát hogy fel vitték az asztalra. le nemakart ülni asztalhoz, mert nem volt jelen a felesége. a várakozást el unván. mondgya a konyha mesterinek. hogy jelentse. meg az aszszonynak., hogy az asztalon az étek. a konyha mester mondgya neki hogy nem jöhet. mert el temették. akkor tér eszire az ur. sok féle bu van evilágon.

rodosto. 15 febr. 1734

ideje már egy leveledet vennem édes néném, én hármat is irtam ebben az esztendőben; azt írják. hogy stanislaus, dantzkán tölti a telet, meg lássuk mint lesz dolga atavaszal; a francia, és a spanyol had, erősen takarodik olosz ország felé., a sardiniai király is készül, nem tudom mit gondol a császár, de én azt gondolom helyette. hogy ha stanislaus el veszti is alengyel ország királyságot, attol tarthat, hogy magais, olosz országból. ki ne kötözödgység., a spanyol király fia. meg nem elégszik. az ő két hertzegségivel, azapja. még királyá is teheti. most van ideje. hát nekünk vagyone most ideje. hogy várjunk valamit, a szegény urunk. a mit apennájával tehet, el nem mulattya. eleget ir minden felé, mert mi olyanok vagyunk. mint az evangyeliumbéli beteg. aki, harmincz esztendeig volt. a tó mellet, várván hogy valaki vessé belé., a midön. azangyal fel zavarta. mi is azt várjuk. hogy valaki valamely zür zavart csinállyon. mert mi magunkal. jó tehetetlenek vagyunk, az Isten el hoza még a mi oránkot is, ha most nem mászor; ki ne nevetné édes néném, micsoda rendesen tudod le irni, hogy a francziák. micsoda álhatatlanok minden cselekedetekben., és hogy egy francia, két három, leányt, meg annyi aszszonyt is akar egyszersmind szeretni, az ugy vagyon. két aszszony, rendesen rea vet volt egy francziát. a ki is. mindenikhez járván, mindenikel el akará hitetni hogy szereti. ez a két aszszony barátosok lévén egymásal., egymásnak titkokot meg vallák. és egymástól meg tudák, hogy a francia mint hitegetné őket, egybe beszélvén, afranciahoz

mennek., és sok szép szin alatt. mint ha csak trefálódnának véle. úgy bé kötözik, és pokállyák, valamint a kis gyermeket. hogy csak a fejét mozgathatta, a meg lévén. a falhoz támaszttyák. valamint egyfa képet. és őt minden féle szép szokot mondanak neki, annak vége lévén, az aszszonyok egyikének a szállására mennek., és két legényel a bé polált szeretőjököt is oda vitetik, őt enni adnak neki valamint egy gyermeknek., azután azaszszonyok le fekűsznek, és közikben teszik. az eleven bábót. és őt valamit el tudnak rajta tenni el nem mulattyák. szidgyák. pirongattyák. és csufollyák. és egész éttzaka nem hadgyák alunni, reggel felé, meg ígérük neki hogy el bocsáttyák. csak tisztességesen viselje magát., a legény mindent fel fogad, az aszszonyok fel kelnek. fel öltöznek. és ki mennek a házbol. sok idő mulva egy vén aszszony bé megyen a házban., és el odgya, a legény kérdi hogy hol vannak. az aszszonyok. mondgya a vén aszszony. hogy vagyon már két orája, hogy hintoban ültek, és ki ki a maga jóságában ment. maszor többet, jobbat. de most nincsen egyebet mit irnom. azért maradok az aszszonynak, nem csak spárgás. de köteles szolgája.

rodosto 18 febr. 1734

soha édes néném nagyob kedvem nem volt. egy igen szép. csinos, és takarékos levelet írni mint ma. se soha olyan nagy egyepetyém nem volt mint ma. a hoszu levél írásra., de mint hogy attol tartok; hogy egyikét sem viszem úgy végben. hogy a kéd szép szemeinek tessék. azért el vegezem leveletem. és ebből meg tudhattya kéd. hogy még élek, és hogy. vagyok. és maradok. az aszszonynak. jó nénémnek. jó attyafia,

P. s. édes néném. hová lehet annál szebb levél. ha rövid is. mint a melyet. egy hires gyeneralis irt volt a feleséginek a hartz után. mondván. az ellenséget meg vertük, egy kevesé el faradtam. jó éttzakát édes feleségem.

rodosto. 15 febr. 1734.

mindenünnen. csak az a hir, hogy mindenüt készülnek, ahadakozásra. a sok német. francia, spanyol. takarodik, olosz ország felé. azt gondolná az ember, hogy talám. őt valamely nagy vendégség leszen. és arra gyűlnek oda, eugyénius pedig a rénus vize felé igyekezik, azt mondgyák. hogy, afrancia is, elküld oda. vagy száz ezer embert. hát ezek édes néném. miért gyűlnek oda., talám halászni akarnak. stanislaus király pedig, dantzán vagyon, a muszkák. és a saxok készülnek, hogy stanislaust oda szorittsák. őt meg más féle musika leszen, mind ezekből. mi leszen, Isten tudgya: úgy tettzik mint ha stanislaus király vesztene leg többet. ha el talállya veszteti alengyel országi királyságot, a mint hogy, a meg történhetik. a mint folynak már is dolgai. de ha azt el veszti is. francia királyne az ő leánya, olosz országban pedig, hogy álhat a császár. három király ellen, a ki mindenik azon igyekezik, hogy el vesztesse véle. siciliát. és neápolist. és oda új királyt tegyenek, de mind ezekből. nekünk mi hasznunk lesz? talám csak semmi, még a mi oránk nem jöt el, addig csak barát tánczot kel járni, hogy valamely szomorú gondolatokon ne vegezem leveletem; egy jó akaromnak levelit le írom kédnek. a levelet küldöttem volna el. de francziául vagyon.,

Aztot. jól tudod kedves jó akarom. hogy micsoda szeretettel voltam juliánához, és hogy micsoda, sok féle. utakon. és ösvényeken hordozot engemet. nem voltam töb husz esztendősnél. midön szolgálattyára állottam, harmintznál pedig. többet vesztettem el. a miolta perlekedem véle. mind addig szerettem, a még úgy meg öszült. mint egy ösz macska, de még is olyan a micsodás. igen nehezen juthaték hozzája, mind azon által. az én szemeimnek szép vénnek láttzik, a való. hogy sok haszontalan suhajtásokat bocsátunk együt. azért. hogy hamaréb meg nem házasodtunk. de ő a vétkes nem én, aztot is tudod, hogy soha addig vég

képen. nem áll a házasságunkra. mind addig, még egy fogg marada aszájában. a jegy gyűrűmre is. ezeket aszokot metztetem, szeretetemnek. harmintz egyedik esztendejében. edes néném, mit mondasz azilyen emberről. én pedig azt mondom, hogy az ilyen példát, csudálni kel, és nem követni, néném az egésségre.

A midön bé akarám a levelemet pecsételni. eszemben jutot. a károlus magnus leánya, ez a császár. ugy szerette a leányait. hogy férhez nem akarta adni. azért. hogy el ne távozanak tölle, nyert is benne. mint birtok a csikban. az egyik leánya. az apja. secretáriusával. jo barátságban lévén, a többi közöt egy estve a secretarius a fejdelem aszszony látogatására menvén, őt addig mulata. hogy az alat nagy hó eset, a secretarius el bucsuzván a fejdelem aszszonytól. és látván hogy ho eset volna. attol kezde tartani. hogy a nyomát meg fogják látni az udvaron. a fejdelem aszszony vévé észre hogy mitől tartana a secretarius, mondá neki. majd által vislek azudvaron. hogy ne lássák, hogy ferfiu ment volna őt el, azonnal nem csak mondá. mert meg is cselekedé, és ahátára vevé a secretáriust. és által vivé az udvaron, szerencsétlenségekre., vagy jo szerencséjekre. a CSászár azon éttzaka nem alhatot. hanem azablakhoz ment idő tölteni. de itéld el néném, mint el bámula azon. hogy meg látá. a leányát. mint vinné terhit. de semmit nem szolla, hanem más nap. a tanács uraknak meg mondá, és el vegezék. hogy a fejdelem aszszonynak. adgyák. örökösön. a kedves terhit.

rodosto. 12 aprilis 1734

igen szépen, és alázatosan köszönöm edes néném ahalat, amely duplán érdemli a köszönetet. egyszer azért. hogy nénékám küldötte. masodszor azért. mert böjtben vagyunk, mert szükségünk vagyon rea, mert it ritka a jóhal., azért hogy e tályékát a hal nem szereti, vagy pedig a mi halászaink számarok, itt igen mértékleteségel. lehet böjtölni a halal, de a tojásban van részünk. mert csak azzal böjtölünk, ugy tettzik némelykor. mint ha pislenek járnának agyomromban. talám nem is hazudok, ha mondom, hogy töb kél száz tojásnál napjában, szokotályá fel kéd egész böjtön., és a négy után. tegyen kéd három cifrát, meg láttya kéd. hogy négy ezerre megyen. még pedig elis engedek egy nehány napot, ha a vitellius császár. asztalához járhatnánk., nem kellene rantottát enni. mert azt írják felölle. hogy egyszer az asztalán. két ezer féle hal volt. ki sütvé, ki főve, és meg mászor, hét ezer féle madár, mind e soknak tettzik. fő képen. olyanoknak mint mi. a kik csak egy féle halat is, kegyes szemel tekinttyük az asztalan. de ha meg gondollyuk. egy olyan. császártól. aki minden nagyságát. csak az asztalában tartotta; és a ki avilágot birta. talám ki telhetet. de azt kérhdhetné valaki, ha vagyoné. hét ezer féle madár, erre noé meg felelhetne. de addig mi csak eszük a rantottát, nem is volna jó annyi sok féle halban bujálkodni. főképpen ilyen ritka böjtön mint a mostani, mert talám soha sem érte kéd. hogy a nagy böjtben eset volna sz. györgy, a bórt is köszönöm néném, de nem annyira mint a halat. mert borunk elég vagyon, de nem csak elég, de jó is. asztali bornak bé vehetni, nem kényes italtra valo borok., senem konty alá valok. amint szokták mondani. de elég jók. a szükségre. és a táplálásra. mi kel egyéb. amértékletes ital. segiti ami edes egésségünket, azt tarttyák hogy egy ebéd felet négyszer innya elég. az elsöt, mi magunkért. a másodikat. jó akaroinkért. aharmadikat., a vigasságért. és a negyediket. az ellenséginkért. eztet nem tarttyák. a mi edes tündér hazánkban. azt mondod néném. hogy aminapi levelemben fogyatkozást találtál. a bizonyos. hogy a fogyatkozást. mind meg tudod üsmérni, mind aztot meg igazítani, de talám nem főben járó dolog. talám csak abban vétettem, hogy el felejem egy i felében punctumot tenni., éppen most jut eszemben, hogy egy néhány iffíu képiroknak, ajándékot tettek fel. hogy anyerje el. amellyik közüllök, leg szeb képet ir. az egyike leg szebet irt. annak is kellett volna az ajándékot elnyerni. a ki is akristus utolso vacsoráját le irván szerencsétlenségire, meg találta igen szépen spékelní a husvétí barányt.

mely az apostolok előtt volt. asidok pedig nem ették meg a szalonát; és így másnak adták az ajándékot. ha kérd is ilyen forma fogyatkozást talált. talám halált nem érdemel., a mi felől irt kérd. bánadalommal bánom hogy meg nem cselekedhetem. de mit tehetünk rolla, meg bocsátom a kérd kérésit. bocsássá meg kérd is ha meg nem cselekszem. de jó egészséget kívánván. maradok.

rodosto 16 juny 1734.

most hozák hirit. hogy a muszka. és a saxo obsideálta dantzkát. minden ösvényt. lyukat, be dugot. hogy stanislaus király kine repülhessen. avárost, mind löni, mind meg venni könnyü. de azt igen nehéz. meg oltalmazni. hogy a király onnét el ne mehessen: akinek és még arra kel szánni magát. mivel afrancia hajok. nem igen nyargalnak segítségire. amely várat pedig meg nem segittenek., megveszik annál is inkább. hogy soha a dantzkai praesidium olyan játékban. magát nem gyakorlotta. de hadgyuk el dantzkát. ugyis őt. most. sok álgyu dörgések vannak. és sétálljunk olosz országban. és nézük meg, hogy őt mint vendégeskednek az oda gyült sok féle hadak. azt mondgyák. hogy őt. már két vagy három várat. meg vett a francia. de a mi leg nagyob, még médiolánumban. sem kiáltanak már berdöt. ilyen formában. nem igen jól folynak. a császár dolgai. oloszországban, hogy ha pedig a spanyol ház. egyszer gyükeret kezd vetni olosz országban, a mint már el kezdette; félő, hogy a vendég kine vesse a gazdát házából. a spanyol király fia, az annyára maradot, három hertzegeket ment volt birni olosz országban, de ha szerencsés lehet, talám még fel állittya a siciliai királyságot. de akár mit csinálnának ök. csak nekünk is. valami Cseppenne hasznunkra. de se szememmel nem hallok. se fülemel nem látok. olyat a mi arra fordulhatna, az is meg lesz annak idejében, édes néném. mi szép dolog. sokáig élni, ebben a saeculumban 33 esztendő tölt el. de azon kevés idő alatt. igen nagy dolgok mentenek végben. hát még. ha élünk. mit nem érünk. azt is meg értem, hogy mikor valamit küld kérd nekem meg panaszollya, de a panaszostol. az ember hizik., noha azt szokták mondani.

Nincs keservesb kenyér, kit adnak panaszal.,
böven elegyítve, van mérges kovászal.
ásztatni kel gyakran, sok köny hullatásal.
és annak étele, van nagy suhajtásal.

de édes néném, ha panaszolod is, de nem háláadatlanul van dolgod. és azt ne tarttsad. azonban.

Te nagy ajándékot, ne adgy barátodnak.
mert ötet csinálod háláadatlanul.

de én is utánna teszem. ha el kellene. egyik fületem is vesztenem.

ki ajándekjinak. a számát fel írja.
már azoknak többé, érdemít ne várja,

tudom azt fogod mondani. hogy jól aluttam azértzaka. mert a jó aluvás után. könnyeb verseket gyalulni, el rakván hát a vers csináló szerszámimot. maradok édes néném. mindenkor etc.

rodosto 27 july. 1734.

néném. irtoztato nagy dolgok mennek végben ezen a mi keserves lako helyünkön, mi csendesen aluszunk. másut meg. erővel fektetik le, arra a hoszu álomra azembereket. ha szinte azok anagy dolgok minket ki rekesztenek is magok közül. de imádgjuk az Istennek

munkájit. másokon is, és azután., léptessünk dantzkára., a hol is meg szüntek már azálgyu lövések, mert aváros fel adta. magát a muszkáknak., akiknek is kel fizetni egynehány száz ezer forintot. hasonlo képen. a saxoknak is. hogy a várost fel nem prédálták. igen drágán fizették meg a vendég fogadást, hihető hogy mászor nem

kivánnak. szállást adni olyan vendégnek., akiért. ugy el rontották. a városokot, és annak hostáttyt. hogy husz esztendeig sem állittyák. helyre, avárost pedig azután adták fel. minek utánna. onnét stanislaus király ki repült volna. csak harmad magával; a ki is nagy veszedelemre adta magát, és akit minden rejtékben meg keresték a muszkák.,

de már késő volt; mert a kaliczkából ki szaladot volt a madár. és a prussiai király földére ment, kénispergában., őt már ne félttsük a muszkáktól, a valo. hogy, el hagyván lengyel országot, a királyságát is el hadta, de aki leg első indittoa volt. az akadálnak, hogy lengyel király ne lehesen, drágán fizeti meg, mert ez a példa beszéd, aki másnak vermet áss, maga esik belé, nem csak az olyanoknak szól mint mi, hanem acsászároknak is, a mint aztot meg láttyuk. mihent dantzkáról. oloszországban érkezünk, iromtassunk oda tehát. és nézük meg. hogy őt mint vendégeskednek, mert sok császár. madarát öltek őt meg, mivel azt bizonyoson írják, hogy a spanyol, franczia, és a sabaudus, meg verték volna a németet, és a hartz párma mellet lett volna, az elmúlt holnap végén, mind ezen örvendetes dolgok a spanyol király fiának., a ki csak huszon két esztendős korában is, igen közelit. a korona elnyerésihez, mi jól lovagol az, a kit az isten kegyelme hordoz. mi könnyen végben megyen dolga az ollyannak. a kit az Isten segít, a rhenus mellet pedig, a franczia meg vette philisburgot, eugénius minden hadával őt volt. hogy nagyobb bizonyágot tehessen, a vár meg vételeről, a mely franczia generalis meg szállotta volt, azt kevés idő múlva. egy álgyu golyobis homlokban ütötte, itéllye el kéd. ki volt erősebb, magunk felől is írnek kédnek, ha volna mit, de mi még mind ezeket távul, nézük, mert a szegénynek, a szerencséje is szegény, de aza vigasztalásunk vagyon. hogy aki ezeket anagy dolgokat. mivel. minket is lát., és meg emlékezik rollunk. annak idejében, szeres néném. és légy jó egésségben, amen.

rodosto 12 gber. 1734.

Az urunk bé küldötte pápai sogort a portára. tudom már eleget nevetet kétek együt, ha végben mehetne. a miért ment. csak hamar franczia országban mennénk innét, vagyon immár két, vagy három hete. hogy a franczia. követ. meg izené az urunknak, hogy a nagyobbik fia., senkitől el nem bucsuzván. minden Ceremonia nélkül. bécset el hadta, és velenczében érkezet, már egy rákoczi sincsen a császár keze alatt; azt is hallottuk, hogy még nem jó ide. hanem romában megyen, az apja pedig igen várja. nekem úgy tettik hogy ide kellet volna jöni elsőben., de csak nehezeb, és hoszab az atyai. és anyai szeretet. a fiui. szeretetnél. eztet még az oktalan állatokban is láttyuk; az oktalan állat. mennél kisebb. annál inkább szereti az anyát, és a nevedéssel a szeretet főgy benne. mindenik a természet munkája, az anyai szeretet szükséges, mind a szaporításra. mind a gondviselésre, micsoda, nagy gondal táplállya és örzi egy tyuk. a fiait. mind addig még magok is kereshessenek ételt, és modgyok szerént. magokra vigyázhassanak., a fecske csak addig hord enni fiainak, a még nem járhatnak az áerben, azután koplalni hadgya őket. hogy had hagyák el az apjuk házát, és szerezenek magoknak más konyhát, ezek is azután. se viszá nem térnek, se az anyokal többé nem gondolnak, mindenikében a természet munkálodik ezt láttyuk közönségesen az emberekben is. noha mind más formában. a mely fiu láttya, hogy semmit nem várhat a szüléitől. olyan könnyen el hadgya a hazat, valamint egy fecske fiu., de a szüléihez valo szeretetnek meg kel benne maradni. mind azért, hogy okos teremtet állat, mind pedig azért, hogy azt parancsollják néki, hogy ne kellene a spanyol király fiának. szeretni szüléit, a midön egy szép takarékos királyságot

szereznek nekie, mivel az elmúlt holnapban. azapja hada, ismét meg verte anémeteket; a hartz guastalla nevü város mellet ment végben., már el mondhatni, hogy el vesztette. a császár. olosz országban a két siciliát, a spanyol király el vévé tölle. spanyol. országot annak a fia, most el veszi tölle, a neápolisi koronát. a ki is, ha jól jut eszemben; harmadfél száz esztendő mulva, fel álltva ismét. a francia házból valo neápolisi királyságot. meg kel vallani hogy a császár. drágan fizeti meg, a stanislaustól elvett koronát. de a példa beszédnek. bé kel tellyesedni, de a leveletem el végezem. mert haalevél kicsid, a hir elég nagy, és a hajos utánam várakozik, jó egészséget.

rodosto. 14 xbris. 1734.

Édes néném. itt elég hó vagyon. a mely itt nem igen közönséges. azt mondhatnák. hogy itt némelykor csak azért havaz, hogy az örmények vendégeskedhessenek; ezt neveti kéd talám. de ez úgy van, mert ök el mennek, egy nagy tálat meg töltenek hoval. de annak. harmad, vagy negyed napi honak kel lenni. mert úgy mind job izü, mind pedig keményeb, és porczogosab. azt a tál havat. azután. nyakon öntik. peszmeget. de tudgyaé kéd. mi legyen a,? a szöllöt nagy üstökben meg főzik., mind addig. a még olyan sűrű nem lesz.; mint a ser élesztő, azután leszürük. hordokban töltik, olyan. színü, és olyan édes, mint a méser, így el készítvén tehát. azt a levegő égből le hullot étket. a ház közepire teszik, akor. a gazda, az egész cselédivel körül veszi., kinek, kinek, egy kalán lévén kezében, és azt, csak hamar fel kalánozák. valamint a téjfelt. abbol pedig, kel enni. még a szópó gyermekeknekis. azt pedig ne gondollya kéd. hogy a gazda aszszony így vendégellye. minden nap a gyermekeit. a már. sok volna, és nem minden nap pap sajtya. hanem csak akor, a mikor kedvit akarja keresni a gyermekinek. és hogy ki ki jó kedvü legyen a háznál, mikor a tél. olyan fősvény. hogy hó nem esik. avároson, olyankor a cselédes gazda. egy mély földnire is el megyen hóért, és azután abbol. kedveskedik az atyafiainak. de most ki vannak. mert, mind hó elég van, mind pedig. e lakodalmas holnap lévén, a két huru hegedüt eleget rángattyák nekik, de a csufos szokás nálok. hogy mihent, az egy gazda aszszonynak. a fia, a feleségit a házhoz viszi, a szegény menyecskének, a száját bé zárják. valamint a pápa, a Cardinálisoknak: és mind addig nem szabad neki szolni. valamég. azurának az anyja arra szabadságot nem ád, addig olyan a háznál. mint a néma, csak az urával. beszélhet. de másal senkivel sem, mikor agazda aszszony. hozá szol: vagy valamit parancsol neki, a menyecskének. csak. inteni, azillyen némaság. pedig el tart. némelykor. hat, hét. esztendeig. ha a gazda aszszony. szereti a fia feleségit. hamaréb. fel szabadittya a némaságbol. de ha nem szereti, tiz esztendeig is némán. kel maradni., noha egy házban laknak, ennek a szokásnak pedig az az oka, hogy a menyecske. ne perelhessen a háznál. hanem nagy csendeséget. függjön, az ura annyától, valyon nálunk nem volnaé jó eza szokás, elég már az örményekről irni, de nem lehet. nem irni, mint hogy közöttök lakunk., minden felől. csak azt hozák hirül, hogy a spanyolok mennyi várat, várost, vettek meg. olosz országban; talám semmit nem hadnak a jövő esztendőre, erről jut eszemben. hogy Carolus quintus. nem tudom micsoda várat szallot meg. az impériumban., de mint hogy későre adták fel avárat, azért, meg haragudot. az egész lakosokra, és meg izente nekik., hogy csak az aszszonyoknak kegyelmez meg., az embereket mind le vágattya. azért, más nap valamennyi aszszony, vagy leány vagyon. takarodgyék ki a várból, hanem azt meg engedí nekik., hogy a mit a hátakon. el birnak, azt el vihetik magokal., másnap. a császár. el hül belé. az egész táborával., a midön láttya, hogy az aszszonyoknak. akik a várból.. mennek, mindenikének. egy férfiu a hátán., azaszszonyoknak. a férjek, a leányoknak. az atyafiok, a táborra érkezvén, így meg terhelve., mondák a császárnak. hogy az engedelme szerént. ök drágáb. portékával nem terhelhették meg magokot; mint a férjekel. erre meg kegyelmezet a CSászár. azegész városnak. nám az aszszonyok is cselekesznek. valaha. valami jót. jó

egésséget édes. néném, engedgye meg az ur. hogy meg érhessük azuj esztendöt. nem csak ebben az börukben. hanem még az egésségünkben is.

rodosto 16 janu. 1735.

ha minden dolgunk úgy fog folyni ebben az esztendőben, valamint a pápai sogor munkája. a portán, úgy minden dolgunk hátra mász. nem elő, a porta, nem adta tellyeséggel válaszul. hogy az urunkot. el nem bocsátta francia országban, hanem, hogy most nem jóvalya. és hogy még annak nincsen ideje. de a császárok nem jóvállása. parancsolat. és a mi elmenetelünköl. semmi nem telik, ki volt annak meg gatoloja. Isten tudgya, de azt hinnünk kel., hogy ő mindent a mi jóvunkra. cselekeszik, ezis jóvunkra fordul. hogy el nem bocsátnak., eztet most lelki szemel nézük. de még jóvendőben. testi szemel is meg fogjuk látni. mert ugyan is. hát ha abékeséget oly hamar meg akarják csinálni. mint a mely hamar. el kezdék. ahadakozást. akkor ót mit csinálnánk. viszá fogadnánaké afészünkben. vagy sem. nyugodgyunk meg tehát azon, hogy jobban tudgya a mi atyánk nálunknál hogy mi jó nekünk, hálállyuk meg neki. amidön kérésünket meg halgattya. és áldgyuk ötet, amidön. akaratunkot meg gátollya. ide az Isten olyan nép köziben hozot. aki amásokal való jó téteményt. követi. és azö kezek által. bövségesen táplál minket. akiért háláadásal kel lenni akézhez is, micsoda szép dolog. édes néném. a jó tétemény, soha senki azért meg nem szegényedet. de sok gazdag ház pusztult el azért. hogy abban. az adakozást. nem követték, az adakozásnak. meg becsülhetetlen hasznát veszik. de ha szinte nem vennékis. (a mely nem lehet:) micsoda belső örömet nem érez egy nemes sziv, amidön valakivel jót teszen, a midön szükségiben valakit meg segít, visgállyuk meg eztet magunkban. és meg láttyuk, hogy inkább vigad akkor aszivünk, mint az estig való tánczolásban, ne szégyenellyüké. hogy erről. egy pogány császár. mi szép példát ad, akinek is estve esziben jutván. hogy azon anapon semmi kegyelmeségit nem mutatta, mondá, a máj napot. el vesztettem, mert senkivel jót nem tettem. aminap olvastam, hogy egy adakozó embernek, ezeket a szokot. irták a koporsojára., A mit el költöttem, azt el vesztettem; A mit birtam, azt másnak hadtam, és amit másoknak adtam, azt maradando helyre el tettem, de attól nem tartok néném, hogy az egerek meg egyenek a fősvénységért. mint egy lengyel királlyal bántak., hát az egésség mint van, mert regen nem vettem leveledet. vagyon harmad napja. polatéli.

rodosto 12 martj 1735.

talám májusnak nevezhetném ezt a holnapot, olyan szép idők járnak. és az idő, sokkal vidámab, az elmémnél. mert már egy néhány napoktól fogvást. nem látom az urunkot olyan állapotban. mint az előtt. mert ha igen titkollya is. de észre lehet venni, hogy vagyon valamely belső baja, az ő természet szerent való. mindenkori jó kedve. most nem olyan gyakorta való. és mintha erőszakal volna. azt is hozá teszem. hogy már egy kevés időtől fogvást. igen kezd apadni, azö kövér teste. és ábrázattya. igen vékonyodik. mind ezek édes néném, egy kevés nyughatatlanságban vetettek engemet, mert ha ezek, a belső szomorúságtól. vagy valamely belső nyavalyától, vagy egyszers mind. mind a kettőtől jönnek. a meg gyujtot gyertyát. nem kel csudálni ha fogy. ajésuiták superiorja. itt vagyon. a ki ís olyan papi ember, hogy az időt nem vesztik el véle, az urunk véle tölti azidőt. és a munkásival, mivel, kertet. és házat. épitet, Isten után csak azzal vigasztalom magamot; hogy az urunk. igen erős természetü, és hogy, ötven kilencz esztendöt, könnyen el birhat, tudom. hogy az ilyen vigasztalás. csak fővenyre van építve, és boldog. akinek. nem kel küszködni a betegséggel, mert akár mely erősnek is. le kel esni alatta. de ami állapotunk, olyan, hogy csak kel valami vigasztalást keresnünk.

szomorúságunkban. noha nem kellene, ha jó keresztény volnék, mert mindent az Isten akarattal kel hadni, de a mikor erősen szeretünk valakit. akkor, alátható., el felejteti velünk. aláthatatlant; hogy tellyeséggel. predikáczió névégezem leveletem, azt írom, hogy abdulla, akit most tettek jancsár agának, és aki sok esztendőig mellettünk volt. úgy mint csorbasi, olyan nagy tiszttségiben is. meg tartván az urunkhoz való kötelességit. tegnap, egy szép paripát küldöt, több egyéb. persiai ajándékokkal. édes néném. ha jó hírt írhatnék. egy néhány nap múlva. mint nevetném, mert most nem nevetek.

rodosto 25 mártý. 1735.

Édes néném. ha nyughatatlan elmével. írtam az előbbeni leveletem, ezt szomorúsággal írom, mert az urunkot éppen nem jó állapotban látom, ki is nyilatkozta már magát a betegsége. tegnap előtt, a szokás szerint, nyolc órákor estve. le akarván vetkezödni. a hideg borzogatta; én jelen lévén, kérdé töllem, ha én nem fádomé,? felelém. hogy az idő elég meleg. és nem fádom, erre felelé. hogy igen fázik. ezen mindgyárt meg ijedék. de meg azután. gondolám. hogy tavasz felé valami változás esik az egészségben, az urunk le vetkezik. és le fekszik. én is a szállásomra megyek. egy kevés idő múlva., hozám jönnek, és mondgyák, hogy hánt volna, én arra mondám, hogy talám valamit olyat. ett, amit agyomor nem szenvedhetet; másnap, hat órákor, a mikor fel szokot öltözni. a házában megyek, de micsoda ijedcséggben nem esém. mihent meg látám, az ábrazattyát. aki is természet szerint mindenkor piros lévén. úgy el sárgult, valamint ha. sáfrányal meg kenték volna, már két naptól fogvást. nagy gyengeséget érez. szüntelen való hideglelés van rajta, és mint ha, az egész vére. sárré változott volna. úgy el sárgult. az egész teste, ma innep lévén. fel öltözöt, és a nagy misét meg halgatta. de nem kel csudálni. ha igen keveset ehetet, leg kisebb fájdalmat nem érez., de nagy badgyattságot; édes néném, kérjük az Istent, hogy tartssa meg ezt a nagy embert; a kit, az ellenségiis nagynak tartanak.

rodosto 8 aprilis. 1735.

A mitől tartottunk, abban már benne vagyunk az Isten árvására téve bennünket. és kivéve ma közüllünk. az mi édes urunkot és atyankot, három óra után reggel, ma nagy péntek lévén. mind a mennyei. mind a földi. atyáinknak, halálokat. kel siratnunk, az Isten mára halasztotta halálát urunknak. azért. hogy meg szentelje, halálának áldozattyát, annak érdemével. aki ma meg holt. érettünk, a micsoda életet éllt, és a micsoda halála volt, hiszem, hogy meg mondották nékie. ma velem lesz a paradicsomban., hullasuk bövséggel könyveinket, mert a keserüséggnek ködgye, valóságosan reánk szállot. de ne azt a jó atyánkot sirassuk. mert ötöt az Isten annyi szenvedési után. a mennyei lakadalomban vitte. ahol agyönyörüséggnek. és az örömgnek pohárából itattya, hanem mi magunkot sirassuk, kik nagy árvására jutottunk, ki sem lehet mondani, micsoda nagy sirás, és keserüségg vagy on itt mi közöttünk. még csak a leg alábvalon is, itéld el, ha lehet. micsoda állapotban írom ezt a levelet, de mivel tudom hogy örömgst kívánnád tudni. mint eset szegénynek halála, mind téntával. mind könyhullatásimal le írom, ha szinte az által. meg szaporitom is keserüséggemet. úgy tettik hogy az utolsó leveletem az elmúlt holnapnak. 25dik napján írtam vala., azután szegény mind nagy badgyattságokat érzet, igen keveset. de másként. mindent a szokás szerint vit végben, abban a gyengeséggiben is. az esztergájában dolgozot. első aprilisig. az nap pedig ahideg erősen jöt reá., és annál inkább meg gyengítettte, másnap jobbacskán volt. virág vasárnap. a gyengeségg miatt. nem mehetet atemplomban: hanem a közel való házból halgatta amisé., amise után. a mely pap oda vitte neki a szentelt ágat. térden álva vette el kezéből. mondván. hogy talám több ágat

nem fog venni. hetfűn jobbacskán volt. kedden hasonlo képen. még a dohánt is meg kívánta. és dohányozot; de azt csudálta mindenikűnk benne, hogy ő semmit halála orájáig aháznál valo rendben el nem mulatot. se meg nem engedte. hogy ő érette valamit elmulassanak, mindennap. szokót orában fel öltözöt. ebédelt. és le fekűt. noha alig volt el. de még is ugy meg tartotta a rendet. mint egészséges korában. szeredán. dél után. nagyob gyengeségben eset. és csak mindenkor alut. egynehányszor kérdeztem. hogy mint vagyon, csak azt felelte. én jól vagyok. semmi fájdalmat nem érzek, csötörtökön igen közel lévén utolso végéhez. el nehezedék, és az urat magához vette nagy buzgoságal. estve a le fekvésnek ideje lévén. két felöl a karját tartották. de maga ment aháló házában, a szovát igen nehéz volt már meg érteni. tizen két ora felé éttzaka, mindnyáján mellette voltunk, apap kérdetta tőle. ha akarjaé fel venni az utolso kenetet, intette szegény hogy akarja. annak vége levén, a pap szép intéseket, és vigasztalásokot mondván neki. nem felelhetet reája. noha vettük észre, hogy eszin van. azt is láttuk hogy az intéskor. a szemeiből. köny hullatások folytanak., végtire szegény. ma három ora után. regel. az Istennek adván lelkét: el aluvék. mivel ugy holt meg. mint egy gyermek, szűntelen rea néztűnk. de még is csak azon vettük észre. által menetelit.. a midön a szemei fel nyiltak. ő szegény árvaságra hagyta bennűnk, ezen az idegen földön, itt irtoztato sirás, rivás vagyon közöttűnk; az Isten vigasztallyon meg minket:

Rodosto 16 aprilis 1735.

It édes néném, köny hullatásal eszűk kenyerrűnk, és olyanok vagyűnk. mint a nyáj. pásztor nélkül, másnap, szegénynek atestámentumát. fel nyitottuk. és el olvastattuk., mindenik cselédinek hagyot énnekem ött ezer német forintot, sibrik uramnak is annyit, de mindenikűnknek. azt a pénzt. francia országban kellene fel vennűnk, mikor veszűk fel, Isten tudgya. a vezérnek szollo levelitis el küldöttűk, a melyben kéri szegény. hogy bennűnk el ne hadgyon a testet, másnap fel bontattuk és az aprotékját. egy ladában tévén. a görök templomban el temették. atestet pedig a borbélyók füvekkel bé csinálták. mert még nem tudgyuk mikor vihettyűk constancinápolyban. a borbélyok szerént. nem kel csudálni halálát. mert a gyomra, és vére, tele volt sáral. az egész testit el borította volt a sár, az agya veleje egészséges volt. de annyi volt. mint két embernek. szokot lenni, esze is volt annyi mint 12nek, a szivét francia országban. hadta hogy küldgyűk, a testet husvét után. egy nagy palotán. ki nyujtoztattuk, ahol isteni szolgálat volt harmad napig, minden féle embernek szabad volt. a testet meg látni. harmintz török is volt egyszers mind a ki látta, és akik jól üsmerték szegényt. de még is. nem hiszik hogy meg holt. ha nem azt hirdetik, hogy titkon elment, és mi mást öltöztettűnk fel valakit helyében. bár igazat mondanának. tegnap. az Isten szolgálat után. atestet. koporsóban zártuk. és egykis házban tettűk., ahol leszen mind addig. még szabadcság nem lesz. hogy constancinápolyban vihesűk.

rodosto 17 maji 1735.

rend szerént édes néném, mennél inkább tavodzik az ember. az keserűséget okozo óktól. a keserűségnek sullya. annyival inkább könnyebedik. és az idő. lassanként. mindent el felejtet velűnk. és mennél távulab legyen az ember valamitől. annál kissebnek tettzik. de itt nem ugy van. mert ugy tettzik. hogy nevededik. és nem kisebedik. az urunk után valo keserűségűnk, mert hová továb. jobban észre veszűk. hogy micsoda atyánkot vesztettűk el. és hogy micsoda pásztorunk hagyot el., de a mi jó Istenűnknek. ha egyik kezében. a vesző. a másikában. a vigasztalás. a porta ide küldötte ibrahim effendit. hogy itt néze meg, miben van dolgűnk és végezen. csáki ural és atöb magyarokal. kik itt vagyűnk. ha akarjuké. hogy az szegény

üdvözült urunk nagyobbik fiát ide hozassa. erre mindenikünk reá állot, azután. hogy beszéllyen sibrik uramal. az urunk hofmesterével, akire szállot azegész háznak gondgya., a tahir iránt. a melyet rendelt nekünk a porta, tiz tallért minden naprá. hogy aztot fel oszák. a magyarokra. kik a fejedelmet szolgáltuk, de erre, se sibrik uram. se én rea nem állottunk. hogy csak mi reánk oszák. mivel sok régi idegen szolgálai maradván azurunknak. nekik semmi nem jutot volna. hanem úgy végeztük el. hogy mind azok, akik meg akarnak maradni. abbol a pénzből. élljünk mindnyájan, mind addig még az iffiu fejdelem el érkezik. édes néném. eddig csak belső képen. voltam magyar. vagy székely, de már külső képen is. mert huszon két esztendő mulván, ma tettem le a francia köntöst.

rodosto. 18 julý 1735.

A porta. meg engedvén, hogy titkon a szegény urunk testét. Constáncinápolyban vihessük, egy nagy ládát. csináltatván, a koporsot belé zárattam, hajora tétettem, és egy nehány magamal 4dik. meg indultam, 6.dik. Constancinápolyban érkezvén. aládát. akiben a koporso. volt. a jésuitákhoz küldöttem. akoporsot ki vévén belölle, felnyitották. hogy a testet meg lássák., sirt pedig azon a helyen | ástak. a hová temették volt. az urunk annyát, akinek is csak a koponyáját találták meg. és aztot. a fia koporsojában bé zárták. és együt eltemették. mely csudálatos. az Isten rendelése,! a még abban a nagy városban mulaték, avezért letévék. én is onnét megindulék. és tegnap ide viszá érkezém, a szomoruságnak helyére. a hol is. minden szomoruságra gerjeszt, akár hová fordullyák. mindenüt. azon a helyeket látom. a hol az urunk. lakot. járt, és beszéllet velünk. most pedig azokat ahelyeket csak pusztán látom. és azok apuszta helyek keserüségel töltik bé sziveinket. el hagyatattunk., jó atyánktól, és könyhullatásal. vigasztallyuk. árvaságban valo maradásunkot., mint ha eza szomoruság nem elég volna rajtam. mert még attol is kel felnem, hogy az egész háznak gondgya reám ne szállyon, mivel asibrik uram betegsége nehezebedik minden nap. és mikor meg gondolom, hogy ha meg talál halni, micsoda bajra jutok mind addig, amég az iffiu fejdelem elnem érkezik., az én velem szomoru orákat töltet. el végzem ezt a levelet. mert magamot. kesergetvén, kédetis keseritem. a szomoruán irt levelek. úgy jobbak. ha mentöl rövidebbek.

rodoszo. 15 7bris. 1735.

A micsoda állapotban vagyunk. ha lehetne vigasztalást venni. alevelidben néném. eleget találhatnék. azis evalóságos vigasztalás. melyet azigaz sziv ad. mert itt. egynehányan. vigasztalnak. olyanok engem. akik belső képen örülnek szomoruságomon. és annak. még meg szaporodását is akarnák, de az Isten. akiben kel biznunk, kivánságokat bé nem tölti, eröt, és értelmet ad, annak a keresztnek, hordozására. melyet. reám adot. noha szabadságot adtak. kinek. kinek. arra. hogy innét el mehet. a hová tettik, de kevesen akartak még eddig azzal a szabadságal élni, és meg akarják. várni a fejdelem eljövetelét. Isten tudgya mikor leszen a.? vagyon már egy holnapja., hogy el küldöttünk utánna. addig pedig itt senkinek fizetése nem jár. hanem kinek kinek, asztala meg leszen, mint az előtt. a ki telik a tiz tallérből, melyet adnak napjára, de senki nem várhat többet, harmintz, vagy negyven. személyt. el lehet tartani a tiz tallérből. de nem lehet. se fizetést. se ruházatot abbol adni. a szegény urunknak. hatvan tallérja volt. napjára jól fizethet. jól is fizetet; mert kinek 6 száz. kinek 4 száz. és sokaknak 2 száz tallérjok volt, most pedig a kevésből. keveset sem adnak, először azért, mert a rendelt pénz. esztendő által. az ételre el megyen. másodsor, mert abbol kel fizetni az alacson cselédnek, kik a konyhán szolgálnak. harmadszor azért. mert ha egynek adnának. a többi is,

kérne, és zugolodnék. de hogy senkinek semmit nem adnak. a zugolodásra sem adnak ókót. jó egészséget kívánok édes néném.

rodosto. 8 gbris. 1735.

A mely keresztet még előre el láttyuk. hogy viselni fogjuk. ugy tettzik hogy aztot. könnyeben kellene viselni. a szegénységet is könnyeben türik. ha csak lassan, lassan esnek abban. mert hozá szokik. édes néném, a jó Isten. ujjab keresztet adot reám, amelyet még előre által láttam volt hogy reám fog szállani, de azzal könnyebnek nem találok, de reménlem. hogy aki reám adta, erőt is ad ahordozására. itéld el néném. ha nem nagy kereszté. rajtam, hogy ami jó sibrik apánkot. el kelle tegnap temetnünk, annyi nagy, és hoszas betegsége után. az Isten magához vévé. egy részint, halálán, nem kellene szomorkodnunk, mert az Isten végit vetette sok szenvedésinek, de más részint., lehet szomorkodnom, mert az egész gond, és baj, reám szállot, a mely nem kevés, olyan állapotban, mint melyben vagyok, két féle nemzettel van bajom, akik egymást nem szeretik. vannak olyanok. akik, nem voltak kezem alatt: és akik nem szoktak a töllem valo függéshez, akik azt tarttyák. hogy már most fel szabadultak minden más alatt valo lételtől, akik azt gondollyák. hogy az fejdelem csak hamar el érkezik., azért addig. nem szükséges függeni valakitől. azt is tekintik. hogy én töllem, akitől kel függeniek igazság szerént. én magam sem üsmerem, a fejdelmet. azt sem tudom, mint leszek elméjiben, mivel azgyakorta történik, hogy a kit az atya. szeretet. azt a fia nem kedvelli, azt is hozá teszem, hogy akitől, se adományt, se büntetést. nem várnak. ót az engedelmeség sem egész. mert az embereket vagy a haszon keresés, vagy a félelem vezérel, ritkán a szeretet, vagy a becsület, egy fellyeb valonak pedig nem lehet magának azzal igen hizelkedni hogy szeresék mindenek. csak ajándékon. hogy ha tölle valamit nem várhatnak, mint én töllem, hogy nem várhatnak., avalo hogy mindenkor csak azon kel igyekezni, hogy az alattunk valok. inkább szeresenek mint fellyenek. de azzal nem kel magunknak. hizelkedni, hanem azt kel egy felyeb valonak magában fel tenni. hogy kinek kinek. amaga rendihez valo becsületit meg adgya. a maga hivatallyát. ne az emberekért valo nézve. kívánnya jól végben vinni. hanem az Istenért. és igen szeresse az igazságot. de ámbár mindeneket jól végben vigyen, is, hadgyaké szó nélkül? nem; a tiszttségben lévökre, mindenkor bal itéletet szoktak tenni. de aki az igaz uton jár. van mivel vígasztalni magát. vígasztaly édes néném, mert van szükségem rea. de egyik vígasztalásom a. ha az egészségedre vígyász.

a vezérnek írot bucsuzo levelét urunknak. most jut eszemben. hogy eddig el kellett volna kednek küldenem soha keresztény fejdelemhez a porta olyan hitel nem volt mint ő hozája szegényhez. az ő tanácsát mind becsülte. mind követte. hiddel néném. hogy tudot is jó tanácsot adni

A fényes porta fő vezérjenek. alí passának.
halála elöt írot bucsuzo levelének párja.

Ezen dicsőséges birodalom első méltóságában tündöklő. nagy bölcseséggel fel ékesitetett fő vezér kedves szívbéli barátom. kit Isten mindenható jokal. meg áldgyon.

Kétség kívül tsudalkozni fog avezér kedves barátom. a midön halálom hírével. ezen levelemet fogja venni. de mivel az emberi természetnek. halandósága., ahalált el kerülhetetlennek lenni mutatta., az Istenhez valo szeretett hivat hogy hozzá készülyek. és a gyözzhetetlen császárhoz valo hálá adóságom ösztönözöt hogy bucsu vétlen evilágból kine mennyek. melyre nézve, még egészséges voltomban mindenekről rendelést tévén. azudvarom fő tiszteinek., meg parancsoltam, hogy halálom törtévnén, amidön avezért tudositani fogják. kedves barátomnak ezen levelemet meg küldgyék. hassanak azért szívére igaz baráttyanak.

utolsó szavai. és mutassa bé acsászárnak kegyelmes uramnak. igaz háláadoságal. tellyes szivemnek utolsó beszédit. mindenkor az Isten meg foghatatlan bölcsesége rendelkezésének tulajdonítottam ezen fényes birodalomban való jövetelemet. de kivált képen azon indulatomot; a melytől viseltetvén oly időben jöttem, amidön ahadakozás szerencsétlen sorsa által leg nagyobb változások közöt. forgottak a birodalom dolgai. meg győzte vala elmémet az Istenben vetett bizodalom., és fényes portában helyheztetet reménségem. hogy engemet el nem hágy, és imé életemnek utolsó orájában is mondhatom hogy meg nem csalattam, mert személyemet becsületben tartván, avelem lévő kevés számu hiveimmal táplált. és az ellenségim szándekitol meg oltalmazot, én is mind ezeket szemem előtt viselvén, életemben, orczám pirulása nélkül mulok ki ezen halando világból. mert nem vádol lelkem üsmereti, hogy a birodalomban valakit meg bántottam volna. és hogy a fényes porta valóságos jóvát, minden töllem lehető modok szerént nem kerestem volna. vigasztalásomra volt életemben. sokszor. hogy ezen egyenes szándekomot a porta ministeri meg üsmérvén, hozám jó szivel voltak, és így csendes nyugodalomban élvén. ezen utolsó orámhoz készültem. a melytől egyedül várhattam minden nyomoruságimtól való fel szabadulásimot, mivel pedig törvényem azt parancsolta., hogy az Istent mindenek felet. és felebarátomot ő érette mint önnön magamot szeressem mondhatom. hogy mind azokat a kiket Isten ezen a világon gondviselésem alá bizot, ámbár szolgálatomra rendeltettek. fiaim gyanánt tartván szerettem, és ezen indulattól viseltetvén, írásban tett rendelésim szerént, a mim volt közikben osztottam, de nem szegyenlem meg vallani oly meg szükült állapotomot, hogy a Császár mellém rendelt, és engemet jó szivel szorgalmatos hivségel szolgáló tiszteinek illendő meg jutalmazásokra. semmit sem hagyhattam, melyre nézve ha a győzhetetlen császár előtt, valamely érdemet tulajdoníthattam volna magamnak. azon kértem volna. hogy mind azokhoz akik mellém rendeltettek vala, én érettem mutassa kegyelmességét. de mint hogy magam is annyi esztendőktől fogvást. inkább terhére. voltam aportának mint sem hasznára. egyedül csak a Császár kegyelmességében ajánlom egyenként őket, de kivált képen ibrahim hiv tolmácsomot, a minden ható Isten jutalmaztassa meg. leg drágáb áldásival. velem tett jó téteményit. és azon Isten nevében kérem, engedgye meg hogy kevés számu hiveim, mint egy pásztor nélkül hagyatot juhok., írásban tett rendelésimot véghez vivén. testemet az édes anyám mellé minden világi pompa nélkül nyugosztatván, minden háborgatás nélkül bátorságosan követhessék más országokra utyokot. vagy akinek tettzeni fog a birodalomba meg maradhassanak., mind ezek után pedig azon Istentől. minden testi és lelki áldást kívánván avezérnek, és az egész birodalomnak, végzi szavait holtig hüséges barátya. már porrá. és hamuvá leendő.

R. F.

rodosto 15 gbris. 1735

Egy néhány levelidet vévén néném, a sok vigasztalásit közöt, annak leg inkább örülök. hogy egészségben vagy. az iffiu fejdelemtől is vettem. egy vigasztalo levelet. a melyben szép ajánlásokat teszen. e mind jó. csak füstben ne mennyenek. ha üsmerném. tudnék itéletet tenni felölle. és tudnám mit várhatok tölle., de ki tudgya micsoda természetü. az attya ugyan nagy reménségel volt felölle. csak meg ne csalta volna magát. én semmi itéletet nem teszek felölle. meg lássuk mikor eljő. az Isten segittségivel. azt fel tettem. hogy ugy adom keziben minden jószágát. a mint az apja hadta, és ha lehet. az igazságot, előttem viselem. hogy mindenekről számot adhassak. nem azért. hogy kedvit talállyam. hanem azért. hogy Isten áldása legyen rajtam, hogy ha már is. sok bal itéleteket tettek. és tesznek felöllem. a velem valok. hát még ezután. mit fognak irántam mondani magának is a fejdelemnek., de én azt csak nevetem. mert nem igazat mondanak. és azIsten pártfogyója azoknak, kik az egyenes uton járnak, ha ötöt

káromlották. hát engemet miért nem. talám kéd. még magais azt gondollya. hogy a szegény úrunknak sok jorzága maradot; sokan meg csallyák ez iránt magokot; a mi leg drágáb. aportékáji közöt. az asztalhoz valo ezüst mivek, a sem sok. mostani állapottyához elegendő volt. de másut. egy kalmárnak is töb ezüst mive vagyon, ládabéli portékája igen kevés, köves portékája éppen nem volt, két gyémántos gyűrűjevolt, annak is az egyikét nekem hadta, két lora valo szerszám, de házi eszköz elég. mert ő azt örökké csináltatta. ládabéli, vagy köves portékát, ő soha sem vett. mert azon éppen nem kapot, hanem csak éppen. ami nélkül nem lehetet. olytat vett. két sebbe valo orája maradot., egyikét a szegény sibriknek hadta, a másikat nekem, ezekből észre veheted néném, hogy nem sok drága jorzága maradot; mert ő szegény. egy asztalt., vagy egy széket. a melyet ő maga talált ki., nem adta volna aköves portékáért. olyan pedig sok volt. mert az olyanért. a pénzt nem kimélte. és az olyanoknak. se a fia. se más hasznát nem tudgya ugy venni mint ő vette. mert neki semmi házi eszköze olyan formában nem volt. csinálva, mint másoknak szokot lenni. azok mind más formájuk voltak, a székek, asztalok ugy el bomlottak egymástol. hogy kis ládákban lehetet el rakni, el itélheti már kéd. hogy az asztalos, és a lakatos. többet nyertek rajta, mint sem az ötvesek, egy szoval. néném, a francia példa beszéd. bé nem tölt rajta. a mely azt mondgya, hogy boldog fiu az, akinek az apja elkárhozot., értvén az olyan apát. aki sok hamis keresetel valo jorzágot hádgy a fiára, mert ő szegény, az igazán valo keresetből is. igen keveset hagyot., hat vagy hét aranyát találtam, a kalamaris ládájában. és minden kincse mikor meg holt. öt száz tallérbol állot, azt kérthetnékéd. hogy hová tette a pénzit., mivel, hól hetven, hol hatvan tallérja járt egy naprá, két szoval. csak azt felelem kédnek. hogy sok embert tartot. azoknak sok fizetést adot. és meg annyit költöt, az épitesre. a harmadik. és aleg hasznosab költtsége. az Isteni szolgálatért. és a kápolnájáért volt. de ő annak hasznát is vette szegény. nem is lehetet volna neki azt mondani, amit mondtok egy francia királynak., a ki is egy spanyol követet. a viszá menetelekor meg akarván ajándékozni. mondá az urak elöt. ezt a követet meg akarnám ajándékozni. de olyan portékát szeretnék neki adni, a mely nekem sokban tölt. de amelynek nem veszem hasznát. egyik az urak közül. aki tréfás volt, mondá akirálynak. ad oda a kápolnádöt. mert arra sokat költöttél, de semmi hasznát annak nem veszed, a bizonyos hogy tudta szegény hasznát venni a kápolnájának. de sok más olyan költtségeket tett. mellyek haszontalanok voltak. talám az is haszontalan volna, ha többet ilyeneket írnék, azért el végezvén. maradok kedves néném. bajban szomorúságban. uszkáló szolgád.

rodosto 18 januarj 1736.

A mindeneknek teremptöje. meg adta érnünk ezt az esztendöt. hálá legyen az ő sz.ent nevének. én elég bajban, és szomorúságban értem meg. de a ki a keresztet adgya. avigasztalást is attol kel várni. a fejdelem levelét vettem, grof bonválnak el küldötte a procurátioját, hogy a még ide érkezik, addig minden dolgát folytassa. és minden jorzágát kezéhez vegye. a nekem nagy könnyeségemre lesz. mert a ki panaszolkodik. lesz kire igazitanom, de aszegény urunk ha ezt láthatná, keserves szemekel nézné a fiának, ezen cselekedetét. hogy inkább biza egy idegenre. dolgát, és jorzágát. mint sem olyanokra. kik gyermekségektől fogvást szolgálták az apját, de abban menthetem a fiat, hogy az attya szolgait nem üsméri, bonvált. pedig bécsben. minek elötte ahitet meg tagadta. volna. még gyeneraliságában üsmérte. akinek is a portán. hálá Istennek igen kevés hitele vagyon., Isten azt ugy rendelte azért. hogy mások. kik ötet akarnák követni, tanullynak rajta, azt irod néném. hogy a vezér helyet. kik az elmult holnapban le tettek vala. a sziliktár agát tették helyében, ilyen avilág. hihető hogy alkalmasab a hadakozásra. mivel nincsen töb negyed napjánál. hogy itt avaroson. ki hirdették. a muszkával valo hadakozást. hadakozzanak nem bánom. nekünk abban semmi kárunk. se hasznunk. csak az Isten az elménkben valo békeségit adgya meg. amen.

rodosto 15 maji 1736.

Azt ne gondold néném. hogy meg holtunk volna, még élek. mert. eszem. és irok, ahalotak pedig. ugy reá tarttyák magokat. hogy egyiket sem cselekszik. a testünk minden nap jól lakik. de az elménk. igen koplal. avigasságtól. a többiis. érzi a maga bibijét. de én. duplán érzem, mind a magamét érzem, mind a másét kel nézsem, ha szinte nem tehetek is rolla, én soha ilyen állapotban nem voltam. ne is adgya Isten hogy többször legyek, leg kisebb vigasztalásom nem lehet. az jó Isten. valóságosan magamra hagyot engemet. minden nap a sok boszut látom. de Isten kegyelme nem engedí hogy érzem. a kikkel leg többet vagyok. és akik leg töb jó szót adnak. és nagyobb barátságot mutatnak. ugyan azok akarják, meg homályosítani becsületesemet. egy kis jó kedvem, nekik méreg, és kedvetlenségem előttök kedves. minden nap ujjittyák, ellenem való beszédek. mind ezeknek pedig néném. nem más az oka. hanem, hogy ki nem osztogatom nekik. a fejdelem jóságát. hogy pedig ki nem osztogatom, azt gondollyák. hogy magamnak tartom, had beszéllyenek. csak én az igaz uton járjak. már másut meg csilapodot a hadakozás, augustus. lengyel király, dom cárlos. neápolisi király, a loteringus hertzegnek, loteringyiáért. a toscanumi hertzogséget adták. és loteringyiát. afrancia, stanislaus királynak. adta hogy birja holtig., és így ki ki meg elégszik a részivel. itt pedig más hadakozás kezd gyuladni, a töröknek. a muszkával, mar a boncsokokot ki tették Constancinápolyban. az a jele. ahadakozásnak, és hogy, egy holnap mulva. avezér meg indul ahadakal, az Isten. a ki minden dolgokat vezérel. adgya vigasztalását nekünk.

rodosto. 15 augusti 1736

Egy néhány leveleimre csak nem vehetek választ, már el kezdettem volt magamal hitetni. édes néném, hogy avezérel el mentél volt táborban, de hiszem onnét is lehetet volna már választ adni leveleimre, it az a hire, hogy a vezér. aduna mellé szállot táborban. a muszkák pedig tatár országban. igen vadászák atatórokat, ha mind meg eszik sem bánom, de azt bánom, hogy itt olyan szomorú életet kel élnünk, el lankadot szívünk, és kedvünk, csak a sok suhajtást kel hallanom, egy néhány rend béli leveleit vettem a fejdelemnek., a melyekel még is meg vigasztaltam, a töb kenyeres társaimot. de avigasztalás csak harmad napig tart. azután ismét a suhajtást kezdik el. én nekem mindenikét kel vigasztalnom. és biztatnom. énnekem pedig még nagyobb szükségem volna a vigasztalásra mint másoknak, de engemet csak az egy Isten vigasztal. és ő ad erőtt. a kereszt hordozásra. magamban kel meg fojtanom, szomorúságimot, haszontalan volna. sok bajomot. mások eleiben terjesztem. de söt még a mi leg nehezeb. meg kel magamot türköztetnem., és úgy tétetnem magamot mint ha leg job kedvü volnék, holot belső képen. mind mást érez a szívem., minden leveleiben a fejdelem írja hogy el jö. de még itt nincsen. azonban a szükség szaporodik. a baj, és a panasz. nagyobbodik. és mint hogy nem tudnak kit okozni. engemet szüntelen látván. reám fordítyák panaszokat; azt sem bánám. csak nekik használna, a mely állapotban teszen Isten. ahoz kel magunkot alkalmaztatni. sokszor jut eszemben a szegény urunk jövendölése., mert egyszer atöbbi közöt, avásárlásról való számadást, hogy oda adtam. volna., (mert én vásároltattam, a mi a köntösihez, és az ház belső eszközökhöz kivántatot, a fizető mester aki vásárolta parancsolatomból., nekem számot adot, én pedig azt a szám adást meg mutattam a fejdelemnek.) de azt jó meg tudni előre. hogy szegénynek olyan természete volt, hogy a számadásban [szám-adásban] nem nézte. hogy miért adtanak harmincz. vagy negyven talért, hanem ha. tiz, vagy tizenkét poltura érő portékát óltson vettéké vagy drágán, az olyan apro állapotban mindenkor gántstot talált, a szám adásban tehát. egy néhány poltura érő portékán meg akad aszeme, és kezdi mondani. mint egy neheztelesel hogy drágán fizették. nem kellett

volna úgy venni. én azon szokásom ellen fel indultam, mert nekem úgy tettet. mint ha bennem kételkedet volna, és mondam mint goromba, ha bennem kételkedik, parancsolja másnak. aki vásároltasson, erre szegény semmit nem felel. csak a kezemben adgya a szám adást, és el fordul töllem. érdemem szerént. én is ki megyek.. másnap semmit nem szol hozám. én pedig csak várom hogy szollyon, meg másnap, akkor sem szol semmit is. a már nekem nehéz volt. mert meg üsmértem volt ostoba cselekedetemet, harmad napján már nem türhettem, bé megyek utánna. az író házában, ott eleiben borulok. és könyves szemel csokoltam kezét. és kértem bocsánatot, erre az a ritka. és nagy ember. meg ölel és mondgya. meg bocsátok. sokszor eszedben jutok én neked ha meg halok, sokszor meg emlegetz engemet, de akkor késő lesz. ha akkor sirva hallottam ezeket a szokot, most könyves szemmel jutnak eszemben., bé is tellyesedtek., Isten így akarta, mindenben dicsértessék sz.neve, meg mondtam, hogy a szomorú levélnek. rövidnek kel lenni azért el is végezem

rodosto. 6 xbris. 1736.

Hála légyen Istennek. ha sokára is. de el érkezék rákoczi josph; azt gondoltuk hogy mind akettö eljö. de csak anagyobik jött el. a hajó gallipolinál maradt, maga egynehányad magával ide jöt szárazon, tegnap estve nem akarván közinkben jöni. csak a vendég fogadoban szállot. el érkezésit tudtomra adatvan. oda mentem hozzája., ma is voltam egy néhány órát véle mivel Constancinápolyban ment. még nem tudhatok ítéletet tenni felölle. Isten tudgya. micsodás lesz. csak azt vettem észre hogy haragos. éppen jökor érkezet. nekem azon örülni kel. azok bajtol meg menekedem. nem volt több tiz tallérnál. azegésház költségire. de aki a fogat adta, ennünk is ad.

Rakotzi Josef fejdelemnek. ebben az országban érkezéséről való levelek

Rodosto 2 januarj 1737.

Adgya Isten hogy az ő áldásával és vigasztalásával kezdhesük. és végezhesük ezen esztendő., a fejdelem egy néhány napot mulatván Constancinápolyban, a bujdoso felekezeti közi az elmúlt holnapnak 17 náján idé viszá tére, ennek a hirtelen való viszá térésnek pedig oka az, hogy mihent a porta meg tudta hogy Constancinápolyban érkezet, mindgyárt meg izente hogy ide viszá térjen, nem is kellett volna oda menni. de bonneval volt az oka. mert mint hogy a portának a Császáral való békésége még tárt., de sött még mint hogy a Császár a porta és a muszka között való közben járó, a porta nem akart okot adni a Császárnak apanaszra, hogy miért hozatta maga mellé a fejdelmet, mert it, igen tartanak attól; hogy a Császárt valamiben meg boszontsák. mert nem akarnak két ellenséget tsinálni., az egy is elég most nekik. ezen okból küldék oly hamar ide viszá a fejdelmet, a ki is mint fogja magát hozánk, alkalmaztatni nem tudhatom. de a mint észre kezdem venni, igen mesze eset alma fájától. légyen Isten akarattya. mászor többet

rodosto: 8 Martj 1737.

Bezzeg néném, nyertünk mi a változásban. mint bertok a tsikban, vigasztalásunkra vártuk, ezt az ifjú fejdelmet de szomorúságunkra jött. a szép rend tartást amelyet az atya szabot volt közöttünk, és a melyet oly igen igyekezet anyi esztendők alatt meg tartani, és meg tartatni velünk. mind holtig; azt a fia harmad nap alatt fel fordított; és annak el rontásán kezdé el. az itt való életét, úgy anyira hogy olyan kevés idő alatt. abban a keresztyényi, és fejdelemhez illendő

rend tartásban tsak egy kis fotocska sem marada meg, minden el töröltet, és tsak a nagy rendeletlenségnek. ködgye szállotta meg a házunkot, tsak ebből el itélheti akarki. hogy mit remélhetünk., ki vált mi akik olyan nagy fejedelmet szolgáltunk volt, a kinek minden dolga, okoságból. rendből, és kegyeségből állot. most pedig mind ellenkezöt látunk. mert a rendet, nagy rendeletlenség követte, az okoságot a hebehurgyaság., a kegyeséget a harag. és az idegenség ugy anyira, hogy harmintz esztendötől fogva valo bujdosásunk oly sulyosnak nem tettzet. mint már ez a három holnap, most suhajtyák leg inkább a mi meg holt urunkot, mert szomoruán kel néznünk az atya, és a fia közöt valo nagy külömbiséget. de már ebben benne vagyunk, mihent ide érkezet az atyának minden jóságát hiven kezében adtam, valo hogy káromlás nélkül nem maradtam, mert a hamis atyafiak sokal vádoltanak. és a hamis vádolásra a fejdelem sokat visgálotot utánnam alatomban., de betsületem meg sértésére valot semmit nem talált ezt nékem magais meg vallotta. nintsen semmi jobb mint az igaz uton járni,, a volna kívánatos dolog. hogy az atya nyomdokát követné, meg mert a bizonyos, hogy a porta visgálotdik utánna. hogy mitsoda természetü; azt kérthetnéd nénem., hogy én mint vagyok az elméjiben tsak ugy mint a többi. nékem tsak egy Isten fizését sem mondot. azért. hogy jószágára tselédire viseltem gondot, itt tegnap nagy föld indulás volt. a föld sem nyughatik alattunk. jó egéséget néném.

rodosto 20 julý 1737.

It néném minden dolgaink rendeletlenül és zürzavar modgyára folynak; és minden fel fordulva, tsudáalom hogy miis. a labunkon és nem a fejünkön járunk, a bizonyos pedig, hogy az Isten ebben a fejedelemben sok szép tálentumot adot, eszet szépet adot. és ha ezt ugy oktatták, nevelték volna a mint kívántatik. ditséretre méltó dolog let volna, de a természetit kellett volna meg zabolázni. és rendben venni még igen ifiu korában. de mindenben szabadá hagyták. és a természet rendeletlenné. változová. és álhatatlanná lett. azért is oly haragos, és változo. arra soha sem tanították., a természet sem vitte reá hogy azon inkább igyekezék. hogy szeresék. mint sem félyenek tölle, mint hogy böségben nem neveltetot volt, hanem tsak nagy szabadosan. azért. se azt nem tudgya hogy mi a fosvénység. se a helyes meg tartás. se azt. hogy mi légyen a helyes adás. se azt. hogy mi légyen a nemzetihez valo szeretet, mert soha a nemzetivel nem társalkodhatot. a már bizonyos., hogy ebben a holnapban a Császár, a passarovitzai békeséget a törökkel fel bontotta, és letévén a mediátorságát. a muszka mellé állot., ha leheté olyan formán a békeséget fel bontani vagy sem azt atheologusok végezék el. mert azt el végezték hogy nem keresztyéni tartás, a hitetleneknek. a hitet meg nem tartani, mivel atöröknek. az Isten szintén olyan igaságos és örökös Istene. lévén mint nekünk ő hozája is olyan igaságal vagyon, mint hozánk, azt nem tudom mikor bontotta volna fel a török a békeséget, de azt tudom, hogy egy keresztyén császár fel bontotta, meg is büntetödöt érette, azolyan példán most is lehetne tanulni. a törökök ha azt nem reménlenék. hogy az Isten most is igaságot teszen nekik. kéttségben esnének, a mint hogy igen tartanak, méltán is, mert két nagy, és hatalmas császár ellen kel hadakozniok. a kik ketten Európából ki üzhetik., (de tegyük utánna. ha Isten ugy rendelte). talám már erre valo nézve, a portan is inkább néznek reánk. mert még most igen rossz renden vannak dolgaink. érdemlünké egyebet.

rodosto 13. 7bris 1737.

A békeség fel lévén bontva. azért a portának sem lévén szükséges. hogy arra vigyázon. a mire eddig kellett vigyázni. erre valo nézve a kalmakán egy levelet küldé ide egy vezér agától; a melyben tudtára adgya a fejdelemnek, hogy a porta kíványa Constancinápolyban valo

menetelét, a porta meg akarván ez el mutatni. hogy tellyeséggel való ellensége a német CSászárnak, és belölkünk ijesztöt akar tsinálni, szegény fejdelem ha most élne, mit gondolna, és mit tsinálna, mert azt sokszor hallottam szegénytől, hogy nem kíványa. a portának. a németel való hadakozását, mert irtozik a törökkel való hadakozástól., és hogy inkább szereti itt halálát. mint sem azt látni, hogy érette rablásokat tegyenek erdélyben elég a hogy, mi bé megyünk Isten tudgya mire, azt is jó meg tudni, hogy új vezért tettek a táboron. többet nem irok mert készülni kel, a mely helyben pedig sok esztendőket töltöt valaki onnét nehezen mozdul ki. jó egészséget néném.

Constancinápoly 21 7bris 1737.

Elhagyok néném rodostot anyi esztendőkmulva. ki bontokozánk onnét. de hogy? tsak herdi burdi modgyára. a fejdelem tsak kevesed magával. indula meg, de úgy mintha az ellenség lett volna ahátunkon, még tsak anyi időt sem adot magának. se nekünk. hogy a portékájit el rakják. etalám tsak arra való volt., hogy el mondhasa, a mit nekem mondot. nem halok én it meg mint az apám. nem felelek reá de gondolám. hogy talám még erdélyben sem., elég a hogy. tegnap ebéd tályban. a város mellé érkezvén. egy udvarházhoz vivének, őt a császár tisztei a fejdelmet meg vendéglég. ebéd után, mind afejdelem. mind mi alánk paripákat adának., onnét meg indulván pompával kísérek a császár tisztei a szállására. a mely tsak egy szöcs háza. de kényesen el lakhatik egy fejdelem benne, a házak mind fel voltak ékesítve. az ide való mód szerént a császár parancsolattyából. mint hogy még itt igen újak vagyunk., azért semmi új dolgot nem irhatok többet, hanem tsak azt irom idő töltésért, hogy olyan nagy állatot láttam., a ki felöl gyermekségemtől fogvást hallok beszélni. és kívántam látni. már ebből észre veszi kegyelmed hogy az egy éléfánt. ez a nagy állat egér szörü, a feje olyan valamint írják., a fülei. valamint az aszonyok legyezöje., a szájából. két felöl két vastag fog nőki mint a karom, azok pedig hoszak., az ételre azok néki nem használhatnak, de azis bizonyos hogy a természet azokat néki hasznára adta; az is bizonyos hogy az esztergarosok. sok szép drága munkára fordították azokat, de a mit leg inkább tsudáltam abban az állatban, az orrát. de orrnak nem mondhatom mert az orra végiből jö ki egy olyan fityelék valamint a pujkának, a pedig hoszab fel ölnél. és vastag mint akarom az úgy hajlik mint egy korbács., annak a vége olyan. mint a disznonak az orra, két lyuk megyen fel rajta mind végig, valamint két szivárványon., azon szija fel a vizet mikor iszik, vagy mikor magát mosá, azal fecskendezi, azal ad magának enni, a neki olyan mint nekünk a kezünk. ő azal egy polturat fel veszen, ő azal egy csomo szalmát fel veszen. és magát mindenüt legyezi, mert a farkának azt a hasznát nem veheti. akit pedig azal meg üt, meg vagyon ütve, egy szoval nem lehet ki gondolni [ki-gondolni] az ki azt nem láttya, hogy menyi féle hasznát veszi ő annak., a lábai mindenüt egyaránsu vastagsaguak. mint az oszlop.. vannak olyan vastagok. mint egy embernek a Czombja, a magosága 13 arasz volt., de e még tsak a kisdedek közül való., tsudálatos az Isten az ő munkáiban, elég már arról a nagy állatrol beszélni

Constancinápoly 11 gbris 1737.

A fejdelem 7dik a kalmakánynál volt audencián., a ki is egy paripát küldöt a fejdelem számára. hasonló képen mindenikünk alá is szépen fel öltöztetet lovakot, a Csauz pasa jött a fejdelem után. és nagy pompával vitte a kalmakányhoz. őt tsak kevés ideig lévén, egy nuszto mentét adata a fejdelemre., mi reánk pedig mindenikünkre egy kaftánt, és azután mindnyájan meg tsokolok az ő kalmakányi kezét, és viszá térénk hasonló pompával, el kezdök a komédiát, mert it azt gondollyák. hogy mentől nagyobb betsületet tesznek nekünk. a német annál inkább

megjedd; én már másodszer látok ilyen komédiát ebben az országban, a theatrumról hogy szállunk le. meg lásuk. gratiánus azt mondgya, hogy mihent a Czitrombol a levit ki facsarlyák, el vetik. és mikor az ember a csorgobol akar inya, meg hajol előtte. de azután háttat fordít néki. ilyen a világ; a tegnapi napot nem mondhatom hogy el veszítettük volna, mert a moldovai, és a havasalföldi vajdánéket volt a fejdelem latogatni. csak kevesed magával, mindenik reá tudta magát tartani. a fejedelmet meg ajándekozták bennünköt is. egy egy keszkenővel. mindenik tziifrán volt, mindenikének pedig a szépségével. az férje meg elégedhetik, férfiu tselédgyeket igen keveset láttam, de szolgálót, mindenikénel nagy seregel, valamint egy major háznál a sok tyuk. avalló hogy a mi fejedelmünk igen hideg szemekel nézte ezeket a görög fejedelmeknéket, se a szép tyukoknak bal felől való gondolatot nem adot, mert még abban az orábanis a hideg volt rajta, a mely már egy darabidőtől fogvást csaknem minden nap vagyon rajta, és a miolta ebben az országban érkezet, azegéssége tellyeséggel meg romlot, talám azis okozta. a minden kitsidért való haragját, való hogy egy szempillantás alatt el mulik. de minden szempillantásban meg ujjul. jó egészséget nénem.

Constancinápoly 3 xbris 1737.

Már ezután Néném csak a pompáról kel írnom., ma egy nagyon menénk által. a melyet le írom. ha unadalmas lesz is.

Tegnap a porta tudtára adatván afejedlemnek, hogy ma audienciája lenne a Császárnál, azért ma jó hajnalban a fejdelem hajóra üle azegész udvarával, és a Constancinápolyi kapu előtt ki szálla, a hol már várt bennünket a Csauz pasa, sok Csauzokal. és lovakal. a fejdelem a Császár paripájára ülven, miis más paripákra, 8 orakor a Császár második kapujához érénk, a fejdelem a lorol le szállván. egy kevesé a kapu közöt le ülteték, epedig csak azért volt. hogy meg mutasák, hogy a császár kapujánál. varakozni kel akár ki légyen a, egy kevés idő mulva, a Csauz pasa meg jelenté, hogy már bé lehetne menni, a második kapun bé menven, csak nem olyan udvarra találánk mint azelső. ebben az udvarban pedig jób kéz felől valának egy tsuportban, mint egy ezerig való jantsárok, azudvaron pedig vala le rakva, mesze egyik a másikatól, ött száz tál étek. a midön a udvar közepin valánk, egy kiáltásra, a jantsárok nagy zugással a tálakra rohanának valamint az ellenségre. hogy ki kaphat el hamaráb egyet belölle, egy szempillantás alatt, egy tál sem marada a földön. a pedig szokás hogy a Császár így meg vendégellye ajancsárokat. azon anapon. a melyen fizet nekik. a pedig igen rossz jel a Császárnak. a midön a jancsárok nem akarnak futni az ételre. bal kéz felől pedig az ut mellett. tizen két paripa volt sorjában, mindenikét két ember tartotta ezüst lántzokon. és mindenik gazdagon fel volt ékesítve. kivált a négy utolsó, mindenikének rubintos szerszáma volt, a fejeken tóll, és gyöngyel varrot tzafrag rajtok, ezeknél se szob lovakot. se czifrábakot nem lehet másut látni, a fejdelem előtt. két Csauz pasa menven. a diván házba bé mene. a kalmakán, és a több fő renden lévök fel kelének és köszönték. és a szokot helyre le ülteték. a diván ház pedig négy szegeletü nagy bólt hajtásos palota. a kalmakán, a vezér helyet középben a fal mellett ült. a több tiszték két felől. a vezér feje felet pedig egy kis ablak vagyon, a honnét a Császár mindent láthat, és halhat; de ötöt nem láthatták, azután aszokás szerént, olyan embereket hívának bé, a kiknek valamely perek. vagy panaszok volt. ezek egyenként menven a kalmakány eleiben, suplicatiot adának neki. a suplicatiot fel szoval el olvasák. egy két szoval, arra mit felelt a kalmakán, a suplicatióra fel irták, és a kérönek a keziben adván, a házból ki igazították. azután más rendbélieket vivének eleiben. azokal is úgy bántanak. fél ora alatt husz személynek elvégezé minden bajját. és perét., a vezér. egy szovával, minden törvénykezésnek véget vett, igazságot teszen egy szem pillantás alatt., akár mely nagy dologról, a kit halálra ítél, azt mindgyárt viszik akasztani. a kinek a jóságát viszá akarja adadni, a

mindgyárt végben megyen. ezek a rövideden valo törvényes dolgok véghez menvén., azt szép dolog vala nézni: azután apalota közepiben, három sorjával, kilentz száz erszény pénzt rakának. mind bör zacskokban. egy kevés idő mulva érkezék a Csauz pasa. a Császár parantsolatlyával., a kalmakány eleiben mene. az ajtóig. el vevé tölle a parantsolatot. a fejére tevé. és meg tsokolá. és helyére üle. és el olvasá. a melyben a volt. hogy fizesen ajantsároknak. azonnal parantsolá hogy kezdgyenek a fizetéshez., egy ora alát ezt a sok pénzt mint ki hordák, nagy rendel. és tsendeségel. a meg léven. valakik a divánban ültenek, mindenik eleiben egy asztalt tevének. és mindenik asztalra egyaránsu étket vittek. egyszersmind. leg aláb mindenik asztalra vittek egymás után husz husz tál étket, de azal az ebéd nem tarta tovább fél óránál, mert a török gyakorta eszik. de keveset egyszer; egy tálból két három falatot eszik. azt mindgyárt el viszik. mast tesznek helyiben. abbol is anyit, és így mind végig ha száz tál étke volna is. ebéd után. a diván hazban. olyan szomorú halgatás volt egy oráig, mint ha senki nem lett volna a házban. noha tele volt, azután két csauz pasa az ajtóig jövének, a két kadileszkert ki szolitták, és a császárhoz vivék. egy fertály ora mulva ismét viszá jövének a kalmakányért, a ki is fel kelvén a kaptán pasával. a császárhoz menének, egy kis idő mulva a fejdelemért is eljövének, és oda vivék. a kire egy nusztoz kaftánt adának, mihent a Császár eleiben érkezék a kit is köszöntvén. a Császár felelé néki. az apád én hozám sok ideig valo hűségel volt. gondolom hogy te is fogod aztot követni, a fejdelem ki jövé a csaszártól. mi is mindnyájan kaftánban lévén, a második kapun kívül a császár paripájára üle. a kit is oda ajándekozák, mi is lora ülven a szállás felé indulánk., a csauz pasa a fejdelem előtt ment, a szállásig kíséré. és vége lett. a komédiának. és ennek a levélnek.

Constancinápoly 16 xbris. 1737

Ma meg láthatok, hogy miért kap az ember evilágon. az Esopus mondása minden nap bé tellyesedik, mert ez bölcs. ha pogány volt is. de igazat mondot, mivel egyszer azt kérdették tölle hogy mit tsinálnak az Istenek az égben? azt felelé reá. hogy minden dolgok tsak a, hogy kit fel magasztallyanak. kit megalázanak. egyiktől elvegyék. a másikának adgyák, emá meg történék avezéren. aki is ataborol viszá térvén, nagy pompával. ment keresztül avároson. talám ugyan érzette, mert szomorú ábrázattal láttuk, a mahomet zászloját. a CSászár udvarában le tévén, a házahoz alig érkezék. hogy a petsétet, el vették tölle., és avezéségből ki iktaták., mindenit el petsételték, és a kalmakánt tevek a kerékre., hogy őt ülljön a még lehet, ennek a neve mehemet gyümruhcsi. még eddig hozánk jól volt, de meg eddig mi sem tudgyuk. miben vagyon dolgunk., ez a vezér fő vámos volt, el ítélhetni hatudé hadakozni., ő lássa, tsak hozánk jó legyen, jó egészséget néném.

Constancinápoly 25 januarj 1738

A vezér tegnap meg izené., hogy három. vagy négy nap meg kellene indulnunk., és hogy ma az vezérhez kellene meni, oda is menénk nagy vizes pompával, mivel nagy eső volt. a vezér melléje ültetvén a fejdelmet, egy kevés idő mulva kávét adata, és afejdelemre egy nusztoz mentét adának, és minket fel kaftányozának., e meg lévén. a vezér, és a fejdelem fel kelének., és a vezér a fejdelem kezében adá az Ethnámét., a mely levélben a császár erdélyi fejdelemnek üsméri lenni a fejdelmet, a fejdelem is a vezér keziben adá. a portával tsinalt szövetségnek levelét; és el butszának egymástól., és a nagy esőben meg áztatok a kaftánt. ebéd után pedig a CSászár harmintz lovat küldé a fejdelemnek. a fele szép paripák voltak, a fele közönséges lovak., és ezek mellé. és bétsi hintot. hat loval., elég a hogy mi készülünk a már bé vet szokás

szerént, tudni illik. igen szép rendeletlenségel., mert holnap után el kel indulnunk. vagy akarjuk vagy sem. azért nem írhatok többet

Drinápoly. 5 februárj 1738

kedves néném, mi ide érkezünk usztatva, mert azt el mondhatni, hogy mindenüt usztattunk a sárban, de már azt is meg kel mondani hogy mikor indulánk ki abból a Császári városból, el végezvén tehát ót a komédiát az elmúlt holnapnak 27 napján., el készülvén nagy hirtelenségel; el indulánk ebéd után ritka és fényes rendeletlenségel; mert hogy a portán és másut. nagyob gondolatal legyenek irántunk, a porta 2 kapitai pasával. kísérteté ki a fejedelmet a városból., egy pediglen. mindenkor mellettünk fog lenni., hogy gondgya légyen az uton mindenre, és egy tefterdárt. a ki fizesen, még it leszünk vagy két nap, előre el láttyuk mitsoda kedvetlen utozás lesz a miénk. mind az időre, utra, és más okokra valo nézve. it nagy tisztelettel, és betsülettel fogadták a fejedelmet az utban hoszu levelet nem lehet írni. azért el végezem és jó egészséget kívánok kegyelmednek

csernavoda. 19 februárj 1738

Mi Istennek hálá ide érkezünk tegnap. igen nagy bajal. de egészségesen, tegnap hus hagyo ked volt., de mi még tegnap kezdtük a böjtöt, és ha mind ugy böjtölünk a mint el kezdtük, koplalás lesz avége. mert semmit sem találtunk, talám jobban lesz ezután; mert it fogunk maradni egy darabig. utunk pedig igen havas volt, fő képen [fő képen] hogy által jöttünk a hegyeken, tsak nem mindenüt jó bulgár faluk vannak. a hol enni valot lehetet találni. bort eleget, már azokban a falukban szalonna elegendő, a mely török országban igen ritka liktárium, de elsőben a bulgár aszony előtt keresztet kel vetni. és ugy ad szalanát. más képen nem adna, oka ennek az. hogy ha egy töröknek adna szalonát azt mások meg látnák. lakoznék érette csernavoda, igen ocsmány helyt vagyon, de nagy falu. szép házak vannak benne. fele oláhok, fele bolgárok lakják kevés török. de gazdag kereskedők vannak itt. mind inkább erdélyben kereskednek, a házak mind egy formára vannak építve; többet is írnék ha volna mit, én pedig maradok. kegyelmednek.

csernavoda 5 marty 1738.

Talám már az irást el is felejtette kegyelmed én még el nem felejtettem., azért azt irom. hogy tegnap érkeztem viszá bukurestről. a fejdelem Constantinus vajdát küldöt volt köszönteni, a ki is nagy betsülettel fogadot, és pompával vitete magához, a még ótt voltam, avajda tartot tisztességesen, és betsületesen is botsátot el., adunán száraz lábál. mentem és jöttem által. attol igen féltem hogy a lábam belé ne sipadgyon, roszabul jártam volna mint. szent Péter. a vezér levele ma érkezék, a melyben minden féle ígéretek bővölkodnek. abban a sok biztatások, hogy 30, vagy 40 ezer embert adnak melléje. de abban thamás vagyok., végtire azt írják, hogy innét vidinben kel menni, mire mivégre Isten tudgya. tsak ugy bännak velünk mint a gyermekel. és vázt akarnak belöllünk tsinálni, mert azt gondolja a porta, hogy mihent vidinben érkezünk, az egész magyar ország és erdely lora. ül. és hozánk jö, talám ugy lehetne ha azöreg urunk élne, de most hogy hozánk jöjjön valaki Isten ne adgya, hanem kédet tarttsa meg.

vidin 7 Aprilis. 1738.

Már azt is végben vittük hogy ide jöttünk. de postán. mert mi egyébképen nem tudunk jární. ha szinte tiz napig voltunk is az uton, elég a hogy, az elmúlt holnapnak 27 dik napján szaladánk ki csernavodárol. azt nem kel gondolni, hogy az ellenség üzöt volna ki, hanem hogy mi mindent szaladva tselekeszünk., posta lovakot mindenüt adának alánk. és a portékánk. alá. azt el mondhattuk, hogy a portékánk töb pénziben áll már a Császárnak. mint magunknak., mert a sok posta lovat, mind a Császár fizeti, az utunk nem volt unadalmas. mert igen szép földön jártunk tsak nem mindenüt a duna mellet. avalo egy kevesé pusztás. mert a falak is. puszták. most ahadakozásban., ezt a szép földet mind rázóók birják., a kik nem igen dolgozók, a fejer nép igen tsufos süveget visel. tegnap a midön két mély földnire lettünk volna vidintöl, apasa három vagy négy százig valo lovasokot küldé előnkben, a kik mind tzifrán. mind jó paripások valának, a duna parton pedig egy kis mély földnire a várostol a pasa sátorai fel valának verve, a tihája előnkben jöven. a pasa. nevével köszönté a fejdelmet, és a sátorok alá vivé. ahol meg vendegelé a fejdelmet. ebéd után. a fejdelem apasa paripájára ülvén., nagy pompával érkezénk avárosban álgyu dörgések közöt. nem a várban, hanem a külső városban vagyunk szálva, mászor. másrol irok. most ez elég.

vidin 11 aprilis 1738

Tegnap a mi fő generálisunk meg vendegelé afejdelmet. ugy tettik, hogy ezt a pasát méltán nevezhetem generalisnak, ha a nem elég. gubernátornak nevezem mert ehárom bontsokos vezér; és leg aláb hatvan. vagy hetven ezer embernek parancsol. hadakozás idejében, azö pasasága pedig, mind szélyeseb. mind hoszab. mint tsaknem kétszer erdély országa. hát. az ilyet nem leheté hini generalisnak. vagy gubernátornak, ö pediglen azö tartományának. mint egy örökös ura., mind addig valamég ki nem teszik belölle, a pasa tehát sátorokot vonatván fel avároson kívül, tegnap 8 orakor oda menénk nagy pompával. apasa is egy ora mulva nagy Céremoniával oda érkezék. és a maga sátorában le telepedék erre jó vigyázni, hogy nem ö várt minket a sátorok alát. hanem mi ötet. mert a török igen meg tudgya tartani a Ceremoniát, egy ora mulva a fejdelem hozája mene, és a beszélgetés egy oráig tartá. ez a pasa szép ember, vezéri modon termet. ez örmény volt, azért is nevezték halváts. mehemetnek, igen kegyes. és okos ember, valo hogy nem volt hadi ember, mivel a fő harminczadoságból tették pasának, ebben az országban egyszersmind nőnek fel az emberek az ilyen nagy pasaságra, valamint a gomba. elég ahogy most minden órán meg fog innét indulni. legaláb öttven ezer emberel; orsovát lötetni, a beszélgetés után, a fejdelem a maga sátorában mene, és atiszteivel ebédhez üle, a melyet a pasa készítetet volt, leg aláb ötven tál. étek. volt egymás után az asztalon, a pasa a maga sátorában ett, ebéd után. vagy hatvan jó paripásal. czidáztatot a pasa. azután tzélt lödöztetet flintákból, azután nyilakal. a paripáit meg jártatta., mind ezeknek vége lévén ött orakor. a vatsorát el hozák. és vatsora után lora ülénk, és haza ballagánk, egy kevés idő mulva a pasa is viszá mene avárban., a török vendégség, ilyen szomorú vigaság, ebédre hivut. de velünk nem ett, azután nem is láttuk. mikor el jöttünk., nem kívántatot el butszuzni tölle. a nagy török urak így szokták vendegelni fő keresztyéneket a kik bort isznak., a belső város. nem szép, a külső rut, pusztás. és sáros. de a városon kívül szép térségek vannak. it pedig minden nap szomorú állapotokat látunk., mert minden nap látjuk. hogy utzárol. utzára hordozák a rabokot, hol férfiakot. hol leányokot, hol gyermekes aszonyokot, boldog aszony az olyan. a kit gyermekestöl együt veszik meg. mert sokszor történik, hogy egy az aszonyt veszi meg. más meg a gyermekét, egy órában ugy el válnak egymástól, hogy soha többé esze nem kerülnek. de a rendes dolog volt, hogy török. egy szegény németet akarván el adni., utzárol. utzára hordozta, kialtván, tiz tallér, hat taller, ött tallér az arra. de senki nem igére semmit is

érette., a török szegény lévén, nem hogy arabját tarthatta volna, de magának sem volt egy polturája is haragjában. hogy senki meg nem akarta venni. a kávé házban viszi, ót el adgya egy finsa kávéért. ilyen oltsu. itt a tsászár madár.

vidin 9 july. 1738

Mi repülő félben vagyunk. mert innét is a szokásunk szerént. szaladva kel készülnünk. és meg indulunk, kivel, és hová.. halgasad békeséges türesem. eholnapnak ötödik napján. avezér nissa felöl ide érkezék nagy siettségel. vagyon véle fegyverfogható 80 ezer ember., mint hogy siet, azért a hadát tovább nem nyugosztallya. és ma meg indulunk orsova felé. oka ennek a. hogy azide valo pasa már vagyon más fél holnapja. hogy orsovát meg szállotta és lötette. de már annak vagyon két hete, hogy königszeg generalis el igazította volt alolla. és a várat meg segítette. a vezér ezt meg tudván. azért jött ilyen siettségel erre, és azért is indulunk ma meg hogy a pasát meg segítse. nagy álgyukot viszen magával; és mindent a mi kívántatik avár viváshoz. olyan álgyu is vagyon, akinek előtte hatvan bival sétál, tegnap elöt a vezér meg izené a fejdelemnek hogy hadná el vidint., és menne táborban véle. el készülénk tehát a bé vet szokásunk szerént, és a vezér taborára menénk, de hogy menénk. mert példa nélkül valo dolog a mi dolgunk, senkinek közüllünk lova nintsen, se semi tábori eszköze. lovakot eleget adatot a vezér alá. és a katonak alá. de azok posta lovak. el lehet itélni, ha posta lovakon kellé táborban menni, elég a hogy mi azokon megyünk., ugyan postán is térünk viszá. de e mind meg lehet a komédiában, ugyan azért is hurtzol oda a vezér. gondolván hogy ha atáborban lészünk, sok magyarok jönnek hozánk. de hálá Istennek egy valamire valo nem jött. a kik jöttek, azok a fára valo fel magasztaltatást kerülték el. tsak a sok szép szót adgyák, de nem akarják egyéb hasznunkot venni, kedves néném, egy kis imádság hasznos volna egy olyanért. a ki posta lovon táboroz

fetislán 11. july 1738.

A bizonyos hogy a vezér sem adgya a Császárnak tudtára. nagyob szorgalmatoságal. hogy hová megyen és mit tselekszik., mint a melyel meg irok mindeneket kegyelmednek; ugy tettik mint ha a kedves nénémnek kellene igazgatni ezt ahadakozást, leg először tehát. a fő vezér meg indula vidin mellől egész táborával. igen jó reggel; mi is postán utánna lépteténk. a meg indulás pedig 9dik volt, ide pedig ma 11 dik érkezünk dél tájban. tegnap pedig reá vett minket a vezér. de nem tsak minket., hanem azegész taborát. azt pedig ma tudtuk meg, apedig ez szerént ment végben. tegnap estve hat ora után avezér meg indula az egész udvarával. sok fáklyákat vittek előtte, és utánna, az egész tabor, és miis azt gondoltuk hogy azon helyt fogjuk az éttzakát tölteni, és hogy avezér azért indult volna meg, hogy éttzaka ahüvösön érkezék fetislánhoz, mert a török táboron olyan szokás vagyon, hogy a had nem indul meg egyszersmind a vezérel., a had már tudgya a szálló helyeket, vagy előre, vagy avezér után indul meg. azis ki egy uton. mi máson. mikor pedig a vezér meg indul. egyet lönek ágyuból. a vezérel pedig már nintsen. hanem a maga udvara a mely igen sok., és azok atestörzők, akik már mindenkor mellette szoktak lenni. ajancsár aga pedig mindenkor meg szokot indulni. a vezér elöt egy napal., a vezér meg indulván tehát tegnap estve. a mint mondám, amidön két kis mély földnire lett volna a tábortól., taraczkokból lötetni kezde, és azutan flintakból., mint ha ugyan ellenség ütöt volna reája. a dunán., mivel. mindenüt a duna parton kellett elmenni, arra az egész tabor fel zendül. gondolván hogy a vezér valamely sajkákra lötetne, noha setét volt., de kiki fel szedi sátorát. és avezér után megyen, egy kevés idő mulva érkezék hozánk egy nehány Csauz a vezér parantsolattyából. mondván hogy indullyunk meg más. ha

veszedelemben nem akarunk. lenni. el készülénk tehát. nagy siettségel és meg indulánk a vezér után anagy setettségben. atörök táboral napal is bajos, de éttzaka igen veszedelmes., mert annak a rettentő sok rakot öszvére, tevéje, a tsak megyen ki egy, ki más uton. igen szép rendeletlenségel. és ha szüntelen az ember magára nem vigyáz. a bizonyos hogy fel üttetik, és eltapodtatták. elég a hogy ma ebéd tájban ide érkezénk az egész táboral., ma tudok meg. hogy a vezér azért lötetet az estve. hogy a had hamaréb utánna menyen. mi egyik parttyán vagyunk. a dunának, a vidini pasa pedig magyar ország felöl valo parton, orsova pedig ide, tsak három ora., most nem lövik, az utolso levelemben meg mondtam volt az okát, de már ismét kezdik löni., mihent a sántzok készek lesznek, azt mondgyák hogy 22dik lötetni fogják azt tarttyák hogy a két táboron vagyon más fél száz ezer ember., de ha számlálnák mind azt, a ki kenyeret eszik, két száz ezer embernél is töb volna., mert itt a rettentő sok tseléd, a sok minden féle mester ember, asok kufár. kalmár. kereskedő valamint egy városban. egy szoval egy városban anyi féle dolgot nem találna az ember mint egy vezérnek atáborán, még ötves mester embereknek is kel lenni. a sok féle ételnémü, és más egyéb portékát. mind Constancinápolybol keletet a duna mellé hurtzolni. itéllye el már azember, ha egy vezér táborát fel verik. mit nem nyernek, tsak szeker töb vagyon harmintz ezernél., ahoz mindgyárt harmintz ezer ember. a mitsoda rendeletlenség vagyon mikor a tabor megyen. a rend szintén olyan nagy, a midön helyben vagyon., mert itt a nagy tsendeség., gyilkosság. veszekedés. lopás. nintsen. de azt itt nem kel keresni hogy rendel verjék a sátorokot; uttzákat ugyan hagynak, de ki ki oda veri sátorát. a hová tettzik., senkinek szabot helye nintsen, fetislán pedig egy nyomoru rátz falu. a trájánus Császár hires kö hidgya is itt volt, most is még meg vagyon egy darab belölle, a vezér is ót akar fa hidat tsináltatni a dunán. a mely ótt igen keskeny, egy szoval. azt akarom hogy ilyen nagy török tábort láttam, de ugy tettzik hogy már mindenről elég tudositást adván. el végezhetem leveletem., és tsendeségel várhatom a parantsolatokot, hogy hová tettzik kegyelmednek hogy vigyük ezt a nagy tábort, ha meg veszük orsovát; addig is maradok. Etc.

fetislán 26 aug. 1738.

kedves néném. a kegyelmed parantsolattyára orsovát meg vevök, már most nem berdot, hanem allát kiáltanak benne., ez a változás eszerént mene végben. a komendans látván hogy avezér tellyeséggel el nem szálana alolla, valamég meg nem venné: azt is láta hogy az ágyuk a kö falakon igen sok ajtokot tsinálnának minden nap. de leg inkább a vivé a fel adásra, hogy a hada igen betegeskedet. mert a sok nyoghatatlanságon kívül, asziget igen egészgtelen, tegyük ehez azt is, hogy a vezér ki kiáltatta volt. hogy a ki ostromra megyen. annak huszon ött tallérja leszen. erre valo nézve. sok száz jantsár iratá fel magát. az ilyen hirt ha meg vitték avárban. gondolkozhattak a fel adásrol., a komendáns meg izené 12 dik avezérnek. hogy küldene valakit hozája, akivel végezhesen a vár feladásáról. a vezér ibrahim effendit küldé, aki is mindeneket el végezvén, 15dik a komendans a vezérhez jöve, nagy tisztelettel fogadá: és avezérnek. a várat fel adá; aki is ajándékal botsáttá viszá, ugyan azon anapon ajantsárok el foglalák a várnak egyik kapuját. a még egészen kitakarodik a német belölle. ugyan azon estve meg lövék örömét a táboron, a mi hadunk máris kezd oszlani. és talám tsak mi maradunk avezérel, az idén nem is tart tovább a hadakozás, ami dolgunknak is tsak hamar vége lesz. avezér azt izené tegnap a fejdelemnek., hogy készülyön mert 30 ezer emberel, temes vár felé mehet, ma pedig meg izené, hogy nem is kel erdélyről gondolkodni. hanem arol., hogy véle vidin felé menyünk, az Isten meg oltalmazta édes hazánkot arablástol., elég ahogy, holnap innét meg indulunk. és el hadgyuk a fekete, szalmával, földel. füvel, fővényel elegyesen sült kenyeret avezér meg ígérte hogy az uton szemben lesz a fejdelemel. meg lásuk. ezel maradok kegyelmednek.

vidin. 1. 7bris 1738.

Már most bizvást elmondhattuk. hogy vége vagyon a komédiának, és a theátrumrol betsületesen le szállítanak., és a vezér minden Ceremonia nélkül fel ada rajtunk, perditio ex te Izrael. az elmúlt holnapnak a 27 dik napján, fetislánt el hagyok és a vezér után menénk vidin felé. igen kevés had volt velünk; a vezér meg izente volt, hogy az utban szemben lesz a fejdelemel; a vezér mint hogy mindenkor előttünk indult meg, kilentz ora tájban meg szállot ebédelni, nekünk pedig azt mondották volt, hogy ebéd után. szemben lesz a fejdelemel., azért utánna siettünk. hogy az ebédgye után. a helyre érkezhessünk, de mint hogy avezérnek semmi szándéka nem volt hogy velünk szemben legyen, azért tsak hamar ebédelt, és a midön látta hogy közelítettünk sátorához, fogja magát, a hintójában ül. és el megyen előlünk., emár nem volt tréfa, azután azt mondák, hogy vidinnél lesz a szemben valo létel., a vezér vidinhez érkezvén. sokal előttünk. már sátorok alatt volt. az egész udvarával. a midön miis közelitenénk a sátorokhoz, azt izenik, nekünk, hogy most nem lehet szemben velünk, mert roszul vagyon hanem, hanem tsak tarttsuk a ló száját. a szálló helyünkre. a mely a duna parton volt varoson tul. erre tsak le sütök a fülünköt, látván hogy mitsoda durván bánnak velünk, mitsoda változás. ennek elötte egy néhány holnapal. nagy pompával vittek bé vidinben, most pediglen még a városon sem akartak keresztül vinni bennünket, hanem a városon kívül kívül a kertek közöt kellették sokat kerülni, végtire a szálló helyre érkezénk, és it sátorok alatt vagyunk tsak magunk, mint a szam ki vettettek. 29 dik érkezénk ide, már ezután, a fejdelem sem fogja mondani. szokása szerént. hogy nagyob betsülettel vagyon hozám a porta. mint az atyámhoz volt; ma ebéd után azt izenék hogy a fejdelem szemben lehet avezérel tsak menyen hozzája, de egy kevés idő mulva ismét azt izenék. hogy nem lehet. mert a feje fáj. nem akarásnak nyögés avége. tegnap pedig innét jó reggel meg indula, az egész udvarával; és ide hagyta bennünket., már itt meddig leszünk, télre hová visznek. Isten tudgya, de azt tudgyuk hogy a fejdelemnek azegessége igen rosz renden vagyon, soha nem is volt egészséges a miolta ebben az országban jött de kivált egy darab időtől fogvást igen sárgodik; a harag pedig igen árt egészséginek, jó egészséget kívánok kegyelmednek

vidin 4 gbris 1738.

E sem igen nagy vigasztalásra valo level léssen, se semmi hirt nem írhatok a nénémnek., mit is írhatnék mikor senki felénk sem jö; mint ha tsak mi volnánk török országban, ami taborunk elég hoszu, de igen keskeny. vagyunk mindenestől más fél százan., de most minden órán fő nélkül maradunk., mert a fejdelem igen rosz állapotban vagyon. szüntelen valo forroságban, az ábrázattya vész, a teste vastagodik. enem jó. de ő a felöl tsak mulatná magát havolna kivel, és mivel, és tsak örömet el akarná titkolni nyavalyáját., orvoságot nem veszen. ha nem a ki valo járásal akarná magát meg gyógyítani. a minap a borbélyok. és a doktorok tanátsok ellen hajora üle, és mesze le mentünk a dunán, de a mikor visza jöttünk kettzeris el ájult. nem is gondoltuk. hogy életben érkezék haza, négy embernek kellett a hajobol ki venni. és asátorában vinni, a nyavalyának nyughatatlansága miat, már egy néhány naptól fogva a sátorát mesze verette a töbitől. de ott sem maradhatot, hanem a mi sátorunk mellé vettetet ágyat. estig ott feküt, estve a maga sátorában viszá akarván menni maga nem mehetet. hanem négyen vitték., a mint vitték volna el ájult. én azt gondoltam hogy meg holt, és a kiáltásomra magához tért, az oltától fogvást mind nagyobodik rajta a forro hideg, a hus mint egy hull rolla, de a harag el nem hagyta. a melyet mind a természetnek kel tulajdonítani. mind pedig annak. hogy nehéz néki hogy olyan állapotban láttya magát lenni, minékünk készülnünk kel, a vezér egy

agát küldöt ide, hogy hajokat rendeljen, mert a dunán megyünk le oroszcsikig. onnét tsernavodára telelni. két nap múlva meg indulunk, azért a leveleket arra kel igazgatni. és azegéségre vigyázni.

oroszcik: 14 gbris 1738.

It vagyunk tehát. mint hogy innét irok, anyi sok irtoztato veszedelmek között is. de a nemes vér. vagy veszt vagy nyér. de próbál, mind azon által ide érkezénk, szerencsésen. hol az ellenség hátán, hol egy néhány ezer között kelletet el jönünk, de még is borbélyra nem volt szükségünk. meg kel tehát mondani azt a nagy veszedelmet, nem nagy veszedelemé a midön anyi sok ezer viza között kelletet el menünk. hát ha fel fordították volna a hajonkot. elég a hogy ezen holnapnak a 6dik napján mind hajora ülének a bujdoso urak, úgy mint, Csáki ur. zai urfi, Ilosvai, pápai, dászi, ez olasz. pázmány uraimék. és magam, afejdelmet pedig igen nyomorult állapotban tevék a hajóban. és nem akará. hogy egyikünkis lenne véle a hajójában, a melyet mi nem igen bántuk. mert nagyobb mulattságal vittük végben a vizi utunkot a bizonyos hogy gyönyörűséges dolog jó társaságban mint mi voltunk a dunán le menni. mert minden két ora múlva nagy szép szigetekre találtunk, és némelykor meg lehetős városok mellet mentünk el. a városok pedig mind török ország részén vannak, a hires nicápoly a többi között volna leg szebb. de igen ocsmány helyre vagyon építve, a városal által ellenben szakad a dunában az édes olt vize, csak azt sem láthattam suhajtás nélkül., mert olyan édes hazából foly ki, a honnét 31 esztendőtol fogvást vagyok ki rekesztve., mint hogy veszedelmes volna éttzaka jární., azért minden estve ki kötöttünk valamely sziget mellé. gyakorta a sziget parton, csak a tormához kötötték a hajot. mert olyan vastag gyükek vannak, mint a szekér rudgya. ha meg reszelik sárga. és jó, ha mindgyárt eszik. de izetlen. ha egy keveset áll. reszelve. vér ontás is volt. mert ki vált., havasalfölde részén való szigetekben, csak nem mindenüt találni sertéseket, vadok vagy szelidek nem tudom, mert azok örökké a szigetekben laknak csak magok, talám gazdájok is lehet elég ahogy, egy szigetben kettőt meg öltünk., jól laktunk. meg benne tartot, de menyí átokal ettük. mert a fő hajosunk török volt. eleget mondotta. hogy meg szeplösítettük a hajóját. mi azt csak neveltük, ő néki pedig csak kelletet nyelni a siros füstöt, a mitsoda jó muszulmán volt. talám el is adta azután ahajóját, azért hogy tisztátalanná lett volt a diszno hustol. tegnap úgy mint 13 dik ide érkezénk szerencsésen Istennek hálá. a fejdelem már ide érkezet volt, igen nyomorult állapottyában, innét már csak hamar tsernavodára megyünk ezel maradok.

csernavoda 7 dik gbris 1738

Én ha azkedves néném levelét nem veszem is de csak irok, leg abol meg láthattya kegyelmed hogy még élek. de hogy lehetne kegyelmed levelit vennem. a midön soha egy helyben nem maradunk, hol a vizen, hol a földön, hol az áerben járunk. de bártsak valamely jórol és ne csak mindenkor a nyomoruságról kellene írnom az el mult holnapnak 19 dik napján indulánk meg oroszcsikrol, három, vagy négy ora múlva, ideis érkezénk, rossz állapotban, de a fejdelem végig meg akarja tartani a természetit., három vagy négy nap múlva hogy ide érkezénk, mindenikünket el tiltá magától., még a borbélyiait is, való hogy it pestis vagyon, de az orvosokat ugyan azért kelletet volna maga mellet meg tartani, a körülötte lévő tselédek is el küldötte szállásáról. csak épen egy kóbórló doktort aszakátsot, egy szököt olasz muskotérost. és két aszonyt tart maga mellet ezekből, áll azudvara. ezek pedig olyan személyek. a kiket nem üsmérte ennek elötte egy néhány napal, leheté az ilyenekre bizni életét,? a minap éttzaka úgy volt, hogy a kik mellette vannak, azt gondolták hogy meg holt. mindgyárt hozám futottak

meg mondani hogy halálán vagyok. de hogy meg ne haragítsam nem mentem eleiben, csak azt feleltem valamint Esther. ha csak a király nem hivat nem mérek eleiben menni. a török tisztek látván hogy nem helyesen tselekednék, meg izenék a fejdelemnek hogy venne valakit közüllünk maga mellé, ha halála történnék. legyen valaki melette, erre való nézve meg izené nekem, hogy legyen melette., azért már egynehány naptól fogvást mellette lakom, a borbélyokat mint egy kitelen maga mellé vette, akiknek tanácsok. és akarattyok ellen, mint egy boszubl., éret vágata magán, egy szóval a mitsoda állapotban vagyok, nem hiszem hogy innét ki mennyen ezel maradok

csernavoda 10 9bris 1738.

Kedves néném. végit érok Rakotzi Josefnek., már regtől fogva láttuk hogy úgy lesz mint a gyertya, tegnap igen nagy gyengeséget érezvén., meg gyont. és kommunikált. a testamentumát meg tsinálta, mára viradora a forro hideg igen nagy lévén rajta, ma anyira el nehezedék hogy a gyertya már vége felé volt, mind azon által jól beszélt. tizen egy óráig. noha már a szemei el homályosodtak volt úgy anyira hogy csak a szóvárol üsmert meg mást., tizen két orakor délben a szova el állot. és igen nagy foróságban volt. és csak a jajgatásáról vettük észre hogy szenved, két orakor dél után a pap fel akarván néki adni az utolsó kenetet, a midőn az imádságot el kezdé. az Istennek adá lelkét, 38 esztendő korában, az ur irgalmazon néki. a testet fel bontották. a mája mód nélkül meg dagadot volt. a testet. egy pintzében téttem. mind addig őt lesz. még válasz jö a portától, a testamentumban azt hagyta. hogy az atya mellé temesék, de nem hiszem hogy meg engedgyék., ebben a fejdelemben. a mi fogyatkozás volt. nem a természettől volt. hanem a neveltetéstől. esze szép. volt, szive jó. de a haragrol. soha meg nem intették. noha a mindgyárt el mult. de gyakorta jött elé. se azt néki nem tanácsolták, hogy kívánnya magát szeretetni másokal., egy szóval, ha az atya nevelhette. volna, mind más természetű lett. volna. most ez elég. mászor másrol.

csernavoda 15. xbris 1738.

Nem kétlem kedves néném, hogy már vetted leveletem a melyben meg irtam hogy ismét fő nélkül maradánk. de nem sokára. szükségünk nem lészen főre. mert a minap is eltemetők egy atyánk fiát, és a menyin már maradtunk. egy szilva fának is el férünk az árnyékában. a ki minket teremtet. annak legyen meg akarattya rajtunk., ő minket például tett az egész nemzetünknek, és boldogok azok, kik tanulni fognak rajtunk, kik az országal együt tartanak., és akik fűsthöz hasonló ókból el nem hagyják nemzeteket, és örökségeket. adgya Isten hogy soha senki bennünket ne kövesen, és irtozva halyon beszélni a mi hoszas bujdosásunkrol: de kedves néném. mink voltunké első példák,? bizony nem, mi tanultunké másokon.? nem: mások fognaké tanulni rajtunk.? nem: de miért.? mert mindenkor egy féle okok, vezették, vezetik, és vezetni fogják az embereket. az olyan állapotra. mint a melyben mi vagyunk, ha nem csak a lészen szerencséséb. a kit az ur, mint egy fogságban térszi a maga jóságában., mert én nekem. soha semmi egyéb okom nem volt hazámot el hagyni. hanem hogy igen szerettem az öreg fejdemet, noha a menyei Atyám előtt. más okból kellett el hagynom. imádnom is kel rendelésit; a minap érkezek ide egy vezér aga, a Császár és a vezér leveleivel. a mellyekben, szép ígéretek vannak, mind eddig a szegény fejdelemnek rendelése szerént minden jósága kezemnél volt, de ennek előtte egy nehány napal. a porta parantsolattyából, a török tisztek ide gyűlvén mindent fel írnak., kezekhez vevék és el petsételék. én is el hagyám a szállást. és más szállásra menék. ilyen a világ. és a mit gyűjtöttél kié lészen? ezel maradok. Etc.

Csernovoda 1 juny 1739

Az el mult holnapnak 14 dik napján viszá érkezék ide a porta parancsolatival a teftedár. és mint hogy a porta arra szabadságot nem adot hogy a szegény fejdelem testit. Constancinapolyban vigyék. azért tegnap estve. egy görög templomban el temetök. akit is az ur Jesus állittya jobb keze felöl. az utolso napon. it most minden órán az apostolok el oszlása lészen, a parantsolatok el érkeztek, csáki ur. vidin felé fóg menni. zai urfi kotsinban, én pediglen Jásziban, de mi ketten együt fogunk járni egészen jászig; innét bukurestre megyünk., és onnét keresztül. és végig havasalföldin. molduvában, innét pedig mi meg indulunk. 4 nap mulva, mert a fermányunkban a vagyon fel téve. hogy egy orával. eléb indullyunk meg., mert it nem teszik azt a parantsolatban mikor valahová küldenek valakit, hogy siesen, hanem egy orával eléb indullyon meg. mint sem kellene. és egy orával eléb légyen őt a hová küldik. elég a, hogy, ha erdélyt meg nem láthatom is. de a köpenyegit meg látom. mert az erdélyi havasok mellet menyünk el; ha zágóban sert nem ihatom is. de iszom a bozza viziböl, köszöntöm ezeket a kegyelmed nevel is; ugy tettik nekem. hogy elég böségel. adtam kegyelmednek tudtára, a szegény fejdelemnek minden dolgait; és életének végit már itt két Rákotzit temeténk el, a harmadikát Isten éltese, a nem eszik török kenyeret, minek előtte ezt a levelet el végezem, és az íráshoz valo szerszámimot el rakjam, lehetetlen hogy egy kis nevettségre valo historiát ne irjak, elég szomorúságra valot irtam, elég a. hogy nálunk. szököt német muskotérosok is vannak., a kiknek azerszények igen lapos lévén, a vizet is meg unván. nem tudták miképen ihasanak bort. mert pénzek nem volt., azért tanátsot tartottak egymás között hogy miképen ihasanak bórt pénznélkül, egyik a szomjuhozó gyűlésben mondá a töb tanatsoknak, tsak azt tselekedgyétek a mit én mondok, és lesz borunk. el küld tehát négyet a többi közül. ásoval, és kapával., ezek estve késön egy görög papnak a kapujához mennek, őt igen kezdik ásní. és hánni a földet., mint ha sirt ásnának., apap meg halván hogy dolgoznak a kapuja előtt. ki megyen. és kérdi töllök hogy mit akarnak, azok felelik, hogy egy holtat akarnak el temetni, a pap inti hogy másut temesék el. de ők tsak ásnak keményen. a pap gondolkodik, és kérdi töllök ha pestisben holté meg azaz ember. ezek felelik, hogy abban, a pap azon meg ijed, és mondgya. barátim tsak ide ne temesétek. inkább 3 veder bort adok néktek, de azok tsak ásnak., a pap 4 ígér. azután. ötöt, mikor az alku meg volt, a pap hátra néz. és láttya hogy hozák a halotat egy deszkán. arra annál inkább meg ijed, és a kapuján belöl nézi hogy mint megyen végben a temetés, a muskotérosok kiálttyák néki, hogy ha az ött veder bort megadgya. a halotat tovább viszik, a szegény pap meg ígéri tsak meg menekedhesék, ezek is mindgyárt bé mennek. és az ött veder bort ki hozák. a pap is utánnok megyen hogy lássa ha elvisziké a halotat. de mitsoda tsudálkozásal látá. hogy a halot fel kelvén. leg előbször is ő kezdé inya. a borból. a szegény pap nem tudta ha haragudgyéké. vagy nevesse., mint meg tsalták. kedves néném már ezután molduvában kel a leveleket igazgatni., és ugy nem kel tenni, mint egy olyan uri aszony, aki se nem irt se nem olvasot, senem varot azért, hogy szégyenlette az oculárét fel tenni., én pedig maradok kedves nénémnek etc.

Csernovoda 4dik juny 1739.

Csak annak örülök édes néném, hogy egészséges vagy, itt most minden órán el oszolnak az apostolok. ki nap nyugot felé, ki északra. a fermányok el érkeztenek, amelyekben olyan rendelés vagyon hogy Grof csáki ur, a nem okos, hazájokot el hagyó magyarokal. vidinben menyen, a kéd édes, jó, és szép szolgácskája pedig, molduvában iromtat, zai urfi pedig kocsinban, de együt járunk jászig, kérdgye kéd. ha bánomé ezt a rendelést. azt felelem reá. hogy nem., a fermányinkban pedig azt parancsollják.. a két vajdáknak, hogy becsületesen fogadgyanak, apostá fermányunkban pedig a van fel téve, hogy egy orával eléb indullyunk

meg. mint sem kellettnek, ez az Cancellária szokása. mert it nem teszik hogy hamar indullyon. vagy siessen; mikor valahová küldenek valakit. hanem azt irják a fermányban. hogy egy orával eléb indullyon meg. és egy orával eléb legyen ót, mint sem kellettnek., én ezt jó mondásnak tartom. én nekem már ne irj néném, valamég jászbol nem irok. de akor, egy orával. eléb kel irni., had vehessem eléb egy orával, én pedig még bukurestről is fogok irni, mi jó vagyok én, de kéd is jó. a szegény fejdelem azt hadta volt. hogy az apja mellé vigyék temetni, de azt meg nem engedték. azért ennek előtte egy nehány napal. el temetök. estve egy görög templomban, az apja felöl el mondhatom. valamint egy régi nagy ember felöl mondották volt. hogy ha születet. bár soha meg nem holt volna. a fia felöl pedig. hogy ha enyomorult világra nem jöt volna. semmit nem vesztet volna rajta. mert szegényel, ugy bánt avezér. valamint a gyermekel., noha már negyven esztendő felé jártunk; csak a sok szép szót. és igeretet adták, a külső dolgok iránt, mert a mi abelsököt illeti. arra nem lehetet panaszkodni. mert eleget adtanak., a sok paripát, a sok szép szerszámot. és nyolczvan tallér egy naprá. csak elegendő. hogy ha tudtunk volna abból élni. és meg felelni a méltoságnak. de semmiben nem tudtunk magunknak segitteni. a tanács pedig nem kellett; sok dolgokra esze szép volt. szegénynek, de igen rossz neveltetése volt; és nem szeretet semmit is tanulni, mert nem szokta volt meg atanulást. az ész pedig tanulás nélkül. csak olyan mint a mely föld parlagon áll, más országban talám inkább mehetet volna valamire. de éppen nem erre való volt. minden maga viselése, szokása. ellenkezet az itt való nemzettel. mert sohult ugy nem vigyáznak az embernek maga viselésire mint itt. ha pedig a nemzetit nem szerette. azt nem kel csudálni, mert olyan helyt neveltetet. a hol gyüölök a mi nemzetünket., de kivált bennünket, a kiket az apja szeretet; éppen nem kedvelhetet, elég a hogy, minden élete, és dolga szegénynek. ebben az országban, csak olyan volt. mint a szalma tűz, azért ne beszellyünk többet felölle, az Isten irgalmazon szegénynek hanem. arról beszellyünk, hogy nekem készülnöm, és rakodnom. kel. mert holnap. vagy holnap után. innét el illantok., és ha magát erdélyt. meg nem látom is. de a köpenyegit meg látom, mert az erdélyi havasokhoz nem mesze megyek el., néném nevedel is köszöntöm őket., nem gondolom hogy a bozzára mennyek kaszáltatni, de boszuságra. iszom. a bozza viziből, mint hogy minden iro szerszámimot el rakom azért a levelet is el végezem. de engemet el nem kel felejteni. és az egészségre kel vigyázni, de irni is kel. és ugy ne tégy. mint egy olyan uri aszszony, a ki senem irt, senem olvasot, senem varrot. soha is. azt pedig csak azért. mert szégyenlette. az oculárét feltenni.

bukurest 11 juny 1739

Meg kel tartani mindenkor az ígéreret., mert az ígéreretel adosá tesziük magunkot, és az adoságot meg kel fizetni. akár minémü dologbol állyon a példának okáért. ha egy csokbol állanais, de meg kel fizetni, éppen a Csokrol kel nekem most beszélnem, a midön még innét hetven órára kel ügetnem, hát ha még, valamely keringő embertelen katonák. bé polálnak. és ugy visznek bé erdélybe. a nekem rossz tántz volna., it bennünket nagy becsülettel fogadtak, a városon kívül. egy klastromban. az ebéd készen várt bennünket. a vajda a secretariusát. küldötte előnkbe, ugyan az is vendégelt meg a vajda részéről, ebéd után. pedig a mariászá voda. hintójában mentünk bé pompával a városban., én is ót kezdem el. a hol végezni kellene, mint a ki elsőben el vette az atyafiát. és azután kért szabadságot, 5dik indulánk meg csernavodárol, jó tarsaságban. pápai jános sogor. aki gyógyitatni jöt ide magát. zai urfi, s' magam. mert magamot el nem kel felejtenem, tegnap a vajda hintaját küldötte utánnunk. és szemben voltunk véle. csak nem egy óráig voltunk nála, a szeme kancsal., de az esze nem a. mert elegendő van neki, ha szinte görög színü is. mert a görögöknek más féle színü az eszek., nem mondhatni tellyeségel. hogy fekete., de igen barna, mert mindenkor azon van, hogy csalhasson meg másokot, avajdának avároson kívül kerttye, háza vagyon. ót voltunk szembe

véle. ugyan magais ót vagyon táborban hát nem kellé a káposztát őrizni, napal. házban vagyon. éttzaka a sátorban hál. mert mikor a vezér táborban vagyon, a vajdáknak is táborban kel szállani. ha szinte a káposztás kertben is. és addig mind ót kel maradni. valamég avezér táborban vagyon. már minékünk avajda. egy hintot is adot. posta lovakot, és szekereket, azért. Isten segittségivel innét eléb megyünk holnap, egy néhány oláh katonát is adnak mellénk. hogy kísérjenek. mert hogy meg őrizenek azt nem gondolom. még. is hirt visznek a vajdának. ha el fognak., itt semmi egyéb hir nincsen, hanem tegnap ment itt el egy muszka követ., avezérhez megyen. könnyü el itélni. hogy a békeséget járják, gondolom hogy ittis reá ropják., soha édes néném nem kellett ugy vigyázni az egészségre mint most; inkább több fizetést kel neki ígérni csak el ne menyen., mert én az enyimnek, pitesdi bort kel adnom, mely nagy büntetés.

jász. 21 juny 1739

Ide érkezénk mi édes néném szerencsésen, foxánig uri modon jöttünk, a vajda hintójában. talám még a leg első havasalföldi vajdáé volt, akár micsodás volt. de hintó volt. foxántol fogva eddig. nagy nyugodalomal kotzogva., mert mindenüt. hatalmas rosz posta lovak vannak, de micsoda gyönyörű utozásunk volt. az időről nem szollonk., mert mindenkör esők voltak. kivalt molduvában. olyanok voltunk. mint a meg ázot kakasok., de micsoda szép térségeken, micsoda helyyeken megyen az ember. bukurestől fogva egész jászsig., hogy a szem bé nem telhetik, micsoda kár. hogy ezek a szép. és jó földek pusztán vannak, mert két nap alat egyszer ha találtunk valamely lako helyre. én soha annál szeb földet nem láttam, gyönyörűség volt a mi utozásunk. és egy meny aszszony, gyönyörűséggel járhatot volna velünk, mert bukurestől fogva, jászsig. csak a sok külömb külömb féle szép virágon járt volna., mindenüt a mezök. bé voltanak terítve virágokal. hogy csak. a szekfüre, és a tulipántra léptek a lovaink egy szoval mindenut virágos kertben jártunk, de mit mondok. mert nincsen olyan kert. a kiben annyi sok féle virág legyen. hát ha még. az az elmuló gyönyörűségünk. nem let volna meg elegyítve. a félszel, mert attol is kellett tartanunk hogy valamely tévelygö. jó magok reánk ne üssenek, meg mutathattuk volna atörök császár fermányát, de tudom hogy ök arra nem hajtottanak volna, és ha csak erővel is labkovicshoz vittek volna. ebédre, mi pedig éppen nem ohajtottuk azt a becsületet, a mi örzöink pedig. ha valami lovast láttak. mindgyárt az erdöt tekintették. el itélheted néném. micsoda suhajtasokot bocsátottam. mikor az édes hazám havasi mellet mentem el; örömet bé mentem volna zágonban. de az ur bé fedezte előttem, az oda vivö utakat. mert az egész föld övé, tegnap más fél mély földnire avárostol: talállok elől avajda secretariusát. aki is köszöntvén bennünket az ura nevével, azután avajda hintójában. helyheztetök magunkot. és pompával menénk a városba. és aszállásunkra. ma reggel. a vajda meg izenvén, hogy szembe lehetünk véle. és a hintóját küldvén érettünk, nagy Ceremoniával fogada bennünket, satorok alat. mert ez a vajda is táborban vagyon. majd más fél oráig voltunk véle. inkább is tudgya e magát alkalmaztatni az idegenekhez. nem is kel csudálni. mert a portán fő tolmács volt. abeszélgetés után. viszá vivének szállásunkra. ezek most igy fogadnak bennünket. mert meg vagyon parancsolva nekik, de ma holnap. reánk sem néznek. ilyen a görög. fő képen, ha csak egy araszaira is. fel emelik aföldtől. ha a közönségese meg vagyon spékelve. kevélységgel, hát ligora, hogy ne volna, a midön, egy országnak parancsol, a muszkák közelitnek molduvához, most ezeknél többet nem irhatok. mászor másrol. maradok a jó nénémnek, ha egészségre vigyáz. jó szolgálja.

jász. 22. júly. 1739.

Már egy holnapja. hogy unadalomal. töltöm az időt ebben az izetlen városban csak egyedül. mert zai is már régen elment kocsinban. avajdánál. egy néhányszor voltam. de amiért ide küldöttek, alátom hogy csak hejában való lesz. az unadalomra pedig minden nap elég alkalmatosság adatik. mert ezek a boérok. olyanok mint a medvék az idegenhez, nem tudom ha természetből cseleksziké, vagy pedig nem mérnek az idegenekkel társalkodni, de igen vadok. voltam már egy néhánynál, a kiknek két fejű sas a tzimerek, mert ezek mind a Cantakuzéna familiájából mondgyák magokat. talám még a gazdám is abból. való. meg nézem a tziperit. noha szabó. hogy itt valaki az idegenhez menne, ebédre hiná, amint szokás. az emberek között, azt nem kel várni ezektől a medvéktől. én is feltettem hogy egyikhez sem megyek, mikor a vajdához megyek. reám hintik a mariászá nevet. mert láttyák. hogy a vajda mint van hozám. de azon kívül. úgy vagyok itt. mint ha csak én volnék egyedül a városban, még eddig, senkinek. annyi barátságát nem tapasztaltam hozám. mint az ide való érseknek, mikor hozá megyek igen örömel lát. és hogy meg mutassa hozám való jó ákarattyát. egy néhányszor már. holmi étel némű ajándékot küldöt, olyat a mi itt ritka a városban., azt én igen kedvesen vettem tőlle. nem az ajándékját, hanem hogy jó szível vagyon hozám. mert énnekem itt olyan asztalom vagyon. hogy tíz emberrel többet tarthatnék, mint a mennyi van., még is az a szerencsém, hogy egy orosz páter vagyon itt. azzal eszem és beszéllek. mert ha a nem volna, soha sem tátanám fel a számot, hanem mikor eszem, ha a korcsomára volna kedvem el menni, őt eleget beszélgethetnék. az oláh papokal, mert itt a korcsomákon. minden hordo mellett vagyon leg aláb tíz pap. és aztot úgy veszik körül, valamint egy halotat, mind ezekből. el lehet itélni. hogy nem kopik a nyelvem a beszédben., had koptassam tehát a pennámot azírásban, mert arra elég időm vagyon, és a beszélgetés gyanánt legyen. beszélgessünk hát. mind a városrol. mind az itt való állapotrol egy keveset, aváros dombon vagyon. elég szép helyt. de a vizet meszünnen kel hordani a lakosoknak. őt, vagy hat, rongyos klastrom, cselekszi hogy jászt városnak lehessen mondani. mert másként, abenne való házakért. csak falunak nevezhetnék. a kereskedést. a sidok. és az örmények tarttyák, hogy ha pedig. itt állandó vajdák volnának. és olyanok kik az ország hasznát keresnék, igen nagy kereskedést lehetne itt fel állítani, sokal könnyebben. és nagyobát. mint bukuresten, hová lehet szeb és job föld. mint itt vagyon, valamit a föld teremt. az itt mind job mint másut. minden féle mezei, és kerti vetemény, hol lehet szeb marhákot látni mint. itt. hol lehet olyan jó izü tehén hust enni, és a borát. akár mely asztra fel vihetik. a gotnári bort, a konty alat is kényesen, és gyönyörüséggel. meg Csemcegegethik. de a lakosok. olyanok mint a vad állatok. a gyönyörü szép. és jó földet pusztán hadgyák. és az erdőkben laknak., itt a boéroknek számok igen kevés. ha tizen, vagy tizen ketten vannak olyanok. a kiket uraknak lehetne mondani, a többit számban sem veszik. való hogy a török birodalma alat vannak. de bezzeg a görög igája alat vannak., a nagyob, hasznosab. fő, és alacson tiszttségeket a görögök birják, a fejdelem mindenkor görögből lévén. kedvez a maga nemzetinek, és azoknak inkább hiszen. és azt cselekszi a boérokal. a mit akar. csak mostanában is. kicsoda itt a fő hekmány. a ki az egész hadaknak parancsol., egy gazdag görög szöcsnek az öttse, és előtte, terdet, fejet kel hajtani a töb boéroknek. de mi közöm nekem mind ezekhez. amidön nagy unadalomal, kel enni akenyeremet és innya a gotnári bort. itt minden nap a sok rossz hír, a muszka közelit kocsinhoz, mindenek félnek és készülnek, az Isten visellye gondomot., ő tudgya mi okért hozot ide. a minap egy muszka követ ment it által, avezér táborára megyen. én is a vajdánál voltam el bucsuztam tőlle, mert tegnap nagy pompával mene ki innét. az egész hadaival., de micsoda. had,? nem is mondhatni hadnak. hanem csak szálló pásztoroknak., egy pasa van véle. talám 40. vagy 50 emberrel. mind egész. hada. volt talám. bővön számlálván, más fél ezer ember, leg utollyára vitték a fal törő álgjukot, a mellyeket szükségben, dioval is meg lehet tölteni. ezek így mind ki takarodának, és ide hagyának., már lássam akár mit csinállyak, azt tudom hogy a vajda jó rendelést tett

felölem, és a kalmakánokra bizot, mert itt három kalmakánt hagyot helyében, akik három ide valo fő urak. az egyike közüllök. a Cancellárius, ezek, meg nem oltalmaznak minket, ugy lehet hogy csikbol, reánk üthetnek, és egy éttzaka az ágyban találunk., olyan öltöztetőkre. nincsen szükségem maradok. édes nénémnek. szolgája.

jász. 23 aug. 1739

It édes néném. ebül vannak a dolgok; a miolta a vajda innét el ment szüntelen valo zenebona a városon. minden készül rakodik. szalado félben vagyon, a boérok már régen az erdőkre küldötték feleségeket; kivált a miolta. a muszka tábor. által jöt a neszteren, az olta nagy félelem van it, a vajdának. akét fia is el illanta innét, ilyen fel bodult állapotban. magam sem tudom mit csinállyak. leg kiseb zörgést hallok., azt gondolom hogy a kozákok az udvaromon vannak, a kalmakányok. gyakorta jönnek hozám. biztatnak. én meg azon kérem őket. hogy küldgyenek el innét. mert ok ha valami történik. akor ülhetnek lora. a mikor akarnak. énnekem pedig három vagy négy cselédem vagyon. és nincsen töb egy lovamnál. itéld el néném micsoda állapotban vagyok., csak a miolta ezt a levelet irom. háromszor hagyatta, el velem a gazda aszszonyom, mondván hogy már a városon vannak a kozákok., eleget biztatom, de magam. is azt akarnám. hogy ne volnék itt. regeltől fogva estig. itt csak a kozág hir, itt most egyéb litánia nincsen, hanem, a kozákoktól. szabadics meg uram minket. szüntelen küldök a kalmakánokra: hogy küldgyenek el innét, ok szüntelen biztatnak hogy gondgyok lesz reám, de én szüntelen valo nyughatatlanságban vagyok. és ilyenben soha nem voltam, a leg nehezeb. senki nincsen. akivel egy szót szollyak, bárcsak lehetne. vagy irni. vagy olvasni, de nem lehet, szüntelen valo lárma a kapum előtt; meg nem indulhatok magam erejével, nem is lehet addig a még a vajda maga nem mondgya. it lenni pedig e megrémült nemzettség közöt. egész nyomoruság. nincsen job, mint Isten keziben ajánlani magamot. ennek a holnapnak az elein mene itt el a vezér postája, kocsin felé, a ki viszi a hirit hogy a németeket meg verte a vezér. ha ez igaz. el mondhatni, hogy az Isten ujja vagyon itt. tegnap meg más posta hozá hirit hogy belgrádot meg vették. ezek mind nagy hirek, arra felé, az Isten gyözedelmet ad a töröknek. erre felé szaladni kel a muszkától. tudgya Isten, mindennek mint kel lenni. ő aláz, ő magasztal. elég a hogy én szivesen kívánnék innét el repülni, de minek előtte el indullyak. irok. csak azért is. hogy meg tudgyad néném, hogy azok a veszet kozákok el nem vittek.

jász. 3 7bris. 1739.

It csak a kozákokrol kel irnom. még is csak a kozákokrol. mert soha nagyobb rémulést nem lehet látni mint itt van., kivált képen. a miolta a törököket meg verék. már a muszka is kocsinál vagyon, valóságosan lehet tartani a kozáktól, szüntelen tele is vannak most is a templomok. de nem azért. hogy imádkozanak., hanem azért, hogy a nép minden portékáját a templomokban hordgya. a vajda is tegnap ide viszá jöve. de nem olyan nagy pompával. mint mikor el mene, ilyen a világ, mihent ide érkezék. én is meg izeném néki. hogy küldgyön el innét, ma pedig magam voltam nála, eleget beszélgettünk. amostani dolgokrol, de én leg inkább azon sürgettem, hogy meg indulhassak, mert tudom hogy ő vajdasága sem várja bé azokat ajó mag kozákokót., vagyon is már rendelés irántam, el is készültem. és Isten jó voltából. el mondhatom hogy holnap. ide hagyom őket, mint sz.pál az oláhókot., soha örömeb. meg nem indultam, mint én fogok meg indulni., ha lehet, még egy orával indulok meg eléb mint sem kellene és maradok édes nénémnek.

bukurest. 18dik 7bris. 1739.

vala hogy tehetém szerit. de csak el illanték a veszet kozákok elöl. it már talám nem kel töllök félni, de ha a kozákoktol nem kellett félnem az uton, igen kellett atolvajoktol., elég a hogy jászbol 4dik indultam ki, a vajda. mind lovakot. mind szekereket adatot, és két kalarást is adot mellém. de azoknak semmi hasznát nem vettem, csak harmad magamal indultam olyan veszedelmes utra. mert a többit nem számlálom, mikor avároson kívül voltam, mint ha egy nagy követ vettek volna el rollam. és az elmém meg kezdde csendesedni, avajdát, és a várost. nagy zür, zavarban hagyám. de ök lassák. pedig hogy én meg szabadulhattam, de ha egy veszedelemből ki jöttem, más volt előttem. mert mint hogy meg indulásom előtt. csak egy néhány napal verték volt meg a török tabort, azt gondolhattam hogy el szélyedvén, molduvában, és havasalföldiben. a sok koborló azon fog igyekezni, hogy ha meg verték. leg aláb vihesen valamit haza, és nyerjen valamit tolvajlása által, mert ilyen állapotban. a török had igen huzo, vonó, kivált az ásiái nyomoru török, a ki örömet viszen a mit kaphat a házához, mind ezekre az okokra valo nézve igen tarthattam a roszt társaságtol. azon kívül is mennyi sok erdöket kel altalmenni, kivált foxánig. de az Isten ugy adta, hogy egy törököt sem találtam foxánig azontul találtam; de azok ide valo törökök lévén, nem kel töllök félni, nem hogy olyan koborlot nem találtam, de söt még moldovai embert sem láttam, mint ha csak én lettem volna egyedül az egész országban., vagy mint ha. az egész föld el szaladot volna előttem, ezt a kis tartalékot ki veszem, de azon kívül, gyönyörüséges utozásom volt, a mezö mindenüt szállást adot. és a török szokása szerént, a mely igen jó szokás. idején indultam meg. és idején szállottam estvére. mind ezekből által látod édes néném, hogy szerencsésen érkeztem ide., akit az Isten oltalmaz. meg vagy az oltalmazva. az érkezés pedig tegnap volt. a szegény pápai sogort, ha betegesen is, de életben találtam. és igen nagy örömmel látot., noha itt már bizonyosan beszélik a németel valo békeséget; de azonban csak tart a vajda attol. hogy erdélyből látogatására ne jöjjenek. három vagy négy nap mulva, hogy ki jöttem jászbol. a vajdának is ki kellett ugratni, már itt hogy leszek, és meddig. és mint fóg tartani az üres ersényem, Isten tudgya., de a ki a fogat adta. enni valot is ad. mind eddig csudálatos gondgya volt reám. ezután is hiszem a lesz, elég nagy butol. gondtol szabaditot meg, ezután is ö viselye gondomot, visely édes néném magadis gondot az egészre. és irj.

bukurest 23 gbris. 1739.

Gondold el néném. itt is kel félni azoktol a veszet kozákoktol., mert ha szinte a békeség meg legyen. de a muszka ármádából sok százan el szakadván. erre a földre is bé ütöttek prédálni. ugy tettzik mint ha csak. engemet keresnének. és ha ide jöttek volna. az ágyban találtak volna. mert ennek. előtte egy néhány napal. estve a midön le akartam volna fekünni. égy kis hideg jöt reám. egész éttzaka aluttam. de más nap, mint ha minden tagomot, izeimet el szedték volna egymástol ugy voltam semmimet meg nem mozdithattam. még csak az ujjaimot sem., egy szoval. valamint egy darab fa. vagy a kiben egy csep vér nincsen. olyan voltam., se meg nem fordulhattam. se még csak a pohárt sem szorithattam meg. noha igen nagy belső forroság lévén rajtam. szüntelen szomjuhoztam. de leg kiseb fájdalmat nem éreztem., igy voltam harmad napig, azután egy kevesé az erő meg kezdet jöni. de ugy le apadot rollam a hus. mint ha egy holnapig feküttem., volna. a belső nagy forroság emésztette volt meg, azután eret vágattam, fele a véremnek. olyan volt, mint a hideg étek. fele mint a ténta. eztet a jászki mulattságos lakásom okozta volt; már most ugy vagyok. hogy ki mehetek a szállásomrol., de el itélheted édes néném. micsoda állapotban voltam. éppen azon a napon. a melyen meg sem, mozdulhattam az ágyban, mert a szolgám mondgya hogy uram, itt roszt hir vagy az, mert a vajda udvarában igen rakodnak szekerekre. a vajda ki ment a városbol. és a városon minden

ember futo félben vagyon. mert azt mondgyák hogy a kozákok nem mesze vannak., ezt halván, csak gondoltam. hogy most oda vagyunk a tyukoknak. és csak azt vártam hogy mikor jönnek bé aházamban. mert tudtam hogy olyan embertelenek. hogy még meg sem jelentetik magokot., már mindenemet nekik szántam volt. de az Isten ugy adá. hogy másnap hozák hirit. hogy csak a széllyekben koborolnak., azután hová tovább jobban le csillapodék a hir, és mi is le csendesedénk. talám már tellyeségel meg menekedünk. aveszet kozákoktól., anyiszor irtam már felöllök., ugy tettzik hogy tegedet is meg ijesztettelek néném vélek, it már a tél jól bé állot, de a vajda, a ki mindenkor jól volt hozám, most meg változot, mert nem állottam akarattyára, az ő vajdaságánál drágábnak tartom becsületemet. és nemzettségemet; vigyáz néném az egészségre, mert a drága portéka és irj.

bukurest. 15 martý. 1740.

Nem kétlem néném. hogy már egy néhány rendbéli leveleimet nem vettek volna, én is vettem, a februariusi leveledet. csak ugyan annak is tulajdonítottam. hogy eddig meg nem fagytam. mert it rettentő irtoztato tél vagyon, 18dik gbris állot bé. azolta minden nap szaporodot a hó. és nagyobodot a hideg. ugy tettzik hogy városostol együt. minket láponiában vittek. a jeges tenger mellé. mert senki nem emlékezik, ilyen kemény télről. epedig közönséges egész europában. a mi pedig hallatlan dolog, és talám soha meg nem történt, hogy a jégen, szekérel mentek volna dániából, svéciában, de nekem ahoz mi közöm, ahoz töb vagyon. hogy rettentő hideg hazban kellett a nagy telet ki töltenem. és ha az idén meg nem fagytam, meg fagyhatatlan leszek ezután, a legényim magok csudállyák hogy maradhatok. a hideg házamban; van is okok hozá, mert nekik engedtem a meleg házat. én inkább türhetek mint ők. és nem zugolodom. de a nagy drágaság. és szükség itt. az utzákon egymás keziből vonnyák ki a kenyeret, sokszor történt, hogy ebédhez ültem volna. de kenyerem nem volt. mind ezeket nem lehet csudálni. mert másunnan semmit nem hozhatnak., itt pedig, vizmalom, molnár, minden esze fagyot; meg vallom hogy örömet meg válnék bukurestől. mert itt igen unadalmas a lakás. nem tudom én micsoda féle emberek ezek. de ezeket nem lehet társalkodni. nem kel félni. hogy se molduvában., se it, egy boér is hijon ebédre, még gyermek koromtól fogvást. üsmerek egy boért itt, de leg kiseb barátságot hozám nem mutat, mikor hozá megyek, a szót nem kimélli, mind az a többi, azt ugyan veszem észre, hogy nem mérnek avajdától. az idegeneket társalkodni. de magok közöt is csak oláhok., meg bócsás néném. ha el végezem leveletem; mert egész penitentzia írni, valahány betüt irok. mind annyiszor kel a tüzhöz tartanom a pennámot, hogy a ténta meg olvadgyon, de micsoda tűz ez is, mert még az is sokszor meg fagy, fát igen ritkán, és drágán lehet kapni. ami keveset kaphatok. azt inkább a konyhára adom., mert inkább szeretem fázni. és jól lakni. mert a hidegben jobban esik az étel., könyörögj néném.. hogy meg ne fagyak már tavaszig. noha már közel van. de itt olyan fergetegek vannak., mint ha most kezdené a telet. jó egészséget néném, nekünk meg egy kis lágy időt.

bukurest. 22. maji 1740.

Hálá Istennek. atél el hagyot bennünket, de mit mondok, majd a tavasz is el hágy, még is az időről azt észre nem veszük, hanem csak a kalendáriumból tudgyuk., már töb egy holnapjánál hogy vajdánk nincsen, mert a német viszá adván a töröknek. azt a fele részit havasalföldinek. a melyet birt. azért krájovára ment, mint egy viszá foglalni, és magát vajdának üsmértetni, ilyen hasznát vette a német. a bekeség fel bontásának, és azIsten nem engedte meg hogy erdély. s' magyar ország másért. büntetessék; mivel egyikben sem tett kárt a török, kivált

erdélyben hálá Istennek. a mely emlékezetre valo dolog. itt még most is minden ritka, és drága. kivált a pite. de nem igen törödöm rajta. mert azur segítségével. egy néhány nap mulva. meg indulunk zai urfival együt. rodosto felé, és örömet ide hagyom ezt a kéregel fedet várost. de itt hadgyuk. egy kedves bujdoso atyánk fiát., aszegény pápai sogort, a ki el végezé hoszas bujdosását, így fogyunk lassanként, és annyi sok közül, csak négyen maradtunk, akik a szegény fejdelmet, szerencsétlenségünkre, idegen országra kísértük, csak az avigasztalásunk., hogy mások is meg hálnak, nem csak mi. a valo hogy igen sovány vigasztalás. de csak kel valamivel vigasztalni magunkot, erdélyből még ide senki nem jöt, hogy tudakozdhattam volna, hanem csak egy néhány száz, akitől. csak a len felöl lehetet volna tudakozodni, egy jó magyar papunk vagyon. nem régen érkezet, csiki bárány, azt gondolta szegény hogy itt is ugy meg becsüllik a reverendát. és a CSuklyát. valamint csikban, mondtuk egy néhányszor neki hogy tegye le. a sz. ferencz köntösét, de nem akarta., a minap hozám jövén ebédre; egy embertelen török, a pipaszáral az orczáját meg simogatta. ő azt szegény. békeséges türessel vette, és másnap nagy tiszteletel. meg követvén. a köntösit, oláh köntöst vett magára. és azolta. nem tart a pipaszártól. a levelemet el végzem, de csak azért, hogy hamaréb készülhessek meg indulhassak, és meg láthassalak.

rodosto. 22. juny. 1740.

néném, jó egy lépés, bukurestről ide., az Isten ismét viszá hozza ide. még volt itt a rakás kenyérből. arra viszá kelletet jöni, a mint a török mondgya, annyi időt tudom hogy itt el nem töltök, mint az első utal. és már innét, vagy meny országban. vagy erdélybe kel menni. az el mult holnapnak. 26 napján indultunk meg. és tegnap érkezénk ide, azt kérdehetné kéd. hogy mit csináltunk annyi ideig az uton, én magam sem tudom. hanem azt tudom, hogy sokat aluttunk, későn indultunk meg mindenkor. és igen idején szállottunk meg, sok helyt egy néhány polturáért, a bolgár leányokot meg tántzoltattuk. de ők soha el nem fáradnak a tánczban, mert csak egy helybe tánczolnak, a lábokot ritkán mozgattyák. egy két lépest tesznek., előre. meg annyit hátra. mind abból áll. de a sok éneket nem kiméllik., mert magok fuják, magok járnak. de micsoda ének, hogy ugyan afoaga csikorog az embernek mikor hallya. mint mikor a vasat reszeli a lakatos, hanem csak az a különbség van benne., hogy mikor valamely szépecske énekelt, annak a szava még is egy kevesé simábnak tettzet. az ő tzifraságok abban. áll, hogy sok féle pénzt rakjanak magokra. hajokot. nyakokot egy szoval mindeneket meg rakjak. a sok féle rézpénzel., és polturával. de még más Ceremonia is vagyon. mert mikor bémegy az ember valamely bolgár faluban, valamely vén aszszony egy rostával eleiben megyen., abban buza vagyon és marékal az embere hányta., kel ugyan valamit neki adni., mert ő sem tartozik el hinteni ajándékon a buzáját. a balkány nagy hegyeit. harmad napig hágván, az Isten szerencsésen ide hozza viszá minket az előbbeni. régi. és szomorú lako helyünkre, tegnapi napon., micsodás. a világ. és micsoda gorombaság azon kapni, de még is kapnak, mi haszna már. avezérnek abban. hogy olyan nagy dolgokat cselekedet. ha ki tették, mikor történt a meg hogy a török meg verte volna a németet, de ő azt a csudát végben vitte, (tudom hogy nem magától,;) bellegrádot. viszá vette, és a töröknek a német ellen valo dicsőséges hadakozását. jó békeséget. meg koronázta., nem érdemlette volnaé a holtig valo vezérséget., vagy leg aláb. hogy egy néhány esztendőig bírja. annyi nagy emlékezetre valo dolgok után. nem bírhatá más fél esztendeig avezérséget., mit cselekedet áchmet nissánsi hogy helyiben tegyék, hanem azt, hogy ő már jól tudta minden féle levelekre. a császár nevit fel írni, már emint lesz hozánk. Isten tudgya, de ugy leszen, amint ő parancsollya. innét csak hamar Constáncinapolyban megyünk, azért hogy meg lássuk, miben vannak. dolgaink, a prussiai király. májusnak a végin holt meg.

rodosto 20 dik aug. 1740.

micsoda nyomoruság néném, abban a nagy városban lakni. ót hegyről hegyre mászkálni, ót hól. egyhez, hol máshoz járkálni, de ha nagy baj, és fáradtság is. de annak meg kel lenni. fő képpen az olyanoknak, mint mi. a kiknek mástol kel várni, de az Isten ebben az el hagyatot állapotunkban sem hagyot még. el, és rendelt. szükségünkre valot; áldassék szent neve érette, ugy nem jártam mégis, mint a ki romában ment. és a pápát nem látta, mert láttam a császárt, éppen a szállásom elöt ment el., egyéb képen nem köszöntöttem. hanem azt kívántam, hogy az Isten hozza. sz. anyaszent egyházában, és adgyon egésséget neki. mert ő ád kenyeret nekünk, hálá adásal is kel hozája lennünk, mert Isten gyüölöli a hálá adatlanokot; el végezvén. tehát. dolgomot, hajora ültem, és ma ide viszá érkeztem, igen jó hajokázásom volt. estve indultam meg, ma regel it voltam: és itt vagyok. és itt leszek. a még a minden ható Istennek tettzik., ha itt lesz halálom, legyen akarattya. ha innét más huvá küld, abban akarattya legyen meg. csak sz. áldása legyen rajtam. amen.

rodosto. 19 dik. 9bris. 1740

micsoda nagy hir e néném, csengé a füled, a romai császár meg holt. 20 dik octobris. e dupla nagy hir. mind a. hogy egy nagy császár holt meg. mind a. hogy az austriai ház el fogyot a férfiu ágrol. micsoda szép állapot élni mert ha meg holtunk volna. nem értünk volna meg ilyen nagy dolgot, eztet a mi atyáink meg nem érték, micsoda nagy változást okozhat ez avilágban. ebben a nagy vendég fogadoban. az ó törvényben., akik levelesek voltak. viszá mehettek. a fő pap halála után. hát mi várhattuké azt? erre a hire nézve, száz féle gondolatok jönnek eszemben. de talám egyik sem leszen ugy amint gondolom. azért hadgyuk arra a nagy cselédes gazdára, és ha a levél igen kicsiny. a hir igen nagy. mint vagy néném, az egésség jól szolgálé, vigyáz reá néném, mert latodé mi jo élni. majd el felejtetem volna. hogy az Isten jó pápát adot. augustusnak a végin választották. cardinális lambertinit. most benedictus 14diknek hiják. 64 esztendös.

rodosto 27 dik xbris. 1740.

A kalendárium szerént már a tél el kezdödöt, de az idő arra nem hajt, és ugy viseli magát. mint a nyár., még eddig tüzet nem csináltunk. hogy is csinálnánk. micsoda melegek járnak; éjel, napal, nyitva az ablakaink., az el mult tél olyan nagy volt. hogy talám soha europában nagyobát nem értek. most pedig téiben is nyári mentét kel viselni, ki mondhatná meg annak az okát, én meg mondom. aki jobban tudgya, mondgya jobban. az el mult téiben. nagyob hidegek jártak, azért. fára is többet kelletet költeni, a mostani téiben. jó idök járnak, fais kevés kívántatik, mind ezekből tehát azt hozom ki. hogy most nem kel annyi fát venni, miért? mert nincsen hideg, látodé néném, micsoda. jó philosophus öcséd vagyon., hát ha még tanultam volna. de ha nem tanultam is. üsmerek olyanokot. a kik philosophusok, nem elégé a? ne beszéllyünk csak a hidegről, hanem arrol is. hogy az idén igen nagy rendeket kaszáltak le. és a halál. meg mutatta, hogy nem csak a szalma házakban kaszállhat. hanem még a palotákban is. leg előbször. 12dik kelemen pápát. az Isten magához vévé; a prussiai király 31 maji meg hala, egy özvegy spanyol királyné. utánna mene. 6 dik károly császárt. az Isten ki szolittá. 20dik 8bris, eztet a muszka czárné csak hamar követé. 8 nap mulva, mind ezek nagy változásokat okozhatnak europában, vagyon. töb 4 száz esztendejinél. hogy a császári korona., ki nem ment az austriai házból. a mely háznak most let vége, de már. azt apuszta házat is, hárman fel

akarják osztani. a spanyol király. a bavarus. és a prussiai király. sylesiát akarja el foglalni, már elis kezdette ez az utolsó a hadakozást. ezen kívül is még tart a spanyol. és az anglus között való hadakozás. a francia is segítséget adot. a spanyolnak, mind ezek nagy dolgok. és egy esztendőben, ennél nagyobbak nem történtenek, a fejedelmek mindenütt készülnek, és nagy mozgásban vannak. csak mi vagyunk igen nagy bujdosó csendességben, mint ha, a mi dolgunk volna leg jobban., de a gazdag, akkor eszik mikor akarja. és a szegény, mikor kaphattya, már most mindenünnen gyűlnek esze a követek, francfurtumban. a császár választásra, de a nem lesz még olyan hamar meg, meg lesz, nem lesz. az ő dolgok, mi csak imadgyuk a teremtőt. a kinek akarattából. vagy engedelmeiből lesznek mindenek., és adgyunk hálátot néki. hogy meg adta el töltenünk. ezen esztendőt.

rodosto. 15 mártý. 1741.

Édes néném. egy néhány rendbéli. leveleidet vettem. olvastam, és választ is adtam reájok, de az elég szomorú, hír. hogy a fő tolmácsol. el vették a fejit. annál nem valhatot soha nagyobb kárt, tudom hogy drágán meg váltotta. volna. de nem lehetet, azt irod hogy úgy is el vették mindenit. és a feleségit is meg fogták., micsoda számár ez a világ, vagy mi vagyunk számárok. hogy úgy kapunk rajta. a moldovai vajda. testvér öttse lévén. tudom hogy most szepeg. mennyi pénzt portékát. nem találtak nála, csak el hiszem, a fiának kereset. és a feleséginek, mert maga semmijinek nem vette hasznát, igen igen soványul. és ösztövéren élt. valamint szoktak élni. agörögök, három esztendő mentet is láttam rajta. noha tudom hogy nuszto mentéje is elég volt, azt pedig láttam., hogy a feleséginek meg volt a feje terhelve. gyémántal, és smaragdál. úgy tettzik, hogy az az ur, még gyermekségitől fogva meg érzette. ezt a veszedelmit. mert én mindenkor. szomorúan. és olyan mór ábrázattal láttam, talám soha sem nevetet. érzük meg mi néném a mink van azzal., noha igen kevés. de adgyunk hálát Istennek a mi minden napi kenyérünkért, már. úgy cselekszem. mint mikor hárman, négyen, esze gyűlünk, és nem lévén miről beszélni. csak az időről. beszélünk, én is arról irok, mert még eddig csak ősz volt, mindenkor száraz idők, az egész télen, háromszor havazot. de az is micsoda havazás volt. csak az örményeknek sem volt elég. mi is meg ehettük volna. ha bodza kása let volna, a világi hírek azt mondgyák (mert mi azon kívül vagyunk.) hogy a prussiai király dolga sylesiában igen jól foly., és hogy, mindenütt, mindenek hadat gyűjtenek, ha ki ki meg érné a magáéval micsoda csendesség volna evilágon., írj néném, de igen ölelgetni kel az egészséget. itt mi Istennek hálá csendességben töltyük bujdosó napjainkot., gazdaságra is adtam magamot. mert a kertemben, egy néhány szőlő fát ültettem, meg is fogontak, két gerezd szőlőt is hoztak. én azoknak úgy örülök, mint ha atokai hegyet birnám. édes néném. mely kevésel meg kel elégedni egy bujdosónak.

Rodosto 15 máji 1741

mint vagy édes néném. az egészség mint szolgál, szoktaké irni abban a nagy városban tavaszal. talám nem. mert már régen nem vettem leveledet vagy hat napja; ajég szívünek mint az én néném. a nem sok. de egy székely szívnek igen sok. én pedig nem régen küldöttem egy nagy levelet, mert it szeretnek irni tavaszal is. és még nagyobb gyönyörüséggel, mint egyébkor. mert úgy tettzik, hogy tavaszal. avirágokkal együt. abarattságot is meg kel ujítani., és most több édesebb szok. jönnek az elménkre mint más időkben. annak mi az oka: az aszszonyok jobban tudgyák. elég a hogy, a nagy száraz tél után. száraz tavaszunk vagyon. de minden bövséggel mutatgya magát. mi pedig csak hervadunk. mind magunk. mind minden dolgunk. a hol meg hasonlós vagyon. nincsen ót Isten áldása, hárman, négyen vagyunk, még is meg nem

alkhatunk. mert az a veszet egyenetlenség. csak közöttünk marad, noha tahinya nintsen aportától, de tsak élődik, mert mi magunk tápláljuk veszedelmünkre. ha rajtam állana, régen el temettem volna, de a mint látom, ő fog minket el temetni, it semmi olyas hírek nintsenek. a melyek minket illetnének, hanem tsák azt láttyuk. hogy mindenüt készülnek ahadakozáshoz, abrándéburgus jó formában el kezdette, akövetek minden felől mennek nagy pompával francfurtumba, a császár választásra. ők lásák azal nem törödöm, hanem tsak azal törödöm. hogy a néném egészsége. fris legyen

rodoszo 15 july 1741

Ne tsudálljad Nénem ha gyakran nem irhatok, mert igen nagy száraságok járnak. aténtamis el száradot, de a mind semi volna. tsak a vizek elne száradtak volna, mert tsak szükségre valot is nehéz kapni. ne mondgyák nékem ezután, hogy aszáraz esztendő. szük esztendő. mivel öt holnaptol fogvást öt oráig tarto esönk nem volt, mind azon által az aratás bö volt, termeteb gyümölts fákat pedig nem lehet látni mint az idén. de aki száz emberel. száz ezeret meg verettethet. esö nélkül is adhat bőséget. amint azt láttyuk az idén, ez az Istennek a mezei áldását illeti. nézük már avároson valo irgalmaságát, igen tartottunk attol hogy a száraságokban. betegségek ne uralkodgyanak fő képen apestistől tartottunk, de Istennek hálá egy esztendő sem volt egészségeseb, a mi leg nagyob a Császári városba sem hallatik, miről panaszkodhatunk tehát, egyébről, nem hanem ha háláadatlanok vagyunk., és leszünk az Istenhez anyi áldásáért, a még abor szüret el érkezik., addig tegyünk egy kis fordulást frankfurtumba, minden féle királyoknak a követtyek már régen öt vannak. a császár választásra, de még ahoz nem kezdetenek, a Fejdelmek mindenüt hadat készítnek, a prussiai király negyven ezer embert vit sylesiába, a bavarus cseh országra vágy, a frantzia segittségivel. legyen Isten akarattya. néném jó egészséget kívánok,

rodosto 21 aug 1741

Azt kérded néném. hogy mi mit tsinálunk, és mivel tölttyük az időt, az első kérdésre azt felelem. hogy a leg nagyob dolgunk a, hogy eszünk, iszunk, a másikára azt, hogy aluszunk, és atenger parton sétálunk, nem elég dologé mind ez. egy bujdosonak. azonban várjuk hogy valaki haza vessen minket. valamint Jérusálemben abetegek várták a siloé toja mellet hogy az Angyal fel keverje avizét. és abban vessék őket. de azt az Angyal. keverte fel. és nem ember. hagyuk aböltéségnék Angyalára magunkot., ő tud mindeneket mint kel lenni. nékem pedig ahazám jóvát. és tsendeségit kel kívánom. és nem tsak különösön amagamét, a bavarus a cseh országért valo hadakozást el kezdette. a frantzia segittségel. A magyar királynét is meg koronázták 25 juny alovon valo Céremoniát is végben vitte, avilágnak három részire vágot a kardal. meg mutatván hogy anyi felől valo ellenségtől meg oltalmazza az országot. aCéremonia igen szép., hagyuk Isten akarattya alá magunkot, ahol nintsen emberi reménség öt vagyon az Isteni segittség. mászor többet. polateti

rodosto 15 7bris 1741

Ha tsak az idő járásáról diáriumot nem tsinállok. nem tudok mit irni, ezután tsak azt irom. ma jó idő volt, tegnap esett, tegnap elöt nagy szélvész, az illyen nem levél hanem kalendárium, és még előre el látom hogy mire itélné kéd az olyan levelet. Istennek hálá kedves Nénem. nagy tsendeségbe tölttyük napjainkot, a mi napjaink mind egy színüek, semmi külömbözes nintsen közöttök, ma ollyan mint holnap, holnap is tsak ollyan lesz mint ma volt, mindenkor

egyaránsu dolgokba foglalatoskodunk, és mindenkor vonjuk magunk után hoszas bujdosásunkot, a melynek talám tsak ahalál veti végét, tartozunk meg hálálni a királynénak hazánkból való ki rekesztetésünket. mivel őt az élet fogyatkoztatására több ók vagyunk, it nintsen bajunk se tisztartoval, se számvetővel. a perlekedésben a fejünk nem fáj a quártélyos nem szomorgat, a jóság szerzésen, vagy el vesztésin nem törődünk. a más sorsát, tiszttségét, előmenetelét udvar házát nem irigyeljük. gondolom hogy más sem irigyli amiéinket, agazdaszony simbelődésit nem halyuk. se supánkodását. hogy ez, vagy amaz nintsen, abban nem törjük a fejünköt. hogy a gyermekinknek. mitsoda jóságot hagyunk., mint nevellyük, mitsoda tiszttséget házaságot szereznük nékik, abavarus. akirályné ellen hadakozik. a frantziával cseh országért, aprussus meg siléziáért, mitsoda atelhetetlenség. mikor az ember bé nem éri amagáéval., abavarus tzimbora nélkül, cseh országot, se el nem veheti. se meg nem tarthatya. akereszttyének egymást fogyaszttyák, atörök azt, békeséges szemekel nézi, énis békeséges egéséget kívánok nénémnek.

rodosto 1742. 29 aprilis

Vagyunk immár egy néhány napja hogy a vezért le tették akerékről, Ali pasát emelték fel helyiben, e már másodsor vezér. példa nélkül való dolog. de jó emberséges ember, mikor nem akar is valamit. meg adni leg aláb emberségesen batsáttya el magától akéröt. enem jó természeté. igen jó, nem úgy mint azok. akik nem is adnak., még is dérel, dural. adgyák ki aválaszt., ennek az apja a császár doktora volt: emi hozánk mindenkor jó volt. mitsoda szép dolog mikor az ember felől jót mondanak. néki jót kívánnak. amind anyi imádság Isten előtt, menyik sok száz szegény férfi, és aszony. monda jót a kristusrol holta után. a kikel jót tett volt. mikor szent péter fel támasztá Tábitot., a sok szegény aszony. a vállokot. szoknyájokot mutogattyák vala néki. a melyeket Tábit csinálta valanékik akik felől jót nem mond senki igen szegényül megyen ki evilágból. ha gazdagis egy jó keresztyén azt szokta vala mondani.

El vesztettem a mit el költöttem,
Másokra hagytam amit birtam,
A meg maradot. amit másoknak adtam.

A bizonyos hogy meg marad nem tsak az adomány de még tsak a szép, kegyes, és felebaráti szeretetel való szok is meg maradnak. hát mit mondhatni az olyanokrol. a kik azal nem törődnek akar mit mondgyanak felölök holtok után. azt mondhatni. minden bal itélet nélkül. hogy durva volt a szivek. és kevés felebaráti szeretetek. való hogy nem kel tsak magunkért keresni a jó. és emberséges nevet. hanem tsak az Istenért. de meg az irás azt mondgya, hogy mások látván tselekedetünket. azért az Istent ditsérjék. való szent pál azt mondgya hogy nem törődik azon. akár mit mondgyanak felöle az emberek. az az, arosz nyelvek, a háláadatlanok. de soha senki töb okot nem adot az utánna való jót mondásra mint ez a szent való hogy az irás azt mondgya. hogy ha tsak azért akarunk emberséges emberek lenni hogy az emberek meg ditsérjenek. el vettük a jutalmat. a mely tsak füst jutalom léssen, azért ajót nem magáért ajóért kel tselekedni hanem az Istenért és ne atesti. hanem a lelki haszonért, mondgyuk el mind ezek után. hogy a keresztyeni emberséges ember felől, midön jót mondanak. az Isten áldása szál reája, holta után pedig az ő irgalmasága. mint vagy néném.

Rodos 1742 25 juny

A császár halálától fogvást igen nagy dolgok történtenek, a leányát ki akarák fosztani minden jóságiból, abavarus tseh országot akará el venni. hadakozék is érette. de rossz vége lett, a prussus pedig azt álitotta, hogy nagyobb közik volna syléziához mint az Austriai háznak. a

hadakozást el kezdvén. más fél esztendeig hadakozék érette végtire el is nyeré. és a békeséget meg tsinálá a magyar királyné aprususal. ebben a holnapba, abban bizonyos vagyok hogy az Austriai ház. soha el nem felejtí siléziát valamikor akor, de abékeség fel bomlik, meg érijüké mi azt vagy sem az ur tudgya. azt tudom hogy anénémnek egéséget kívánok.

rodosto 1743 15 gbris

Tsak a menyekből nem lehet le esni. noha onnét le estek a rosz angyalok, de ezen a földön akár mely magosra hágjon az ember. de tsak le kel onnét szállani., valamint történék mostanában Ali pasával, a ki nem ülhete más fél esztendeig a kereken. tsak le kellett fordulni. ő már kétszer próbálá azt akereket., de jó szerentséje a vezéreknek. hogy már egy, vagy két török császár meg változtatá arégi szokást. hogy a le tet vezéreket meg fojttsák, mitsoda nagy eset egy vezérnek. avezéségből ki esni, mert azt el mondhatni hogy királyi tiszttség, ura az egész Imperiumnak, ő rajta vannak mind a hadi. mind a törvényes dolgok. egy szoval. minden igazgatás. minden féle tiszttségek ő tölle fügnek, avezerek fizetése igen kevés, de ki mondhatná meg. menyi ezer modgyok vagyon agyüjtésbe, de ebben az országban. ha a fő tiszték huznak, vonnak. meg gazdagulnak, az acsászár hasznára vagyon mert ha le teszik őket. sok erszény pénzel kel meg váltani fejeket. hogy ha pedig meg ölik. minden jóságok a császaré; avezéségnél nagyob tiszttség Európában nintsen, se hatalmasab. se nagyob jövedelmü. de se mulandob sintsen, mert az oraját sem tudgya mikor már le taszittya a kerékről, már a sok. aki abban két esztendöt eltölt. a vezérek bizvást el mondhattják szent pál után. nintsen maradando városunk., a letett vezérek soha többé meg nem láttyák Constantinápolyt, ilyen fejdelmi tiszttségre pedig nem válasznak mindenkor az uraknak az eleiből, hanem tsak amint a császárnak tettzik. azt el erheti. egy borbély, egy fa vágo, egy mészáros, egy hajos, ezekből mind voltak vezérek. az uj vezérünk pedig a fő jantsár aga. medig ül a pótzon. azt maga sem tudgya. de azt tudom hogy néném egéségit kívánom.

rodosto 1746 15 aug.

It aleg nagyob hirünk a, hogy a vezért le tették és a tiháját Mehemet pasát tették helyiben emár 14dik vezér a miolta ebben az országban uralkodunk, mondám hogy uralkodunk. mert Isten ő szent Felséginek nagy gondgya lévén reánk. se bajt, se szükségét nem tudunk., valo hogy azt nem mondhatom hogy ugy élünk mint ahal avizben mert ok szomjuhan meg nem hálnak. it pedig avizünk is meg szükült. és atsorgok el szaradtak, azt pedig nem kel tsudálni, mivel hat holnaptól fogvást egy jó esöt nem látunk. köpenyegre nintsen szükségünk. de azt lehet tsudálni, hogy még is elég termet minden, még bor is elég lészen. másut ilyen száraságot az éhség követné. de itt tsak terem minden bővön. ugy tettzik mint ha a földis hozá szokot volna a szárasághoz. a mint is hogy it rend szerént a nyár igen száraz., és tsak tavaszal legyen valamely kevés esö. minden elég lesz, ha it anyi esök járnának mint másut., a bór igen szük volna mert it a szöllököt fel nem karozván. mind el rothadna. a melytől it igen tartanak. hatsak két nap vagyon is esö, minden országban más szokás. mert a természet is más szokást tart. ha it a szöllököt fel karoznák. mind el száradna ugy tettzik hogy eleget beszélt agazdaságról, egy olyan akinek egy talpalatni földgye nintsen., maradok. édes néném

Rodosto 15 7bris 1747.

Miért kívánni hoszu életet. mivel mathusálem meg holt, és miért vágyini anagy tiszttségekre. mivel Mehemet vezért le tevék az el mult holnapban, ha mindenik le tett vezér után egy

predikációt akarnánk tsinálni, az életnek, a szerentsének változásáról, álhatatlanságáról, soha sem volna annak vége, hanem ezután tsak azt mondgyuk a letet vezérekről., adgyatok számot sáfárságtokrol., az vezér pedig Abdula pasa

Ennek a holnapnak azelein érkezék Constantinápolyba Grof d'Ésalleur, hogy követ lenne a portán. a felesége lengyel. lubumérczki familiából, ez a frantzia ur, párisbol, saxoniában. onnét lengyel országban került török ország felé.

A keresztyének között nagy hadakozás vagyon. atörök békeségbe vagyon. adgya Isten lelki békeségit nekünk.

rodosto 1748 15 aprilis

Immár a keresztyének is meg békéltek. ennek a holnapnak a kezdetin volt meg a békeség a Magyar királyné, és a frantzia király között; ugyan ebben a békeségben engede a Magyar királyné orosz országba, két vagy három tartományt Dom filepnek legyen hoszas békeség. de a királyok között tsak támad valamely per, a melyet az álgyu prokátorokkal folytattyák, it mi tsendeségben vagyunk. a Császárunk a békeséget szereti. a szomszédival jól vagyon a nép szereti. a ki pedig valami izgágát keres. és a böriben meg nem fér. azt tsak hamar a halak országában küldi. de fő nélkül, a török urakat pedig nem a hazához való szeretet indittyta fel. hanem tsak az a veszet fősvénység, a jantsárok it ha fel támadnak. a pénzel mindgyárt le fektetik őket. ez a császár olyan kezlár agájának véteté fejit. a kinek fejdelemhez illendő kintse volt, még is aböriben meg nem fért. hanem a császár ellen kezdet holmit indittani, a kezlár agáknál boldogab nem lehet evilágon., szüntelen a Császár előtt vannak. az aszszonyira ezek vigyáznak, anyi kintset gyűjthet, amenyit akar, noha minek, mivel gyermekek nem lehet, feleségre szükségek nintsen. mivel, a mi azt a szükségét okozná. azt töllök egy késel el metzették

rodosto 1748 20 maji

kedves néném. látom hogy már el fáradtál alevelimbem tsak az esöröl, hidegről. melegről olvasni, hanem azt kívánod. hogy irjak valamit is a török udvarol, annak szokásáról, igazgatásáról, rendtartásáról, emind jó és hasznos. de ilyen formába nem levelet. hanem könyvet kellene írnom. látom én azt. hogy az aszonyok is meg okosodnak. idővel. tegyük oda még a férfiakot is. azoknak is szükségek vagyon arra, hogy az idő legyen mesterek. az előtt tsak a mulattságról gondolkodtunk. most pedig azt akarjuk tudni hogy mi szokás vagyon a birodalomba, mitsoda változás ez,? kedves néném ebben is kel engedelmeskednem, és véghez vinem kívánságát amint töllem lehet.

Leg elsőben is azon kezdem el, hogy nem lehet elégé nem tsudálni ennek a nagy birodalomnak annyi ideig való fent tartását és ne tulajdonítani annak a fegyver által való nevedekésit inkább az Isten rendelésinek. mint sem a török rend szerént való igazgatása modgyának, vagy azok okosságának akik azt igazgattyák. nem is gondolhatunk mást. ha meg tekénttyük a Császárnak egészen való hatalmát. a mely gyakorta mind okosság, mind jó erkölcs nélkül vagyon. és a kinek beszéde. és tselekedete. ha kevés okoságal volnais. de törvény és példa, a portán, nem anagy nemből valóság. se nem az érdem emel fel valakit anagy tisztségekre. hanem a császárnak hozzája való jó akarattya mitsoda az orvosága az ilyen rendeletlenségnek a kemény büntetés. mivel azt hamarjában meg ölik a ki a birodalom ellen kezd valamit, és ezabolában tarttya abaságot. a kemenység. és az erőszak. természete a törököknek, ők az igazgatásnak modgyát a hadakozásban kezdték. azt meg sem

valtoztatták., mindenben természeté vált. hogy ugy legyen mint arab. ebben a nagy birodalomba szükséges hogy mindgyárt még kezdetiben eleit vegyék annak., aki az ellen akarna valamit indítani, de söt még. itt, tsak agyanóság is a meg öletést követi. most ez elég, mászor többet. vagy kevesebet. talám azt kívánod néném, hogy a birodalom historiáját irjam le. tsak azért is jó egészséget. jó éttzakát, ki látta majusba sokat irni.

rodosto 26 july. 1748

Néném. mint vagyunk, hogy vagyunk a vizi postáink igen sokáig maradnak az uton., azt irod néném, hogy kedvesen olvastad. a porta iránt valo levelemet. és hogy tsak kövesem. mert kedvesen veszed, én pedig mindenkor azon igyekeztem hogy kedvet találljak, el kezdem tehát nem azur, hanem az aszszony dolgát.

Azt tudod néném. hogy atörökök fegyverekel nyérték meg. Európában. Asiában. és Afrikában anagy, és gazdag tartományokat. a kiknek. tellyeségel valo örökös ura a Császár., de ezekből ki kel venni, a papi. és a templomokhoz valo jóságokat, mivel a papok, nálok is szeretik a jóságokat.

A földnek, ős örököse lévén tehát a császár. a fegyverel meg hodoltatot tartományokat a Császár meg eleinte mindgyárt fel osztá a vitezinek, hogy meg jutalmaztasa jó magok viseléseket, ezeket ajutalmakot pedig Timároknak nevezék., de nem a magyar Timáraink, és azok, akik olyan jóságokat birnak tartoznak. bizonyos számu lovasokat tartani a császár szolgálattýára, de azt jó meg tudni. hogy azok ajóságok noha örökösök legyenek is, de azt ugy birják, mint ha bérbe birnák. mivel a Császár el veheti töllök a mikor akarja. a császárnak ilyen tellyes hatalmára valo nézve. nevezik ötet a törökök földi Istennek, vagy is azIsten árnyékának, ezért is tartják a törvény doktorai, hogy fellyeb valo a törvéynél, valo hogy bizonyos dolgokba, a Császár a mufti. ítéletihez folyamodik. de ha ugy nem itél a mint néki tettzenék, mind irgalmaság nélkül ki teszi a muftiságból. és olyant téssen. a ki inkább tudgya kedvit keresni, A törökök. azt is tartják hogy a Császár meg másolhattya fogadásit. és igeretit. a midön a valamiben meg sérti vagy kisebiti az ö örökös hatalmát. valo hogy mikor Császárá teszik, meg esküszik, és azt fogadgya. hogy oltalmazni fogja. a török vallást. és a mahomet törvényit, de ugyan azon törvény, a törvény szájának, és magyarázojának nevezi, de az is valo hogy a tudos törvényes doktorok a Császár hatalmát meg határozák avallás dolgaiban. de az országos dolgokban egész hatalomba hadgyák. imár eleget irtam. akrimi tatár sem iratna ilyen melegben arabjával többet.

rodosto 26 gbris 1748

It kedves néném. bö szüretünk vagyon. ürmös bort is tsinálok. a szöllő olyan ólttsu. hogy egy polturán három okát adnak. agyönyörüséges szép édes szöllöböl. a 9 fontot téssen, ha a szöllő olttsu, a munkája sem sokba telik., valamint a több mezei munkák. példának okáért, a pamutot fel szedi ebben a holnapba, ugyan azt a földit decemberbe elsöbe el vetteti, azután egy nyomoru ekével. s' két ökörel. fel szanttyák, juniusba. olyan buzát arat. mint anád. el felejtettem vala, hogy az aszszony dolgára hinak. A törökök a töb jó erköltsök közöt az engedelmeséget leg nagyobra betsülik. leg inkább erre is tanittyák azokat, a kiket a császár udvarában nevelik, és a kik a nagy tiszttségekre rendeltettek, a mint is hogy. azokat. a kik a császár parantsolattýából valo halált engedelmeségel veszik, martyroknak tarttyák és hogy azok mindgyárt egyenesen postán mennek paraditsomba. ugyan ezen okból is adgyák mind azokra akik tiszttségebbe vannak a kul nevet. ugy mint a sultán rabjai. söt még a fő vezéris

nagy nagy tiszteletnek tarttya. ezt a nevet adni magának. El mondhatni azt is. hogy az egész birodalom tsak rabokból ál. az ifiakot. a kiket az udvarba nevelik. ót. 20. 30. 40. esztendeig is zárva tarttyák mint a tömlötzbe, többire a pasáknak az anyok rab leány volt a Császárok mindenkor rab aszonyoktól valok. ettől vagyon. hogy atörökök oly hajlandok. a rabhoz illendő szolgálatra többet nem írok. mert tegnap nagy fogyatkozás volt a napban tsillagokot is láttunk,

rodosto 19 7bris 1748

Ez a levelem abból fog állani, hogy mi formában nevelik az iffiuságot a Császár udvarában, mivel atörökök azt tarttyák. hogy a Császárt, olyanoknak kel szolgálni, akik tölle vették aneveltetést, és az eledelt., azok az iffiak pedig többire keresztyén apáktól. és anyáktól valok, ezek a nagy tiszttségekre vannak hivatalosok, a törökök ezeket Isoglánoknak nevezik, ezeknek az ifiaknak pedig, igen szepeknek, és szép természetűeknek kel lenni. minden testi fogyatkozás nélkül, mert atörökök azt tarttyák. hogy egy szép testbe. motskos. és piszkos lélek nem lakhatik minek előtte bé vegyék őket, a császárnak bé mutattyák, a ki elosztja őket az arra rendeltetett iskolákba de elsőben a könyvbe fel írják neveket, hány esztendősök, hová valok. és azután fizetések jár. napjára négy, vagy öt pénz, ezek el vannak osztva, a nagy, vagy akis iskolában, rend szerént anagyba meg vagyon 400, a kitsidbe 200, és igen nagy vigyázásal. és szoroson nevelik őket a mesterek avallásra, török, persiai, szeretsen nyelvekre taníttya őket, ezekre pedig a fejr herélt embereknek. a fejek visel gondot, mind köntös, mind étel dolgába. tisztéségesen vannak, azágyok sorjában vagyon, és minden ötödik ágy közöt, egy herélt ember fekszik, hogy valami rendeletlenség ne történék közöttök, amidön a gyermekségből ki kelnek, olyan foglalatoságba gyakoroltattyák őket. amelyhez erő kívántatik, dárdát, lántsát. hajítatnak vélek, a nyilazásra taníttya, ezeken kívül kézi munkára is taníttya, a nyíl, nyereg tsinálásra, musikára, kutyákat, madarakot neveltetnek vélek, ezekből az iskolákból, felyeb valo hivatalokra emelik őket, úgy mint a Császár ingeit, mosni. gondot viselni a drága italyira, a fizetéseket is meg jobíttya napjára 8 pénzek jár, ebből akét házból még felyeb valo házba fognak menni, a melyet cház odának híják, a melyben negyven inas lakik, akik szüntelen a császár mellet vannak, ezek közül tizen kettő az udvari fő tiszttségeket viselik. ezek azok., A seliktar Aga. aki a fegyver hordozója, A Rikiabdár Aga: a ki a kengyelét tarttya, Az ibriktar Aga. a ki a vizét hordgya. A Tulbendar Aga. aki a Császár csalmáját ékesíti, kem husar Aga, a ki a kontöseire visel gondot. és fejr ruhákra a chernegir basi. a feje azoknak. kik a császár ételét meg kostollyák. zagárgi basi. aki a kutyákhoz látat, dirnakgi basi, aki a császár körmeit metéli. barber basi, az első borbély. Muhascségi basi. a ki a költségre vigyáz. a Teskeregi basi. secretarius ma töbet nem.

rodosto 15 febr 1749

Ma a fél emberekről írok vagy is aheréltekről, mivel vannak a császárnak két féle herélt emberi. vanak fejr, és fekete a császárnak, a belső udvara beli fő tisztei mind inkább heréltekből allanak, a császár első papja, és a Császári templomoknak plébánusi heréltek,

A fekete heréltek, az Aszonyok szolgálattyára rendeltettek. ezek tellyeséggel meg vannak herélve. és ezeknél, rutabakot se ottsmányabakot nem lehet látni, ezeknek a leg első tiszttye a kizlar Agasi.

úgy tettzik hogy it beszélhetünk a császár udvarában valo leányokról., ezek mind külömb féle országból valo rab leányok, ki választtyák a leg szebbeket.

Ezek két házra vannak el osztva, valamint azinasok a foglalatoságok avarrás, mindenikének különös agya vagyon. és minden ötödik ágy között, egy igen vigyázo öreg aszony fekszik., ezeket amusikára, és atántzra taníttják, a császár Anyja, ezekből veszen maga mellé. a kiket akarja az öreg aszonyt a ki ezeknek parantsol, nevezik kaden kiája. a leányok anyja.

A midőn a császár közüllök akar választani sorba állíttják amelyik meg tettzik annak veti akeszkenőit. és azt pompával viszik a császárhoz, ha szerentséjire első fiat hozz, meg koronázzák. és a Hasáki sultana nevet viseli., a többi. ha fiat hoznak is. azután., nem viselik ezt a nevet.

A császár halála után., akiknek leányi voltak az udvartól ki mehetnek, de a kiknek fiok volt, azok bé, lesznek rekesztve. holtig, hogy ha tsak a fiok császárá nem leszen. mind ezekből ki tettzik hogy a császár belső udvara olyan mint egy iskola, ahol nagy rendet tartanak. már ezután a Császár külső udvaráról lesz a szó.

rodosto 21 juny 1749

fogjunk az aszony dolgához és kezdjük el a fő vezéren, a kit a törökök vizir Azemnek nevezik, ugy mint atanáts fejének., a Császár tsak nem az egész hatalmát kezében adgya, keziben adván amaga nagy petsétit, a melyen. a maga neve vagyon metzve, ezt a tiszttséget az első Amurátes kezdé.

vannak még más hat diván vezérek. akik adivánban. tsak akor adhatnak tanátsot, amidőn tanátsot kér a vezér töllök.

Avezér udvara. fejedelmi udvar. anagy Céremoniakba. a három szegeletü csalmáján két tollat visel. a Császár hármat, avezér előtt három ló farkat visznek ezt a nagy betsületet. tsak három basának adgyák meg az egész birodalomban., mint hogy a Császár képit viseli; minden a maga perit ő eleibe viheti. egy hétbe. négyszer tart divant a császár udvarában. kétszer pedig amaga házánál avezér oly hatalmas légyen is. de meg nem öletethet egy basát a császár keze írása parantsolat nélkül még tsak egy jancsárt is a fő tiszttye hire nélkül, ám bár minden kérésnek a vezér keze által kel meg lenni, ha történik hogy valakinek nagy igaságtalanságot tselekedtenek, a melyben avezérnek is része volna, olyankor szabad a császára hini., tüzet tévén a fejére., és ugy meni a császár udvarában. igasságot kérni.,

Avezér fizetése. tsak husz ezer tallér esztendőre. de az ajándékok amelyeket a basák adnak, az egész tartományokból., és a sok pénz melyet veszen fel mind azoktól. a kiknek dolgok vagyon aportán rettentő sokra megyen., a melyet a császár látatlaná tész. mivel az a kints még az ő ládájában fog meni.

Vannak még a vezér után nagy tiszttségek. ugy mint a Beglerbégségek, ezek a tartományok gubernátori., ezek mind három bontsokosok., és urai mind ahadi, mind a törvényes dolgoknak.

Az Anadoliai beglerbégség leg első, ennek egy milium kis pénze jár esztendőre 22 beglerbégség vagyon. Ezeknek a nagy Gubernátoroknak. mindenikének vagyon magának muftija, Reis Effendije. Canceláriusa., tefterdárja. kints tartója.

hát a havasalföldi és amoldovai vajdákrol ne szolyunk, a kető között a moldovai az első. és a szegényéb, a moldovai a Császárnak hatvan ezer tallért ad. hát még a sok imede, amoda valo ajándék még anyira megyen., a havasalföldi vajda száz harmintz ezer tallért, régenten atörökök olyan együgyűek voltak. hogy magok mentek az adó pénzért volt olyan havasalföldi vajda, a ki utánna küldöt a törököknek, és tolvaj képiben el vették töllök az ado pénzt a török

egyszer, kétszer. tsak el szenvedte, de a szemit fel nyitotta, és már most a vajda emberei viszik az adó pénzt Constancinápolyba, ha el vesznek. nem a császár kára.

rodosto 21 gbris 1749

It atol nem igen tarthatni, hogy atávuł valo tartományokba, a Gubernátorok, az engedelmeseget félbe rugják, és magokot szabados uraká tegyék., mivel arra igen vigyáznak, hogy olyan gubernátorokot tegyenek. akik a császár udvarában neveltettek. akik nem tudgyák se apjokot se anyokot. se semi pereputyokot., a kiknek nem lévén semi támaszhoz reménségek, nem, lehet valamit kezdeni a császár ellen

A császár azt meg nem engedi hogy az atyának gazdagsága a fiára szállyon, minden pasának az öröksége, a császáré, és abbol annyit ad gyermekeknek, amenyi elegendő hogy élhesenek.

A császár, ha nem jó szemel láttya, valamely pasának. nagy hatalmát. vagy gazdagságát. akoron vagy hugát. vagy más atyafiát adgya néki., az el jedtzéskor nagy suma penzt kel adni, és drága ajándékokot, kel adni a házasság előtt. házasság után pedig tartani kel nagy fényeséggel. ugy anyira hogy akar mely nagy kintse legyen. de a felesége meg üresitti aládait. még pedig véle sem lakhatik., mert a császár atya fiait ki nem viszik soha Constancinápolybol., magának pedig apaságában kel lakni. a régi familiákra it semi tekintet nintsen az olyan pasa pedig, a ki császári vérből valot veszen el. a feleségit. akit annak előtte vette volt el, el kel botsátani., akár mely nehéz dolog légyen a, mint hogy pedig az új feleséggel sem lakhatik, azért a felesége ad neki csemegére egy két halajkát, vagy rab leányt., nekünk is csemegére, elég bö szüretünk volt

rodosto 1750. 16 januárj

kedves néném. e jubileum esztendő. szent esztendő, bár a szent péter templomában mehetnének, de oda nem mehetünk imádkyuk it az Istent, nagy az én nevem mindenüt. és mindenüt áldoznak az én nevemnek, vagyon imár egy néhány napja. hogy avezért le tették tihája béget tették helyiben ezt Mehemet pasának hiják

már mostanában atörök vallásrol kel irni, és azt mondani., hogy minden hamis vallások közöt, leg veszedelmeseb a mahumet vallása, mert azon kívül hogy az érzékenységeknek leg inkább kedvez, de másként egy néhány punctumokba meg egyezik a keresztyénséggel., mahumet. avalóságos, és mindeneket teremptő Istennek. üsmerettséggére fundálta avallást, azután a felebarati szeretetre, atesti tisztaságra, és a tsendes életre a török vallás keményen tilttya abálványozást

Mahumet pogányságban születet, a szeretsenek közöt 570ben, neki természet szerent valo értelme volt, azt tarttyák hogy egy Nestoriánus. sergius nevü barát, a ki el szököt volt Constancinápolybol, hogy a hagyatta volna el véle a pogánysagot, ki tettzik az álkoránbol., hogy ez akét ember, a szent irásbol vették ki a mi leg jobb avallásba, de mint hogy azö idejekbe arabíában sokal töb sidó vala mint sem keresztyén., azért nem is vevének ki anyi szokást az új testámentumbol. mint az óból, arra az okra valo nézve hogy a sidokot a magok vallásokra hodíthasák., és akeresztyénektől se távozanak el telyeséggel., ha amahumet bolondsága anem lett volna., hogy ötet az Istentől küldetet embernek tarttsák., az ö vallása nem igen különbözöt volna a sociniánusok vallásától, de rend kívül valo nagy dolgot akara tselekedni, el akarván hitetni másokol, hogy néki szövetségé vagyon a magóságbéli lelkekel, de mint hogy. se nem küldetet volt, se tsudatételekre valo ajándekja nem volt.kénszeriteték

avallása fel állítására, hogy az okosághoz, a világi tudományhoz, és atsalárdsághoz tegye, az ő el ragadtatásit, amelyeket okozák vala anagy nyavalya törések, végtire mind ezek. tsak el hitették anépel, hogy ő sokal fellyeb valo volna atöbb embereknél. és hogy. a menyekből venne oktatásokat, a felesége. fátima, és ajó akaroi tele torokal kiálttyák vala, hogy ő volna hirdetője, magyarázoja. az ur akarattyának, evilágra pedig tsak azért jöt, hogy az ur parantsalatit hirdese, agalamb a kit arra szoktatták vala, hogy a feje felet repdesen., nem kevesé emelé fel anép elöt, aki azt tartotta hogy ez a madár Gabriel Angyal lévén, a füliben beszél akövetnek. it félben szakasztom. maszor tobet.

rodosto 1750. 15 máji

ki ne örülne a májusi szép napoknak, de a bizonyos hogy it amajus nem olyan kedves mint másut, mert leveles fákat. tsak nem egész télen látunk, zöldtséget szüntelen söt még májusban a szárazságok el kezdődnek a fü is hervadni kezd, a fák pedig már aprilis kezdetin virágoznak. zödülnek, de it nem agazdaságról kel beszélni. hanem mahumetről. aki hogy magától el ne vaditssa. magától a pogányokat. se sidonak, se keresztyének nem akará magat mutatni. de hogy mind a sidoknak, mind akeresztyéneknek kedvezhesen., mindenikének, holmi részecskeit ki vevé avalásából. és a magáé közti tóldá, és azt tanitá, hogy három féle irot törvént adot ki azur az embereknek, mindenikében lehet üdvezülni. mert mindenike azt hadgya. hogy higyenek az egy Istenben minden embereknek teremtojében, és birájában, az első törvény Mojses által adatot ki, de mint hogy igen nehéz volt. azért igen kevesen is vihették azt jól végben, a második törvény a kristusé, a mely noha tellyes legyen is kegyelemel, de ennek sokal nehezeb a meg tartása. mivel igen ellenkezik a meg romlot természetel. az okáért mondá, az ur tellyes lévén irgalmaságal., én általam küld néktek egy olyan törvényt, a mely könnyü, és a ti gyengeségeitekhez valo úgy hogy azt követvén egészen, mindnyájan boldogok lehetetek. mind ezen, mind a más világon, (ez igen nagy igeret). Az alkorán könyve. olyan könyv, a melyben [a-? melyben], a jók között, sok gyermekség. és haszontalanság vagyon. de eza könyv akár mitsodás legyen., mind azon által, magában foglalallya, mind a papi, minda városi törvényt, és elejekbe adgya atörököknek. mind azt, amit hinni, és követni kel, ök azt. meg nem mernék nyitani, hanem először a fejekre teszik. amely nálok a tiszteletnek leg nagyob jele. azt nagy szorgalmatoságal olvasák, a parantsolat szerint, a mely azt hagyja. (:foglatatoskodgyatok gyakorta annak a könyvnek olvasásában. a mely néktek küldetet., és könyörögjete szüntelen, mert az imádság el térít avétektől:) azt tarttyák, hogy a ki azt elolvasa anyiszor. a menyiszer már annak bizonyos száma vagyon. hogy a meg nyeri a paraditsomot. ök azt fő könyvnek nevezik a török vallás. három ágra szakad, a szeretsenek tartása. leg babonásab, ezek bubeker szerint tarttyák avallást. a persáké a mely tisztáb., ezek halit követik atörökök pedig ömerel tartanak, ezek atöbit eretnekeknek tarttyák. és kárhoztattyák., én pedig nem kárhoztatom azt. aki hoszab levelet nem akar irni. söt még azt mondom emberséges ember érette

rodosto 16 7bris 1750

Mely szép dolog illyen mezei városba lagní. mint a miénk, akor megyen a mezöre az ember. mikor akarja. a nagy keritet városok mint a tömlötzők olyanok. most a kertekbe enni gyönyörüség, ót a sok gyümöls. noha nem sok féle. mert a kertészek rosak, oltani nem tudnak, körtvély, alma, szilva. nintsen hanem a sok őszi baratzk., a sok két három féle dinye. kivalt most az őszi dinye, a mely decemberben is tart. olyan őszi dinye pedig mint itt vagyon., nem adatik sohult, az igen hasolit az ugorkához., amint hogy a melyik nem jó. egész ugorko.,

de ennél a dinyénél nem lehet kedveseb gyümölsöt enni., kívül a szemnek. nem tettzik, hameg mettzik, még annál inkább mert a belső része tiszta zöld. de ha meg kostollyák. gyönyörüséggel esznek belőle, mert olvad a leányok szájában. és olyan édes. mint ha nád mézbe főzték volna meg. menyünk már az aszony dolgára.

A törököknek. egy hit ágazattya vagyon, tudni illik hogy tsak egy Isten vagyon. és hogy Mahumetet az Isten küldötte, ami pedig atörvény béli parantsolatot illeti, atörökök öt részre oszttyák. 1. hogy napjában ötször imádkozanak. 2. hogy a ramazánt meg böjtölyék, 3. hogy alamisnát adgyanak. és az irgalmaságnak tselekedetit kövesék. 4. hogy ha lehet butsurá el menyenek, mekhában, 5 hogy semi tisztátalanságot el ne szenvedgyenek a testen: Ezekhez meg más négy parantsolatot adnak. de ezek nem szükségesek tellyeséggel azüdvéségre, 1. hogy pénteket meg üllýék, 2. hogy környül metéltesék magokat, 3. hogy bort ne igyanak, 4. hogy diszno hust ne egyenek. se olyan állatot. a kinek először a vérit ki nem botsátották,

A törökök tisztelik pénteket. és tartoznak azon anapon. atemplomba menni délbe, az aszonyoknak meg engedik hogy oda ne menyenek. azért hogy a férfiak figyelmetesebben imádkozhasanak, atörök kereskedő délig ki nem nyittya a bolttyát. azon anapon. de söt még egy áitatos török, a keresztyén házában sem menne, a mint evelem meg történt.

A közönséges jó vivé a törvény tsinálot arra, hogy a tanitványinak meg tiltssa abór italt, óhjátok magatokat. mondá a bortol. a kotzka. a sák játékoktol ezeket, azért találta fel az ördög, hogy gyüöltséget. és veszekedést szerezen az emberek közöt, hogy őket el távoztassa az imádságtol, és meg gátollya őket, hogy az Isten nevét segítségül hiják; minket pedig meg nem gátol. hogy ne adgyunk hálákat az urnak. hogy a pestisnek hírét sem halottuk ebben az esztendőben. neis halyuk.

Rodosto 1751 14 febr.

Kedves Néném, annak igen örülök hogy a kéd tettzése szerént irtam még edíg a török szokásrol. és vallásrol. kívánom. hogy ezután is ugy legyen, de azt szükséges meg irnom, hogy it igen zür. zavar idök járnak de a nekünk hasznunkra vagyon, mert most fársángba, tsak hozák nekünk a sok tuzokat. halva és elevenen, a kiket az ónós esökbé fogták, a török nem kap rajta. mi pedig már meg is untuk., atuzok rettentő fejes, makats állat. jóbban szereti éhel meg ölni magát. mint enni. hanem a fiatal fel lehet nevelni. ideje az aszony dolgára meni.

A muftit a törökök ugy tekéntik mint vallásoknak. törvényeknek. fejit. és oraculumját, ennek választása. tellyeséggel, a Császáron áll, aki erre ahivatalra, okos. értelmes. és igaz embert választ. Ámbár az ö Decretumit., és végezésit a birák törvénynek tarttsák is., de császárt semire nem kötelezhetik, mind azon által olyan nagy az ö hatalma. hogy semiben néki ellent nem mond, se ellent nem tart végezésinek, a melyek tsak egy néhány szokbol állanak, és utollyára mindenkor hozá teszi., Az Isten tudgya melyik jób, mind azon által a midön a Császár tanátsot kér a Muftitol. az országos dolgokban, vagy valamely pasának halálárol. vagy a békeségröl. hadakozásrol, és ha ugy talál lenni hogy ez a főpap másként gondolkodik mint a Császár mind ezekröl, minden halogatás nélkül le tesz, és olyan fő papot tesznek, akinek olyan gondolati legyenek. mint a Császárnak

A Császár mikor a Muftinak ir, ilyen titulust ád neki. Ésádnak, aki minden böltseknél leg böltseb. minden tudományokba,; leg felyeb halado mind azoknál. a kik fent haladnak. te aki minden nem szabados dologtol meg tartoztatod magadot,; Eredete ajó erköltsnek. és a valóságos tudománynak; A proféták. és az Apostoli tudománynak. Örököse: A ki meg fejted ahitnek ágazattya:; és ki nyilatkoztatod annak valóságos értelmit.: Te vagy az igazság kintsének a koltsa; te világositod meg. a homályos magyarázatot. meg vagy erősítve a felső

igazgatonak és az emberi nemzet törvény tsinálojának kegyelmével. A nagy Isten adgya hogy szüntelen meg maradgy ajó erköltsbe.

A Muftit mihent választották. a Császár egy nusztoz mentét küld néki. és ezer tallért aranyul egy keszkenőben, azután 2000 pénzt rendel néki napjára. egy poltura három pénz, emint egy 16 talléra. es 30 polturára megyen, vannak olyan császári templomok. a kiknek joszágiból fel vehet ötven ezer tallért A mufti után vannak akét Cadileskerek. az egyik Europai, amásik Asiai, ezek eleiben minden féle törvény el mehet és minden féle törvényt meg ítélhetnek ebből a tiszttségből. a Muftiságra mennek

A Cadileskerség utan valo a Molla. ezeknek 500 pénzek jár napjára, ennek az egész tartományba valo Cadiákra vagy birákra hatalma vagyon, a mollakból lehet mufti. a Mollákat, és a kadiákat. egy házi embereknek tarttyák, mert a törökök közöt avallasbéli törvényt, a városi törvénytől meg nem választtyák

Az Imánok, vagy papok, olyanok mint a parochusok, ezeknek meg fedhetetleneknek kel leni. de szükséges hogy jól tudgyák olvasni az Álkoránt, és hogy elsöben abban ahivatalban. mint azok akik atöronybol a népet az imádságra szokták hini, de még az is szükséges hogy a nép a fő vezérnek szollyon mellette. más képen abban a hivatalba nem álhatna, avezér parantsolattya nélkül. ahoz nem kívántatik más papi bélyeg, se a Mufti nekik semit nem parantsol, ki ki szabad a maga parokiájában, hanem avárosi birák alat vannak,

Az Emireket az egyháziak közöi számlálhattjuk. mivel ezek a Mahomet familiájából valok, hogy pedig a töbitöl magokot meg különböztesék. zöld tsalmát viselnek, a mahumét színét, ezeknek sok szabadságok vagyon, a törököknek meg vagyon tiltva hogy ezekel. gyalázatosan bányanak vélek, de ha haragusznak reájak. és részegen láttyák. a csalmájokot le veszik. és jól elverik minden tisztelet nélkül.

Az Emireknek egy fejek vagyon. akit Nakib Essrefnek nevezik, ennek oly nagy hatalma vagyon rajtok. hogy megöletheti, és meg kegyelmezhet nekik., de hogy a botránkoztatást el kerülyék, abüntetés mindenkor titkoson megyen végbe, A főnek, egy vicéje vagyon. akit Álemdárnak hiják. ehordoza a mahumet zászloját. az Émirek, minden féle nagy tiszttségekre fel mehetnek; en pedig tovább nem megyek. hanem jó egészséget kívánok Nénémnek

Rodosto 15 aug. 1751

kedves néném, azt igen jól tselekeszed hogy bátorításra valot irsz a leveledbe. irván, hogy kedvesen olvasod a törökökröl valo leveleimet. mert a bizonyos, hogy régen félbe hagytam volna. ha tudnám hogy unadalmasok.

Azt jó meg tudni. hogy atörökök szeretik szép, és tzifra templomokot épitetni. és igen bö kezüek a templomoknak fundatiokot tenni. és jövedelmet a szegények: számokra, a kik minden nap imádkoznak a jótévöjöknek lelkekért.

A császári templomoknak. vagyon leg töb jövedelmek, ezekre pedig, a kezlár Aga. aki a császár Aszonyira vigyáz, visel gondot, és parantsol. a templomokhoz valo tiszttségekből, az Impériumba sok templomok vannak. fő képen olyan helyeken, ahol a Császárok szoktak lakni. ugy mint Brusában, Drinápolyba, Constantinápolyba, a hol. sok császároktól épitetet drága templomok vannak, császárnék is épitettek.

Ezek közöt leg főveb a szent sophia temploma ezt Justiniánus Császár épitette volt. atörökök meg tartották. és valamint annak. elötte. az Isten szolgálattyara rendelték., de ajovedelmét meg nagyobitották, a mely esztendöre száz ezer aranyra megyen., ezt pedig avárosban szedik fel, a

Császár tartozik maga is ezer. és egy pénzt fizetni. a földért a melyen akastélya vagyon építvé, mert a keresztyén császárok idejében. az ő föld. a templomhoz tartozando kert volt

A török császárok pedig a templom körül egy néhány kápolnát építettek, ahová temetik őket. azokban szüntelen valo égő lámpások vannak, bizonyos jövedelem pedig azoknak számokra, kík az ő lelkekért imádkoznak azokban a kápolnába. ezen kívül minden nap bizonyos órákban. sok számu koldusoknak alamísnát adnak. (mely boldogok volnának., ha a kristusért adnák)

sok templomok vannak ahol iskolák lévén. atörvényt taníttják, vannak ispotályok, szállások, az utozok, és az idegenek számára. vannak konyhák, a hol a szegényeknek ételt készítenek. mind ezeknek a jövedelmek bizonyos, mert faluk. földek. tartományok vannak arra rendeltetve, szerentsés falu az, a mely valamely templomhoz tartozik. mert annak sok szabadsága vagyon. ha valamely különös ember valamely templomnak fundatiot akarna tenni. földet nem adhat, hanem kész pénzt ad, a melyet interesre ki adgyák., de ez tsak a temploméért. szabad. mert a törvény tiltta az interesre valo adást, az egészségre vigyázunk néném

rodosto 26 gbris 1751

E már rendkívül valo dolog hogy ma havazon ezt még soha sem értük. még pedig sok szöllő és pamut a mezőn talám jovunkra esik, mert három holnaptól fogvást a pestis igen uralkodik, aváltozást tehet az áerben, hihető hogy apestisnek nintsen egészen valo ereje, mivel sokan meg gyógyulnak belőle. a törökök tanítások szerént. ezeknek nem lehet meg halni pestisben, akik pedig abban meg holtanak lehetetlen volt azt nekik el kerülni, mert aző tanítások, az Isten előre valo rendelésiről., mód nélkül szoros., sőt még az Istennek tulajdoníttják avétket. mert azt nem lehetet nekik el kerülni, azt tarttyák hogy kinek kinek ahomlokára vagyon irva hogy mit rendeltek felőle. és azt elnem kerülheti

A törökök a persákat eretnekeknek tarttyák. mert ezek Halyt követik atörökök pedig Mahumetet, és nagy gyűlölséggel vannak egymáshoz, ugy anyira hogy a császár udvarában minden féle nemzetből valo rab gyermekeket bé vesznek, de persat nem, mert azt mondgyák hogy lehetetlen egy persának meg térni valóságosan. egy szoval azt tarttyák, hogy egy sido, egy keresztyén, remélheti hogy még idővel. a hivek közti álhat, de egy persa soha sem, atörökök között, a vallás iránt, véghetetlen szakadások vannak, akik mind anyi féle képen magyarázák az Alkoránt. vannak sokan olyanok. akik az Istenséget nem hiszik

A törökök között is vannak egy néhány féle szerzetesek. a kik meg különböztetnek magok között aruhajokal., azok között leg nevezetesebbek. leg közönségesebbek. a Dervisek, ezeknek Iconiumba vagyon a fő klastromok. a mely klastromba 400 vannak rend szerént.

A dervisek fogadást tesznek. a szegénységről. tisztaságról. és engedelmeségről., a superiorjok előtt. igen nagy alázatosággal vannak.

Az ő ingek igen vastag vászon, azon felyül vastag szürke darotzból valo hoszu dolmány, avallokra terítve egy fejr pokrotz. a lábok szára mezítelen, amelyek ki nyitva, az övök, vastag. széllyes bőrből vagyon. elöl kötik meg. asüvegek teveször, és olyan formájú mint a csáko süveg csáko nélkül ezek a bort titkon meg iszák, és a kit meg tsalhatnak azt el nem mulattyák, ezeknek tsötörtökön nem szabad enni estig.

rodosto 1752 20 maji

kedves néném öt esztendeje hogy leveledet nem vettem. igazán mondván ött holnapja, nem soké a, az előtt gyakrabban irtunk egymásnak. mitől van az, talám attól hogy vénülünk, de a héjával bé töltöm akéd akarattyát. és atörökök szokásit végig le irom. azutolso leveletem a derviseken hagytam el. és ismét rolok irok.

A derviseknek, leg főveb külső foglalatoságok a, hogy tántzollyanak keden. és pénteken. de a még ehez a komédia áitatosághoz kezdgyenek a superiorjok predikációt tsinál, azt tarttyák hogy ezt a predikációt akár mely valláson lévő meg halgathattya. a szerzetesek pedig kerekdeden ülnek. atérdeken, a prédikacionak vége lévén, a chorusba az énekesek, és a flautások el kezdik az eneket a mely sokaig tart. amidön bizonyos verset énekelnek, a superior esze veria kezeit és erre a jelre a szerzetesek fel kelnek, a karokot kí terjesztik. és keringeni kezdenek kerekbe. azt pedig oly sebeségel. hogy a ki nezi a feje szédülni kezd. szoknya forma van rajtok. vastag posztobol és noha oly sebeségel forogjanak is mint a szekérbe a kerék. de egyik a másikat meg nem éri. a superiorjok jelt adván. egyszers mind el hagyák. a tántzot. és ki ki a maga helyére le kutzurodik, mint hogy pedig ehez igen ifiuságokba szoktattyák őket, azért leg kiseb fő szédülést sem éreznek, énnekem pedig a fejem szédelget tsak hogy néztem is őket, négyszer, vagy ötször kezdik így el a keringést ezek meg házasodhatnak, de el kel hagyni a derviséget

A török vallást jobban nem lehet el végeznem mint azon. hogy mitsoda tisztelettel vannak a kristushoz, a nem igaz hogy káromlásal volnának hozzája, mint sokan azt tarttyák. mert it nem közönséges népet kel érteni hanem az irás tudokot. ha pedig oly boldogtalanok. hogy nem hiszik akristus Istenségit. leg aláb úgy tisztelik mint az Isten fuvallását, mint az ur mellet lévő nagy szó szöllöt, azon meg egyeznek hogy az Isten küldötte el. hogy olyan törvényt hozon. a mely telyes kegyelemel. hapedig hitetleneknek hinak minket, nem azért hogy a kristusba hiszünk. hanem azért hogy nem hiszük hogy Mahumetet az Isten küldötte volna. jól tselekeszük

rodosto 1752 2. Aug.

ki ne irna kedves néném, örömet, mikor anyi sok jó dinyét eszünk, mert it most a dinye szüret. azt tudom hogy nem jó üzüen eszi a dinyét a vezér a kit az el mult holnapban letevének. vagyon is oka, helyében pedig Imrehor musztafát tették, e fő lovász mester volt. már most a birodalomnak fejdeme, emberséges ember, hozánk máris mutatta jó akarattyát. az el mult holnapnak a vegin estve felé jól meg ijesztettek volt benünket, mert olyan nagy föld indulás volt hogy annál nagyobát soha sem értem., a házak, a falak., úgy hajlodozták, mint mikor a szél. a fákat hajtogattya, de semi szerentsétlenség nem történt.

Már most irjunk a törökök házaságiról a kikhél a házaság szent és tiszteletes dolog, a papoknak öt nintsen semi részek. mert a kötés a biró elöt megyen végbe.,

A midön pedig valaki törvény szerént akar meg házasodni, a leány attyával és anyával végez arrol. a házaságról valo levelet vagy kötetést, abiró és ket bizonyságok elöt tsinállyák meg, a mely kötetést el ronhattya akét rész, egy aszony kérheti azurától valo el válást. ha tehetetlen. ha haromszor egymás után péntekre virado éttzakán el mulattya az adot meg fizetni, a mely éttzaka arra az adora rendeltetet. egy olyan férfiu aki anyira valot nem ad a feleséginek, hogy kétszer egy hétben a feredöben mehesen. tarthat az el válástól., a leányal pénzt nem adnak. hanem a legénynek kel adni. a lakadalomnak napján. a meny aszszonyt nagy pompával dobal. sipal. viszik a legény házához, a legény a kapunál várja, és le veszi a szekérből, kezét adnak egymásnak, de a leány ábrázattya bé vagyon fedezve. úgy hogy ötöt nem láthattya., de ö

láthattya a legényt., a szekérből le szállván fogadást tesznek egymásnak. azután anapot vendégségbe töltik. a férfiak külön. az aszonyok is külön. annak idejében a meny aszonynak valamely aszony atyafia viszi a völegény házában. és csak akkor látta meg, ha szépé vagy rut. nem magyar humorhoz való az ilyen házasság

rodosto 17 gbris. 1752

It kedves néném szép idők járnak, az ablakok nyitva vannak., lehet tehát most irni a török lakadalmról.

A császároknál a házasság nem szokás, hihető hogy ők abban az ország tsendeségire vigyáznak., de az is hihető, hogy a lakadalmi irtoztato költséget akarják el kerülni. a Császár anyi rab leányt tarthat a meny néki tettzik, akik férfiu gyermekeket hoznak evilágra. azokat úgy tekintik mint Császárnékat, és a fiok császárok lehetnek idővel.

A törökök között két féle házasság vagyon, atörvény szerént való házasság, és a bérben való házasság. aharmadik. arab leánnyal való ágyaság. a törvény szerént. egy török akár mely gazdag legyen. de három, vagy négy. valóságos feleségnél nem vehet többet, a bérben való házasság minden céremonia nélkül megyen véghez. hanem meg alkuszna a leány apjával. és anyával. akik bérbe akarják adni leányokat. a biro előtt, aki írásba teszi hogy egy ilyen legény, egy ilyen leányt magához akarja venni. hogy feleség helyet legyen., kötelezdi arra magát, hogy étel, ruházattal fogja tartani, úgy a tölle leendő gyermeket is. de olyan formában hogy viszá küldheti az apja házához a mikor néki tettzik. meg fizetvén a bért az alku szerént a mi pedig a rab aszonyokat illeti atörvény szerént a törökök arra fordithattják őket, amire szeretik, atörököknél a gyermekek, egyaránt osztóznak, akár mely aszonytól valok legyenek, hanem az a különbség vagyon. hogy a rab aszony gyermeke rab lesz valamint az anyja. hogy ha az atya fel nem szabadittya

A midön a férfiu hal meg előb, az aszony ki veszi a néki kötöt pénzt. ez a valóságos feleséget illeti mivel atöbivel nem gondolnak anyit., atörök avalóságos feleségit el veszi, akinek fizet, bérben tarttya, arab aszonyát pénzen veszi.

Egy ember, aki el akar válni a feleségitől, tartozik néki meg adni, a mit néki kötöt házasságakor az el válás abiró előtt megyen végben, és azután mindenik rész szabad.

rodosto 1753 22 Marty

kedves néném mitsoda régi lakosok vagyunk ebben avárosba, tegnap 33 esztendeje mult el it való uralkodo bujdosásunknak, abizonyos, hogy mint a negyed része, anyi időt nem töltöttem zágonban, hát azt meg irjamé hogy menyi ideje hogy onét ki ugrattam, anem ártalmas még hasznos., mert meg látom mitsoda nagy hálá adásal tartozom Isten ö Felségihez. aki olyan hoszas gondviseléssel volt hozám., annak jól fel számlálva, 45 esztendeje vagyon aldasek Istennek szent neve, de térjünk az aszszony dolgára

A törökök. azaz, azírás tudok. a környül metélést nem tarttyák hit ágazatnak, se az álkorán parantsolattyának, és hogy a nélkül is lehet aparaditsomba meni, a gyermeket hét esztendős korában szokták környül metélni. A környül metelésnek napján vendégséget készít a gyermek atya házában, agyermekeket pedig fel öltöztetik mentöl czifrában lehet, azután lovon az utzákon hordozák, musika szoval, a gyermeknek keziben egy nyil vagyon, a melynek vasát a szive felé tarttya, meg akarván azal mutatni, hogy készeb azal inkább a szívet által verni, mint sem a hitet meg tagadni, a társai, jó akaroi nagy örömel kísérik ötet atemplomba, ahol az imán. (a pap)

egy kis oktatás után, ahitnek ágazattyát mondattya el véle, azután a borbély a kerevetre teszi a gyermeket, két szolga lepedőt tart előtte, aborbély a teste végén való bört ki huzván, és meg szoritván, kis fogoval. a borotvával el vágja, és az el vágott bört meg mutattya a jelen valoknak, mondván.: az Isten nagy, azonba pedig a gyermek sir, és kiált, a fájdalomba, és a jelen valok köszöntik ötet, hogy már öis a hívők köziben vetetet, azután viszá viszik a gyermeket Ceremoniával az atya házához, a hol harmad napig vagyon avendégség. azt jó meg tudni. hogy a pap nem ad nevet a gyermeknek, hanem az apja születése után a keziben veszi és fel emelvén az Istennek ajánlya, egy kevés sót téssen a szájában mondván, tessék az Istennek fiam Ibrahim. (vagy más nevet) hogy azö szent neve néked mindenkor olyan jó izü legyen mint eza só. és meg ne engedgye néked a földi dolgokat meg kostolni. Mint hogy a törökök azt tarttyák. hogy a mi atestet meg motskosittya. alelket is meg szenyessitti, és hogy a mi egyikét meg tisztittya, a másikat is meg tisztittya, erre való nézve. a mosodásal készülnek az imádsághoz, (:Istenes ember. mondgya az álkorán, a midön az imádsághoz akarsz fogni, mosd meg azortzádot., kezeidet, karodot, és lábaidot, a házasok kik együt hálnak, meg feredgyenek. hogy ha abetegek, és az utozok vizet nem találnak, tiszta poral surollyák meg ortzájokat; mivel az Isten szereti atisztaságot, aztis akarja, hogy azö néki tett könyörgés. tekélletes legyen., hogy hálágot adgyanak néki kegyelmiért, és hogy segítségül hiják az ö szent nevét:.) E mind szép. és jó. egy részint. de más részint haszontalan való intés, mert szegény mahumet nem kértél a kristus nevében, a nélkül akérés meg nem halgatatik. én pedig annak nevében kérem a néném egészit. emost elég.

rodosto 1753. 11 juny

kedves néném, azt irod hogy ugy tudod a törökök szokását. vallását. mint a mufti, ugy tettzik hogy nem kellene tsufolodni. még a muftihoz tenni magát. a kinek térdig érő szakálla vagyon. és olyan tsalmája mint egy méh kas. meg ne boszonts mert többet nem irok. noha már félben nem hagyom És azt mondom. hogy a törökök a mosodásrol való parantsolatot, két mosodásban tarttyák, nagy és kitsid mosodásban. az első abban áll, hogy az egész testet meg mosák, ezel leg inkább aházasok tartoznak, és a hol feredök nintsenek., a férfiu a folyo vizben, vagy tengerben. háromszor le bukjék, akár mely hideg legyen, akis mosdás pedig abból ál, hogy artzal. mekha felé fordullyon, meg mosa ortzáját. orrát kezeit. karját. lábait.

A mosdás után szemeket a földre vetik, és ugy vannak egy kevés ideig hogy magokhoz térjenek. és az imádsághoz készülyenek. a mely ötször vagyon napjában. Az első hajnalba, A 2. delben. A 3. dél és nap nyugot között. mint egy négy ora felé. A 4. nap nyugotkor. Az 5. mint egy más fel orakor nap nyugot után, hogy pediglen minden meg tudhasa az idejét ezeknek az imádságoknak, nem harang szoval adnak jelt. mert nálok harang nintsen, hanem arra rendeltetet emberek vannak. kik fel mennek a metssetbe. az ujokal bé dugván fülököt, egész teli torokal éneklük ezeket a szokot. Az Isten nagy. nintsen más Isten az Istenen kívül, jöjjetek a könyörgésre, ihon világosan hirdetem néktek. Ezek a bör harangok ezeket a szokot először dél felé éneklük. azután észak. nap kelet. és nap nyugot felé.

Ezt mindenek meg halván, meg mosdanak, és a templomba mennek, az ajto előtt ki ki le teszi a paputsát, vagy a keziben bé viszi, nagy tisztelettel meg hajttya magát, és köszönti arejtékbe lévő Alkoránt a mely rejték hely jelenti Mekhát, azután ki ki fel emelvén szemeit, a hüvelykét a füleibe teszi, minek előtte le térdepellyen. Azután a pap fel kél. és ki nyitot kezeit a fejére teszi, a füleit a hüvelykével bé dugja, és igen fel szoval, de halkal éneklük, Nagy Isten ditsőség te néked, ur, hogy ate neved áldasék és ditsöitessék, hogy a te nagy voltod meg üsmértessék, mert tsak te vagy a nagy Isten.: anep tsak lassan mondgya utánna.

Rend szerént pedig ezt az imádságot mondgyák. a szemeket a földre fügesztk, Enálok olyan imádság mint nálunk a mi Atyánk, (Az Istennek nevében aki tellyes jóságal és irgalmaságal, ditsértésék a világ ura, aki tellyes jóságú, és irgalmaságu, Isten minden embereknek ítélő ura, mi tégedet imádunk, mi te benned vettyük minden bizodalunkot. tarts meg minket, mivel igazán valo uton hivunk segítségül, ez az ut az, amelyet te választottad, és az melynek kedvezel kegyelmedel, enem ahitetlenek uttya, se nem azoké a kikre méltán haragszol.) ennek az imádságnak a kezdete jó, de a vége farisaeuság.

A törökök az imádságot mindenkor azon végeztk el. hogy köszöntik akét Angyalokat. akik tartások szerént, két felöl állanak, ezt pedig így viszik véghez a szakállokat kezekben veszik, jobbra és balra fordulnak, A törökök pénteken olyan szándékal imádkoznak, hogy az Isten kegyelmét nyerjék az egész törökökre. szombaton. hogy a sidok meg térjenek, vasárnap a keresztyenek meg térésekért, hetfün, aprofétákért kedden a papokért, szeredán aholtakért, abetegekért. a rabokért kik a hitetlenek között vannak, tsötörtökön az egész világ meg térésiért.

kedves néném alkalmasint tudgya már kéd atörök vallást de nem tartok semitől is. mert még soha egy keresztyén aszszonyt sem hallottam hogy töröké lett volna arabokon kívül. ök azt tudgyák, hogy a francia azt mondgya hogy török ország a lovak paraditsoma, és az aszzyok purgátoriumja.

rodosto 15 gbris 1753

kedves néném ha mind így leszen most minden órán vége lesz az én levél irásimnak, mert ennek előtte egynehány holnapal. magam tsudálni kezdettem hogy nem kezdek jól olvasni mint ha a szememre valamely vékony hartyikát tettek. volna. akönyvet olvashatom de nehezen, azirást könyveben olvashatom, az oltától fogvást a szemeim mind homályosaban látnak áldasék Istennek szent neve érette. de az aszzyok dolgát még véghez vihetem

A törökök böjtye a holnaprol neveztetik amelyben esik, a mely ramazán holnap, azö esztendejek 354 napból áll, azt 12 holdra oszttyák, az ö holnapjok., az ujságál kezdődik.

Az ö böjtyök ramazán holnapba rendeltet, mert Mahumet azt hirdeté hogy az Alkorán abban a holnapba küldetet menyből. abban az egész holnapba regeltől fogvást. nap lementiig nem szabad se enni, se inya tsak egy tsep vizet is. ami pedig nékik leg nehezeb. még dohányozni sem szabad. de mihent a nap le menyen, a böjtnék vége vagyon és mindnyájan a dohanyon kezdik a vendégséget. mert akár mely szegény török is. jól vendégli magát tselédit. sok. egy holnap alat el költi. amit esztendeig kereset. a vendégség pedig estvétől. jó hajnalig tart. napal alusznak fő képen akinek nem szükséges dolgozni

A persák mitsoda nevettségre valo dolgot tartanak ezen böjt iránt, azt tarttyák, hogy Mahumet az Istennek akarván tettzeni, és hogy az övéit gondviselése alá vegye, az Istenhez fel ment. és azt ígerte hogy azö vallásán lévőök ötven napig fognak böjtolni, Isten ö szent Felsége el fogadta az ígéretet, Mikor pedig Mahumet le szállot volna, aharmadik égben találta akristust. aki is kérdezte tölle hogy honét jönne. Mahumet felelé hogy az Istentől jönne, és hogy azt ígerte az Istennek. hogy az övéi ötven napot fognak böjtolni. akristus mondá néki hogy sokat ígért volna ötven napot. Mahumet arra fel mene az Istenhez, és meg jelenté hogy sokat ígért volna. hanem had lenne negyven napig, Isten ö Felsége arrais reá álla., Mahumet le szálván, a kristus kérdé ismét tölle hogy mit végezet volna. felelé hogy negyven napot ígért volna. a kristus mondá néki. látodé hogy én az enyimeknek. negyven napot rendeltem. és hogy mitsoda roszul viszik végben. Mahumet ismét fel mene a harmadik alkura. és kéré az Istent. hogy a böjt had lenne tsak harmintz napig; az Isten azt is jóvá hagyá. a kristus pedig azért nem mehete fellyeb

a harmadik égnél. mert a köntösinek az ujjában. egy gombostű találkozik a menyekbe pedig semi földi dolog nem mehet. én is el végezem a leveletem. ezen a nem okos tartáson.

rodosto 8 xbris 1753

kedves nénem csak nem egészen meg vakultam, három lépésnre más meg nem üsmérhetek, anyomtatást épen nemolvashatom., az írást még is inkább, magam pedig irok mert tudok írni de nem tudom mit irok, az oculárék semit nem használnak ezt már el végezem, de a más esztendőben a levelek ritkák lesznek,

A ramazán el telvén, a Nagy Bairam következik. ez olyan mint nálunk a husvét. a Bairamot a ujságon kezdik el, azt pedig a sok álgyu lövésekel hirdetik ki dobokkal, sipokkal, és ki ki azon igyekeznek., hogy mentől kedvesebben tölthessék három napokat

Ezt az Innepet nagy ceremóniával ülik a Császár kastélyában. A császár a hajnalba megyen paripán a szent sofia templomában, a midőn viszá tér. avezér. apasák mufti. egy szóval minden nagy tisztek köszöntik., leg utollyára a jantsár Aga köszönti.

A császárnék a kik esztendő által zárva vannak, azon a napon el mehetnek a Császár, a Császárné. látogatásokra,

A Divánban a császár nagy ebédet ad ma, a fő ministerinek,

A jó törökök azon anapon meg békélnek azokkal a kik el roszul voltak. és az uttzákon egymásnak kezet nyujtanak. a predikátorok pedig minek utanna holmi részt meg magyaráztak volna az Alkoránból. a templomba ezeket az énekeket éneklék., köszöntés és áldás legyen rajtad mahumet Istennek barátja. köszöntés és áldás legyen te rajtad Jesus kristus. Istennek fuwallása, köszöntés és áldás legyen terajtad Mojses. ki kedves voltál az Istenél. köszöntés és áldás legyen te rajtad Dávid az Istentől rendeltetett Monárka, köszöntés és áldás legyen te rajtad salamon, aki hü voltál az urhoz, köszöntés és áldás legyen te rajtad Noé, akit meg tartott Isten kegyelmével, köszöntés és áldás legyen terajtad Ádám, Istennek tisztasága.

A törökök szeretete el terjed az állatokra, a fákra, és a halotakra, azt tartják hogy a kedves Isten előtt, vannak olyan testamentumba hagyott fundációk. ahol bizonyos számú kuttyákat. matskákot tartanak. eledel.

rodosto 1754 16 Augusti

kedves nénem igen nevető állapotba nem vagyok, mert a ki igen roszul lát nem igen nevet. mind azon által mindent jó szível kel venni az Istentől már tízen öt holnapja. hogy nem olvashatok. másal kel iratnom. mert a mostani írásomat még magam is nehezen olvashatom de az aszony dolgát. el nem kel mulatnom A törökök nagy szorgalmatosággal mosák meg aholt testeket. atest mellett temjént égetnek. hogy a gonosz lélek eltávozzék. azután el temetik olyan lepedőben amelyet bé nem varják, se fent, se alat, nekik arra okok vagy., mert azt tartják. hogy a midőn atest a sirban vagy, két Angyal megyen hozzája, a kik térdre állítják, és számot kérnek tőlle. minden tselekedeteiről. ugyan ezért is viselnek a fejek tetején egy kis üstökösöt, sokan atörökök, hogy az Angyal meg foghassa, a törökök sirja olyan mint egy kis pintze, a tetejét deszkával bé fedik, és arra földet.

Hogy ha ahalot, Istenes ember volt. akét Angyal után. akik számot kértének, más két Angyal mégyn. hozzája, kik olyan fejérek mint ahó. ezek csak arról agyönyörüségről fognak neki beszélni, a melyekben leszen amás világon, de ha igen vétkes találna lenni, két olyan fekete

Angyalok mennek hozzája. mint a holló, akik kinezni fogják, az egyik. mélyen a földbe le veri, a másika egy vas horogal onnét ki vonya, és akik így fogják magokat véle mulatni mind a nagy itélet napjáig.

Mahumet kedvezni akarván a szeretseneknek, bé is tölté kedveket. mert mint hogy azö földgyök pusztá, száraz, és terméketlen, hogy pediglen öket meg vigasztallya. olyan paraditsomot igére nékik, a mely tele volna forásal, és kerteket olyanokat. amelyekbe olyan fák. vannak. hogy a verö fény meg nem hathatya. mindenkor tele virágokal, és a fák rakva minden féle szép gyümölsökel, ebben a kedves helyben foly böségesen a téj, a méz, és abór, de aza bór nem részegittö, se az okoságot meg nem háboritya, ót is sétálnak azok a tekélletes szépségek, akik se nem kegyetlenek, se nem könyek, akik is olyan édesek, hogy ha valamelyike közüllök atengerbe találna pökni. mindgyárt el vesztené keserüségit. azoknak a szemek olyan nagy mint egytojás., mindenkor a férjekre néznek. a kiket úgy szeretik, hogy tsak meg nem bolondulnak érettek. mert azt vehetik el. amelyik nékik tettzik, ót a leányok Mahumet szerént mind tiszták. mert ót semi féle nyavalya nintsen., Mahumet nem mondot semit is jóbbat amas világról. mint mikor azt mondotta, hogy nem kel aholtak közü számlálni azokat. kik az Isten uttyában hálnak meg. mert azok az Istenben élnek. az ö jovaival, és szeretetivel, de ellenben a kárhózzották nagy egö tüzbe vettetnek, ahol azö bőrök mindenkor meg ujul. hogy a kin is nagyobodgyék. szomjuságot, irtoztatot szenvednek, más italt nem isznak, hanem mérges italt, a mely meg fojttya öket. de meg nem öli, de a mi még leg nagyob. ahogy, ót aszszonyokot nem találnek Mitsoda rettentö nagy kin a hogy ót aszszonyok nem lesznek, ezen avilágon arról gondolkodni szükséges, de a másikán gorombaság, én nem tudok már mit irni töbet a török vallásról., úgy tettzik hogy elég

rodosto 23 gbris 1754

Minden bizonyal tudom hogy örülni fogsz azon hogy Isten kegyelmiböl a szomorú setettségg el hagyta a szemeimet, soha sem szabad senkinek is még az ellenségünknek is roszat kívánni. de a bizonyos hogy másnak vakságot kívánni nagyob. mint sem halált a szemem világa minden orvoság nélkül. tsak az Isten kegyelmével tért viszá ennek a holnapnak a kezdetén valamivel jobban kezdék látni ennek elötte pedig egy nehány napal. a szemeimben kezdém érzeni mint ha valami gaz eset volna mind a kettöben., valami szurta öket két vagy három nap. tudtam pedig hogy semi nem eset a szemeimbe. másokal is nézettem semit nem láttak, a jutot eszembe. hogy talám a hárttyikák a melyek a szemeim elötte voltak. talám azok akarnak le esni. úgy is let. mert harmad nap mulva nem érzettem azt a nehéz szurást a szemeimben és sokal világosaban láttam, egy soval az Isten kegyelmiböl. ma az innepem napján az imadságos könyvnek hasznát vehettem. a mely nem lehetet más fél esztendötöl fogva én is imár jobban szánom avakokot., de ha a testi vakság nagy dolog, a leiki szászorta nagyob kedves néném oltalmaz meg az Isten mindenikétöl

rodosto 14 xbris. 1754

kedves néném leheté nagyob hirt irni. mint egy hatalmas Császárnak halálát, ma hallottuk meg, hogy tegnap Mamut császár el hagyá avilágot., egy nehány napig betegeskedvén., anép igen kívánta volna latni, olyan helyre viteté magát ahol meg láthatá tegnap hogy a népnek kedvit talállya, nagy eröt vévén magán. lora ült, és a szent sofia templomában ment. mikor viszá tért volna, hameg nem kapták volna le eset volna alóról, és amidön a házához érkezék. tsak hamar meg hala, el mondhatni hogy nagy tsászár volt. ahadakozásba szerentsés volt azt el mondhatni, azt is el mondhatni hogy nem kívánta ahadakozást el kezdeni. és békeségben akart

uralkodni., egy nehányszor akartak zenebonát indítani ellene., de ő annak elejét vette. le tsendesítette. és az indítóktól a fejeket el vették. hogy többé azt ne tselekedgyék., anép igen szerette. mind keresztyén. mind török. magais akeresztyénekhez jó akaratal volt., abirodalmat csendesen igazgata, kegyetlen nem volt., avezerit sokszor meg változtatta, de egyet sem öletet meg., el mondhatni felőle hogy nagy császár volt. noha kis termetű. helyiben oszmánt tettek. az atyáról való testvér ötsét, a pedig leg kisebb ellen mondás nélkül mene végben., oszmának az anya még. áll, az is meg menekedék arabságtól mind Mamut, mind oszmán, a Musztafa császár fiai., imár harmadik császár vendégi vagyunk; az Isten ő szent Felsége az ő kezekből táplál minket. bőséggel, kedves nénem kalinitza.

rodoszo 6 aprilis 1755

Az új tsaszár változtattya igen hamar a vezéret, februariusba le tevé avezért. és a jantsár agát tette kalmakának adig amég az új vezér el érkezik. akalmakánság pedig vicé vezérség, az új, vagy is az ő vezér. Ali pasa, azelmúlt holnapnak avégin érkezék Constantinápolyba, azt mondám hogy az ő vezér. mert e harmadikszor vezér, és köszönye a császár anyának, a ki is avezér apjának rab leánya volt, és az apja adtavolt, a mostani császár atyának, ez a császárné most hetven esztendő

rodosto 26 Aug. 1755

A császár változó tanzot jártat a vezérekkel, abizonyos hogy el mondhatták hogy nintsen maradando városunk Ali pasát martiusba tevé vezérnek, majusba azt ki iktatá. és majusba Abdulát tevé helyiben, ez az ország kints tartója volt., ma hozák hirit, hogy ezt is le tették, és sziliktár Ali pasát tették helyiben efegyver hordozó volt és igen kedves embere a császárnak, tehát sokáig kel maradni a potzon., vagy a kereken. enél többet most nem tudok mit írni. hanem sok is, de nagy emberektől való hírek. ebben a holnapban kezdé a prusiai király. ahadakozást akirályne ellen.

rodosto 25 gbris 1755.

ki gondolta volna kedves nénem hogy az a kedves szeliktár Ali pasa oly hamar le esék. de még nem úgy mint a többi. mert a többi a földre estenek. de ez a föld alá eset., elég a hogy, erre haragut a császár anyja, mert emesterkedet azon hogy azt az Ali pasát le tegyék akinek a Császárné párt fogója volt, a Császárné is boszut állot. és addig beszélt ellene a fiának, és mások által is tudtára adatta a császárnak, hogy mitsoda huzásal. vonásal akar kintset gyűjteni magának., a Császár a vádolást igaznak találván. a vezért meg fogatta.. és parantsolta hogy fejét vegyék., de a császárnak tudtára adták, hogy nem szokás a vezéreknek fejeket venni., hanem meg fojtani, a császár azt felelte reá, nohat fojttsák meg először és azután fejit vegyék, úgy is lett. és a fejit ki tették mindenek láttára. a miolta ebben az országba vagyunk. nem tudok egyet is mást, a kit aCsaszár meg öletet volna, ehelyiben következék Zaid Effendi. e francziául tud, mert francziában kétszeris volt. követ is volt.

rodosto 1756 15 januarj

kedves nénem mitsoda irtoztato hirt hallánk hogy első novemberben lisbona városa a rettentő föld indulásba el sülyedet és el romlot volna, egy nagydarab részt a földi tűz meg emésztette, a templomok tele voltak népel, mivel innep volt a templomok reájok estek. az egész város

tzinteremé változot egy órában, és el temette alakosít az uttzákon hintok emberekkel lovakkal el süllyedtek az Istennek mitsoda rettentő ostora volt azon avárosan mivel nem csak a föld indulás, hanem még a föld alatt való tűz ki ütötte magát az uttzákon, hát még a rettentő kintse annak a gazdag városnak, örökké oda lesz. a mi földből való. annak földé kel lenni.

rodostó 30 Aprilis 1756

Ennek a holnapnak a kezdetin a Császár aprilist jártata Zaid effendivel. mert le tevé avezéséből az új vezér Imrehor Musztafa moriába lévén, ma ide érkezék, Constantinápolyba megyen. emár másodszer vezér. A frantzia. és az Ánglus hadakozást hirdetének egymásnak. az anglusok igen kegyetlen. kemény szívűek., és háláadatlanok, a minap olvastam egy anglusrol. a ki ugyan értz hertzegje volt a háláadatlanoknak, lehetetlen kedves néném hogy le ne irjam, tudom hogy azt mondog utánna hogy számár volt, elég ahogy, egy rendes ifiu anglus az atya kereskedő volt. és gazdag. de ő igen fősvény lévén, meg többet akara szerezni, azért, más több kereskedőkel amérikában indula, mikor amérika széllyin volnának, a hajos kapitány egy sziget mellett meg állapodék. hogy inya való vizet hordason ahajójában, amég a vizet hordoták. az anglus kereskedők ki mentek ahajoból hogy vadászanak. az iffiu anglus is ki ment vélek, de mint nem okosok. igen el távoznak a parttól., a vad emberek reájok rohanának. és mind meg ölék atöbbit, csak épen az ifiu anglus szaladot el. a kapitány észre vévén adolgot. csak hamar onnét meg indula az iffiu őt marada a ki is rettentő keserűségbe és rettegésbe bujdosot imide amoda az erdőben. nem tudván hová lenni. szüntelen tartot attól hogy valamely vad embere ne talállyon a ki mindgyárt meg öli azéhséget is már kezdette volt próbálni. meg szabadulásról sem reménsége nem lehetet. nem is mért a tenger parttyához közelgetni hogy valamely hajót láthason akin. meg szabadulhason, se valami ételre valót keresni hogy valakire ne talállyon, el fáradván az erdőben, egy kis dombotkára heveredett. de mint el hűle azon hogy hátra tekintvén egy leányt láta a bokor közül ki jöni., aki hozzája mene. és mindenik álmélkodni kezdte egyik a másikán, és mindenik kegyesen kezdé egyik amásikát tekinteni, és ha az ifiu meg kedvellé a vad leánynak természetét és személyit, a ki is mezitelen volt, a leánynak is meg tették az ifiunak termete fejez ábrázattya. és anyira meg szereté hogy mindgyárt azon kezdte gondolkodni hogy tarthasa meg életet. és egy barlangba vivé, és minek utánna szép gyümölcökkel meg vendéglette volna. egy szép forráshoz vivé hogy innék, hihető hogy a leány elő kellő renden való volt. mivel minden nap fel ékesíti vala magát igen szép tsiga nyakra valokkal., azután a leány vad állatok bőreit vivé a barlangba. hogy a legény reájok feküdjék. és sok féle színű tollakkal fel ékesíté barlangját. hogy pediglen mulattságot szerezhesen néki, ki viszi vala őtet estve vagy a hold világon valamely szép kies helyre. valamely forrás, vagy patak mellé. a hol a legény nyugodhatot ő pedig addig vigyázot. vagy pedig az öliben aluttatta. és fel költötte mihent valamely zörgést hallot, e szerént töltik vala idejeket. a még magoknak új nyelvet nem tsinálnak. akkor a legény meg érteté véle, hogy szerentsésnek tartaná magát ha őtet birhatná amaga hazájában, ahol néki szép köntösöket tsináltatna, egy néhány holnapokat töltöttek vala el nagy szerelembe, a midőn a leány a tengeren egy hajót meg látvan, és már tudván mit kellenék tselekedni, jeleket mutata hogy a hajó a parthoz közelitene. estve mind a ketten ahajóban ülének, a hajó barbád szigetében igyekezet, azifiunak is oda kellenet volna, mení. nagy örömbe valának hogy meg menekedhetének a sok nyughatatlanságtól. és félelemtől, de aleány mitsoda vig szivel hagyá el hazáját, és szüléit, hogy azal tölthese életét a kit úgy szeretne. és a kinek élete veszedelmével tartotta meg életét. De menél inkább közelgetnek vala. ahoz a szigethez, a mi iffiunk. annál kedvetleneb. és gondolkodob kezdte lenni, meg vizsgálván azt magában hogy ő menyit időt töltöt el hejában. hogy azon idő alatt az ő pénze semmi interest néki nem hozot, az ő kereskedése azon idő alatt nem folyt, hogy pedig viszá szerezese azon veszteséket, és jó számot adhason

szüléinek az uttyárol. el végezé magában hogy attol atársától aki véle anyi jót tett. meg vályyék, mihent a szigethez érkezik, a hol. mihent a hajo oda érkezik, a tenger parton vásárt tartanak, a hol a rabokot el adgyák, valamint nálunk alovokot. és az ökröket adgyák el. A szegény nyomorult vad leány sirni. és reménkedni kezdé, de tsak hejában., azt is értésire adá. hogy terhes volna töle. de az iffiunak a szive semin meg nem esék. hanem tsak a maga hasznán. de söt még hogy meg tudá hogy terhes volna, még nagyob árron adá el egy kereskedőnek. kedves néném mit mondasz erről ahálá adatlanrol. én tsak azt mondom hogy az Isten meg fizette irtoztato hálá adatlanságát leg aláb ne adta volna el. hamagának meg nem akarta tartani óh fősvénység menyí lelket vesztetz el.? A prussus ebben aholnapban kezdé el a királyné ellen ók nélkül ahadakozást. és foglalá el. igaságtalanul saxoniát.

rodosto 17 january 1757.

kedves néném tudodé hogy Imrehor musztafát le tették. és az Álepi pasát tették helyében eréz effendi volt annak előtte, és ami még roszab. keresztyén volt, mert görög nemzet. azt mondám hogy ami még roszab. mert abizonyos hogy a hit tagado vezérek koránt sem voltak olyan jók akeresztyénekhez, mint a valóságos születet török vezérek. ez az uj vezér még Álepen vagyon. sok idő kel amég ide érkezék azt irod néném hogy atörök császár leányinak igen rosz az állapottyok, mivel nem lakhatnak a férjekel. és hogy többire öreg pasáknak adgyák őket avalo hogy a házaságot épen nem kívánhatták. mivel. akár öregnek. akar iffiunak adgyák őket de a ferjekel nem lakhatnak, és alakadalom után Constáncinápolybol ki kel meni valamely nagy pasaságra, gondolom. azért tselekeszik hogy valamely zenebonát ne indittson. hogy ha pedig férfiu gyermeke lenne. mihent születik mindgyárt meg kel halni, noha tudok olyan vezért akinél a Császár leánya volt, it ám olyan dolog nem történik, mint a nagy károly császár leányával történt.

A császárnak volt egy Éginhárt nevü secretáriusa, ez amaga hivatallyát oly jól viszi vala végben, hogy mindenek szerették. de atöbbi közöt a Császárnak egyik leánya még inkább szereté ötet. viszontag öis nagy szeretettel volt Immához., mint hogy pedig. ez a szeretet hová tovább nevedék. igen veszedelmes dologra és probára adá magát, mivel egy éttzaka az Imma ajtajára mene kopogatni mint ha a csaszár küldötte volna ötet. de mihent bé botsáták Immának más dologrol kezdé beszélni. a ki is örömel halgatá. és nagy kegyes szeretettel fogadá.. és hajnalig együt maradának hajnalban pedig Eginhárt viszá akarván terni láta hogy sok hó eset volna amég egymással mulatták volna magokot, attol igen kezdé tartani. hogy a hoban. a nyomárol meg ne üsmerjék és meg ne tudgyák hogy honnét jöt volna ki. a Császár leányának meg mondá hogy mitől tartana. és mitsoda nyughatatlanságban volna. tanátsot tartának együt hogy miképen tselekedgyenek hogy semit észre ne vegyenek. végtire a fejdelem aszony talála modot abban., apedig a volt, hogy a szeretejét a hátán ki vigye ahóból, A császár pedig az egész éttzakát álom nélkül töltötte volt. és igen jó regel fel kelvén az ablaknál volt. és látá a leányát hogy mitsoda nehezen vitte aterhét. és azt letévén, nagy siettséggel viszá tére. a császár ezen mind tsudálkozék. mind meg keseredék., Eginhárt bizonyos lévén abban. hogy a tselekedete nem maradna sokáig titokban. meg akara válni az udvartol., és a Császár lábaihoz borulván kére arra. engedelmet. mondván hogy szolgálattyáért nem vett volna jutalmat. a Császár felelé, hogy fog gondolkodni. és bizonyos napot ada néki, a melyen tudtára fogja adni szándékját azon anapon pedig a Császár esze gyűjté atanatsit, elejekbe tévé a secretáriusnak vétké. és elé beszélé a mit látot vala, tanátsot kére töllök olyan dologrol a mely meg gyalázta házát, ki ki mást tanátsola maga pedig azt mondá. hogy Eginhárt ha meg bünteti, azal nem hogy meg kisébitené, de meg nagyobá teszi a familiája gyalázattyát. azért inkább szereti ezt a gyalázatot el fedezni a házaságnak palástyával., Eginhárt bé hivaták, és azt mondák néki hogy

a szolgálattyaért jutalomul a Császár leányát adnák néki, Igen is néked adom mondá a császár. aki téged oly jó voltából a hátan hordozot., a fejdelem aszonyt mindgyárt hívák. és az Eginhárt kezure adák, ök lássák, én pedig jó éttzakát kívánok, ennek a holnapnak akezetin. akará egy Istentelen a frantzia királyt meg ölni. de meg fizetet érette

rodosto Aprilis 21 1757

Az elmúlt holnapba érkezék el az új vezér Rekeb pasa Alepből., tsak jó legyen., de hogy lehetne jó mivel görög nemzet, ugyan agörögök predálák fel ebben a holnapban husvét napján Jérusálemben a mi kápolnánkot, azt tudod néném hogy a kápolna. azon ahelyre vagyon építve, ahol a kristus koporsoja volt, azt a kápolnát sok császárok, királyok ékesítették fel., sok drága köves eszközök vannak benne. agörögök sokat el vittek azokból., mint hogy pedig a vezér görög agörögök el fordították az igaságtól apénzel. és így az Isten tudgya mint lesz annak vége. A törökök nagy tsendeségbe hadgyák a mi papjainkot Jérusalembé véghez vinni az Isteni szolgálatot., de a görögök mindenkor irigylették az őt lévő szent kápolnát nekünk, ugyan a dühöség vivé őket arra hogy fel prédállyák, azt kérthetnéd hogy merték ök azt meg próbálni az őt lévő pasától. oh' ebben az országban a pénz mindent el tsinál. azt a várost sok görögök. örmények lakják. de ezek nagy békeségben vannak a mi papjainkal. husvétra pedig mindenünen oda gyülekeznek, de sőt még a sidok is el menek, hogy tsak arégi templomoknak a helyit meg láthasák., ha ezek még most is el mennek. hát még a kristus idejében mitsoda szép dolog volt anyí retentő sidot fel meni atemplomba. menyí véghetetlen számu sido vala jelen mikor számaron mene bé ditsőségesen Jérusálemben. és mikor meg öleték egy néhány nap mulva. el lehet ebből itélni hogy azüdvezítő mennyi retentő népnek láttára akara meg halni. akik mind kívánák halálát. hogy rend szerént husvét napján két oráig dél után. két száz ötven öt ezer. hat száz bárányt öltenek meg. azoknak meg ételére, két millium öt száz ötven ezer személyt számláltak, mitsoda rettentő gyülekezet volt a, mitsoda rettentő sok gyilkosok voltak. azok, mivel mindnyájan. reája allottak hogy meg öllék királyokat, de ök tsak azt kiálták fessisd fel nints királyunk. ugyan ezért az irtoztato gyilkosságért szálla is reájok az Istennek rettentő ítélete és boszu állása erre a népre el lehet itélni abból. hogy a midön Titus meg szállá jérusálemet., a még meg vevé addig avárosban tizen egy száz ezer embert temetének el. hogy pedig meg vevé. és el pusztitá. kilentzven hét ezer embert tett rabbá. valo hogy a büntetés rajtok nagy volt. de a véteknek nagyságát mitsoda nyelv mondhatná ki.?

rodosto 28 maji 1757

kedves néném. ebben aholnapban szoktak eret vagatni ennek a holnapnak a 6dik napján sok érvágások voltak prága mellet mivel akirályné hadának nagy hartza volt. a prusiai királyal. végtire a királyné hadát prága felé nyomák, és oda bé szoriták, aváros is meg szállották Isten tudgya mint leszvége hanem azt tudom., hogy ha a levél. kitsid a hir elég nagy.

rodosto 30 juny 1757

kedves néném ismét nagy hirt irhatok., mert aprussiai királyt meg verték. apedig így let meg., Marsallus Daun nagy hadal prága segittségire. ment. a király eleibe mene. mint hogy pedig mind akét résznek volt kedve a verekedésre, kedveket tölték. és nagy hartzot adának egymásnak. Colen nevü város vagy falu melet. a hartz 18dik volt, a hartz sokáig tartá, a gyözedelem pedig akirályt el hagyá., és Daun mellé állá. mint hogy kedvesen fogadá. a hartzot meg is nyéré pragát fel szabaditá. és a kapuit meg nyitá, de prágában a hartzrol. semit nem

tudtak. hanem, az napé, vagy más nap., egy vitéz öröm mondo markotányosné vivé leg elsőbe a hirt a meg nyert hartzrol, hihető hogy meg is ajándékozták azt az aszony postát, azután aprussiai had el távozik prágától., ki mondhatná meg a lakosok örömit. mivel nagy károkat, romlásokat, égéseket szenvedtek volt a bombák, és a tüzes golyobisok miat

Mint hogy a minap olvastam az Amurates császár historiáját ót is ahartzrol vagyon a szó amelyet meg mondom csak rövideden. hogy a levelem hoszab legyen. elég ahogy az ötödik lajos király békeséget tsinált volt Amuratesel., hogy pedig a kötést még joban meg erősítsék zalogul egy szentelt ostyának a felit adták volt a Császárnak. de nem tudom miért a király minden ók nélkül fel bontá abékeséget. és sok számu magyar hadal a Császár ellen mene. sok püspökök is valának a táborán, mivel az elöt aza ros sz szokás volt hogy a püspököknek táborba kellett menni a magok seregekel. azt is tartották abban az időben. de nem az Évangélium szerént. hogy az hitetleneknek, nem kel meg tartani a hitet, vagy a fogadást., a hartz várnánál volt. a magyarok, eleinte mindgyárt tüzesen viselék magokat úgy anyira hogy a törökököt viszá nyomák és szalado félben valának, a császár látván hogy tsak nem el vesztette volna a hartzot. a fél szentelt osttyát ki vevé akebeliből. és az ég felé emelvén. kéré az Istent hogy büntetné meg azokat kik a békeséget fel bontották és a kik az ő nagy profétájoknak olyan zálogával. erősítették volt meg. ezt el végezvén ahada közti nyargal. viszá téríti, és ujontában az ellenségre viszi. erre a magyarok meg rémulnek, meg szaladnak. akirály is amint szaladot volna. valamely tós. vagy motsáros helybe lovastol oda veszet, ebből apéldából látod néném hogy a törökök nagy tiszteletel vannak a kristushoz. noha minket gyauroknak hinak hitetleneknek, mert nem hiszük mahametet, mely jól teszük!

rodosto 2 gbris 1757

kedves Néném. ismét nagy hir. oszmány császár sok betegeskedése után a sok mindenit, másra hagyá, mondám másra hagyá, mert aza más is. nem másnak, hanem másra hagyá, valamint adervis mondá egy persiai királynak, egy dervis bé menvén a király udvarában. egy fileg orjában egy gyéként le terite és a pipáját meg gyujtá mint ha ő let volna az ur. a király meg látván, hozzája küldé. meg izenvén neki hogy mérte volna meg próbálni hogy szabadság nélkül bé menyen. adervis azt izené, hogy avendég fogadoban mindenek szabad bé menni, akirálynak szüile attya. nagy apja. apja egymásra hagyták a kastélyát. valamint a vendég fogadot, a király meg neveté adervis bolondságát. oszmány jó császár volt. békeség szerető. a keresztyéneket nem gyűlölte az elmúlt holnapnak 29 napján hala meg. 2 esztendeig 10 holnapig és egy néhány napig uralkodék. másnap Musztafát tevék császárnak mint egy ötven esztendős, ez az Ágmet császár fia. Isten tudgya mitsodás lesz, azt irod néném, hogy frantzia országba vadászatban. egy hertzegné le esvén a lorol. ki törte mind a két karját, a bizonyos hogy holtig fogja viselni a bélyegit, abbol láttjuk hogy az iffiu aszonyoknak nem kellene meg engedni hogy lora üllyenek, az öregeknek mind inkább meg engedhetni, nintsen anyi szükségek a karokra lábokra mint az ifiaknak. azt olvastam hogy tessálonika tályékan volt egy uri aszony akinek egy kedves paripája volt: a kin igen szerete jární, aló is olyan kevély volt. hogy mást nehezen vett magára, úgy történik egyszer., hogy Romából egy pápának Constancinápolyba kellett menni a Császárhoz. mint hogy földön ment. tehát az aszonynak jószágán kellett által menni, amidön oda érkezet, az aszony nagy tiszteletel fogadá. mikor meg akara indulni, az aszony kéré hogy ülne a lovára. és vinné végben azon az uttyát a pápa kedvesen vevé jó akarattyát, és alovára üle. a pápa el végezvén dolgát. viszá tére. és a gazdaszonyához szálla. és alovat nagy köszönetel viszá adá és meg indula. egy néhány nap mulva az aszony alovára akara ülni. de nem lehete, mert azután soha magára nem vevé az aszonyát mint ha mondotta volna, hogy egy szent pápát hordoztam., ezután egy aszonyt nem hordozhatok néném cálinítza.

rodosto 29 novembris 1757

kedves néném. ahadakozáskor., a verekedésről kel írni, mi it tsendeségben aluszunk., de sléziába szüntelen talpon kel lenni, ugyan talpon is kel meg halni valamint történék a prususoknak ennek a holnapnak 22 napján. breslo mellet, A királyné hadát úgy tettik hogy Grof Nadasdi komendirozta, a prusiai hadat bevern hertzeg., ha egészen le írnam is hogy mint volt a hartz. a vegin tsak azt kellene mondani hogy a prusust meg verték, és a hertzeget el fogták egy nehány nap mulva breslot is fel adák Nádasdinak. hát már siléziát viszá nyerte a királyné. breslot nem sokáig ostromlák mivel a hartz után két napal fel adák, pedig hogy úgy nem történék Nadasdival. mint egy görög királlyal. filipusal. ez a nagy sandor apja volt, akirály valamely várat szálla meg., az alat egy kevély görög a táborára érkezék, és kéreté a királyt. hogy fogadná bé szolgálattýára, mivel olyan nyilas volna hogy a madarat reptiben le lövi, a király talám akor nem lévén jó kedvibe, az felelé reá, hogy nem volna szüksége avadászra, hanem katonára, a görög sokat álitván maga felöl aválaszon fel indula, és ugyan azon estve, avárba bé szökék, fel tévén magában aboszu állást, egy nehány nap mulva a király meg kerülé a várat, de szerentsétlenségire közeleb mene avárhoz mint sem kellett volna, a mint pedig a várat visgálná, a várbol nyilal az szemit meg lövik, mikor pedig a nyilat a szemiből ki huzták volna. írást látának rajta., evala reája irva. A filep jobb szemére., úgy is volt, mert ajóbb szemén volt alövés, a király, és mindnyájan által láták hogy anyílas ember lötte meg boszu állásbol, a kevélység, és a boszu állás, mit nem okoznak, énnekem is boszut kellene. állanom. mert régen nem vettem anéném levelit.

rodosto 29 xbris. 1757

Már mostanában, új, és hideg szokást vesznek, mert a hó közöt is hadakoznak, mivel ebben a hideg holnapban ötödik napján. nagy hartz volt lissánál, syleziában, a királyné hadát károly fejdelem. és Marsalus Daun komendirozták, a prussiai király maga komendirozta amaga hadát, a hartz nagy volt mind akét rész vitézül viselte magát, de végtire agyözedelem a király mellé hajola, és ahartznak azt a hasznát vevé. hogy breslot ismét viszá nyeré., Isten tudgya medig bírja. ismét a halálrol kel írnom, mert csáki urnak hatodik a szava igen el nehezedvén. hetedik 11 orakor regel meg hala 81 esztendös korában, tsak nem holtig, vagy is holtig egéséges volt, nem volt szüksége se doktora. se orvoságra. azt nem mondhatni felöle, hogy ezért holt. amazért holt meg, mert ilyen betegségbe volt. mert az orvoság nem jó volt, mivel tsak azért holt meg. mert az Isten el végezte hogy minden ember meg halyon, utolso generalisa volt Rakotzi ferentznek. már mi tsak ketten maradtunk zai urfival. mi vagyunk aleg utolsok. mert leg utollyára hagyot minket az ur Isten, mire, meddig. ő tudgya, elég a hogy. adgyunk hálakot néki hogy meg adta ezt az esztendöt el töltenünk. és kerjük hogy ne hadgya el ezután is a szegény bujdosokot, el nem forditván szent szemeit rollok, de ne szájal. hanem szivel kérjük. mert az emberek a szájat halgattyák meg, de az Isten a szivet tekintí. valamint történt egy szent remetével. egy püspök, atengeren utozván., ahajosok egy sziget mellé a hajot meg kötik, a püspök maga mulattságára a szárazra ki megyen., a mint alá s'fel járna, egy kis gunyhotskát láta a fák közöt. gondolá hogy talám valamely ember laknék ót, egy kis ablakotskához közelitvén tsak tsendesen., ember szot halla, és mint ha valaki imátkoznék, de mint el tsudálkozék, hogy az. aki bent volna, eszerént imádkozék. átkozot legyen az Isten, ezeket a szokot pedig szüntelen mondgya vala. a püspök nem álhatván. bé mene az emberhez. és mondá néki. atyámfia. ne azt mondgyad. hogy átkozot az Isten. hanem áldot az Isten. az remete úgy kezdé mondaní., apüspök hogy erre meg tanította volna. viszá tére ahajhoz, és meg indula ahajo., a remete pedig az alat el felejté amit tanult volt, és észre vévén nagy

sebeségel kezdte a püspök után futni., ahajo távul vala már apartol, de a remete nem vigyáza arra ha a földön vagy a vizen futoté. néki tsak az imádság volt az esziben, apüspök és a kik a hajoban valának nagy tsudálkozásal láták hogy a remete a tengeren futna utánok., a ki is a hajot bé érvén. kiáltá a püspöknek. hogy el felejtette volna az imádságot. apüspök látván a nagy tsudát. mondá néki, atyám fia, tsakugy imádkozál. amint edig imádkoztál, ebből apéldából látjuk, hogy az Isten a sziv imádságát szereti, és nem a szonkra figyelmez. enis szivesen kívánom kedves nénémnek az uj esztendöt egésségben el érni. Amen

rodosto 20 xbris 1758

kedves néném nem tsak mi. hanem az egész emberi nemzet olyan mint a halálra ítéltet rabok, a kik nem tudják mikor vizsik ki ahalálra a mi sorsunk. épen olyan., menyi urakat, nemes embereket temettünk már ell, kit egy, kit más esztendőben, ugy anyira hogy már tsak ketten maradtunk volt zay urral, az Isten azt is ki vevé abujdosásból. 22 gbris. mar most egyedül maradtam abujdosok közül., és nem mondhatom mint eddig. hogy had vigyék ki ezt, vagy amazt előre, mert egyedül maradván, nekem kel ki mennem az áldozatra. a Csáki ur halála után, zay urat tette volt aporta a magyarok fejévé. a kik ebben az országban vannak a Császár protectioja alatt. halála után a portára kelletet mennem. hogy híre adgyam halálát. a szokás szerént. engemet tettek básbugá, mert azt jó meg tudni. hogy akik ebben az országba az öreg rakotzival jötünk. azok közül tsak én maradtam, hanem akik most velem vannak azok ujak. mitsodás avilág menyi változáson mentem már által, de az Istennek gondviselése mindenkor velem volt és vagyon mindnyájunkal. egész predikáziót tsinálhatnék a siralomnak völgyében lévő változo életünkről. amely változást mind adig próbállyuk, valamég az örömmek hegyére nem megyünk. vagyon immár egy néhány napja hogy ide viszá érkeztem, mít rendel az ur ezután felölem, az ő kezében vagyok, hanem azt tudom, hogy a pornak porrá kel leni. és boldog az, aki, nem az urnak, hanem az urba hal meg. anyi hoszas bujdosásom után kellé mást kívánnom anál a boldogságnál., az első leveletem amidön a nénémnek irtam, huszon hét esztendös voltam. eztet pedig hatvan kilentzedikbe irom, ebből ki veszek 17 esztendöt. a többit a haszontalan bujdosásba töltöttem, a haszontalant nem kelletet volna mondanom, mert az Isten rendelésiben nintsen haszontalanság. mert ő mindent a maga ditsőségire rendel, arra kel tehát vigyáznunk, hogy mi is arra fordítsuk, és ugy minden irántunk valo rendelése üdveségünkre válik, ne kíványunk tehát egyebet az Isten akarattjánál. kérjük az üdveséges életet, a jó halált, és az üdveséget, és azután meg szününk akéréstől, mind a büntöl. mind a bujdosástól. mind a telhetetlen kívánságtól. Amen.

MISSZILIS LEVELEK

Constancinápoly. 5 jan. 1759

Méltóságos Groff uram, kedves ötsém uram.

Szivem örömmel élek a szabadságal a melyet vettem a Felséges királynénak itt lévő követytől. hogy az urnak ötsém uramnak irhasak. annál nagyobb örömmel is irok, mert régtől fogvást semi hirit nem halhattam, az Istenhez való nagy hála adásal. halottam azt meg. hogy a szegény üdvezült Aszony. az Anya szent egy házban holt volna meg, a mely kegyelmet az Isten, azok jó erköltsiért tette vele, a szegény öreg urnak halálát nem tudom mikor történt. Mikes Ferentznek házását meg tudtam, de semi örvendetes hirit nem halottam, az alma sokszor el hengeredik a fájától, azt annál is inkább el hittem, mert változo természetit üsmértem, mivel ha sok pirongatást szenvedet is. de gyermek korunkba velem meg nem alkudhatot, a Mikes familiából többet kettonél nem üsmerhettem, mivel a szegény aszony terhes volt az ural ötsém uramal. azon esztendőben a melyben hazámbol ki jöttem, az urnak ötsém uramnak. pedig gyermekeiről semit nem halhattam, noha igen szivesen kívánnék hallani.

Magam felől pedig azt irhatom hogy ha bujdosásban vagyok is. de az Istennek áldása, és irgalmasága mindenkor velem volt és vagyon; és másokal is jót tehetek, az urnak jósága, és segítése nem lévén meg határozva, mindenek veszik az ő bö kezének irgalmaságát, egyéb szükségét tehát nem érzek, hanem hogy a hivek közü nem számláltatom, noha azt az Isten ő szent Felsége tudja, hogy oda számláltathatom, az én bujdosásomnak vége akor lészen, a midön az életemnek, az ő rendelésit pedig, mind imadnom kel, mind pedig hálaadásal vennem. és kérnem ötet, a hazámnak békeségben való létiért.

Hogy ha pedig az urnak ötsém uramnak tettik énnékem válaszolni, a károly várában lévő trinitariusok által meg lehet; mivel ök. az itt lévő trinitariusoknak el küldik.

Én pediglen az urnak ötsém uramnak atyafiságos emlékezetiben ajánlván magamot

Maradok

köteles atyafia szolgálja
Mikes Kelemen

Constantinapoly 5. jan. 1759.

Kedves Ötsém Uram

Másképen az okosság és Atyafi szeretet meg nem engedte volna hogy Kegyelmednek irjak. hanem elsőben a' Felséges Királynénak itt lévő Követyitől kértem arra szabadságot, a' ki is azt nékem meg engedvén, szives örömmel kívántam élni azal a' szabadságal, annál is inkább hogy tizenyoltz esztendőtől fogva kegyelmed felől semi hirt nem halhattam, tudom a' Szegény Anyánk keserves halálát. de imádjuk az Istennek Istenes akarattját. hanem szeretném tudni esztendejét, és napját halálának, a' kiért holtig kel imádkoznunk. Szeretném azt is tudni hogy az Ángyom Aszszony, a' kit szivesen köszöntök, mitsoda familiából való, ha vannak é Ötsém, és hugaim, az magam állapotjáról azt irhatom, hogy Isten ő Felséginek mindenkor kegyelmes gondviselése volt, és vagyon rajtam, a' szükségét soha se próbáltam, sőt még az Isten áldása olyan állapotba tett, hogy másokkal is lehet jot tennem, az Isten ő Szent

Felséginek az egyik keze, a' mit el vészen töllünk igassággal, a' másika meg segít irgalmassággal, az egészségem is jo, de az hatvan nyoltz esztendőnek terhit kezdem érezni, tudom hogy kedves Ötsém Uram azt is akarná tudni. hogy miben áll a' foglalatosságom. itt a' világi bajtól, dologtól, gondtól ment vagyok, a' tsendes életet, a' Könyvek fordítására szenteltem, és sok francia Könyveket magyará változtattam, a' mellyekből, ha alkalmatosságom adatik, Ötsém Uramot is részeltetem. A' Szegény üdvözült mostoha Apámot soha el nem kel felejtenem, mert egyik oka volt, hogy az Isten Anya Szent egy házában vagyok.

Kedves Ötsém szeressük az Istent, az ő Fiát, és Evangéliumát, és ugy soha meg nem halunk.

Hogy ha pedig Ötsém uram helyesnek itéli a' levelemre valo válaszolást, a' Károly Várában lévő Trinitariusok az itt lévőknél el küldik mivel magam is azon alkalmatossággal éltem, az Istennek irgalmasságában ajánlván Ötsém Uramot maradok Kedves Ötsém Uramnak

igaz köteles szolgája bátyja
Mikes m. pr.

Az Isten ő Szent Felsége békesség szerető Török Cászárt adott.

Constancinapoly 5 jan. 1759

Kedves Ötsém Uram.

Másképpen az okosság és Atyafi szeretet meg nem engedte volna, hogy Kegyelmednek irjak, hanem elsöbben a' Felséges Királynénak itt lévő Követtyitől kértem arra szabadságot, a' kiis azt nékem meg engedvén, szives örömmel kivántam élni azzal a'szabadsággal, annális inkább, hogy tizen nyoltz Esztendőktől fogva kegyelmed felől semmi hirt nem hallottam, tudom a'Szegény Anyánk keserves halálát, de imádjuk az Istennek Istenes akarattyát, hanem szeretném tudni Esztendejét és napját halálának, a'kiért holtig kell imádkoznunk; Szeretném azt is tudni, hogy az Ángyom Aszszony, a'kit szivesen köszöntök, mitsoda familiából valo, ha vannak é Ötsém, és hugaim, az magam állapotjáról azt irhatom, hogy Isten Eő Szt. Felségének mindenkor kegyelmes gondviselése volt, és vagon rajtam, a'szükséget soha sem próbáltam, sött még az Isten áldása olyan álopotban tett. hogy másokkalis lehet jot tennem. az Isten Eő Sz. Felséginek egyik keze, amit el vészen töllünk igassággal, a'másika meg segít irgalmassággal; az egészségem is jo, de az hatvan nyolcz Esztendőnek terhit kezdem érezni, tudom hogy kedves Ötsém Uram azt is akarná tudni. hogy miben áll a' foglalatosságom. itt a'világi bajtól, dolgtól, gondtól ment vagyok, a'csendes életet a'Könyvek fordítására szenteltem, és sok Frantzia Könyveket magyarra változtattam, a'mellyekből, ha alkalmatosságom adatik, Ötsém Uramot is részeltetem.

A'Szegény üdvözült mostoha Apámot soha el nem kell felejtenem, mert egyik oka volt, hogy az Isten Anya Szent egy házában vagyok.

Kedves Öcsém szeressük az Istent, az eő Fiát, és Evangeliumát, és ugy soha meg nem halunk.

Hogy ha pedig Ötsém uram helyesnek itéli a' levelemre valo válaszolást, a'Károly Várában lévő Trinitáriusok az itt lévőknél el küldik, mivel magam is azon alkalmatossággal eltem. Az Isten irgalmasságában ajálván Öcsem Uramat maradok Kedves Öcsém Uramnak

igaz köteles Szolgája Bátyja
Mikes mpr.

Az Isten Eő Szent Felsége békesség szerető Török Császárt adott.

A' Felséges Fejedelmünk itt lévő Kóvettyinek engedelmmivel irom ezt a' Levelet,

Mindenek felett valo Kedves Őtsém Uram adgya az Isten. hogy ezen Levelem talállya Kedet jo egésségbe.

Az Őtsém Uram kedves Levelit nagy gyönyörúséggel, és szivem vigasztalásával vettem, a' mely vigasztalást érzem, de ki nem mondhatom, és azt tsak a' Testvér Atyafiak érezhetik, még azok is, a' kik 53 esztendőől fogvást egymást nem láthatták, a' ked Leveliben hozám mutatot Atyafiságos szeretetét szivesen köszönöm a' mellyet meg nem szolgálhatom egyébel, hanem méltatlan imádságimmal, a' melyet kötelességem szerént régtől fogva gyakorolom, és holtig fogom gyakorolni, lehetetlen kedves Őtsém Uram hogy meg ne irjam mint jártam a' Ked levelivel, két Levelet hoztak hozzám, az egyiken veres petsét volt, azt meg néztem, a' Mikes Ur Levele volt, a' másikan fekete petsét volt, reménlettem hogy a' Ked válaszát veszem, de a' fekete petséten mindgyárt meg űtköztem, és szomorodtam, fel nyitam a' Levelet, de semit egyebet a' Levélbe nem néztem, hanem tsak a' subscriptiot, látom Huzár Josefet, azon még annál jobban el-szororodám, gondolván hogy ked meg holt, és Huszár Josef adgya tudtomra az Őtsém Uram halálát, a' Levelet le-tésem, nem akarván el-olvasni, mondván, mi haszna olvasom, ha az Őtsém meg holt, sokáig busultam, törődtem, és sok keserves gondolatok. jöttek az elmémbe, és az igen nehéz volt hogy válaszát nem vehettem Őtsém Uramnak, sok busulásom után a' Levelet elé vészem, mondván, hogy leg alább meg nézem hogy mit irnak az Őtsém haláláról, és hogy ki légyen az a' Huzár Josef, a' ki nékem olyan szomorú hirt ir, a' Levelet olvasván, a' szomorúság el-mulék, az öröm, és a' vigasztalás foglalá el szivemet, és akkor láttam hogy a' Névnek el-változtatása okozta szomorúságomat, a' meg tsalatkoztatásomon pedig igen örültem, mindgyárt eszembe jutott a' Sz. Chrysostomus mondása, hogy az Isten nevette a' midőn látá Jákobot siratni a' fiát, Josefet.

A' Szegény Anyánk nagy okosággal tselekedte hogy annak a' régi Familiának hírét nevét örökös feledékenységbe nem engedte esni, hanem Őtsém Uramba mint egy fel támosztatta, adgya Isten hogy Őtsém Uram sok számos esztendőig viselhese, és a' maradéki, per saecula et ultra.

El mondhatom hogy holtig valo vigasztalo hirt irt Őtsém Uram a' Szegény Anyánk felől, hogy a' Szentségek fel vételek után holt volna meg, mert én mindenkor azt tartottam, azon esztendőől fogvást a' melybe meg holt, az informatio szerént, hogy a' hinto lett volna, Koporsoja, valamely uttyában a' lovak el-ragadván a' hintot, a hintoba lett volna veszedelmes halála, tehát engemet rosszul informáltak volt.

Tudom Kedves Őtsém Uram, hogy az atyafiságos szeretet, és a' húség viszi Kegyelmedet a' Levelében valo exhortaziora a' gratia kérésért, Kedves Őtsém Uram ex Turcia nulla redemptio, már én azt régen próbáltam, de az irgalmasságnak kapuja érdemem szerént bé zárotott előttem, noha azt el mondhatom, hogy a' ki rekesztetéssel valo büntetést nem a' magam személyiben tet vetekért szenvedem, hanem hogy ugy mondgyam az eredendő vétekért, mivel soha tsak gondolatal sem vétettem a' Felséges Fejedelmünk ellen, tisztelnem kel büntetésit mint igazágot, és kérnem az Istent, hogy az esztendejihez sok ditsőséges esztendőket ragaszon, az ő Felsége büntetésit, a' mely ideig valo az Isten ő Szent Felsége akarattjának kel tartanom, és bűneimért valo ostorának. a' mely ostort holtig kel tsókolnom, és reménlenem hogy a' keresztet üdvességemre fordíttya, én töllem semmimet el nem vette, mert ővé az egész föld, itt is az ő földgyén vagyok, a' melyből ha egy néhány lábait ad, a' nékem elég, Kedves Őtsém Uram, a' sok esztendőig valo bujdosás, vagy is idegen Országban valo létel, azt nem mondom hogy természeté, de szokásá válik, mivel azt el mondhatom, hogy Istennek hálá

tsendességben töltöttem napjaimat, hanem a' miotától fogvást a' Kedves Őtsém uramnak kedves levelét vettem, azotától fogvást, az atyafiságos szeretet bennem a' természetet mint egy fel ebresztette, és bujdosásomat sulyosobá tette, és szüntelen szívem kedvem, minden gondolatom tsak Abafáján vagyon, az oda valo utozásom gyönyörűségemre, és mulattságomra vált, és a' mely utazást napjában gyakorta viszem véghez, igen kevés költséggel, és fáratságal.

Az it lévő életem anyival már most sulyosab mert minden bujdosó társaimat el-temettem, de az Isten drága orvosságot adot a' mi Atyánkba az unadalom ellen, ahoz kel szabni magunkat, fiui engedelmisséggel, az Isten meg tartot engemet egyedül, hogy mások tanulyanak rajtam, és a' hazájokat el ne hadgyák, azt is meg mutatta rajtam, hogy az el hagyattatokat el nem hadgya, hogy az égi madaranknál drágábbak vagyunk, és hogy az ő bőséges, keze nem tsak negyven esztendeig a' pusztában, hanem ötven kettőig is kész mannát hinteni.

Kedves Őtsém Uram az én szerentsétlenségem hozta azt magával, hogy holtig el légyek Őtsém Uramtól rekesztve, a' természet arra ösztönöz, hogy kívánnyam meg látni Őtsém Uramat, de még az okosság tiltya lehetlent kívánom Istentől, a' Vallásunk pedig arra int, hogy kívánnjuk, ohajtsuk, és remélyük, hogy meg egyezünk az Isten Szerelmes Fíának lábainál, az Isten it rendelte haláloamat, légyen ugy, valo, hogy a' hazában, gyermekei, Attyafiai között valo halál vigasztalás, de ugyan még az a' vigasztalás tézsi a' halált még keservesebbé, kételen lévén még azokat el hagyni, én pediglen meg lévén azoktól fosztatva, semi más a' halált sulyosabbá nem tézsi magánál; lehetetlen hogy meg ne irjam ez iránt a' török tartást, azt mondgyák, hogy az Isten az embereknek el-hinti a' Kenyereket, hol több, hol keveseb rakásba, oda nékik el kel menni hogy fel szedgyék, a' ki pedig meg hal, tsak azért van, hogy a' kenyere el fogyot, még más hasonlot is mondanak, hogy az Isten minden embert a' sárbol teremti. egy Angyalnak vagyon gondgya arra a' sárra, valamely helyről, valamely tartománybol vézsi az Angyal azt a' sárt, oda el kel menni, és ot kel meg halni, azt nem tudom hogy menyi kenyér vagyon még előtttem, de azt el ítélnem, hogy inét vit volt az Angyal sárt Zágonba.

Kedves Őtsém Uram nagy örömel olvastam a' Ked fiairól, és léányáról valo informatioját, adgya Isten hogy holtig valo öröme lehessen benne Őtsém Uramnak, a' kedves Hugomrol azt írja Ked, hogy a' hajdoni képemhez hasonlit, ki ne szeretné a' magához hasonloját, de tiszter beszéllek napjába azolta a' kedves Hugommal, a' kit az Isten tartsa meg, és kedvében éltese, tsak azt bánom hogy Őtsém Uram egy kevésé szűkőn irt a' Kedves Atyámfiairól; mivel hogy az esztendejeket meg nem irta Őtsém Uram a' kedves Atyámfiainak, a' Neveket tudom, az Innepek napján el se mulatom imátkozni érettek, es innya az egésségekért, kivált Sándor Őtsém és Susi hugoméért, de Josef Őtsémért tsak fél pohár bort lehet inya, mert böjtben esik, az édes hugomnak is szomorú asztali napon vagyon az Innepe, mert Kriska vagy Kristiná Szent Jakab előtt vagyon böjti napon, hogy ha tsak a' Hugoméért a' Kalendariumat meg nem változtattyák, de Kriskáért fél pohár bort, Cristináért is felet, az egy jó poharat tézsen, jól van Kristinának, mért jár inában Jakabnak, Sándor Őtsém Uram régi Uri házbol hazasodot, úsmértem az egész Prinyi familiát, Kedves Őtsém Uram meg ölelvén helyettem az új házásokat köszöntse ked nevemmel, az Isten tartsa meg mind a' kettőt, és légyenek Atyoknak örömére, Josef Őtsémet is köszöntöm Atyafi szeretettel, az Isten nevelye mind a' jó erköltsbe, mind a' tudományba, és lehessen követője mind Patronussának, mind Attyának, Kriska és Susi édes Hugaimat innet ölelem meg lélekbe, az meg váltonk tartsa meg mind a' kettőt, és légyen jelen Szentséges Annyával Lakadalmokon, arra kérem mind a' kettőt kivált Kriska Hugomat, hogy Bátyókért imátkozzanak.

Kedves Ötsém Uram szivem örömmel látom a' Ked Isten áldásában valo létit, jól mondotta azt a' Szegény Anyánk mikor Ked lett, hogy e' szerentsés lesz, mert burokba született, Kedet Kedves Ötsém Uram, csak a' Vér viszi arra, hogy hozzám valamely szeretettel légyen, semi ideaja rolam nem lehet, de ennékem a hét esztendő Ötsémbe lehet valamely homályos ideam az ötven nyoltz vagy kilentz esztendő Ötsémről, de sőt még, jól meg vizsgálván az Ötsém Uram Levelét, úgy tettik, hogy csak abol itéletet tehetek az Ötsém Uram természetéről is, a' mely itélet arra viszen, hogy mint testvér Atyafi az Istent álgyam.

A' mostoha vagy is az édes lelki Atyámat az Isten örökösön nyugosztalya, szent szine előtt, a' kihez én holtig valo és örökös kötelességel tartozom, mert eszköze volt az Anya Szent egy házba valo létemnek.

Kedves Ötsém Uram hogy lehessen meg köszönnöm az ot lévő Atyafiakrol valo tudositást, nem csak multságomra hanem gyönyörűségel tudtam meg Uri Atyánkfiainak ot lakásokat, mert az én időmbe a' szomszédsgot Haller István birta, de a' Nénénk Torma Borbára után, a' kire én jól emlékezem, és a' ki felől azt mondotta az Anyánk, hogy soha nem látott nálánál szeb sirot (:az Aszonyok mindenre vigyáznak:) tehát az Ur Bornemisza Ötsém és Sogor Uram az Anya után birja az Abafáji jóságot, még köszönöm Ötsém Uramnak, hogy tudtamra adta egy olyan régi Uri familiával valo Atyafiságunkat, egy francia könyvem vagyom, a' mely sok helyt téssen emlékezetet a' Bornemisza Familiáról, de már ezután úgy olvasom mint Kedves Ötsém, és Sogor Uramnak familiáját, Kedves Ötsém közbe vagyom Ked véve Huszár Borbára vériből valo Atyafiakal. Nem Isten áldása é a'? csak egy vettetet ki azok közül, valamint a' férges alma a' kertből.

Kedves Ötsém Uram, azt örömmel láttam, hogy a' Méltóságos Gubernátor ő Excellentiája küldötte meg Kednek a' Levelemet, talám lehettem olyan szerentsés, hogy ő Excellentiája el-olvasván levelemet, bölts itéletivel, a' szivemnek igaz voltát is által látta, úgy levelemnek is ártatlanságát, a' mely artatlanságát mind a' Felsőleges Fejedelmünkhöz holtig meg akarom tartani, úgy a' hazához is. Kedves Ötsém Uram azt írja Ked, hogy az életnek a' fundamentuma az Oeconomia, a' mind hasznos, mind szent dolog, és meg egyezik az Isten rendelésivel, de egy bujdosonak a' kinek egy talpalatni földgye nintsen, ment az olyan hasznos bajtol, az Isten ő Szent Felsőge engemet még úgy tartot mint az égi madarat, a' kinek se az ekére, se a' Sarlora nem volt gondom. A' ruházatom úgy volt valamint a' mezei liliomnak, a' ki nem fon, még is drága materia a' köntöse, minden Oeconomiam abból ál, hogy a' költségem hozab ne légyen a' jövedelmennél.

Mínthogy pedig az Oeconomiarol vagyom a' szo, had irjam meg Ötsém Uramnak ennek a' Városnak Oeconomiját, mert én mindenkor ebe a' Városba laktam, soha se Constantinapolyba, a' mely Varos két napi járo föld ide, tengeren pedig fél napi, it a' tarlot Novemberbe vagy Decemberbe el veti, azután réa szántya nyomoru ekével, Juniusnak a' kezdetén olyan buzát arat valamint a' Nád, it pedig a' buza szál, nem üres, hanem telyes, olyan buza is vagyom, a' melynek a' feje, vagy a' kalásza egészen viola setét színü, egy Abafáji ember ha látná azt mondana hogy üszögös, pedig gyönyörű sárga szemekel tele. Had szollyak már a' Szöllőről is, az igaz, hogy ha az Abafáji Szöllőt úgy mivelnék mint itt, nem kedves italu borok volnának, itt pedig rettentő sok bor terem, és sokszor mod nélkül édesek, kivált a' Veres, de a' bor itt nem állandó, attol is van, mert itt pintzét nem szabad tartani, minden szöllő munka abból ál, hogy szüret után mingyárt meg mettzi, semmi ágat nem hágy, kétszer imigy amugy meg kapálja, azután a' bö szüretet várja, itt nem tudják mi a' karodzás, se sem más munka nintsen a' szőlővel, itt a' gyönyörűséges veres Muskotály Szöllő, a' mely talám mind Erdélybe, mind Magyar Országba ritka, itt vagyom olyan Szöllő, a' mely hétszer hoz Szöllőt, az első hozás béli gerezdek igen nagyok, a' mint hogy egy szem Szöllő egy

Szilváni nagyságu, a' több hozások tsak Egresnek valok, más egyéb gyümölcsök pedig több félek, és jobbak vagynak Erdélybe, hanem itt a' Birs almák sokkal nagyobbak, és jobbak. ezekből ál az it lévő Oeconomia

Kérem Őtsem Uramat ne sajnálja köszönteni Bornemiszané hugom és Angyom Aszszonyt, a' kinek Istentől mind jó egészséget, mind hosszú kedves életet kívánok.

Innét a' kedves Atyámfiaiának küldhetnék raritásul a' szárnyas állatokból, a' mellyek nintsenek Erdélybe, úgy mint az új Angyom Aszszonynak egy pár Veres foglyot, a' mely hasonlít a' tengelitzhez, lába, ora, szeme, veres, Bornemiszané hugom Aszszonynak, mint régib Gazdaszszonynak Egyiptomi Kakast, és Tyukot, kivált a' Kakasnál nem lehet szob állat. igen nagy, és a' fejire mintha egy Veres rosát tettek volna, a' két Hugaimnak pedig hogy meg ne haragudgyanak, küldök kedves Kriska Hugomnak egy pár fehér foglyot, a mely gyönyörű állat, Susi kedves Hugomnak egy pár fehér Gerlitzét, a' köszönetet pedig tsak akkor várom, mikor az ajándékot vészik.

Azon panaszkodik Őtsém Uram, hogy a' Ménesiben szép metzetlen Lovat nem kaphat, valahol még edig jártam, az Erdelyi lo nagy betségben vagyon., innét küldhetnék Őtsém Uramnak ha mód volna benne, mert szebbeket nem lehet ki gondolni mint it vannak, de azt tsudáltam én mindenkor, most is tsudálom, hogy ebben az Országban a' mén lovak nem nyeritnek, menyi sok száz drága Paripákat láttam, egy szóval it, a' ki tsak valamire valonak tarttya magát, metzet lora nem ülne, mindazonáltal ebben az Országba soha egy lo nyeritést nem lehet halani.

Irja Őtsém Uram hogy Bornemiszta Őtsénk Uramnak, az Anya Haller Borbára volt, a' Nénéneknek Torma Borbárának volt még egy fia Haller Urto Jánosnak hívták mint egy három vagy négy esztendőös volt mikor én láttam, ha az az Ur elé még.

Azt is szeretném tudni, ha a fiadfalvi Atyafiak Nemesek, Tormák közül kik élnek, tudom hogy a' kiket én esmértem vagy meg-holtak, vagy Centurioká lettek.

Azt sem írta meg Őtsém Uram ha Baranyai Sogorának, annak az emberséges Uri embernek vannak é fiai.

Őtsém Uram nem Levelet, hanem Könyvet irtam kednek, azt nem tudom mint olvasák, de azt tudom hogy gyönyörűségel irtam, nem is lehet azt tsudálni, ha annyi sok esztendőig való halogatás után a' levél hosszú, a' meg tartoztatott vizet ha meg botsátták, nagyobb sebességel foly.

Az édes Anyánknak levelét mind edig szives tisztelettel meg tartottam, de az Isten engemet ki vévén a' tselédim meg nem tudnák betségülni, azért Őtsém Uramnak küldöm, hogy had tartsa meg, meg láthattya Ked, hogy mitsoda okos és hasznos tanátsit mulattam el, már most a' bánás haszontalan, az el múlt idők vissza nem térnek, és az Istennek büntető rendelésit követni kellett.

Egy Könyvet is küldök Őtsém Uramnak ha lehet, a' keresztről beszél, a Könyvnek hasznos voltát maga meg mondgya az üdvezítő, az én ítéletem szerént méltó hogy ki nyomtassák, az első Auctora Spanyol Jesuita volt, azután Franciára fordították, a' Franciából Szekely Nyelvre.

Kedves Őtsém Uram, minthogy mindennek. véginek kel leni, a levelemnek it vége vagyon, és ez is lehet az utolsó. az Isten oltalmában ajánlom kedet a' kedves Őtsém és Hugaimmal edgyütt, adgya lelki és testi bő áldását Kedre, imádkozzunk Őtsém Uram egymásért holtig. ebben az életbe egymást meg nem láthattjuk, had láthassuk meg abban az örökös Országban, a' melyet meg nyert nekünk az Isten Fia.

Maradok és lészek Kedves Ötsém Uramnak

Alázatos Szolgája bátyja
Mikes Kelemen m. pr.

P. S. Kedves Ötsém Uram, e' volt az első, talám utolsó is lesz ez a' kérésem, hogy küldgyön Ked Kalendariumot, és jegyeze fel Ked a' Kedves Kriska Hugom Innepét, mert semmiféle Kalendariumba nem találok Kriskát.

hogya meg tudgya Ked, én 90dikbe születtem Augustusba.

Rodoszto 19. Marty 1761.

A' Felsőges Királynénk. it lévő Ministerinek engedelmből irok. Kedves Lelkem Ötsém Uram, adgya a' mi Meg-váltonk, hogy ezen Levelem találya Kegyelmedet friss jó egészségben. Kedves Ötsém Uram, az el múlt esztendőben tizen ötödik 7^{bris} datalt Levelét, tsak a' Sziveknek vizsgálója tudhattya melly szivesen vettem, annál is inkább, hogy igen későre vettem, és tsak nem esztendőre, a' mely irtoztato idő, a' Válasz várásnak, és ha Abafája Americában volna a' Választ későbbre nem lehetet volna vennem, de az anxietast a' melyben adig voltam, bőven meg jutalmaztatta Ked, a' hozám való Atyafiságos szeretetével, a' melyet örömel látom a' Ked Levelében, és a' mely egy néhány fontal súlyosobnak tézsi terhét kedtől való el-rekesztésemnek, de a' keresztet nem válogatni, hanem hordozni kell.

Azt írja Kedves Ötsém Uram, hogy a' ki Kedves Társától meg vál, nem tsak a' petséttye, és köntőse, hanem minden világi dolgok feketévé válnak, engedgye meg Ked, had mondgyam meg, atyafiságos szabadsággal az erőből való gondolatomat, gondolom hogy Kednek minden jó akarói helyben hadgyák.

Kedves Ötsém Uram, az Isten olyan ritka jó erköltsü társát vette el Kedtől magának, a' kiről holtig kel emlékezetet teni, a' holtig való imádsággal [belső gyászolással és olyan szomorúsággal] a' mely az Isten akarattal ne ellenkezzék, e' pedig belső Szokás és kötelesség a' melynek mindenkor kel tartani, a' külső szokás, a' mely a' gyász, azt véghez vivén minden ahhoz tartozando modal, szükséges é hogy Ked magát a' holtig való gyászra ítéllye, és gyászával a' gyermekeinek holtig való szomorúságra okot adgyon, tsak én nékem a' Ked fekete petséttye nehéz, hát azoknak az ártatlan Lelkeknek fekete színt látni mindenkor egy olyanon, a' kiben vagyon minden gyönyörűségek, és örömmök, bizony ki ki jonak tarhattya annak az Országnak a' szokását, a' hol a' fő Tiszteknek nem szabad gyászolni, mert ők azt mondgyák, hogy a' fő Tisztek, a' Fejedelem és az Ország emberei, és nem a' magoké. Azt írja Ked, hogy gyermek korbéli üsmerőseit Ked is el temette valamint én, és hogy a' teremtésünk földgye jó sűkeres volt, adgyunk hálát Istennek a' ki edig meg tartot, a' ked élete sokal drágább az enyimnél, mert a' ked élete, a' ked gyermekié és sok Özvegyek Árváké, de Ötsém Uram, nevettem a' Ked mondását, hogy a' kenyérben sokatskát hintettek volt előnkbe, vagy nem voltunk nagy étűek, mert abból igen kimélve enni, hogy tovább tartson, és az élet hosszabodgyék, az igen subtilis tsalárdság volna.

Kedves Ötsém Uram, már most látom, hogy az Isten szereti Abafáját, mivel Plebanusa vagyon (:de mindenkor el hágy Ked valami kis circumstantiát:) hogy ha a' régi nagy kő Templomé a' plebania, vagy más, mert talán tudgya Ked, hogy ott egy kis Nénye fekszik Kednek, kérem Ötsém Uramat, ne sajnálja a' tiszteletes Plébánus Uramat köszönteni, a' kinek szent imádságiba ajánlom lelkemet, és a' kinek egy drága litániát küldök.

Igen köszönöm Ötsém Uramnak, hogy meg irta a' kedves Ötsém Uraimnak esztendejeket, de hogy a' kedves hugaimét is akartam meg tudni, előre meg nem tudtam gondolni, hogy abban

vagyon egy kis indiscretio, de mitsoda könnyű annak meg botlani, a' ki a' szokást nem tudgya, talám botsánót is várhatok, mert a' tudatlanul valo tselekedetet nem tulajdonityák véteknék.

Kedves Őtsém Uram ne sajnálja Ked köszönteni a' kedves Angyom Aszszonyt, a' kinek jo egészséget kívánok, és igen alázatosan arra kérek hogy azt ne bánya mászor, ha olyan gyönyörű szép kis Vendég érkezvén Abafájára azt nekem, meg írják, ezt szeretem már én, Őtsém Uram, az első leveliben azt írta volt Ked, hogy Sándor Őtsém Uram Szöllösön vagy Terebesen fog meg házasodni, a' másodikában, hogy Angyom Aszszony egy kis fiatskával meg szaporította a' Huszár familiát, régen tudom azt, hogy a' Maros Vize hathatosabb a Szöllösi viznél, azt írja Őtsém Uram; hogy Angyom Aszszony várja Terebesről az Atyait, tudom hogy ot sokszor látta egy Prinyinek a' temetésit a' Barátok temploma előtt, tudom a' historiáját tudgya, lehetetlen, hogy meg ne nevezzem Angyom Aszszonynak a' Prinyi Urakot a' kiket esmértem, talám valamelyiket maga is esmérte. Az Őreg Prinyi Imrét, a Fő Ispánt, még más iffju Prinyi Imrét, Prinyi Andrást, Prinyi Jánost, ezek egy Testvérek voltak, Prinyi Farkast, Prinyi Miklost, és a' fiát Lászlót, még egy iffju Prinyit a' kereszt nevére nem emlékezem, lehetetlen talám hogy valamelyiket ne látta volna.

Köszöntse Őtsém Uram, a' drága Kriska kedves Hugomat, a' kit a Lelkemben hordozok, és a' kinek meg ujitom kérésemet, hogy érettem imátkozzék, mind éltében, mind azután, azt pediglen meg tiltyák Sándor kedves Őtsém Uramnak, hogy azt nevesse, vagy vizsgállya, hogy a' Hugom sokáig marad é a' Templomban, ha későn fekszik é le, ha az olvasóját koptattya é, a' Könyvit szaggattya é, azt a' Hugom meg engedi ha ő Kegyelme a' Martha életét követi, de ő Kegyelme se vizsgállya ha a' hugom a' Máriáét vette magának, mivel innét is pártyát fogják, Kriska optimam partem elegit,

Köszöntse Őtsém Uram a' kedves jó kedvű Storophila Susi hugomat, a' kiben az Isten szeretete lakik, és a' ki oly ártatlanságában is szereti a' keresztől olvasni, hogy a' hugomnak meg tettet a' Könyvem, a' nekem elég vigasztalás, én is meg vallom égyügyűségel, hogy azt kívánom, hogy még kereszt légyen.

Josef Kedves Őtsém Uram, tudom hogy nintsem othon, a' tanulásban foglalatoskodik.

De Őtsém Uram nem volna é jo Josef Őtsém Uramnak még más ugyan olyan hasznos nyelvet meg tanulni valamint a' Deák nyelv, hová lehet pedig szükségesebb nyelv, mint a' Német Nyelv, a' melyre minden nap szüksége lehet, akarmely tisztségben légyen, és a' mely oly alkalmatosságokban lehet, hogy nagy szerentséjivé fordul, annál is inkább, ha hadi szolgálatra adgya Ked, a' melyre gondolom hogy kednek is szándékja vagyon, mert ugyan is gyönyörűségel lehet a gazétakban olyan Erdelyi Uraknak neveket olvasni a' kik a' hadakban vannak, azt ohajtanám, hogy az Őtsém Uram neve is azok között volna.

Ked Őtsém Uram a' bizonyos, hogy a' gyermek kori dolgot igen meg tartya az elméjiben, de az is bizonyos hogy én ha idősb vagyok is Kednél, de a' Ked emlékezete, sokal időseb az enyimnél, és tsudáltam mint emlékezik ked, a' hét esztendő korában lévő dolgokrol, hogy lehetet volna azt nekem meg is gondolnom hogy leg kisebb ideája lenne Kednek rolam, annál is inkább, hogy ugy le írjon Ked, valamint egy Kép iro, a' Szürke lo, a' fűrjészet, a' Sütő ház jól jut eszembe, de kednek hogy jutnak eszében, de hogy jut Ked eszében, és miért nem felejtette el Ked szászor; a' sütő házban valo embertelen tselekedetemet, a' melyet meg vallom hogy réa nem emlékezem, imár azal töb rossz tselekedetimet tudom, talám azért inkább is jutotam Kednek esziben, de bár joért let volna, és ne olyan rosszért, a' melyet már most bánom, mert tudom, és kérem Őtsém Uramat hogy botsása meg, és ne kíványon bosszút állani, de a propos a' Confirmatorol azt írja Ked, hogy nem emlékezik hogy meg bémálták é vagy sem, abban telyes bizonyos lehet Ked, hogy nem, ha Ked olyan gyermek kori dologrol

hol emlékeznek, és a' bérálásról nem, az a' bizonyos jele hogy Ked nintsen meg bérálva, adig nem is lehetet Ked, valamig az Iskolában Kolosvárra Ked nem ment, hogy ne emlékeznek Ked az akori dolgokról, mind ezekből azt lehet ki-hozni bizonyosan, hogy Ked ha a' hetedik Szentséget fel vette is, de a' másodikat még nem, adgyon hálákat Ked az Istennek, hogy edig ki nem vette Kedet, mert a' bizonyos hogy egy néhány héttel, hoszab mulatása let volna Kednek a' Purgatoriumba, kérem azért kedet hogy fel venni el ne mulassa, edig is tsudálom hogy az iránt valami kis scrupulosa nem volt Kednek, jaj de talám se az Ótsém, se' a hugaim nem béráltattak, adgya az Isten, hogy azt olvassam a' Ked leveliben, hogy meg van ked bérálva az egész Familiával.

Kedves Ótsém Uram nem tudtam hogy még több háláadással is tartozom a' Szegény Apánknak, és hogy gratiát nyert volt nekem, de a' gratia meg nem talált, ha meg talált volna, nem volnék most it talám, de ne tsudáljuk é az Isten rendelésit, a' ki nem akarta hogy fel találjon, mert ha akarta volna, Purgatoriumba lettem volna is fel talált volna, én ennelötte husz esztendővel solicitáltam volt a' gratiát az it lévő Ministernél, de tsak a' volt a' felelet, nec nominetur in vobis, Kedves Ótsém Uram a' mely Istennek edig gondgya volt réám, ezután sem hágy el, már ezután kevesebb rakás kenyérel érem bé mint edig, tsak az Istennek szentelhessem ezt a' kevés ideig tarto életemet, mi kel egyéb, tsak az Istent kel éhezni és szomjúhozni, a' ki az Istennel bé nem éri, az igen fősvény mondgya egy nagy Szent, én it sokal magánosab életet élek, mint egy Mikházi Barát, mert ők egymással társolkodnak, beszélnek. de én nekem nintsen senki is, ha egy olyan nagy hatalmas Király, a' kinek szüntelen valo Udvarloik voltak, még is azt mondotta, respice in me, et miserere mei, quia unicus, et pauper sum, hát én beszeg inkább el mondhatom, azt el mondhatom hogy unicus vagyok, de azt nem mondhatom, hogy pauper, mert az Istent meg bánthanám, mivel az a' pauper a' ki minden szükségéstől meg fosztatott, nem is tudom miért szokták mondani, nihil habenti nihil deest, é tsufos mondás, de ezen a' meg más mondáson az elme meg nyugszik, hogy a' kinek az elég nem elég, annak soha semmi nem elég.

Kedves Ótsém Uram azon panaszkodik Ked, hogy savanyo borai termettek, oh mely édesek azok Abafáján, és mely keserűek nekem it az edes borok, a' ked gabonás házát az idén meg nem szaporithatom, se az asztogokat, mert most akartam volna buzát küldeni, de az emberek a' kiknek olyan fekete buzájok vagyon, nem akartak adni, tartván attól hogy elegyes ne légyen más féle buzával, a' mely könnyen meg-történik mikor nyomtatnak, mert it nem tsépelnék, hanem Szán forma vastag deszkával nyomtatnak, a' Szán eleiben két Lovat fognak, a' ki hajtya a' szánra ül, hogy nehezebb légyen, és így egyszersmind a' buza is ki van nyomtatva, a' Szalma is igen apróra törődik vágódik, mondom vágódik, mert a' szélyes vastag Szán forma Deszkák egészen bé vannak alól verve kovákkal, a' mely könnyű dolog, mert a' deszkák lágy fából vannak, az egész Országban minden lo, marha, azt az apro jo Szalmát eszi, úgy is már az idén már őszel vetné el ked a' buzát, azért mihent a' buza érik, és aratnak Juniusnak a' közepin, ha azt érem, magam szedek a' Viola színű buzából, akkor tudom hogy nem lesz elegyes. a' hétszer hozó Szöllő magból sem küldhetek, venikét küldhetnék, de nem lehet a' levélben tenni, hanem a' magjából annak idejében küldök, hanem a' paquetumba gyapot magot küldök, a' melyet a' kertben el lehet vetni Aprilisnek a' vége felé, de a' sok esőt nem szereti. küldök tisztító seprűnek a' magját, a' mely kis apro vereses magok, azt is akkor vetik, it a' mezőn vetik, mert sok van, ott a' kertben vethetni, olyan magos valamint a' törökbuza, a' levele éppen olyan, igen ritkán kel vetni, küldök még Ugorka magot, a' mikor szokták, ezt is olyankor kel vetni, az idevalo nem olyan vad mint nálunk, nem tsipkés, hanem sima, mind igen hoszu, mind vastag, 's egészséges, it a' tsets szopo gyermekek azal élnek nyárba, a' magok között találkoznak gyűrűben valo vagy petsét nyomo kövek, azután küldök ugyan a' magok között három kigyó nyelvet, a' mely igen nagy ráritás Máltha Szigetiből hozák, tsak el

hiszem hogy vagyon valami haszna, de én nem tudom, az egyiket Angyom Aszszonynak, a' kettejét a' két Hugomnak, légyetek okosak valamint a' Kigyok, és együgyűek valamint a' Galambok.

Azt írja Őtsém Uram, hogy irigyelve olvasta, mitsoda szép metzetlen Lovak vannak it, bizony nem csak irigyelni, hanem tsudálni azoknak szépségeket, a' melyeket a' Kép iro le nem írhatná, sok Ország béli szép Lovakat láttam, de egy sem hasonlít ezekhez, mert ugyan örömel, aviditással és tsudálva nézheti az ember őket, és imádhata Teremtőjüket, mert ezek mind ama filagra munkák a' többihez képest, de meg hogy tanityák it azokat a' nagy jámborságra, szelidségre, a' nagy gravításra, hogy mikor valamely pompás alkalmatossággal látja az ember azokat a' drágán fel öltöztetett lovakat, a' kik nagy tsendességgel hordozák nagy fejű Urakat, ők az olyan nagy tsendeségű Lovakat szeretik, ki a' pompákban, ha valamely paripa meg tálálna magát nyeríteni, a' bizonyos minden betsületit el vesztené, soha többé pompára nem vinnék, mert a' Török utállyá a' lo nyerítést, kivált maga alatt, talám ugyan azért nem is nyeritnek itt a' Lovak, hát még Őtsém Uram, miképen látnak it a' Nagy Urak istaloiban az Lovakhoz, azt csak a' hiheti el a' ki látta mitsoda nagy kényeztetéssel, mitsoda szorgalmatossággal, mitsoda nagy tisztasággal bánnak it vélek, hogy az ugyan bálványozás, azért mondgyák a' Franciák, hogy it vagyon a' Lovak paraditsomja, és az Aszszonyok Pokla.

Őtsém Uram leheté olyanak, a' kinek csak egy pénz árra esze légyen, olyan absurdus okát adni annak hogy miért nem nyeritnek it a' lovak, nem tudom mitsoda régi monumentumból vonta ki azt a' szép titulusát, de azt tudom, hogy ebben az Országban a' Nemeséget nem esmérik, annál is inkább a' libanum hegye között a' honnét való, ot mind olyan Nemesek vannak, valamint történt egy Primásal Magyar Országban, a' Primás egy néhány Urak előtt beszélni kezd az eleiről, az Attyáról, hogy mitsoda Nemes ember volt, a' többi között egy tréfás Ur monda a' Primásnak, a' való Nagyságos Uram, hogy a' Nagyságod Attyát az egész falu tudta, hogy mitsoda Nemes ember volt, mert minden tsudálta mikor estve vissza tért a' mezőről, mint fénylet az Armalisa a' hátán, a' Primás csak el mosolygatta magát, a' breviariumat vette a' kezében, az oda való Nemzetet Coptoknak hívják, a' tartomány igen sovány, a' lakosok igen szegények, igen sok Catholicus vagyon közöttök, a Szent Széket üsmérik fejeknek a' Vallás dolgában, ot ám a' Lovakat nem látni, jobb is lett volna anak a' Libanusi Grofnak nem tudomal felelni, mint sem irtoztato okot adni, hát ugy it a' Lovak mind monstrumok volnának.

Azt írhatom hirül hogy a' Husvét ihon vagyon, egyik böjtől a' másikában kel szálanom, mert it Tavaszal kételenségből való mértékleteséget kel tartani, főképen mikor a' más féle Keresztények is böjtölnek, valamint most történt, mert semit nem árulnak, a' mészárszék üres, az idevaló ember hat árrán sem adná el bornyuját, ha meg tudja hogy meg ölik, hanem az a' reménségem vagyon, hogy közel vagyon a' Törökök böjtye, akor bővebb a' Mészárszék, mert a' való hogy napal igen keményen böjtölnek, alusznak is, hanem éttzaka esznek viratig, ugy annyira hogy egy szegény Török a' mit esztendeig szerzett, egy holnap alatt el költi, akor pediglen az ő Missionariusok, a' dervisek azok prédikállanak, azok olyanok mint nálunk a' barátok. fejrben járnak, az övökön egy rettentő olvaso, a' melynek mindenik szeme oly nagy mint egy dio, ezeket mind Szenteknek tartják, mert meg nem házasodnak, ezek is egy néhány féle Szerzetből állanak, az egyik Szerzet Istenteleneb, és tsalárdab a' másikánál, mindenik csak kötelre való, hogy meg röviditsem a' Leveletem, lehetetlen hogy meg ne írjam mint jártam egy dervisel.

Egykor egy Papal meszsze ki mentem sétálni, a' ki tudott törökül, egy hid mellett le-ülve egy dervist találunk, a' dervis fel kél, hozám jó, azt kérdi tőlem ha van é pénz nálam, egy polturát akarok Néki adni Alamisnában, el nem vészi, hanem azt mondgya, hogy adgyak néki egy

izlotot, mert ő azal nagy szerentsét és Áldást fog réánk mondani, adok néki egy izlotot, a' mely harmintz Poltura, a' dervis el-vészi, én meg kérdem ha vissza adgya é, igéri hogy vissza adgya, azután el kezd a' rettentő sok áldást, az izlotot pedig szüntelen az ortzájához köszörülte; látta hogy nehezen várjuk végit a' sok berbitélésinek, ő is már el-faradot volt, el hadgya, akor a' Pater kéri vissza az irlotot, a' dervis azt feleli. várjatok, mert még a jova hátra van az áldásnak, ujontában el-kezd a' sok Zúr Zavart Áldást, és akor az izlotot tsak a' Szakállához surollya, azt is el végezvén a' Pater kéri vissza az izlotot, a' dervis azt feleli: hogy gondollyátok meg, hogy az az izlot egy hitetlennek erszényiben vissza mégyen, a' már az én Szent Szakállomhoz ért azt vissza nem adhatom, nem lehetet nem nevetni tsalárdságát, ő is nevette, mint réá vett.

De már azt is meg kel mondanom, hogy Mahomet mint rendelte a' böjtöt, az ő Doctori tanityák, hogy Mahomet böjtöt akarván rendelni az övéinek, a' Mindenhatóhoz fel ment, és azon kérte az Istent hogy vegye gondviselése alá az ő népit, és tiszteletire hatvan napi böjtöt fog rendelni közöttök, a' mindenható el-fogadta, és jóvá hagyta, mikor le-szállott volna az égből, a' harmadik égben találta a' Kristust, a' ki kérlette tőlle hogy mi dologban volt a Mindenhatónál, Mahomet mindent meg mondván, a' Kristus mondotta néki, hogy sokat ígértél, azt a' tiéid soha meg nem tartják, Mahomet ismét fel mégyen, és azon kéri az Istent, hogy a' böjt had légyen Ötven napig valo, az Isten azt jóvá hadgya, Mahomet ismét a' harmadik égben találván a' Kristust, elé beszéli hogy mit végezett volna, a' Kristus mondotta néki, hogy a' te hiveid azt az ötven Napot soha meg nem tartják, én az enyimeknek tsak negyvent rendeltem, még is nehezen tartják, Mahomet ismét fel mégyen, és kéri az Istent, hogy engedgyen el még husz Napot, az Isten arra is réá szállott, és ugy harmintzat böjtölnek, a' Kristus pedig miért vagyon tsak a' harmadik égben, azért hogy mikor a' Mennyegben akart menni ugy találkozott, hogy egy gombos tö volt a' köntösiben, a' menyegben pedig semmi földi dolog nem mehet.

Az Anyánkrol valo kérdésemre hogy Őtsém Uram meg nem felelt könyen el ítélnem az okát.

Azt írja Őtsem Uram, hogy az Fiafalvi Atyafiak igen el holtak, el fogytak, Abafáján pedig hálá Istennek szaporodnak a' Huszár Mátyás fiai, a' mely Példi János Urol írja Ked hogy üsmérhetem, ugy tettik hogy a' kit én üsmértem, Pálnak hitták, és időseb volt nálamnál.

Kedves Őtsém Uram ilyen formában minden esmerettségből ki fogytam Erdélybe, nem is emlékezem már másrol egy nagy Uron kívül, a' ki ha még él, sokal öregeb nálomnál, méltó is mind a' hoszu életre, mind az Ur nevet viselni, és a' kinek a' kedveseb erköltse a' kegyeség volt, én Kemény Simon Urat tudakozom ha él é még, ne sajnálya meg irni Őtsém Uram.

Lelkem Őtsém Uram, annak igen örülök, hogy a' Könyvemet vette Ked, de még annak inkább örülök, hogy Ked azt itéli, hogy másoknak is hasznára lehet, arról már nem gondolkodhatom; mert a' Providentia jo kézhez juttatta. én nékem még több Spiritualis Könyveim is vannak, a' melyeket szivesen kívánnám hogy hazamban másoknak lelki hasznokra lehetnének, ha ked szabadságot ad réá én azokat bé küldeném, ide gyakorta jönnek Szebeni Kereskedők, az első Könyvet az itt lévő Követ nagy jo akarattal el küldötte az Isten áldgya meg, azt is mondotta hogy akár mikor küldgyem hozzája a' Levelemet el küldi, én is assecuraltam hogy soha más uton nem irok, hanem azon a' fő uton, a' melyen a lelkem üsmereti is meg nyugszik, de átallom azt a' jo Uri Követet busitanom a' Könyvekkel, azon kívül is a' Postán nem lehet. mindazonáltal azon ügyekezem, hogy a' Kereskedőtől el-küldhesem a' Követ engedelmevel, hogy a' fő uton vehesse Őtsém Uram, de akár mikor légyen a' bé-küldés, tsak azon kérem Őtsém Uramot, hogy adig tartsa meg mind őket a' mig nem irok Őtsém Uramnak, hogy melyiket kinek adgya.

Kedves Ötsém Uram tudom hogy kednek egyik szives kivánsága a', hogy én is a' Felséges Fejedelmünknek a' hivi között lehetnék, abban bizonyos légyen Ötsém Uram hogy alázatos leg kisebb hívének tartom magamat, erre mind az Isteni, mind az emberi törvény kötelez, ha szinte olyan szerentsétlen vagyok is, hogy a' kegyelmes égne kapuján kívül kell lennem, ezt annál is inkább el-hiheti Ked, hogy semmi más ok nem mondattya velem hanem tsak az igazság. Ugy tertzik hogy a' hoszu epistolának egyszer tsak véginek kell lenni, és arra vigyázni, hogy unadalmos ne légyen, noha bizony nehéz mikor el végezem, mert ugy tertzik hogy mindenik levél nékem az utolso levellem, és kérem hogy a' kötelességgel meg egyező Atyafiságos szeretetiből még eltemben ki ne rekeszen a' Szentséges Atyánk tartsa meg Kedet Kedves Familiájával együtt, és ajánlom magamat,

Kedves Lelkem Ötsém Uramnak Atyafiságos szeretetében, és maradok

Alázatos Szolgája
báttya
Mikes Kelemen m. pr.

Kedves Ötsém Uram,

A' Ked leg első Írásban tett köszönetit már nem lehetett kedvesebben vennem, mint a' hogy jól meg ásztattam szeretettel és örömmel valo könyhullatásimmal, adgya Isten hogy az Attya nyomdokát követhesse Ked, Kérem arra Kedet, hogy bujdosásban lévő báttyáról el ne felejtkezzék, de szeretettel valo emlékezettel, az Isten tartsa meg Kedet Angyom Aszonnyal, és a' kis Antalkoval együtt ut videas filios filiorum tuorum, et Pacem super Israel maradok Kedves Ötsém Uramnak

Igaz Szolgája báttya
Mikes m. pr.

A' magok között talál a' nagy Ötsém Uram 11. Követ, a' négye közüllök meg vagyon mettzve, gyűrűben valok, azok olyan Antiquitasok, a' melyek igen ritkák itt is, a' három Kigyo nyelvet is ott kell keresni.

A' Ked Levele Franciáson volt titulalva, azt nem hittem volna, hogy Abafáján Francia Iskola légyen, de mit mondgyak, sok szép dolgok vannak most Erdélyben, a' melyek nem voltak időmben.

A' Város descriptioja Sándor Ötsém Uramnak
Lakunk partyán a' Tengernek.
Töltyük napját életünknek.
Annak gyakron nagy zugását
Hallyuk, 's láttyuk hánykodását.
Abban Nagy halak jádzanak
Örömőkben ugrándoznak.
De a' Partyán a' kik laknak
Szomoruán sohajtoznak.
Régen napot jöni láttyuk
A' tengerből, 's azt suhattyuk
Város kies helyen fekszik
Mely a' Szemnek szépnek tertzik.
Constantinapolyba ha mégy

Husz mélyföldhöz még ötöt tégy
Szép Oldalra van építve
Szöllő Hegyel körül véve.
Szépnek Várost nem mondhatni
Se azt rutnak nem tarthatni.
Ez Országban akarhol jársz
De szép Várost itt nem találsz
Az élethez mi szükséges
Mondhatom hogy itt bővséges.
Sok száz féle árrut hoznak
Mellyel boltokat itt raknak.
Itt hajora azt mind teszik
Császár Várossában viszik.
Itt az Aër oly változo
A' mint a' nép hazudozo
Telbe délig Tüzet gyujthatz.
Dél után ablakot nyithatz
Nyárba délig nagy meleg van
Estve fel ved ha mentéd van.
Beszély földé jovoltárol
Halgass kedves lakásárol.
A' Tél hideg, igen szellős.
És a' mellett igen esős
Lakni Városba kedvesen
Arra okod éppen nintsen.
Mert a' tavaszt másutt várják
Nagy örömmel, 's azt ohajtyák
Itt pediglen tölle félünk
Ahoz tartva, közelitünk.
Okát annak ki találnád.
Ha ez Várost sokat lagnád.
Mert gyakron az mirigy Halál
Tavaszaal itt sokat sétál.
Tavasz kezdete igen rut,
És a' Vége a' Széltől fut.
A' Nyár meleg, minden ki ég
Alig marad egy kis zöltség
Az Ősz tehát leg kedvesebb
Azzal Gyümölts nem édesebb
Mit mondhatni, tehát jonak.
Hogy az ize, jo az bornak.
Oltosága a' Kenyérnek
Mellyet mondhatni fejrnek.
Aszszonyokat itt ha látnál,
Keresztet magadra hánnál.
Mert mindenik egy ijesztő
Nem külömb, mint egy kisértő
Fekete Szőr a' mentéjek
Fedezve van orrok fejek.

A' fejek van bé-polálva
Tsak a' Szemek van ki nyitva.
Azt nem mondom hogy szaladnál
Töllök, ha vannak házoknál.
Mert ott más köntösbe vannak
Mint mikor az uttzán járnak.
Örmény, Görög, Lakadalmon
Ne kapj ott az vigasságon.
A' Hegedüt ott rákottyák.
A' Füleket tsikorgattyák.
[Annak nints több, tsak két hurja,
Mellynek izetlen az hangja,]
Soha többet egy Notánál
Azon vonni nem hallanál.
Örmény Meny Aszszonyt Pompával
Viszik estve sok Gyertyával.
Ki Templomba Völegennyel
Meg esküszik nagy örömmel.
Más nap Meny Aszszonyt uttzákra
Viszik házokrol házokra.
Annak fejét bé-takarják
Hogy ne lászson azt akarják.
Orrára könnyen le esne
Ha Segittsége nem lenne.
Mert két felől azt vezetik
Öreg aszszonyok segítik.
A' Meny Aszszony búszkén meg áll
Minden háznak kapujánál.
Ot Keszkenyőt a' Nyakára
Tésznek meg mást a' Vállára.
Onnét elébb meg indittyák
Meg más háznál meg állittyák.
A' Völegény pillangoson
Elötte mégyen pompáson.
Az Uttzákot hogy bé-járván
Elég ajándékot kapván
Viszik Völegény házához
Hol kezdenek vigassághoz.
Ott a' sok nép kiáltozva
Kiséri őket tanzolva.
A' Völegény férfiakkal
Vigadoz Atyafiakkal.
Van Meny Aszszony más Szobába
Aszszonyokkal mint rabságba.
Nem kell enni se nem szolni
Keservesen tsak kell ülni.
Ott kell ülni mint egy képnek,
Nem engedik látni szemnek.
A' Völegény Meny Aszszonyát

Nem esméri Oldal tsontyát.
Öt nap tart a' Lakadalom,
Annyit még az unadalom.
Öt nap mulva meg láthattya
Szabadoson azt birhattya.
Akor válik mint tekinti
Szépé ruté kell szeretni.
Lakja Várost négy Nemzettség,
Örmény, Görög, 'Sido, Törökség.
Ez mindenik tart más Vallást,
Külön külön féle szokást.
Hogy lehetne ott egyesség
A' hol hitbe van külömbség.
Ne kívánnjad ott a' lakást
Sok ideig a' mulatást.
A' hol három napján hétnek
Három Vasarnapot ülnek.
Péntek itten a' Töröké
Szombat pedig a' 'Sidoé
Vasárnapot Keresztyének
Üllik, mert az a' Törvények.
Itt a' sok Per és a' Patvar,
A' mely véghez mégyen hamar.
A' Birohoz a' ki mégyen,
A' markában Pénzt is vigyen.
Fizetni kell a' Perlőnek,
Szintén ugy a' másík résznek.
Ha valakit itt meg vernek,
Fizetni kell a' Verőnek.
A' Vertet is lántzra teszik,
Fizetésre kénszeritik.
Biro erre tsak azt mondgya
Okát ennek tsak azt adgya.
Vertnek bűne nem lett volna,
Tehát meg nem verték volna.
Itt az Biro igasságot
Ha szeretne, 's nem Joszágot.
A' nép hamis, tsalárd lenne,
Istenre sem tekintene.
Ez a' jo Föld azért tettzik,
Ollyan rosznak azért láttzik.
Hogy itt töltünk esztendőket,
Unadalmos sok időket.
Minden tettzik bujdosonak
Hazáján kívül soványnak.